

Jaarrekening 2021

Inhoudsopgave

Jaarrekening 2021	1
Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Algemeen	7
Inleiding Jaarverslag en leeswijzer	7
Kerngegevens sociale structuur	8
Kerngegevens fysieke structuur	9
Kerngegevens: financiële structuur	9
Organogram	10
Toelichting op de controleverklaring	11
Raadsbesluit vaststelling jaarrekening	12
Jaarverslag	12
Programma's Binnenstad en Duurzaamheid	13
Programma Binnenstad	13
Programma Duurzaamheid	22
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	32
Bestuur	36
Publiekszaken	40
Financiën	44
Beleidsveld 1 Veiligheid	45
Integrale veiligheid	49
Fysieke veiligheid	55
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	61
Economische bereikbaarheid	62
Stedelijke omgeving	63
Duurzaam en innovatief	65
Beleidsveld 3 Economie	69
Aantrekkelijke gemeente voor bedrijven / Regionaal werkgelegenheidscentrum	72
Beleidsveld 4 Onderwijs	76
Onderwijs	79
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	84
Sportbeleid en -accommodaties	86
Cultuur, recreatie en openbaar groen	90
Beleidsveld 6 Sociaal Domein	94
Sociale veerkracht	101
Waalwijkers zijn gezond	109
Integrale aanpak sociaal domein	112
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en Milieu	117
Gezonde leefomgeving	119
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	122
Volkshuisvesting	126
Ruimtelijke ordening	129
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten	134
Paragrafen	136
Inleiding Paragrafen	136
Paragraaf Lokale heffingen	137
Paragraaf Weerstandsvermogen	143
Weerstandsvermogen	144
Risicokaarten	149

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	168
Beheer openbare ruimte.....	168
Vastgoed.....	170
Paragraaf Financiering (en treasury)	173
Paragraaf Bedrijfsvoering	176
Informatie	177
P&C / Interne controle / Inkoop.....	181
HRM, Organisatieontwikkeling & Communicatie	183
Subsidieverwerving	191
Pilot Rechtmatigheidsverantwoording 2021 door College van B&W	193
Verantwoording gedragscode integer handelen.....	197
Paragraaf Verbonden partijen.....	198
Gemeenschappelijke regelingen	198
Vennootschappen en Coöporaties	204
Stichtingen en Verenigingen	209
Overige verbonden partijen	209
Paragraaf Grondbeleid.....	209
Paragraaf Realisatie ombuigingen 2021	219
Paragraaf Financiële gevolgen Corona crisis	221
Financiële jaarrekening 2021	231
Algemeen.....	231
Balans per 31 december.....	231
Activa 31-12.....	231
Passiva 31-12.....	235
Programmarekening over het boekjaar.....	238
Overzicht resultaten per beleidsveld.....	238
Taakvelden per beleidsveld	240
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	242
Toelichtingen financieel verslag en algemeen	244
Toelichting op de balans per 31 december 2021	251
Toelichting per beleidsveld.....	271
Toelichting afwijkingen beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning.....	272
Toelichting afwijkingen beleidsveld 1 Veiligheid	276
Toelichting afwijkingen beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	277
Toelichting afwijkingen beleidsveld 3 Economie	279
Toelichting afwijkingen beleidsveld 4 Onderwijs.....	281
Toelichting afwijkingen beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie.....	283
Toelichting afwijkingen beleidsveld 6 Sociaal domein.....	286
Toelichting afwijkingen beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu.....	289
Toelichting afwijkingen beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	291
Analyse begrotingsafwijkingen	294
Overzicht incidentele baten en lasten	299
Overzicht structurele mutaties reserves.....	305
Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen.....	307
SISA.....	309
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	310

Voorwoord

Algemeen

Voor u ligt de jaarrekening en het jaarverslag 2021. Zoals u gewend bent van ons bieden wij u die digitaal aan. Met deze stukken legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid in 2021.

Terugkijkend kan gesteld worden dat 2021 net als 2020 een jaar was dat gedomineerd werd door Covid-19. Om de financiële gevolgen hiervan inzichtelijk te maken is er ook in deze jaarrekening een aparte paragraaf voor corona opgenomen.

De verslaglegging zal op waalwijk begrotingsapp en de gemeentepagina worden gepubliceerd . Qua vorm en inhoud sluit de verslaglegging aan bij de begroting 2021.

Resultaat dienstjaar en bestemming saldo

Exploitatie

De jaarrekening sluit met een positief resultaat over 2021 van € 3.485.000. In dit bedrag is de budgetoverheveling van 2021 naar 2022 begrepen voor een bedrag van € 560.000. Dit bedrag is tov het najaarsbericht lager, enerzijds omdat de werkelijke uitgaven in 2021 hoger waren dan ingeschat bij het najaarsbericht. Anderzijds omdat een aantal budgetten ten laste van reserves komen. Netto is derhalve sprake van een overschot van € 2.925.000. Ten opzichte van de begroting na wijziging 2021 (€ 595.000 voordeel) valt het resultaat afgerond € 2.330.000 hoger uit. Dit hogere resultaat kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard:

	Voordeel	Nadeel
Product 003 College van B&W	€ 300.000	
Product 020 Overhead	€ 450.000	
Product 812 Erfpachtgronden	€ 150.000	
Product 813 Diverse percelen en panden	€ 300.000	
Product 912 Rente	€ 200.000	
Product 914 Algemene uitkering	€ 900.000	
Product 915 Algemene baten en lasten	€ 250.000	
Product 203 Onderhoud wegen		€ 1.997.000
Product 401 Leerlingenvervoer		€ 100.000
Product 409 Huisvesting voortgezet onderwijs		€ 100.000
Product 954 Mutaties reserves onderwijs		€ 200.000
Product 504 Onderhoud openbaar groen	€ 400.000	
Product 615 Minimabeleid/armoedebeleid	€ 750.000	
Product 616 Uitstroombevordering		€ 250.000
Niet bestede coronagelden	€ 1.371.000	

Overige afwijkingen per saldo	€ 94.000
	€ 5.071.000
	€ 2.741.000

Voor een verdere toelichting van bovenstaande posten verwijzen wij u naar de toelichtingen op de verschillende beleidsvelden.

Reservepositie

Onderstaande tabel geeft de standen van de belangrijkste reserves per 31-12-2021 weer:

Reservepositie	
Algemene reserve	€ 15,6 miljoen
Reserve bouwgrondexploitatie	€ 12 miljoen
Reserve onderwijshuisvesting	€ 6,8 miljoen
Beleidsreserve 2019-2022	€ 2,5 miljoen
Nog te bestemmen resultaat jaarrekening	€ 3,5 miljoen

Grondexploitatie

De economische omstandigheden met betrekking tot vastgoed hebben ook op de grondexploitatie een positief effect. In 2021 is op bedrijventerrein Haven oost een grote uitgifte geweest, wat heeft geresulteerd in een forse opbrengst. Ook bij de woningbouwcomplexen, Landgoed Driessen en Waesgeerd-west heeft een en ander geresulteerd in forse uitgiften. De afgelopen jaren was de gemeente soms genoodzaakt om voorzieningen te treffen ter dekking van te verwachten verliezen dan wel direct verliezen af te boeken. In de jaarrekening van 2021 wordt voor een aantal projecten een kleine voorziening getroffen, in totaal voor een bedrag van € 62.000. Omvangrijke afboekingen kunnen in de jaarrekening 2021 achterwege blijven. Per saldo is sprake van een hogere winstneming.

Op basis van de geactualiseerde exploitatieberekeningen zijn binnen de grondexploitatie per 31 december 2021 de volgende winsten genomen:

Oudestraat 1	€ 1.000
Afbouw Haven I t/m VI	€ 18.000
Haven VII	€ 135.000
Waesgeerd-West	€ 90.000
Achter de Hoven	€ 18.000
Landgoed Driessen	€ 196.000
Haven 8 west	€ 864.000
Haven 8 oost	€ 4.863.000
TOTAAL	€ 6.185.000

Per 31 december 2021 bedraagt de stand van de reserve grondexploitatie € 12.009.000. De reserve grondexploitatie is door de raad gemaximeerd op € 5.000.000. Rekening houdend met een tweetal verplichtingen, o.a. de te betalen vennootschapsbelasting over 2022 en verder, zal aan de raad met het vaststellen van de Nota grondexploitatie een afzonderlijk voorstel worden voorgelegd om het surplus van € 6.453.401 over te hevelen naar de Algemene reserve.

Bestemming resultaat

Het resultaat over het boekjaar is separaat op de balans opgenomen. Volgens de voorschriften dient de gemeenteraad direct ná de vaststelling van de jaarrekening een bestemming te geven aan dit saldo. Hiervoor zal aan de raad een afzonderlijk voorstel worden voorgelegd. Volledigheidshalve wijzen we er wel op dat allereerst vanuit het resultaat op grond van het besluit van de raad de algemene reserve aangevuld dient te worden met het bedrag dat daaraan in 2022 is onttrokken om in 2021 niet bestede budgetten te kunnen overhevelen naar 2022. Dit is een totaalbedrag van € 560.000.

Toelichting en cijfermatige analyses

In het jaarverslag, onderdeel toelichtingen per beleidsveld 2021, zijn de belangrijkste cijfermatige verschillen ten opzichte van de begroting geanalyseerd en toegelicht. Om de analyse van de afwijkingen op hoofdlijnen te houden, is evenals vorig jaar gekozen voor een drempel van € 50.000 als ondergrens voor het toelichten van de verschillen, tenzij het relevant is om afwijkingen minder dan € 50.000 te vermelden.

Waalwijk,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALWIJK,

De secretaris,

De burgemeester,

Algemeen

Inleiding Jaarverslag en leeswijzer

Algemeen

Het jaarverslag bestaat uit de volgende onderdelen:

In het algemene deel zijn opgenomen de kernegevens, het organogram, een toelichting op de controleverklaring en het raadsbesluit tot vaststelling van de verslaglegging. De vermelding van een aantal kernegevens verhoogt de informatieve waarde van de jaarrekening en is (onder andere voor het Centraal Bureau voor de Statistiek) van belang voor het berekenen van kengetallen. De vermelde kernegevens sluiten aan bij de kernegevens zoals deze in de begroting 2021 zijn opgenomen. Het organisatieschema geeft inzicht in de structuur van de organisatie zoals deze in 2021 van toepassing was.

Jaarverslag

Het jaarverslag is opgesteld in de vorm van een verantwoording programma's en beleidsvelden. Hierin wordt uiteengezet wat van het voorgenomen beleid is gerealiseerd en welke nieuwe onderdelen in het rekeningjaar van belang zijn geweest. Het is een rapportage die ingaat op de door de raad gemaakte beleidsmatige keuzes en de mate waarin die in 2021 invulling hebben gekregen, voornamelijk evaluerend en waar nodig en zinvol prospectief. De belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen van 2021 worden uiteengezet in relatie tot de beleidsbegroting. Deze verantwoording is een belangrijk instrument waarmee de gemeenteraad zijn kaderstellende en met name controlerende rol kan uitoefenen. Na de verantwoording over de 2 programma's volgt de verantwoording per beleidsveld en daarna volgen 9 paragrafen. Net als in 2020 is de paragraaf "financiële gevolgen Coronacrisis" opgenomen. Nieuw toegevoegd in 2021 is de paragraaf "realisatie

ombuigingen 2021". In de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid ten aanzien van het beheer. De paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van het jaarverslag. Ook wordt ingegaan op de bedrijfsvoering.

Jaarrekening

De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de baten en lasten over het boekjaar. De financiële positie en de financiering van de gemeente worden uiteengezet en de balansbedragen worden gepresenteerd. De exploitatiebaten en -lasten en de balansbedragen worden nader toegelicht.

In de jaarrekening is, naast de balans, de rekening van baten en lasten en de toelichtingen daarop, een groot aantal verplichte uiteenzettingen opgenomen. Dit zijn onder andere: de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, het overzicht incidentele baten en lasten en de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, ofwel de SISA bijlage. In de jaarrekening is ook aandacht geschonken aan de reservepositie en de presentatie van het resultaat vóór en ná bestemming.

De jaarrekening geeft een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie per 31 december 2021 en over de baten en lasten over 2021. Het is, vergeleken met het jaarverslag, een meer cijfermatige rapportage met toelichting en tevens een analyse van de afwijkingen van de jaarcijfers ten opzichte van de begroting en de rekeningcijfers van voorgaand jaar. In de jaarrekening is een overzicht opgenomen van de voornaamste afwijkingen ten opzichte van de begroting op productniveau. Zie hiervoor het onderdeel "toelichting per beleidsveld" onder de "financiële jaarrekening".

Kerngegevens sociale structuur

Kerngegevens (sociale structuur)

Sociale structuur	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021
Totaal aantal inwoners	48.277	48.646	48.823	49.374
Aantal inwoners van 0 tot en met 64 jaar	38.135	38.242	38.337	38.677
Aantal inwoners van 65 jaar en ouder	10.142	10.404	10.486	10.697
Aantal werklozen*	744	734	862	630
Bijstandsgerechtigden algemene bijstand**	693	659	678	677
IOAW, IOAZ**	50	46	39	35
Arbeidsongeschiktheid*	1.880	1.870	1.930	1990

* Bron (2021): CBS

** Bron: Baanbrekers (gegevens mbt IOAW en IOAZ vanaf 2020 excl BBZ)

Kerngegevens fysieke structuur

Kerngegevens (fysieke structuur)

Fysieke structuur	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021
Oppervlakte gemeente (in ha)	6.764	6.764	6.764	6.764
Totaal aantal woningen	21.801	21.949	22.063	22.305
Aantal woningen in bezit van woningbouwcorporaties	6.831	6.831	6.851	6.853
Wegen (aantal m ² x 100)	34.700	36.070	36.250	36.630
Openbaar groen (in ha)	435	444	440	442

Kerngegevens: financiële structuur

Kerngegevens (financiële structuur)

Totalen bedragen x € 1.000	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021
Totaal lasten	178.781	207.086	216.642	186.843
Opbrengsten belastingen	20.228	20.804	22.110	23.576
Algemene uitkering gemeentefonds	66.979	71.645	77.214	82.714
Vaste schulden	160.954	138.015	135.874	119.390
• waarvan voor woningbouw	9.817	5.355	5.263	5.155
Boekwaarde investeringen	235.500	245.915	244.737	253.377
• waarvan voor woningbouw	9.817	5.355	5.263	5.155
Eigen vermogen	84.726	91.298	93.596	101.758
Vrij aanwendbare reserves	12.347	9.338	12.189	15.669
Voorzieningen	5.603	5.778	6.606	8.371
Garanties	976	1.109	989	851

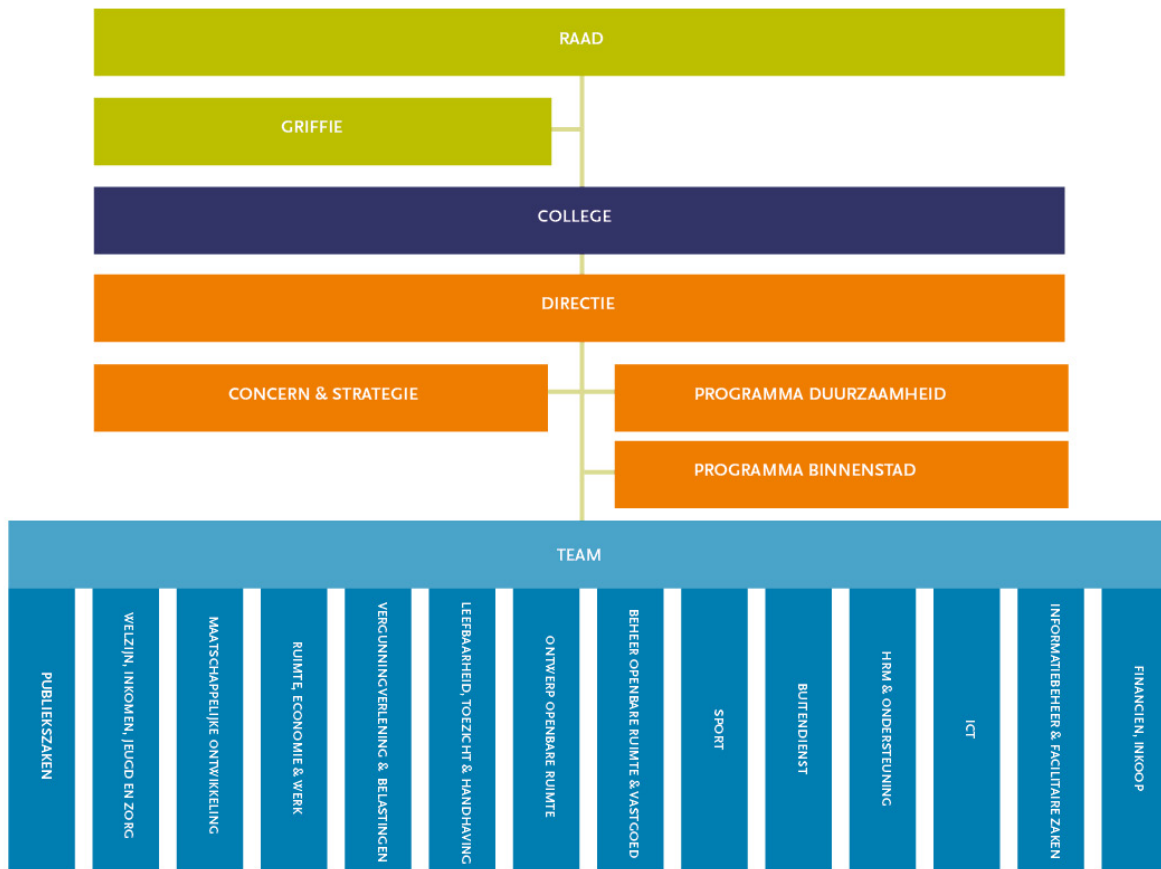
Garanties, sociale woningbouw	272.709	298.216	293.585	314.157
Bedragen per inwoner <i>bedragen x € 1</i>				
Totaal lasten	3.703	4.257	4.437	3.784
Opbrengst belastingen	419	428	453	477
Algemene uitkering gemeentefonds	1.387	1.473	1.582	1.675
Vaste schulden	3.334	2.837	2.783	2.418
• waarvan voor woningbouw	203	110	108	104
Boekwaarde investeringen	4.878	5.055	5.013	5.132
• waarvan voor woningbouw	203	110	108	104
Eigen vermogen	1.755	1.877	1.917	2.061
Vrij aanwendbare reserves	256	192	250	317
Voorzieningen	116	119	135	170
Garanties	20	23	20	17
Idem, sociale woningbouw	5.649	6.130	6.013	6.362

Organogram

Organogram

ORGANOGRAM

Gemeente **Waalwijk**

Toelichting op de controleverklaring

Toelichting op de controleverklaring

De externe accountant wordt rechtstreeks benoemd door de gemeenteraad en ondersteunt de raad in zijn controlerende functie ten aanzien van de rechtmatigheid.

Accountants van gemeenten dienen behalve een getrouwheidsonderzoek naar de jaarrekening ook een rechtmatigheidsonderzoek naar de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties uit te voeren.

Voor het jaar 2021 is op 18 februari 2022 een normenkader door de raad vastgesteld. De interne controle op rechtmatigheid is vanaf 2006 geïntegreerd in de reguliere interne controle. Evenals in voorgaande jaren zijn in 2021 de noodzakelijke acties uitgevoerd om tot

een oordeel over de rechtmatigheid te kunnen komen. Het plan van aanpak is in 2021 en begin 2022 in het auditcomité besproken. Daarnaast zal de aanstaande wetswijziging over de rechtmatigheid door het College in de jaarrekening 2021 als pilot worden opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Door het college zijn derhalve de voorwaarden geschapen voor de controle van de mate waarin door onze organisatie rechtmatig wordt gehandeld, hetgeen vanaf het jaar 2006 geleid heeft tot een goedkeurende verklaring, ook wat betreft rechtmatigheidsaspecten. Met ingang van het verslagjaar 2006 is het principe van Single Information, Single Audit (SISA) ingevoerd. Voor een groot aantal deelverantwoordingen worden de controlewerkzaamheden verricht bij de jaarrekeningcontrole. Gegevens over deze regelingen zijn opgenomen in de verplichte SISA bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit instituut zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries. Met ingang van het jaar 2021 zijn er 9 nieuwe regelingen bijgekomen, wat het totaal op 19 regelingen brengt. De controleverklaring over 2021 is opgenomen in de jaarrekening, als allerlaatste onderdeel van de verslaglegging.

Raadsbesluit vaststelling jaarrekening

Raadsbesluit tot vaststelling van de jaarrekening

Vastgesteld door de Raad van de gemeente Waalwijk

in zijn openbare vergadering van 7-7- 2022,

De Raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

Jaarverslag

Jaarverslag

De navolgende programma- en beleidsveld verantwoording omvat:

- Programma Binnenstad
- Programma Duurzaamheid
- Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning
- Beleidsveld 1 | Veiligheid
- Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat
- Beleidsveld 3 | Economie
- Beleidsveld 4 | Onderwijs
- Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie
- Beleidsveld 6 | Sociaal Domein
- Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en Milieu

- Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
- Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Te betalen vennootschapsbelasting en Overige baten en lasten
- Paragrafen

Programma's Binnenstad en Duurzaamheid

Ambitie

In 2016 is gestart met programmatisch werken door het tijdelijk aanstellen van drie programmamanagers (Binnenstad, Economie en Veiligheid). Vervolgens is enkele jaren later het programma Duurzaamheid toegevoegd. In de raadsinformatiebrief Evaluatie programmamanagement (A-raad 2-9-2020) en de daaropvolgende begrotingsvergadering 2021 is besloten de programma's Economie en Veiligheid terug in de teams (respectievelijk TREW en TLTH) te beleggen. In deze jaarrekening 2021 zijn deze programma's daarom niet meer opgenomen.

Om op een adequate wijze invulling te geven aan de maatschappelijke opgave is er voor de Binnenstad en Duurzaamheid voor gekozen om hiervoor het instrument programmamanagement te continueren. De opgave wordt hiermee integraal opgepakt en gecoördineerd uitgevoerd. De afgelopen jaren zijn hiermee goede resultaten behaald.

Programma Binnenstad

Doelstellingen

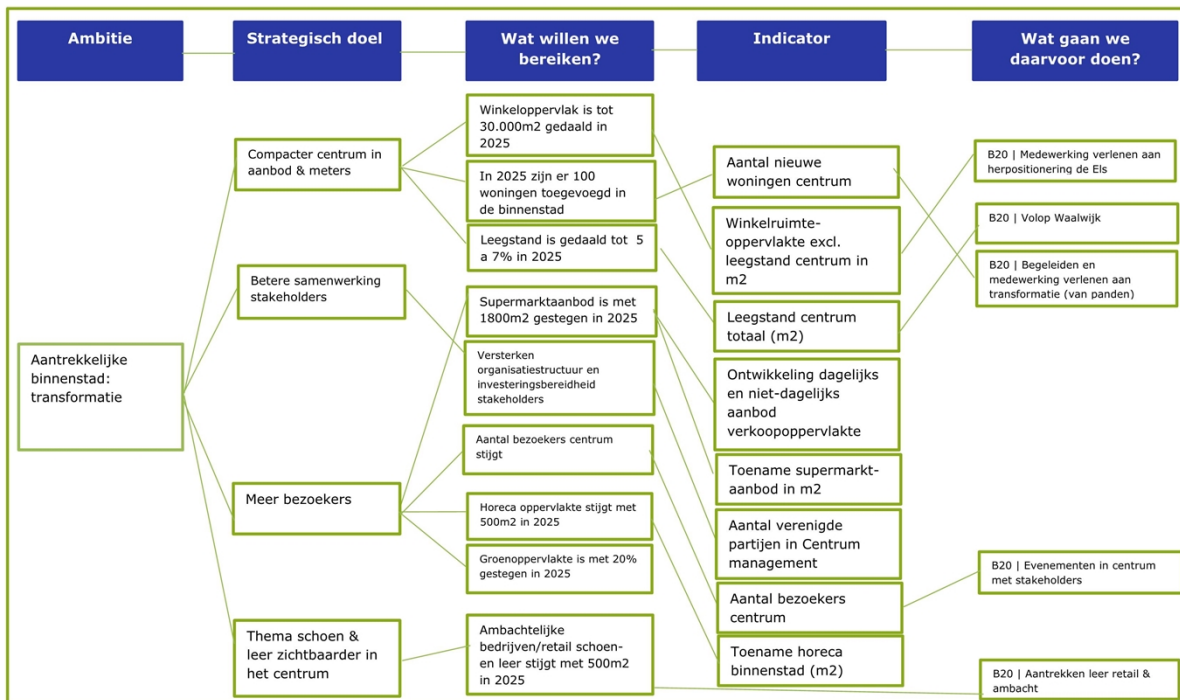
Wat willen we bereiken?

Ambitie

In onze strategische visie Waalwijk 2025 hebben we de binnenstad benoemd als één van de urgenties. We gaan de binnenstad transformeren tot een toegankelijke en aantrekkelijke plek voor ontmoeting en vermaak. Daarbij verbinden we onze schoen- en lederbedrijven aan de retail- en leisurfunctie. Tegelijkertijd gaan we naar een compacter centrum dat minder leunt op winkels, maar waar ruimte is voor ontmoeten en wonen.

We pakken deze ambitie programmatisch op: onze doelstelling is duidelijk, de komende jaren werken we integraal en stap voor stap om dit te bereiken en sturen snel bij om kansen te benutten en om snel in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen. De vastgestelde centrumvisie is de basis voor het programma. Het te voeren beleid en achtergronden kunt u in meer detail lezen op pagina 34 (beleidsveld 3: economie).

Programma Binnenstad

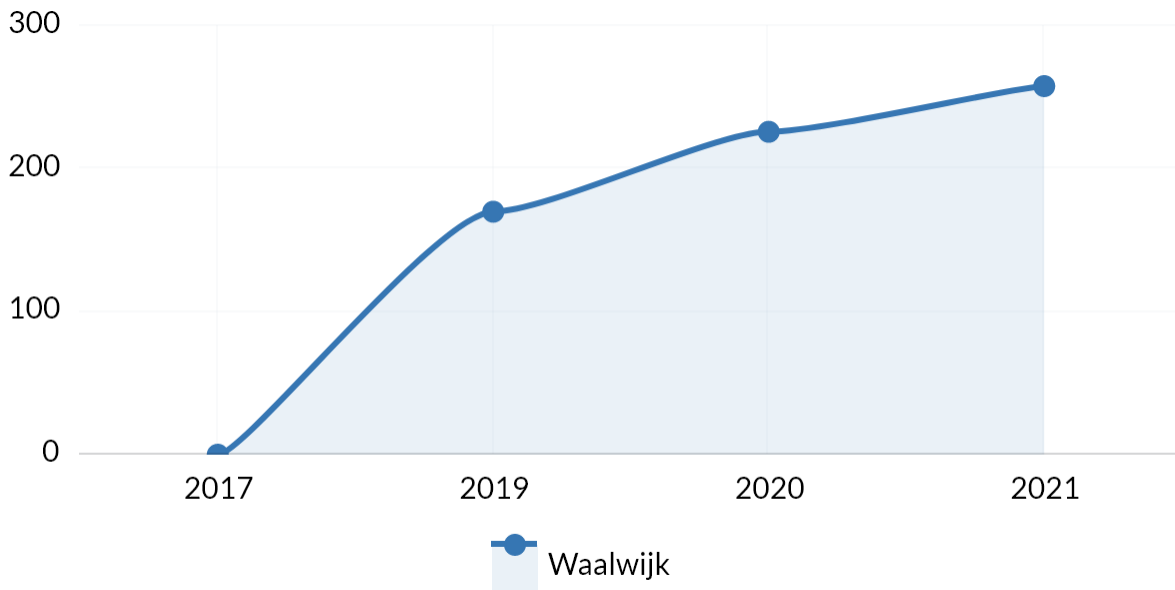
Indicatoren

IND 9.001 | Oppervlakte winkelruimte, excl. leegstand in m2 (meetpunt dec, 2022 feb)

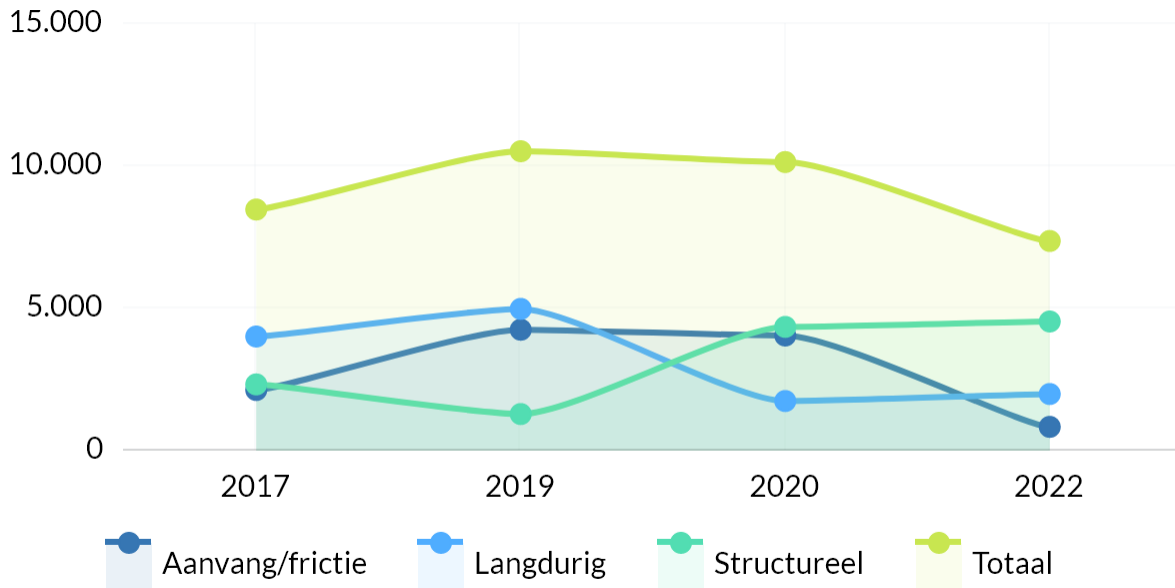
Het meetpunt is december van het betreffende jaar, voor 2022 zijn de cijfers van februari opgenomen)

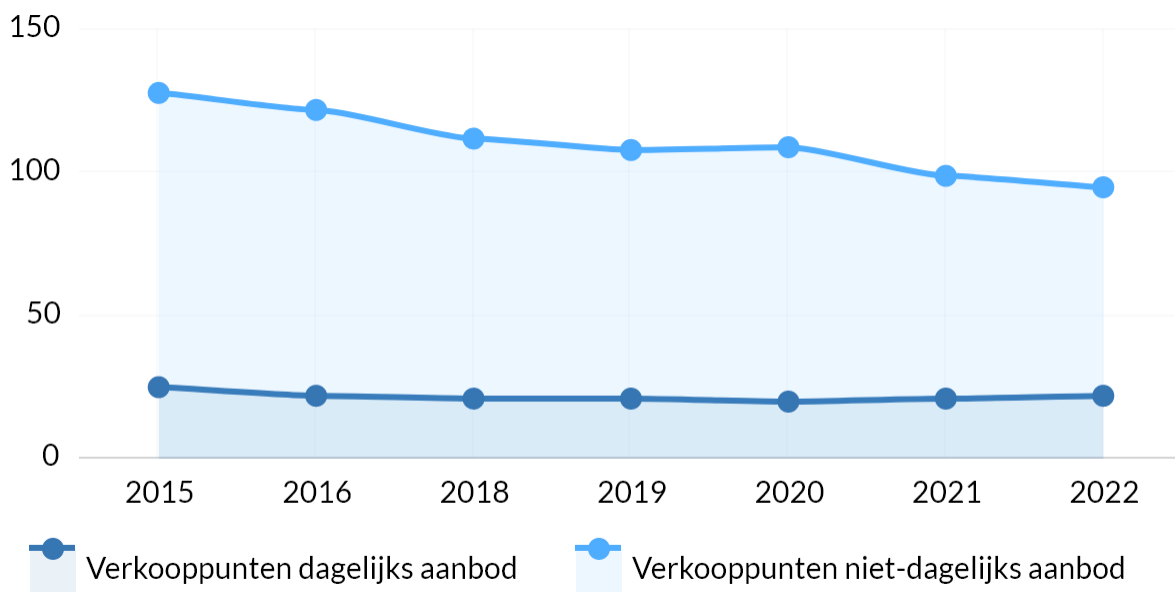
IND 9.002 | Aantal toegevoegde woningen (cumulatief)

IND 9.003 | Leegstand centrum totaal (m2) (meetpunt dec, 2022 feb)

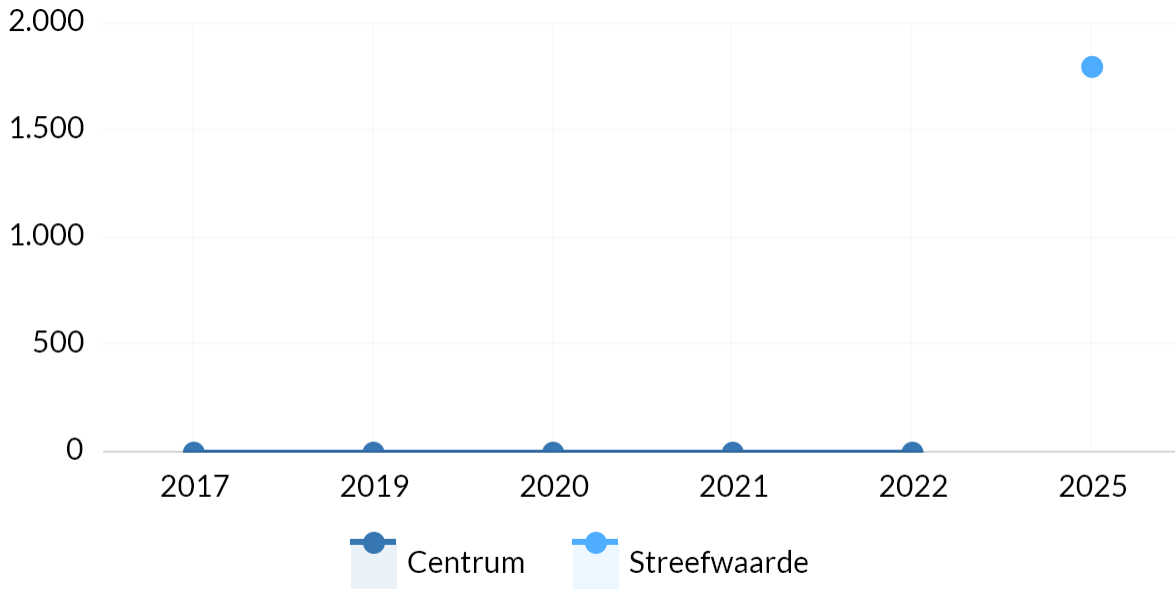

IND 9.004 | Ontwikkeling dagelijks en niet-dagelijks aanbod verkooppunten (meetpunt dec, 2022 feb)

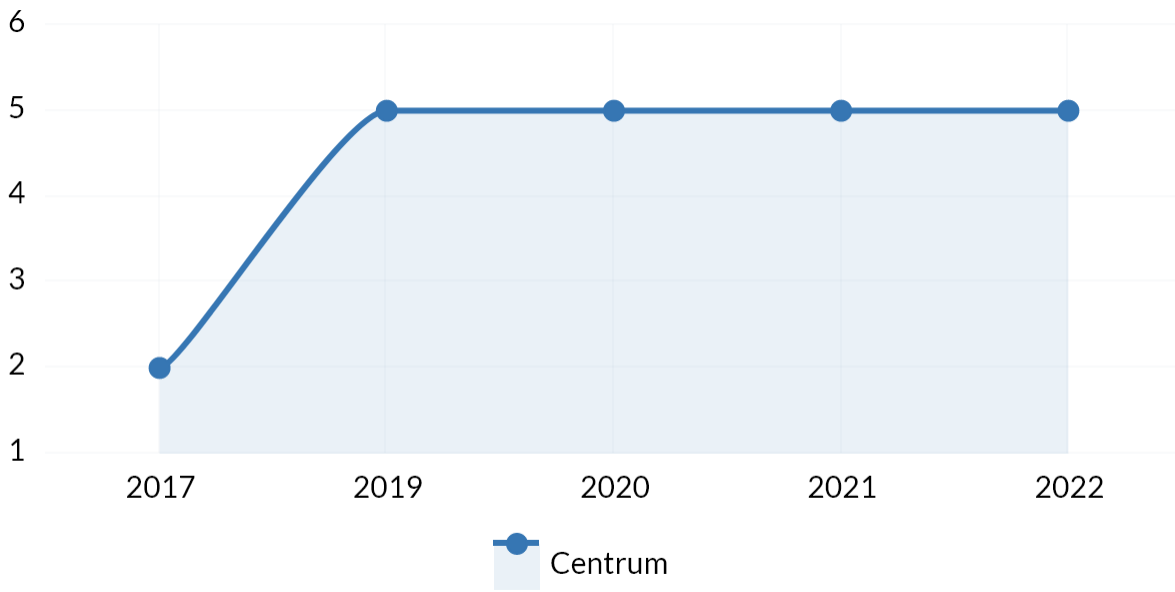

IND 9.005 | Toename supermarktaanbod in m2 (meetpunt dec, 2022 feb)

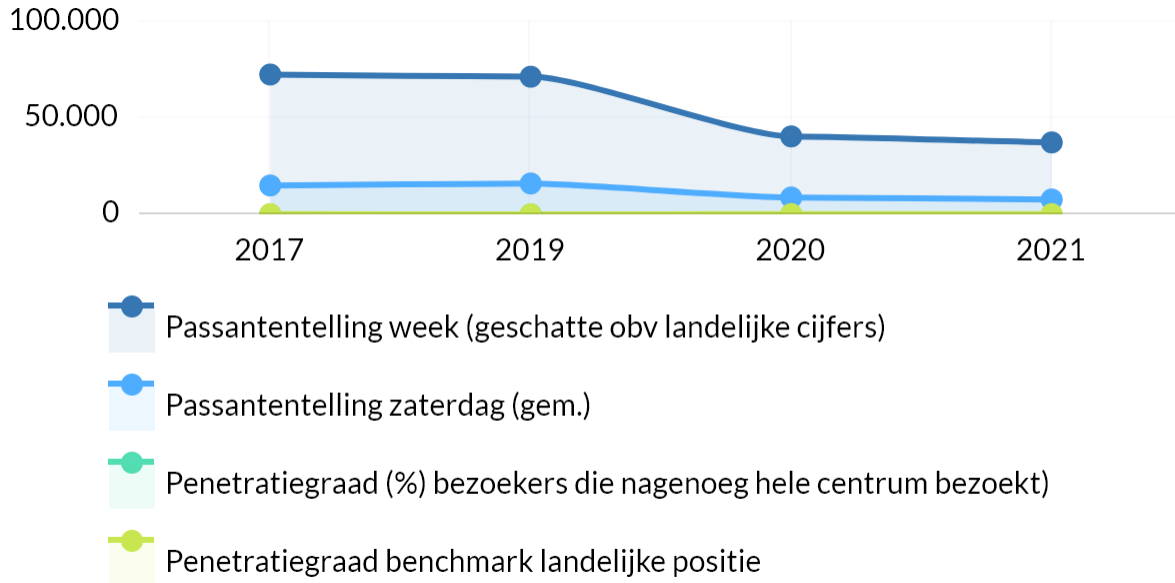

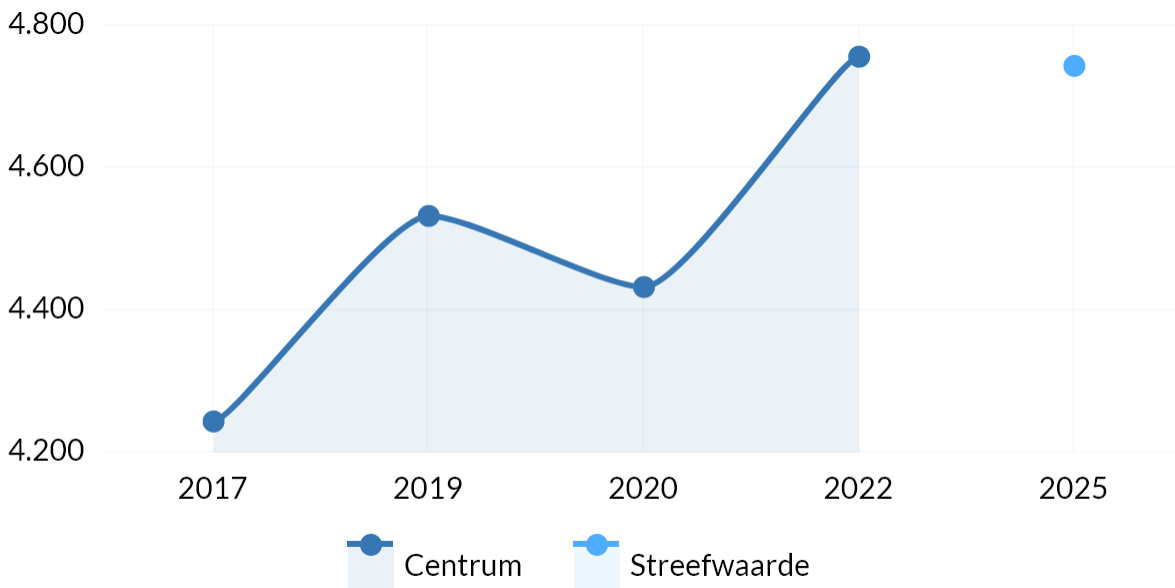
IND 9.006 | Aantal verenigde partijen in Centrum Management (meetpunt dec, 2022 feb)

IND 9.007 | Aantal bezoekers centrum

IND 9.008 | Toename horeca binnenstad (m2) (meetpunt dec, 2022 feb)

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Samen met de stakeholders hebben we in 2021 ondanks de pandemie op veel terreinen vooruitgang geboekt. Het centrum compacter maken en (overbodige) winkelmeters door transformatie uit de markt nemen komt goed op gang. De energie die het programma in de een-loketfunctie voor nieuwe initiatieven en de (opvolgende) projectcoördinatie voor grotere/complexere locaties steekt (B20|9.037) betaalt zich uit.

Het mes snijdt hier aan twee kanten. Zowel het aantal winkelmeters als leegstand neemt af, zoals blijkt uit de indicatoren 9001 tot en met 9003. Binnen het CBS gebied 'centrum' zijn de

afgelopen jaren ruim 200 woningen toegevoegd, waarvan een fors deel ook wordt gerealiseerd door de verbouwing van lege winkels naar woningen. De transformatie van leegstand naar wonen is met name in de uitlopers van het winkelgebied – in de centrumvisie bestempeld tot 'gemengd centrummilieu' en 'centrumstedelijk wonen' – al goed zichtbaar, er wordt op verschillende plekken gebouwd. Als we daarbij meenemen dat voor een aantal leegstaande winkelpanden in de Stationsstraat, vooral tussen Irenestraat en Unnaplein, en de Grotestraat ook al concrete transformatieplannen voorliggen, komt het nieuwe compacte winkelrondje al concreet binnen bereik.

Het toekomstig compacte winkelrondje wordt voor ongeveer de helft bepaald door De Els, zowel in fysieke loopafstand als aantal winkelmeters. In de Els is sprake van hardnekkige leestand en het effect daarvan op de aantrekkelijkheid van het centrum is helaas nog een grote en complexe uitdaging. De herontwikkeling van De Els is essentieel om de transformatie van de binnenstad te laten slagen. Daar wordt met ontwikkelaar BanGroep stevig aan gewerkt (B20|9.046). Die zijn het dit najaar met de vereniging van eigenaren eens geworden over de uitgangspunten van een globaal schetsplan voor de zuidwesthoek van het winkelcentrum, inclusief omliggend openbaar gebied. Het schetsplan gaat uit van de bouw van circa 200 woningen, (her)positioneren van twee supermarkten binnen De Els (IND 9005) en realisatie van een nieuwe entree aan de mr. Van Coothstraat. De uitgangspunten, inclusief de financiële, moeten nu worden beoordeeld.

Deze ontwikkeling is integraal gekoppeld aan het masterplan dat voor het brede(re) centrum wordt opgesteld door Palmbout. Via deze lijn worden ook de planontwikkeling voor het Schoolkwartier door Sanders Retail Groep, en de mogelijke herinrichting voor de noordpoot van De Els van het (parkeer)terrein Els-zuid betrokken. In totaal hebben we het dan over een gefaseerde totaalaanpak op middellange termijn waarbij nog eens ruim 100 woningen kunnen worden gerealiseerd. Het masterplan van Palmbout zal hiervoor de overall kaders op het gebied van stedenbouwkundige structuur, programmatische invulling, parkeeroplossing en fasering gaan vastleggen.

Op basis van de visie Hart van de Stad is flink geïnvesteerd in (verblijfs)kwaliteit, functie en verduurzaming van het openbaar gebied. De volledige herinrichting van Markt en Raadhuisplein zal eind eerste kwartaal 2022 worden opgeleverd. Rondom de pleinen worden binnenkort tevens het museum en een nieuwe horecazaak geopend. Dit is een boost voor de binnenstad.

Het vaststellen van het ontwerp en verstrekken van een krediet voor het realiseren van een nieuwe centrumentree completeert het opwaarderen en verduurzamen van de omgeving rond het Krophollercomplex. Aan de nieuwe doorsteek is bovendien een transformatieproject in voorbereiding dat de komende jaren 19 nieuwe woningen gaat opleveren. De nieuwe doorsteek en de uitbreiding van de stadstuin gaan aan de noordzijde een groene tegenhanger vormen voor het meer versteende zuidelijke deel van het centrum. Een gebied dat qua functie en verblijfswaarde met nieuw elan zijn rol als een van de motoren voor het centrum blijft vervullen en de Taxandriaweg beter met de binnenstad gaat verbinden.

Wat we in 2021 nog niet hebben gedaan is het oppakken van het streven om meer (verblijfs)horeca te krijgen in het Krophollercomplex. Daarvoor was de markt als gevolg van de pandemie te ongunstig. We verwachten daar begin komend jaar weer concreet mee aan de slag te kunnen. Ook het organiseren van evenementen (B20|9.041) was het heel 2021 door de covid gerelateerde beperkingen vrijwel onmogelijk.

De vijf partijen die via de stichting Centrummanagement al informeel samenwerkten hebben gekozen voor het instellen van een Bedrijven InvesteringsZone (BIZ), waarmee een belangrijke doelstelling binnen het programma (IND9006) wordt gerealiseerd. Met ingang van 1 januari 2022 zijn alle ondernemers en vastgoedeigenaren in het gebied verenigd in één organisatie met fors toegenomen slagkracht en investeringsbudget. Een substantiële impuls voor het in de toekomst verder uitbouwen van de samenwerking en behaalde resultaten op allerlei gebied. Volop Waalwijk staat inmiddels volledig op eigen benen en is in

de BIZ geïntegreerd, die tevens de coördinatie zal blijven verzorgen voor het project Wet Blue.

De bezoekersaantallen (IND 9007) weerspiegelen de effecten van dit alles gevoelsmatig nog niet echt. Dat heeft in belangrijke mate ook te maken met het feit dat de telling door Locatus slechts een enkele momentopname betreft die nu voor het tweede jaar bovendien sterk is beïnvloed door de beperkingen als gevolg van de COVID-pandemie.

Hoewel de marktomstandigheden nieuwvestiging op het gebied van leer retail en/of ambacht uitsloten hebben we op dit gebied (B20|9.033) anderszins bepaald niet stil gezeten. Het museumbestuur, Leather Made Smart en de BIZ hebben de handen ineen geslagen om dit thema samen met het bedrijfsleven stevig neer te gaan zetten. Binnenkort zal dat ook in de nieuwe inrichting van het openbaar gebied in hartje Waalwijk al een belangrijke rol spelen.

Maatregelen

B20 | 9.037 Begeleiden en medewerking verlenen aan transformatie plannen (van panden)

Omschrijving (toelichting)

Het aantal initiatieven om winkelmeters uit de markt te nemen groeit langzaam. Het beeld bij stakeholders dat complexe (bestemmingsplan)regelgeving dat moeilijk maakt blijkt negatief van invloed op het tempo. Daarom zijn we in samenwerking met CM in 2019 gestart met het begeleiden van geïnteresseerde vastgoedeigenaren. In dat kader is binnen de bestaande programmamiddelen een bedrag gereserveerd om de beoordeling van een concrete principeaanvraag vrij te stellen van de gebruikelijke leges.

DTNP heeft recent een nieuwe doorrekening gemaakt van de Centrumvisie op het punt van de behoefte aan commerciële meters oftewel de scope van de nog te verwachten vraag om transformatie. Ook in 2022 blijven we vanuit het Programma Binnenstad via de één loket functie vastgoedeigenaren met transformatievragen begeleiden.

B20 | 9.041 Evenementen in centrum met stakeholders

Omschrijving (toelichting)

Op dit moment, augustus 2020, waart het Covid19-virus nog steeds door het land en hierdoor zijn evenementen vooralsnog verboden. Het is bijzonder lastig in te schatten hoe lang dit nog gaat voortduren en/of dit ook zijn effect gaat hebben op de evenementenkalender in 2021. We hopen natuurlijk van harte dat de evenementen in 2021 wel door kunnen gaan.

Het ligt daarnaast in de bedoeling een reeks activiteiten op te zetten die toewerkt naar de opening van het museum in 2021. Focus daarbij ligt onder meer op het activeren van deelname vanuit de (leer en mode) bedrijfstak in de regio. Afhankelijk van tijd, middelen en het Covid19-virus wordt er wel of niet een extern bureau ingezet om de opening van het museum luister bij te zetten.

B20 | 9.046 Medewerking verlenen aan herpositionering De Els

Omschrijving (toelichting)

Als gemeente hebben we De Els medewerking toegezegd bij de planvoorbereiding van eventuele herpositionering/transformatie. Begin 2020 hebben twee ontwikkelende partijen een globale visie aan de eigenaren van De Els aangeboden en ook ambtelijk doorgesproken. Medio september 2020 zullen beide partijen hun visie voorleggen aan de algemene ledenvergadering (van de eigenaren) om te bepalen wie (of welke combinatie) met mandaat het traject van concrete planvorming gaat oppakken. Daarop volgend zal in overleg met het college worden bekeken hoe het proces/project intern en extern verder zal worden ingericht. Planproces zelf en eventuele gefaseerde realisatie zal een periode van minimaal meerdere

jaren beslaan. In 2021 en verder is dat plan voorbereid en als project ondergebracht in de lijnorganisatie.

B20 | 9.060 Volop Waalwijk

Omschrijving (toelichting)

Bezien wordt of Volop verder kan onder de koepel van een op te richten BIZ. Mocht de BIZ niet doorgaan, dan moet gekeken worden naar alternatieve financiering

A.002 | Programmamanagement

Omschrijving (toelichting)

Het programmamanagement is t/m 2020 incidenteel gedekt geweest. Inmiddels heeft er een evaluatie plaatsgevonden en is geconcludeerd dat het continueren van de programma's binnenstad en duurzaamheid noodzakelijk is, maar dat dat niet geldt voor de programma's Economie en Veiligheid. Hierover is de raad inmiddels ook geïnformeerd.

De kosten voor 2 programmamanagers bedragen € 240.000. Daar tegenover staat nog een budget waaruit de programmamanager Veiligheid werd betaald. Een deel daarvan kan gebruikt worden als dekking van deze structurele lasten, waardoor er per saldo een nadeel ontstaat van € 145.000 euro. Het overige deel van het veiligheidsbudget is nodig om het beleidsveld veiligheid steviger te verankeren in onze organisatie.

A.004 | Ontwikkelbudget programmamanagement

Omschrijving (toelichting)

Om de ambities binnen een programma te kunnen realiseren is de afgelopen jaren gebleken dat een werkbudget van € 75.000 per programma reëel is. Gekoppeld aan de keuze om programmamanagement voor 2 programma's te continueren is € 150.000 werkbudget per jaar noodzakelijk.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken ?

De ambities op het terrein van de programma's realiseren in samenspraak met in- en externe stakeholders.

A.013 | Investeringen in de binnenstad

Omschrijving (toelichting)

Een aantrekkelijke binnenstad vergroot de aantrekkingskracht van Waalwijk. Daarom zijn onze ambities onverminderd groot waarbij een programmatische aanpak nog steeds van meerwaarde is. De komende jaren komt een aantal ontwikkelingen in de binnenstad tot versnelling zoals de opening van het nieuwe museum op een vernieuwd Raadhuisplein, de herpositionering van De Els, toevoegen van groen, de inbreidingsplannen en de verplaatsing van de bibliotheek. Om deze ambities waar te maken schatten we in ongeveer 5 miljoen nodig te hebben. Deze middelen willen we onttrekken uit de winsten van de toekomstige grondverkoop. Wij zullen binnen dit thema op een later moment concrete voorstellen doen aan de raad.

B20 | 9.033 Aantrekken leer retail & ambacht

Omschrijving (toelichting)

In de centrumvisie is opnieuw de ambitie uitgesproken om gethematiseerde leer- en schoenenretail en ambacht (geclusterd) terug te halen naar het centrum. De gemeente stimuleert en faciliteert (leer)bedrijven om zich in het centrum te vestigen.

Op het gebied van detailhandel wordt met marktpartijen onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het realiseren van een gethematiseerd retailcluster in de nabijheid van het museum. De uitbraak van COVID19 - de daarbij behorende maatregelen - leidt ertoe dat investeerders in retail zeer terughoudend zijn.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

De voortgang van de maatregelen is hierboven uitgewerkt.

Programma Duurzaamheid

Doelstellingen

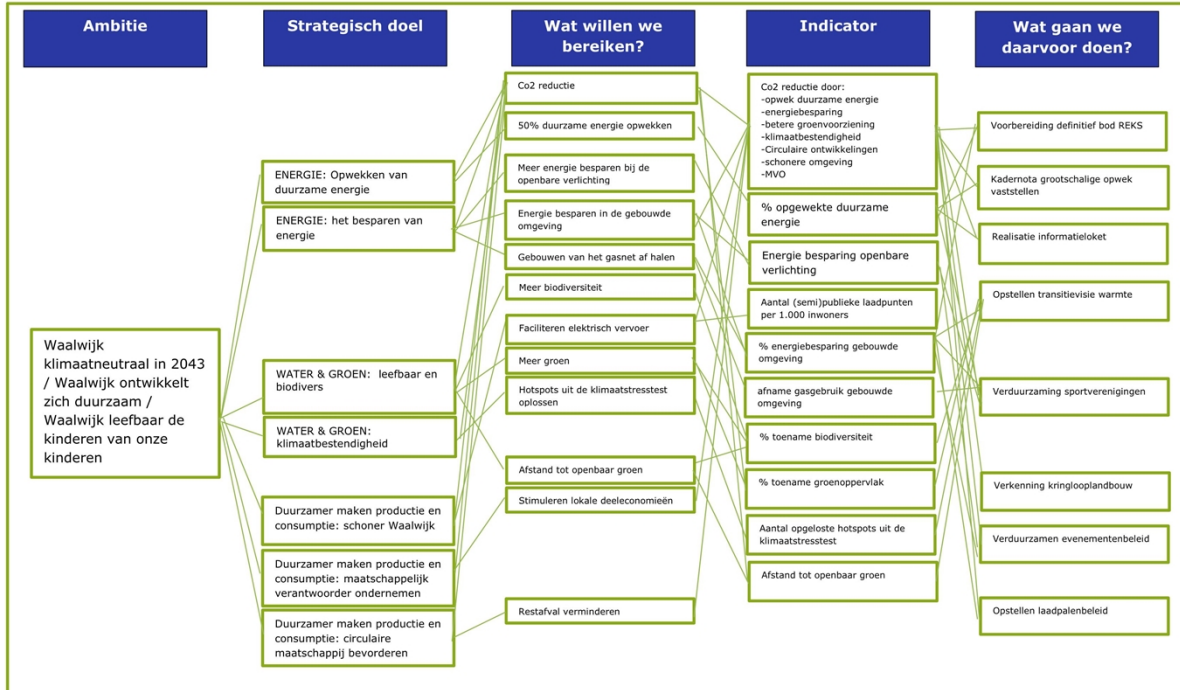
Wat willen we bereiken?

Ambitie

Duurzaamheid is de groene draad in onze strategische visie Waalwijk 2025. De nieuwe coalitie heeft in haar programma 'Samen duurzaam vooruit' de ambities uit Waalwijk 2025 herhaald en aangescherpt, onder andere door Duurzaamheid als vierde programma op te nemen. De volgende drie ambities zijn de kapstok waaraan het programma duurzaamheid is opgehangen:

- Waalwijk moet leefbaar blijven voor de kinderen van onze kinderen, de CO2 uitstoot moet daarom in 2030 met 49% omlaag;
- Waalwijk moet klimaatneutraal zijn in 2043;
- Waalwijk moet zich duurzaam ontwikkelen.

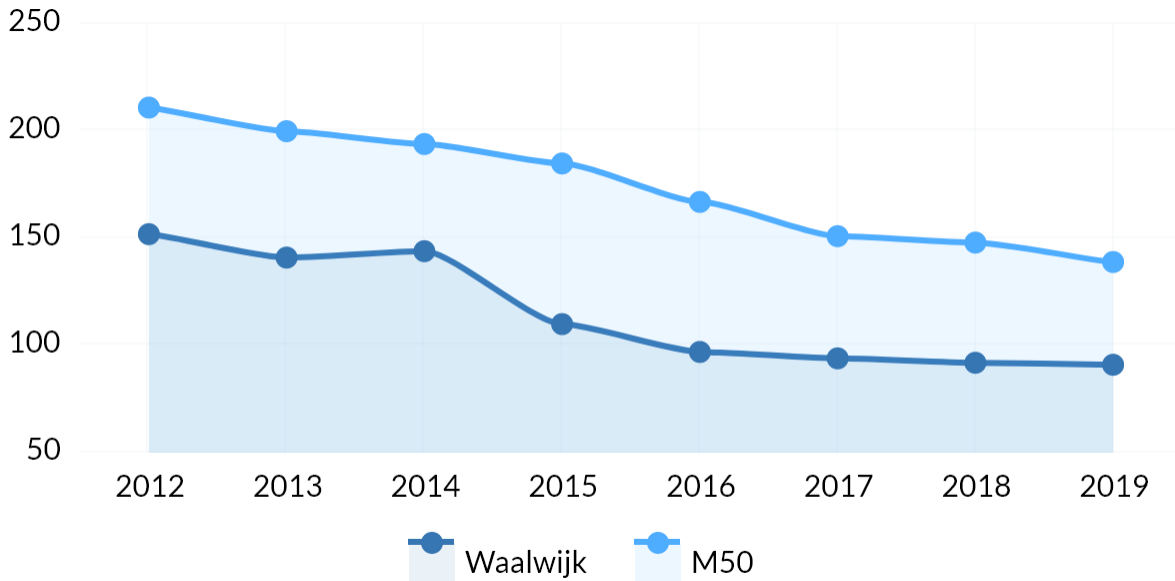
Programma Duurzaamheid

Indicatoren

IND 7.002 | Omvang huishoudelijk restafval (in Kg) (BBV)

Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

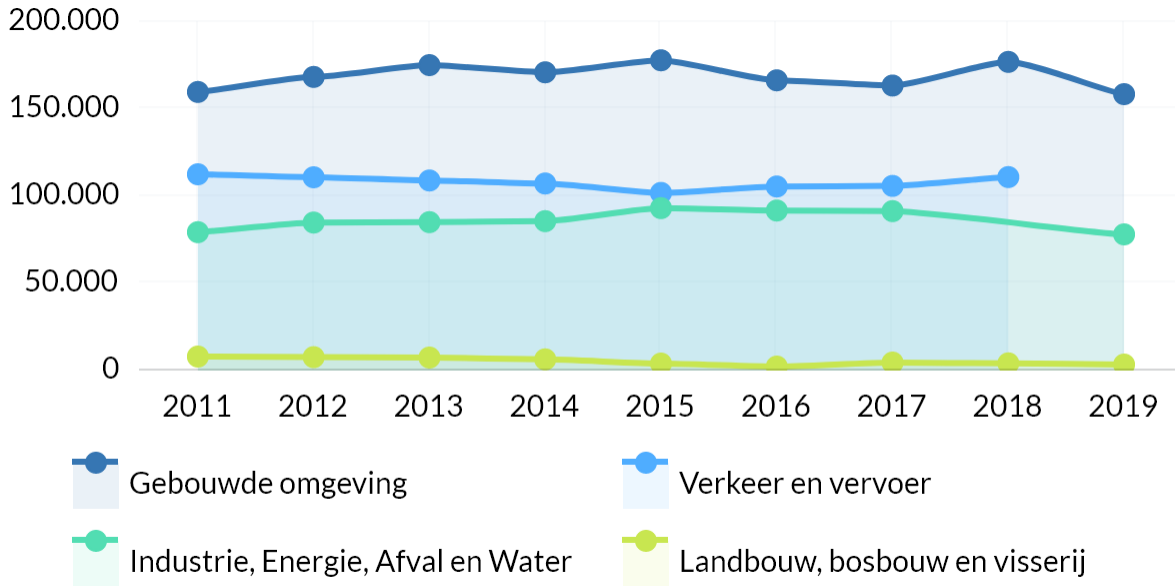
Bron: Waarstaatjegemeente.nl

IND 7.001 | Hernieuwbare elektriciteit (BBV)

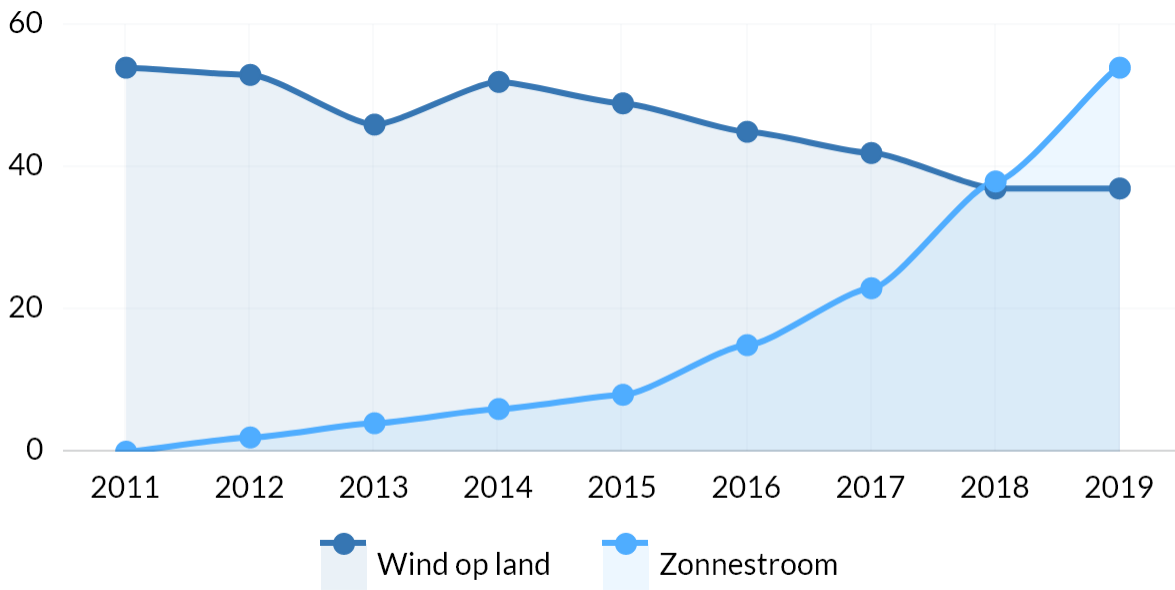
Bron: Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

IND 9.009 | CO2 uitstoot Waalwijk (in ton)

Bron: Klimaatmonitor

IND 9.010 | Bekende hernieuwbare elektriciteit (in Tj)

Bron: Klimaatmonitor

IND 9.011 | 50% meer duurzame energie (in MWh)

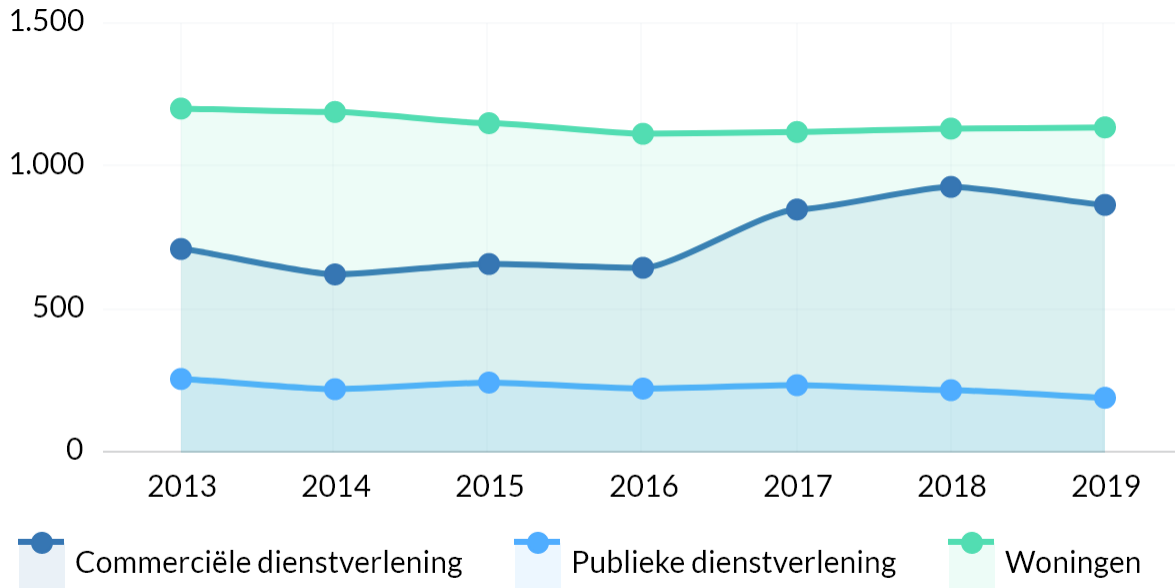

IND 9.012 | Energiebesparing openbare verlichting (kWh)

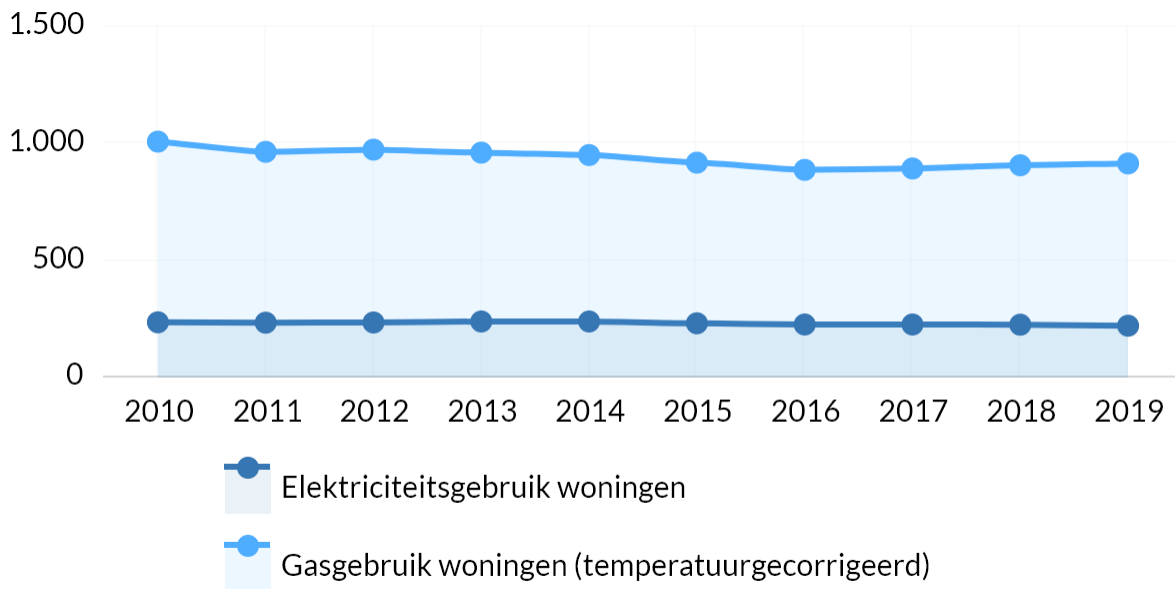

IND 9.013 | Energiegebruik gebouwde omgeving (in Tj)

Bron: Klimaatmonitor

IND 9.014 | Totaal gas en elektriciteitsverbruik woningen (in Tj)

Bron: Klimaatmonitor

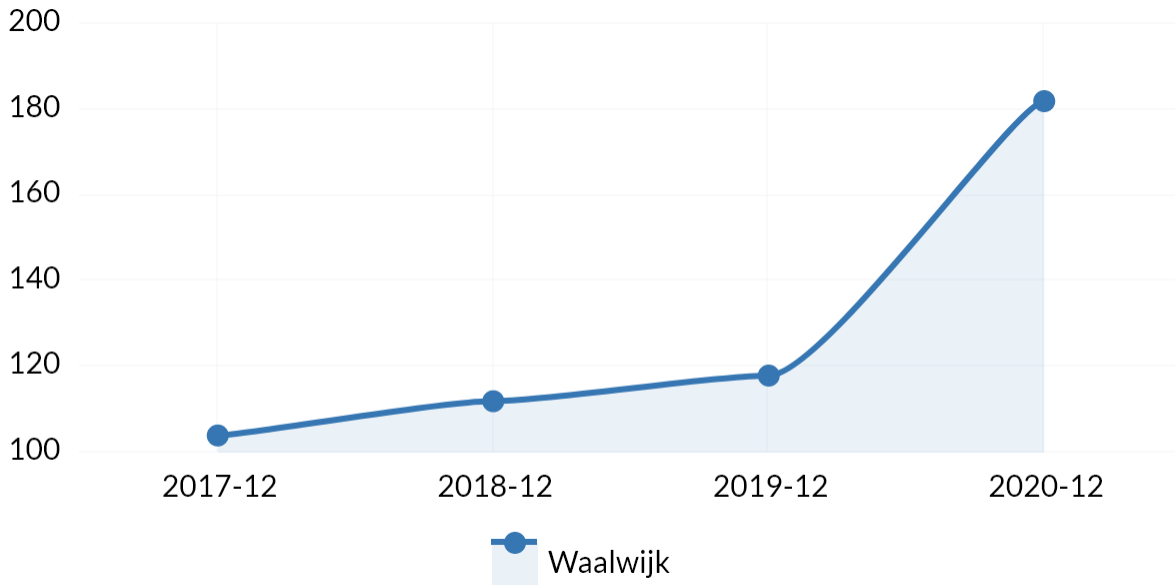
IND 9.015 | Meer groenoppervlak (10%) (in km2)

km2	2020	2030
Doelstelling	-	12,65
Waalwijk	11,50	-

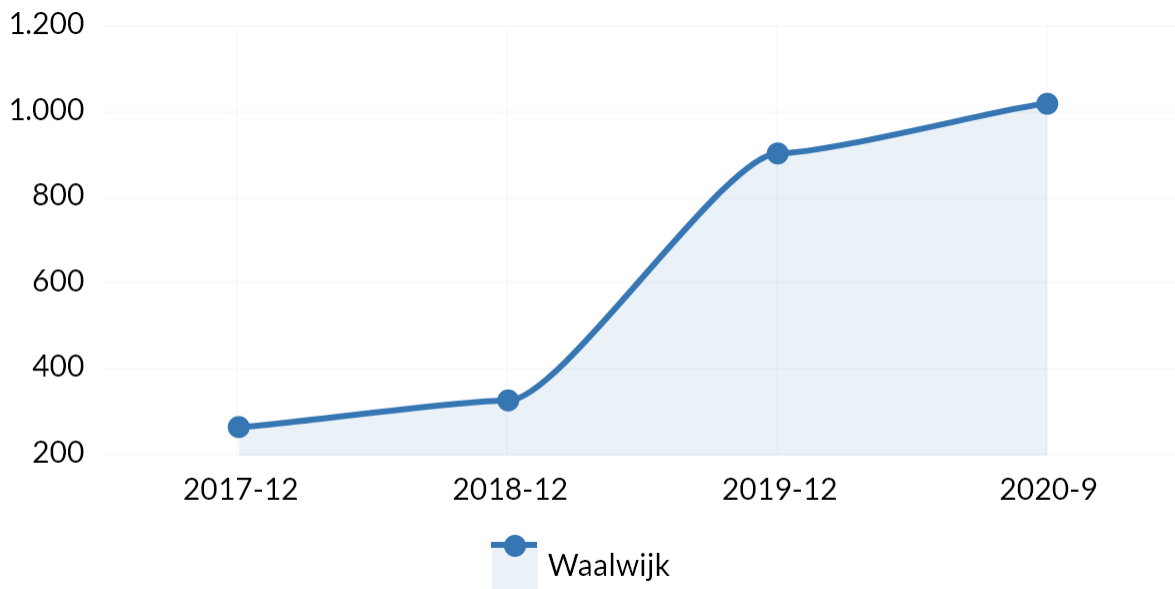
IND 9.016 | Aantal (semi)publieke e-laadpunten

De cijfers van de laadpunten zijn afkomstig van www.oplaadpalen.nl van Ecomovement; deze onafhankelijke partij streeft naar volledige en correcte data over laadpalen. Vóór oktober 2019 betreffen deze gegevens het aantal connectoren op laadpalen. Met ingang van oktober 2019 is het mogelijk geworden te onderscheiden hoeveel connectoren tegelijkertijd gebruikt kunnen worden om te laden en wordt dit aantal weergegeven. Het aantal connectoren dat tegelijkertijd gebruikt kan worden kan bij snellaadpunten lager liggen dan het aantal connectoren dat beschikbaar is, omdat sommige laadpunten zijn voorzien van verschillende connectoren waarvan er maar één per laadbeurt gebruikt kan worden. De publieke laadpalen zijn 24/7 toegankelijk, semi-publieke laadpalen zijn beperkt openbaar toegankelijk. Private laadpunten, bijvoorbeeld bij een bedrijf of thuis, zijn niet meegenomen in deze registratie.

Bron: Ecomovement

IND 9.017 | Aantal elektrische personenauto's (FEV & PHEV)

Bron: RDW

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Langs de drie programmalijnen *Energie, Water en Groen en Duurzaam consumeren en produceren* is in 2021 gewerkt aan de duurzame ontwikkeling en bewustwording van Waalwijk. Onder levendige politieke belangstelling is de *kadernota grootschalige opwek van duurzame energie* vastgesteld en heeft de gemeente input geleverd voor *REKS 1.0*. Deze regionale energie en klimaatstrategie is eveneens door de gemeenteraad vastgesteld. Beide

documenten geven aan wat de lokale respectievelijk regionale opgave is om duurzame elektriciteit op te wekken en binnen welke kaders, op welke plekken en met welke technieken dat gerealiseerd zou kunnen worden. In 2021 is gestart met de uitwerking daarvan in concrete ruimtelijke procedures en is gestart met de gesprekken met potentiële ontwikkelaars. Hierbij wijken wij af van de regionaal geregisseerde aanpak waar de realisatie van de grootschalige energie middels een publiek ontwikkelbedrijf wordt voorgestaan. De gemeenteraad is geïnformeerd over de argumenten achter de keuze om zelf de regie te hebben over deze ontwikkeling.

Tevens is de *Transitievisie Warmte* vastgesteld. Een omvangrijk visiedocument waarin staat beschreven langs welke sporen gewerkt wordt aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Op 9 oktober 2021 is het digitale energieloket geopend waar inwoners informatie kunnen inwinnen over de verduurzaming van hun woning en vragen kunnen stellen over het verduurzamen van hun woning aan de backoffice met deskundigen.

Het college heeft u geïnformeerd over de *Uitvoeringsagenda naar een Klimaatbestendig Waalwijk* en heeft de *stimuleringsregeling afkoppeling regenwater* geëffectueerd. Het college heeft op uw verzoek een uitgebreide *campagne gevoerd op het scheiden van huishoudelijk afval*. Op de afgewerkte stort is met hulp van de gemeente door energiecoöperatie Langstraat Zon een *zonnepark* aangelegd waar ongeveer 5000 MWh elektriciteit kan worden opgewekt. De *Green deal bedrijventerreinen* heeft in 2021 geleid tot ca 40 energiecans bij bedrijven, een klimaat safari, een workshop uitwisseling reststromen en zijn we gestart met het opstellen van een routekaart naar een klimaatneutraal bedrijventerrein in 2043. Veel bedrijfsdaken zijn al dan niet verplicht voorzien van zonnepanelen. Op 9 oktober is op de Winterdijk en omgeving het duurzaamheidsevenement "*Samen Groen, Samen Doen*" georganiseerd.

Prestatie-indicatoren	referentiewaarde		meest actuele waarde		streefwaarde	
	jaar	waarde	jaar	waarde	jaar	waarde
CO2 uitstoot	1990	100%	2019	84%	2030	50%
Duurzame opwek	2018	5%	2020	11%	2030	50%
Besparing gasverbruik	2019	0%	2020	0,2%	2030	15%
Percentage woningen zonder gasinstallatie	2019	3%	2020	4%	2030	20%
Besparing openbare verlichting	2013	0%	2021	34%	2030	50%

Invulling prestatie-indicatoren op water en groen en duurzame consumptie en productie worden nog verder ontwikkeld.

Bronnen: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat en opgave Greenchoice.

Maatregelen

B20 | 9.038 Beleid E-laadpalen opstellen

Omschrijving (toelichting)

Wij faciliteren nu schone vervoerwijzen door op verzoek van inwoners onder voorwaarden e-laadpalen te plaatsen. Dit is een vraagvolgend beleid. Om de elektrificering van het autoverkeer te stimuleren en te faciliteren moet overwogen worden om niet vraagvolgend maar actief faciliteiten te bieden voor elektrisch vervoer. In 2020 en 2021 vindt deze afweging plaats en wordt het beleid indien noodzakelijk daarop geactualiseerd als dan niet gekoppeld aan een actualisatie van het mobiliteitsbeleid.

B20 | 9.048 Opstellen transitievisie warmte

Omschrijving (toelichting)

In 2020 wordt een start gemaakt met het opstellen van een transitievisie Warmte. Deze moet in 2021 vastgesteld worden door de raad. In de transitievisie wordt de aanpak geschetst die moet leiden tot de verduurzaming en het aardgasvrij worden van ons woningbestand.

De transitievisie warmte geeft antwoord op de volgende vragen:

- Wat zijn de alternatieven voor aardgas in de gemeente?
- Welke oplossingen zijn er per wijk om deze aardgasvrij te maken?
- Wat is een goed moment om deze alternatieven toe te passen?

Een transitievisie warmte is in feite een gedetailleerde uitwerking van de regionale energie strategie (RES). Hierbij worden de regionaal aanwezige duurzame energiebronnen en andere (rest)warmtebronnen in beeld gebracht en wordt *vraag en aanbod* op elkaar afgestemd.

B21 | 9.001 Voorbereiding definitief bod REKS

Omschrijving (toelichting)

In 2020 is een concept bod uitgebracht in het kader van de regionale energiestrategie. Hierin staat hoe groot de regionale opgave is op het gebied van de opwek van duurzame energie, hoeveel wij daarvan regionaal kunnen opwekken en waar dit in de regio zou kunnen plaatsvinden. Tevens is aangegeven welke warmtebronnen wij in de regio voorzien op basis waarvan de warmtetransitieplannen kunnen worden opgesteld. In Waalwijk hebben wij de input voor de regionale energiestrategie gekoppeld aan onze eigen discussie over de grootschalige opwek. Naar verwachting wordt nog in 2020 aan de raad het resultaat van het participatietraject aangeboden op basis waarvan zij kan beslissen over de kaders voor de opwek van grootschalige energie op Waalwijks grondgebied. De resultaten van deze besluitvorming vormen input voor het definitieve bid van de regio aan het rijk. De raad wordt in 2021 betrokken bij de besluitvorming over het definitieve regionale bod en tussentijds regelmatig geïnformeerd over de voortgang van dit proces.

B21 | 9.002 Kadernota grootschalige opwek vaststellen

Omschrijving (toelichting)

Op 6 februari 2020 heeft de raad de concept-kadernota Grootschalige Opwek geamendeerd vrijgegeven voor externe communicatie en besloten dat de geamendeerde inhoud input is voor het concept-bod aan het rijk vanuit de regionale energiestrategie. In de (concept) kadernota staat hoe groot de Waalwijkse opgave is voor de opwek van duurzame energie, hoe we en waar we dit denken te (laten) realiseren en onder welke voorwaarden dit voorstelbaar is. Naar verwachting wordt in 2020 de kadernota grootschalige opwek vastgesteld na afronding van het participatietraject. Vervolgens wordt de kadernota aan de raad ter besluitvorming aangeboden. Dit zal naar verwachting nog in 2020, en anders begin 2021, plaatsvinden. Na vaststelling zal de definitieve kadernota input zijn voor het definitieve bod aan het rijk vanuit de regionale energiestrategie. Daarnaast vormen de dan vastgestelde kaders, randvoorwaarden en uitgangspunten de basis voor de beoordeling van initiatieven uit de markt, samenleving en eventuele eigen ontwikkelingen met betrekking tot de eventuele bouw van windmolens en zonneparken.

B21 | 9.003 Realisatie informatieloket

Omschrijving (toelichting)

In 2020 heeft de raad krediet gevoteerd om een digitaal energieloket te realiseren. De voorbereidingen voor de realisatie van een energieloket zijn gestart. Naar verwachting is het loket in 2021 operationeel. Daarnaast leeft er de ambitie om een fysiek loket te realiseren samen met lokale ondernemers. De voorwaarde is dat dit kostenneutraal voor de gemeente moet plaatsvinden.

A.015 | Investerings in realiseren windmolens

Omschrijving (toelichting)

Onze ambitie is om uiterlijk in 2043 klimaatneutraal te zijn. Een ambitie die we ook regionaal hebben bevestigd via de Regionale Energie en Klimaat Strategie. We zien kansen om aan de gehele noordkant van Waalwijk windmolens te plaatsen, uiteraard binnen de kaders die nu voor inspraak zijn vrijgegeven. De uitkomst van het participatietraject wordt gerespecteerd en zal worden betrokken bij het vaststellen van de kaders door de raad eind 2020. Door als gemeente zelf en indien mogelijk, met participatie van onze inwoners, op eigen grond en in eigen beheer windmolens te plaatsen kunnen we structurele inkomsten genereren die we gebruiken om de leefbaarheid te versterken. Mocht het zelf exploiteren niet haalbaar zijn dan gaan we als gemeente in principe participeren, en bekijken daartoe de mogelijkheden per casus. Op deze manier zetten we forse stappen in onze duurzaamheidsambities. Bovendien houden we ook andere kansrijke (nieuwe) energiebronnen in het vizier. Eigenlijk komt in deze ontwikkeling alles samen om als samenleving op een duurzame manier vooruit te gaan, zowel in klimaat als in economische zin. In de meerjarenbegroting 2021-2024 is vanaf 2024 een structurele netto opbrengst van € 500.000,= ingeboekt en is benut als algemeen dekkingsmiddel.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

De besluitvorming met betrekking tot de *verduurzaming van de sportverenigingen NEO en RWB* vindt in het eerste kwartaal van 2022 plaats. De *verkenning naar kringlooplandbouw* heeft niet plaatsgevonden. Hiervoor volgen wij de landelijke ontwikkelingen. Als gevolg van de pandemie is de besluitvorming over de *Evenementenvisie "Duurzaam Dynamisch en Divers"* uitgesteld naar de raadsvergadering in februari 2022.

In 2021 is uitvoering gegeven aan het bestaande laadpalenbeleid. De wens blijft om een actuele laadpalenvisie op te zetten die inspeelt op de versnelde transitie naar elektrisch rijden.

Maatregelen

B21 | 9.004 Verduurzaming sportverenigingen

Omschrijving (toelichting)

Het college heeft begin september 2020 ingestemd met de uitvoering van het plan van aanpak verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is de verduurzaming van de gemeentelijk sportaccommodaties. De sportaccommodaties binnen de gemeente Waalwijk kennen verschillende eigendomsverhoudingen, zodat verduurzaming per accommodatie maatwerk vereist. De gemeente gaat samen met verenigingen in overleg om de quick wins in beeld te brengen en lange termijn plannen op te stellen. Mede op initiatief van de voetbalverenigingen NEO en RWB, vormen deze verenigingen een pilot om vervolgens de verduurzaming binnen alle (buiten) sportaccommodaties in 2020/2021 op te starten.

B21 | 9.005 Verkenning kringlooplandbouw

Omschrijving (toelichting)

Het huidige landbouwsysteem in Nederland is erop gericht zoveel mogelijk te produceren tegen zo laag mogelijk kosten. Inmiddels staat onze landbouw daardoor wel steeds meer onder druk en dreigt onze bodem, de belangrijkste hulpbron voor de boer, uitgeput te raken en hebben we te maken met een verlies aan biodiversiteit. Het wordt nu de uitdaging om met zo min mogelijk grondstoffen en dus minder belastend voor het milieu, ons voedsel te

produceren. En om alle producten die het bedrijf verlaten te gebruiken als eindproduct of als grondstof voor andere schakels in de kringloop.

Kringlooplandbouw doet recht aan de natuur en kan ook een goede boterham opleveren. Het stimuleert de weidegang en een efficiënte productie van eiwitten en ruwvoer. De mest van de dieren kan kunstmest vervangen bij het telen van gewassen. De gemeente onderkent het belang van de kringlooplandbouw en wil ruimte geven aan experimenteren en zoekt inspirerende partners in de agrarische sector. Kringlooplandbouw vraagt om een combinatie van veeteelt en akkerbouw en daarom veel creativiteit en ruimte omdat veeteelt nu maar beperkt aanwezig is binnen de gemeente. We onderzoeken met de landbouw de mogelijkheden om CO₂ op te slaan in de vorm koolstof binding in de grond. Ook gaan we met de landbouw in gesprek over de effecten van de kringlooplandbouw op de stikstofreductie.

B21 | 9.006 Verduurzamen evenementenbeleid

Omschrijving (toelichting)

In het te actualiseren evenementenbeleid is verduurzaming van evenementen en het creëren van een duurzame uitstraling een groene draad. Juist bij evenementen kunnen verschillende doelgroepen bereikt worden om bewustwording op het thema te vergroten. In beginsel gaat het om het beperken van de hoeveelheid afval en het verminderen van het energieverbruik. Door de corona crisis is het overleg hierover stil gevallen; organisatoren hebben op dit moment andere zorgen. We willen de komende maanden de onderhandelingen met de organisatoren weer voortzetten om zo de eerste resultaten terug te zien tijdens de evenementen in 2021.

Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

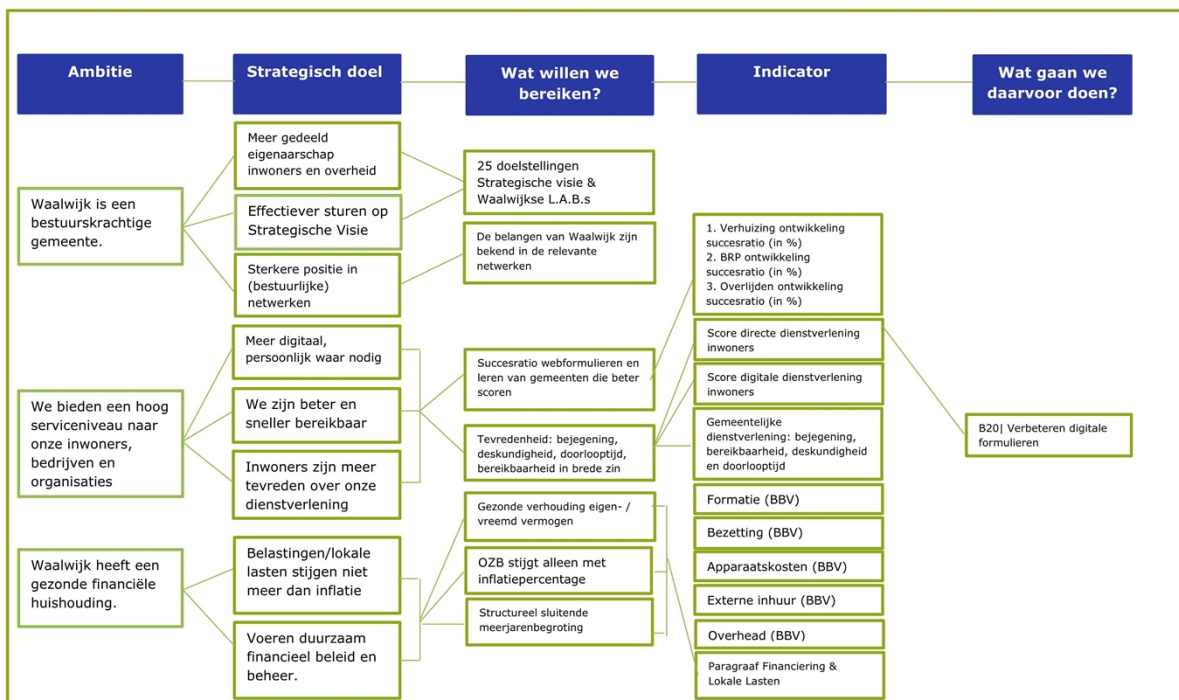
Ambitie

Vanuit het beleidsveld 0 Bestuur en Ondersteuning werken we aan (1) een bestuurskrachtige gemeente, (2) een hoog service niveau naar onze inwoners en aan een (3) gezonde financiële huishouding:

- We zijn een proactieve speler en zorgen er voor dat de Waalwijkse belangen en positie goed op de agenda staan in de regio, provincie, landelijk en internationaal.
- De gemeentelijke organisatie ontwikkelt zich naar een coöperatieve, compacte en servicegerichte organisatie. De ambtelijke organisatie dient in de dienstverlening deze houding uit te stralen. Hierbij is het uitgangspunt dat we digitaal werken waar het kan, en persoonlijk wanneer nodig of gewenst.
- Wij voelen de verplichting en de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat we de generaties na ons niet opzadelen met financiële problemen als gevolg van beslissingen die wij nu nemen. Wij willen tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners een efficiënt beheer van de gemeentefinanciën voeren.

Beleidsveld 0 | Bestuur en Ondersteuning

Doelstellingen

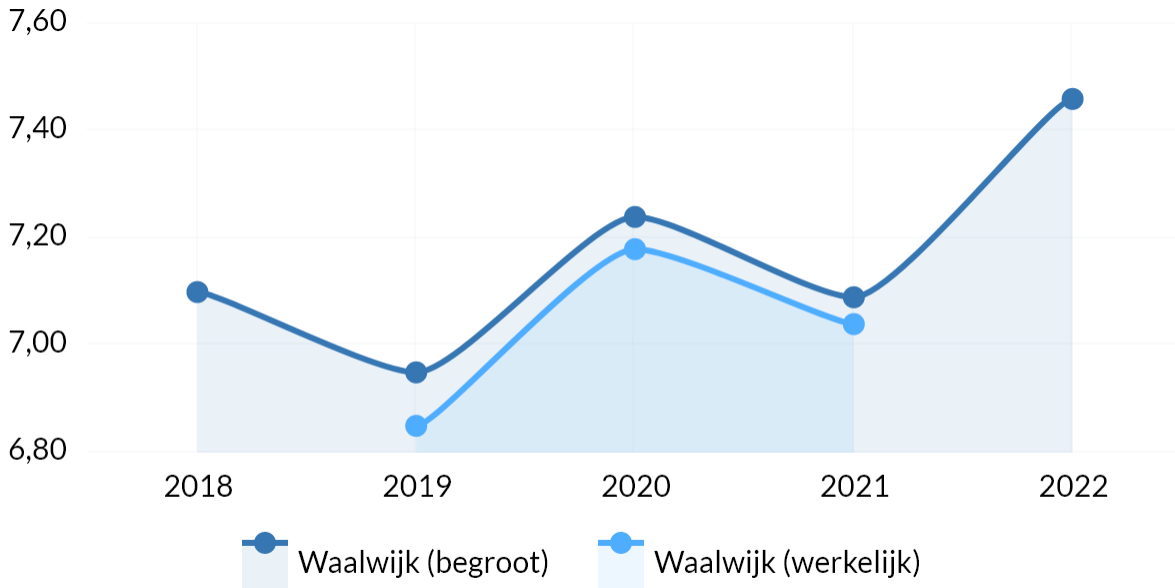
Verplichte indicatoren (BBV)

Onderstaand vindt u een overzicht van de verplicht op te nemen indicatoren (BBV):

Indicatoren

IND 0.001 | Formatie (fte per 1.000 inwoners) (BBV)

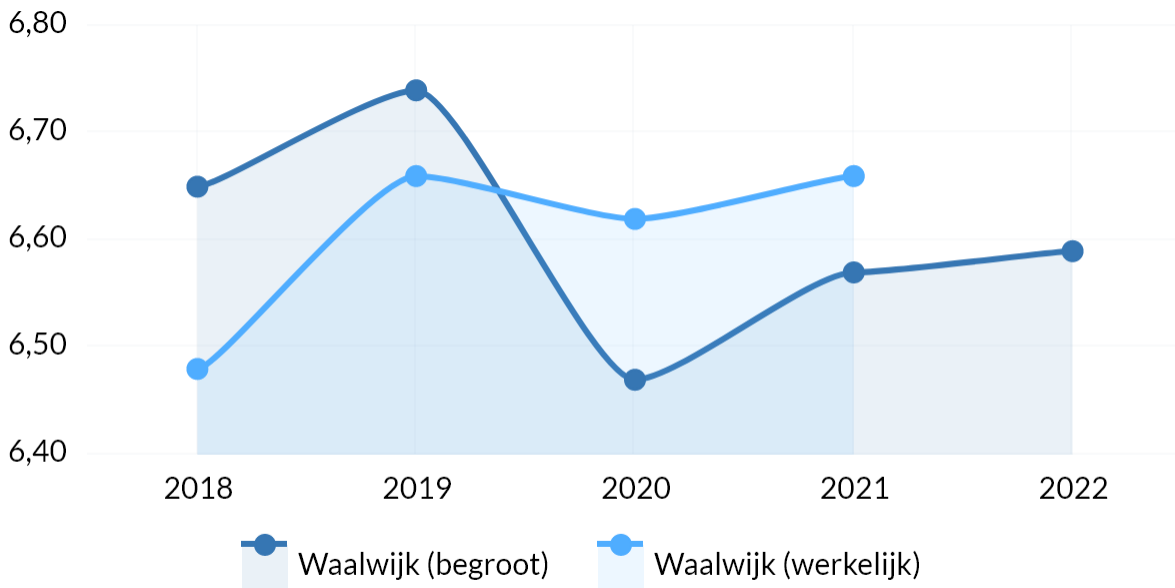
Het aantal fte per 1.000 inwoners.

Bron: Eigen gegevens

IND 0.002 | Bezetting (fte per 1.000 inwoners) (BBV)

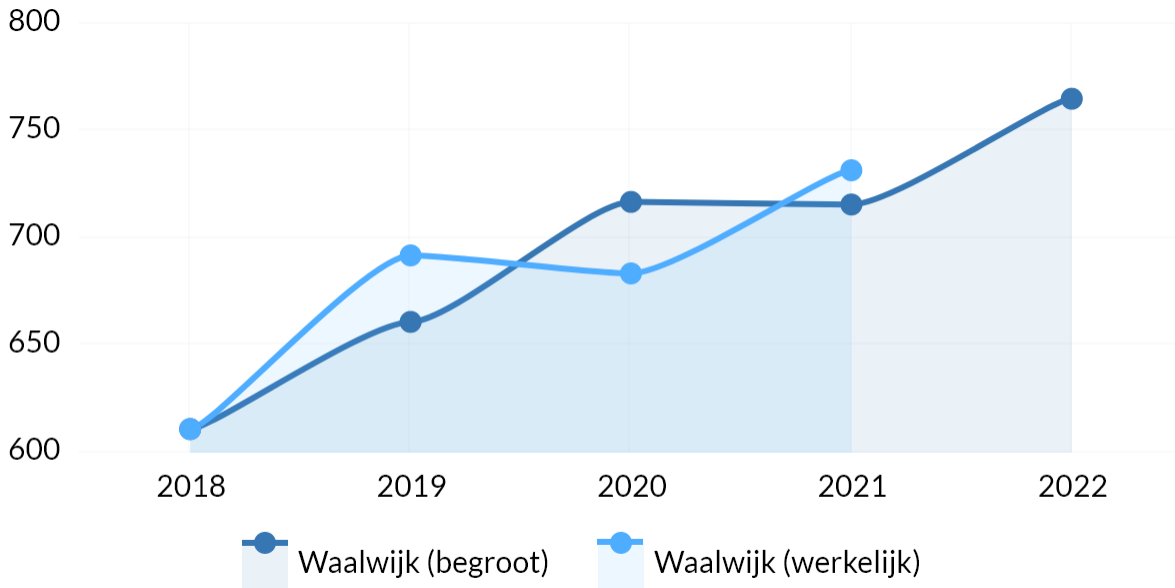
fte per 1.000 inwoners

Bron: Eigen gegevens

IND 0.003 | Apparaatskosten (per inwoner) (BBV)

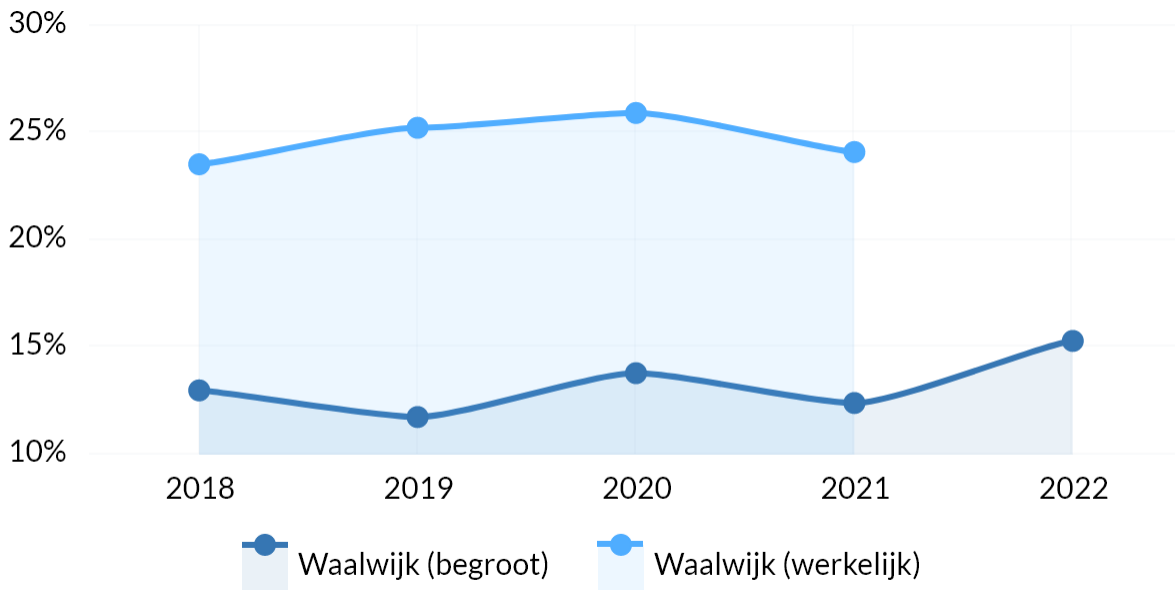
per inwoner

Bron: Eigen gegevens

IND 0.004 | Externe inhuur (kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (BBV)

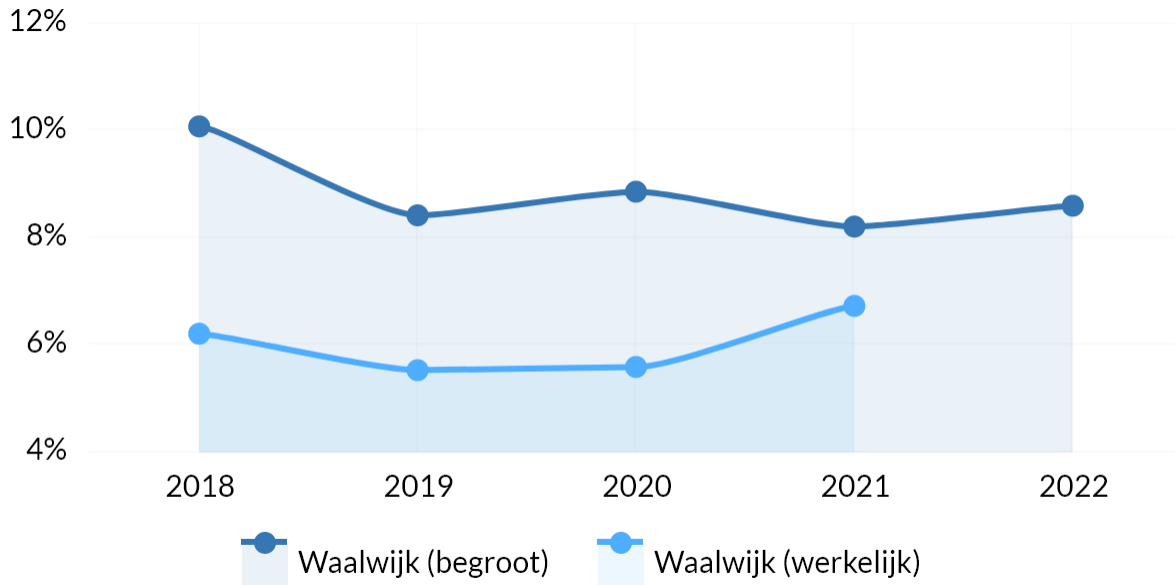
kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen.

Bron: Eigen gegevens

IND 0.005 | Overhead (% van totale lasten) (BBV)

% van de totale lasten.

Bron: Eigen gegevens

Bestuur

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.037 | 25 doelstellingen Strategische visie & Waalwijkse L.A.B.s

In september 2017 is de strategische visie 'Samen werken aan de toekomst' in de raad vastgesteld. Hierin staan onze missie en de vier ambities verwoord waar aan we werken.

Samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties hebben we deze visie met daarin 25 doelstellingen in de pijlers Leefklimaat, Arbeidsmarkt, Bereikbaarheid, Samenwerking en Duurzaamheid opgesteld. De strategische visie is het kompas en inspiratie voor de ambities in het coalitieprogramma en de bestuurlijke doelstellingen in deze begroting. Waar de strategische visie is uitgewerkt in een concreet plan, (SMART) doelstelling en is voorzien van budget worden ze als doelstellingen opgenomen in deze begroting.

D.038 | De belangen van Waalwijk zijn bekend in de relevante netwerken

Daarmee zorgen we er voor dat de Waalwijkse belangen en positie goed op de bestuurlijke agenda's staan, want voor steeds meer van onze ambities is samenwerking met andere overheden nodig. Passend bij de inhoud en omvang van de taak of opdracht, zoeken we proactief de samenwerking als dit op kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid en klantgerichtheid tot betere prestaties leidt. Dit doen we bijvoorbeeld via netwerken als de Langstraat, Regio Hart van Brabant, Midsize Brabant, M50 (voorheen het Platform Middelgrote Gemeenten), VNG en onze partnerstad Unna.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

A.001 | Communicatieadviseur Griffie: In 2021 is ingehuurd voor het beschikbaar gestelde bedrag voor de doorontwikkeling "Praat met de Raad".

A.016 | Waalwijk stad van kennis & talent / stop braindrain: In 2021 hebben er diverse gesprekken plaatsgevonden met Waalwijkse bedrijven, middelbare scholen en Hogescholen en Universiteiten in de regio. Doel daarbij is de analyse en voorgestelde aanpak te toetsen en samenwerkingspartners te vinden. Bij gesprekspartners is veel herkenning voor de analyse, aanpak en urgentie. Door gebrek aan capaciteit in de organisatie heeft daarna het traject stil gelegen, vanaf kwartaal 3 2021 wordt het traject weer opgepakt richting een concrete aanpak. Een uitdaging blijft wel het organiseren van voldoende uitvoeringskracht daarna. In het eerste kwartaal van 2022 wordt een bijeenkomst gepland om samen met het bedrijfsleven en onderwijs om te de aanpak verder te definiëren.

De benodigde uitvoeringscapaciteit, kennis en kennis (netwerk bij kennisinstellingen) is niet aanwezig in de organisatie. Het beschikbare budget is te laag om een projectleider aan te stellen omdat anders er onvoldoende budget overblijft voor programmering en uitvoering. De oplossing voor deze uitdaging is het verlagen van het ambitieniveau en kracht van het programma, het zoeken naar externe co- financiering (inschatting: onvoldoende kansrijk) of via de raad het aanvragen van aanvullend budget.

A.017 | Samenwerking Tilburg University, Academische Werkplaats. Brede Welvaart: De besluitvorming bij Tilburg University en Het PON/ TELOS is eind 2020 afgerond en daarmee is de Academische Werkplaats formeel gestart. Joks Janssen is benoemd tot Professor of Practice 'Brede welvaart' en zal de Academische Werkplaats leiden. In het najaar van 2021 is de Academische Werkplaats ook officieel gelanceerd voor het bredere publiek. De verwachting is dat dit voorjaar de formele samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente Waalwijk en de Academische Werkplaats wordt ondertekend.

A.018 | Datagedreven werken: In het kader van datagedreven werken heeft in 2021 een verkenning plaatsgevonden naar:

1. Wat datagedreven werken is;
2. Waarom het Waalwijk kan helpen;
3. Hoe we slim en verantwoord met data om kunnen gaan en wat daarvoor nodig is.

De uitkomsten van deze verkenning zijn gepresenteerd en toegelicht aan de Raad in de e-informatiebijeenkomst van 10 februari 2022.

In 2021 zijn meerdere datapilots uitgevoerd op verschillende beleidsterreinen. Deze datapilots hebben het volgende opgeleverd:

1. Verschillende data- en informatieproducten (data-analyses, dashboards, visualisaties) met aantoonbare (publieke) meerwaarde;
2. Ervaring met het werken met data;
3. Draagvlak, databewustzijn en enthousiasme binnen de organisatie door te laten zien wat je met data kunt;
4. Groeimodel voor de ontwikkeling naar een datagedreven organisatie.

In 2021 is een scan (nulmeting) uitgevoerd waarbij de datavolwassenheid én de ambitie met betrekking tot datagedreven werken in kaart is gebracht. Ook is op basis van deze scan een handelingsperspectief (groeimodel) voor verdere ontwikkeling bepaald.

Maatregelen

A.001 | Communicatieadviseur Griffie

Omschrijving (toelichting)

Voor de jaren 2019 en 2020 is jaarlijks € 80.000 beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een communicatieadviseur bij de griffie voor de nieuwe manier van werken van de raad (project 'Praat met de raad').

De Werkgeverscommissie heeft geconstateerd dat deze functie een duidelijk toegevoegde waarde heeft voor het project 'Praat met de raad'. Met de komst van de

communicatieadviseur is de raadscommunicatie op een professionele manier doorontwikkeld met positieve effecten. Momenteel wordt burgerparticipatie op een nieuwe leest te geschoeid, waaraan de communicatieadviseur namens de raad en griffie een bijdrage levert. Daarnaast zorgt deze functie zeer zeker ook voor vermindering van de werkdruk op de griffie. In 2021 wordt deze werkdruk extra belast met de a.s. benoemingsprocedure voor een nieuwe burgemeester.

De Werkgeverscommissie constateert dat deze functie zich door moet ontwikkelen dus vandaar de wens voor de jaren 2021 en 2022 een budget (€ 54.000 i.p.v. € 80.000) beschikbaar te stellen voor een communicatieadviseur voor 24 uur (oorspronkelijk 36 uur). De bedoeling is het project 'Praat met de raad', waaruit deze functie voortvloeit, grondig te evalueren in 2021. De werkgeverscommissie heeft de raad separaat geïnformeerd over voorstaande.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

De communicatie van de raad op een professioneel niveau houden.

A.016 | Waalwijk stad van kennis & talent / stop braindrain

Omschrijving (toelichting)

In het addendum op het coalitieprogramma schrijven de vier coalitiepartijen:

'We lanceren nieuwe en integrale initiatieven om jongeren en talenten voor Waalwijk te behouden of nieuw aan ons te binden.'

Het behouden en aan trekken van jongeren (op alle niveaus) is een prioriteit van de coalitie. Hoog opgeleiden jongeren zijn de mobielste groep in Nederland. Ze verhuizen voor studie en werk makkelijker en verder dan andere groepen. Onderzoek laat zien dat Waalwijkse jongeren voor studie aan een HBO (-30 tot 40%) of WO (-60 tot 70%) instelling onze stad verlaten en niet in dezelfde aantallen terugkomen. We hebben te maken met een Braindrain, terwijl ons bedrijfsleven steeds meer hoger opgeleide professionals nodig hebben.

Er is een 'War on talent' ontstaan. BrabantKennis stelt dat middelgrote steden in Brabant niet kunnen concurreren met grote steden in de buurt op het gebied van onderwijsaanbod, leef- en woonmilieus en de aanwezigheid van kapitaal. Waalwijk zal op slimme manier talent moeten behouden en aantrekken. Tot nu toe is er kleinschalig en projectmatig gereageerd op de braindrain. Dit is een voorstel tot een integrale, meerjarige en evidence based aanpak. Dit fiche maakt onderdeel uit van de uitvoeringsagenda Positionering & Profilerings (concept, oplevering eind september).

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

- Stop the braindrain: het behouden van talent, kennis en ondernemerschap voor Waalwijk.
- strategische partnerships met onderwijsinstellingen in de regio (MBO, HBO, WO)
- bouwen aan een sterk triple helix netwerk: alle partners investeren in dit programma.
- het versterken van het ecosysteem en netwerk van talent en kennis.
- de grijze druk (ontgroening, demografische trend) verminderen.
- het versterken en vernieuwen van de sociaal- economische structuur.
- Positionering & Profilerings van Waalwijk versterken richting het scenario en profiel van Ondernemende Pionierstad.

Belofte:

- Er zijn 5 meerjarige partnerships met relevante onderwijsinstellingen in de regio. We participeren daarin zowel bestuurlijk, ambtelijk en met lokale organisaties en bedrijven.
- 90% van Waalwijkse scholieren volgen in het afstudeerjaar (Havo, VWO) een programma waarmee ze kennis maken met de kracht van Waalwijkse bedrijven.
- 80% van deze afstudeerders maakt een profiel aan op het digitaal platform: o.a. de vervolgstudie wordt geregistreerd (koppeling aan LinkedIn en andere socials).
- 100% van deze Waalwijkse oud-leerlingen krijgen in hun vervolgstudie (HBO of WO) een aanbieding op maat om hun (onderzoeks)project of stage in Waalwijk te doen.
- Vacatures, stageplaatsen en (onderzoeks)projecten uit Waalwijk presenteren we bij de doelgroep via een online platform.

- circa 100 talenten (stagiaires, trainees, young professionals) volgen jaarlijks het talentenprogramma van Waalwijk.
- De bekendheid en imago van Waalwijk bij de doelgroep versterkt. Op basis van een nulmeting kan dit SMART worden gemaakt.

A.017 | Samenwerking Tilburg University, academische werkplaats

Omschrijving (toelichting)

College en raad hebben als doelstelling/ maatregel geformuleerd: Waalwijk zoekt naar strategische samenwerking met onderwijsinstellingen (begroting 2020). Dit heeft geleid tot het aangaan van een 4 jarig onderzoeksprogramma met Tilburg University, in samenwerking met Loon op Zand en Heusden op het gebied van ondermijning. In 2025 is hiervoor geen budget meer beschikbaar. Er doet zich een mogelijkheid voor om een nieuwe samenwerking met Tilburg University aan te gaan.

Tilburg University en Het PON/TELOS zoeken een gemeentelijke partner voor een Academische Werkplaats op het thema Brede Welvaart. Waalwijk is benaderd om als partner aan te sluiten. Burgemeester Kleijngeld heeft dit in het college van 3 december toegelicht, met een positieve reactie van de andere collegeleden.

De voorgestelde constructie:

- Partners: Tilburg University en Het PON/TELOS
- voorzitter stuurgroep Pieter van Geel (oud staatssecretaris), burgemeester Ausems lid.
- Optie: aansluiten van Waalwijkse bedrijven in onderzoekstrajecten, mogelijkheid om andere gemeente aan te laten sluiten. Dit kan een manier zijn om de samenwerking met 's-Hertogenbosch op te pakken.
- Onderzoeksthema's: mogelijke onderzoeklijnen zijn (1) de energietransitie in relatie tot draagvlak, participatie en nieuwe (maatschappelijke) verdienmodellen, en (2) vergroten maatschappelijke verdienmodel logistieke sector en (3) nieuwe vormen van zorg aan inwoners, bijvoorbeeld in samenwerking met het ETZ ziekenhuis.
- looptijd: 4 jaar, start academische kalenderjaar 2020 (september).
- Vorm: Academische Werkplaats

De samenwerking vindt plaats op basis van een langdurend onderzoeksprogramma dat door de universiteit en praktijkinstellingen gezamenlijk wordt vastgesteld. Binnen academische werkplaatsen spelen science practitioners, professionals die deels werken in de praktijk en deels binnen de universiteit, een centrale rol. Elke science practitioner is als het ware een brug tussen wetenschap en praktijk.

Verwachte meerwaarde:

- vergoten van de analyse en kennis op beleidsthema's om daarmee als gemeente tot een effectievere en betere (bestuurlijke) aanpak te komen.
- sluit aan bij bestuurlijke prioriteiten op het gebied van het programma economie en het programma duurzaamheid.
- sluit aan bij het aantrekken en behouden van kennis en talenten in Waalwijk (stop the brain drain).
- verder bouwen en versterken van de triple helix samenwerking tussen de gemeente Waalwijk, onze bedrijven en organisaties en onderwijsinstellingen.
- versterken van de positionering en profilering van Waalwijk als en volgens het gekozen scenario van Ondernemende Pionierstad.
- vergroten van kennis en kunde binnen de ambtelijke organisatie.

A.018 | Datagedreven werken

Omschrijving (toelichting)

Datagedreven werken is een innovatieve en strategische ontwikkeling die voor burgers, bedrijven, overheden en organisaties en de samenleving als geheel veel voordelen biedt. Dit

vanuit het idee dat met inzichten verkregen uit niet-persoonlijke data betere beslissingen kunnen worden genomen (beleids- en besluitvormingstraject). Data is ondersteunend zo niet noodzakelijk bij een goede bedrijfsvoering, het vormen van beleid en bij de ondersteuning/monitoring van de uitvoering daarvan. De potentie van aanwezige, vaak ongebruikte, in- en externe data is groot. Maar wordt door onze organisatie te vaak onvoldoende benut vanwege gebrek aan noodzakelijke kennis, competenties, capaciteit en budget. Fundamentele basis- en specialistische kennis op het gebied van data is essentieel, willen we als organisatie datagedreven gaan werken en denken. Met gerichte en gecontroleerde datapilots gaan we deze fundamentele (data)kennis opbouwen (leren, experimenteren), datatoepassingen ontwikkelen en verkrijgen we beter inzicht in wat organisatorisch nodig is. Hiervoor is een jaarlijks werkbudget noodzakelijk van € 75.000 ten behoeve van inzet specialistische datakennis (op projectbasis), aanschaf datatools, ontwikkeling van een (open) dataportaal voor burgers, bedrijven en onze eigen organisatie, en voor de samenwerking met het CBS om nieuwe databronnen in te zetten als informatie bij beleidsthema's.

Voor 2020 en 2021 is een strategisch adviseur datamanagement aangesteld voor invoering en borging van datagedreven werken. Ervaring (ook van andere organisaties) leert dat dit, mede afhankelijk van tempo, ambitie en middelen, minimaal 5 jaren vergt. Voorstel is deze functie t/m 2022 te verlengen en eind 2021 te evalueren.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

De inzet van data draagt bij aan een efficiëntere en transparantere overheid, betere kwaliteit en nieuwe innovatieve vormen van dienstverlening, beleidsontwikkeling en besluitvorming.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Niet van toepassing.

Publiekszaken

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.039 Succesratio webformulieren en leren van gemeenten die beter scoren

We meten de succesratio van verschillende webformulieren en leren van gemeenten die beter scoren. Het persoonlijk contact is geborgd door ook voor onze klanten telefonisch en aan verschillende balies beschikbaar te zijn.

D.040 Tevredenheid: bejegening, deskundigheid, doorlooptijd, bereikbaarheid in brede zin
Inwoners, bedrijven en organisaties mogen uitgaan van deskundige medewerkers, die hun best doen om zo snel mogelijk de gestelde vraag beantwoorden. Als we in onze dienstverlening een stapje extra kunnen doen moeten we dit niet nalaten.

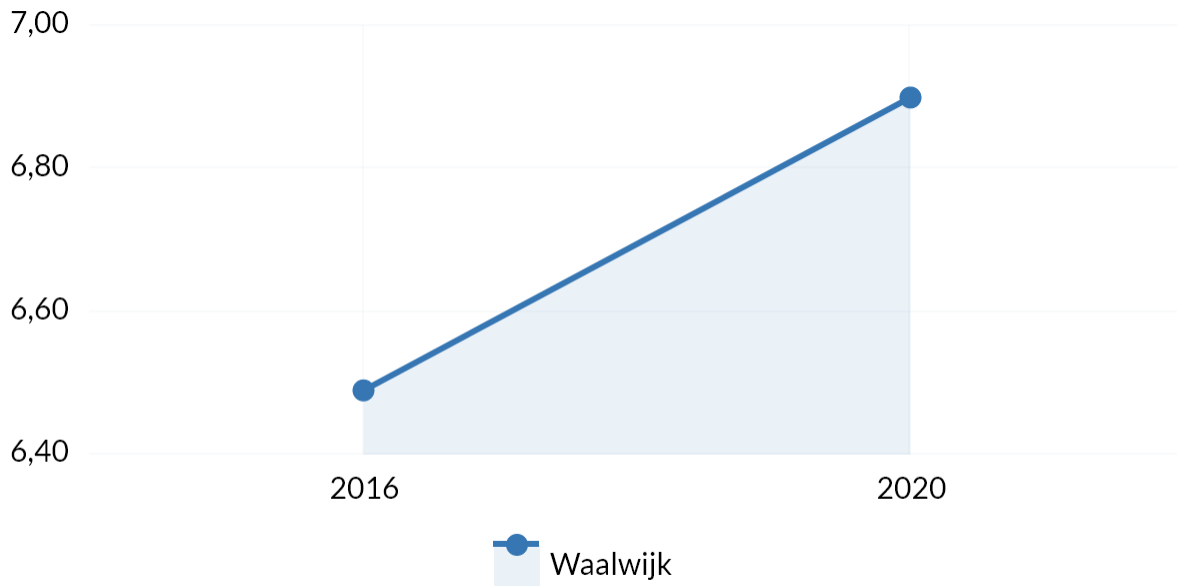
Indicatoren

IND 0.009 | Digitale dienstverlening inwoners (score 0-10)

Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners / burgers geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente. De score is afkomstig uit het klantbelevingsonderzoek Burgerpeiling (BP) en de meting geeft zicht op de tevredenheid / waardering ten aanzien van de digitalisering van de dienstverlening / het digitaal aanbod. In de Burgerpeiling (kto) is o.a. aandacht voor

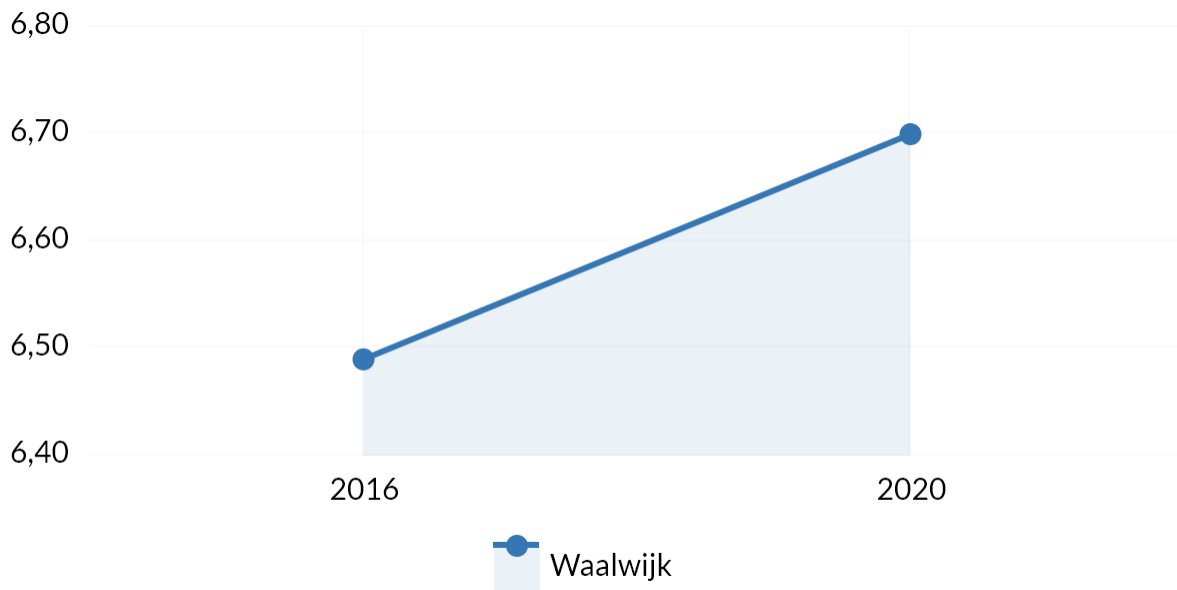
hostmanship, het contactkanaal balie, telefoon / telefonie en post / schriftelijk en de online kanalen website, e-mail en social media.

Bron: Burgerpeiling

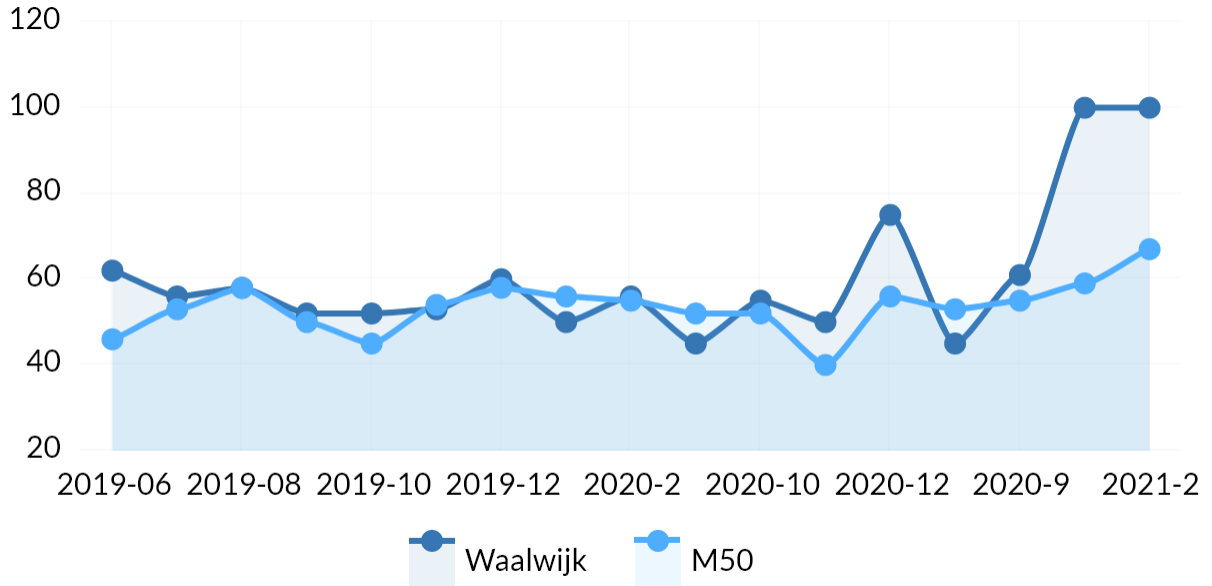
IND 0.010 | Directe dienstverlening inwoners (score 0-10)

Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente.

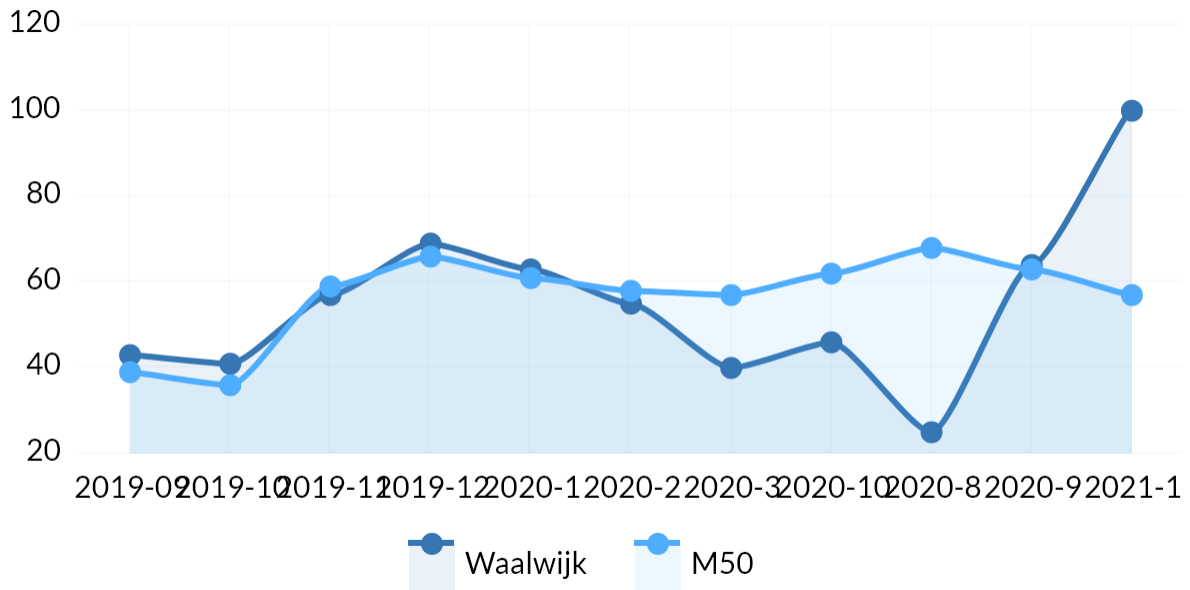
Bron: Burgerpeiling

IND 0.006 | Verhuizing ontwikkeling succesratio (in %)

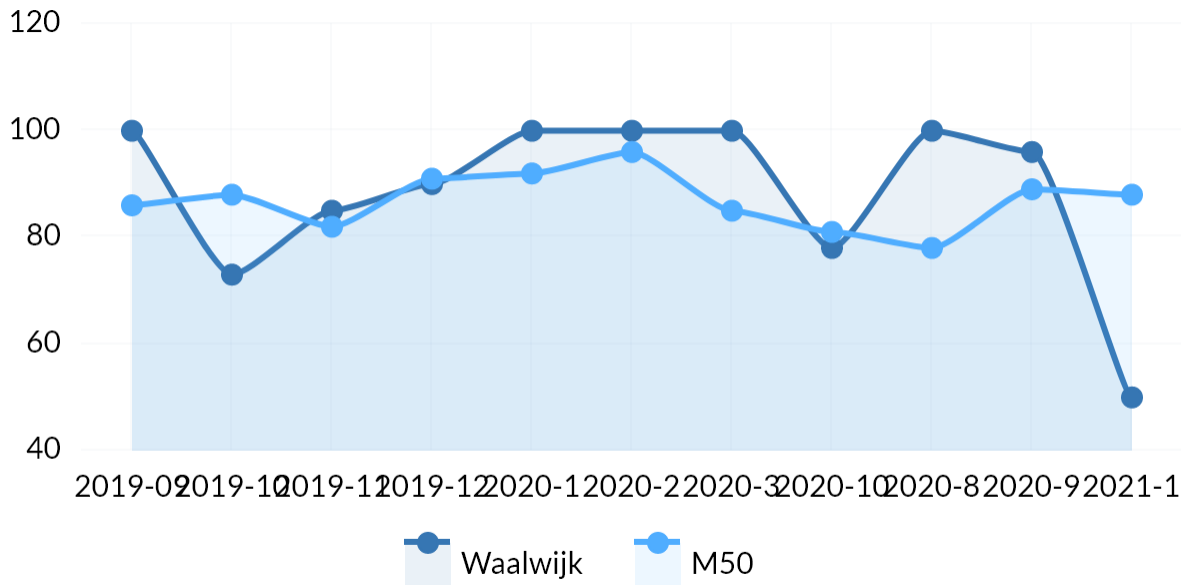
Bron: WSJG

IND 0.007 | BRP ontwikkeling succesratio (in %)

Bron: WSJG

IND 0.008 | Overlijden ontwikkeling succesratio (in %)

Bron: WSJG

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 0.014 Verbeteren digitale formulieren: Met betrekking tot de verbetering van de digitale formulieren moet worden opgemerkt dat de meting door VNG Realisatie niet meer wordt uitgevoerd. Intern wordt nu verder gekeken naar de mogelijkheden om zelf dit soort metingen te doen. Daarnaast wordt doorlopend bekeken of we verbeteringen kunnen aanbrengen in onze formulieren en of er digitale formulieren kunnen worden toegevoegd. Daarnaast heeft het college heeft op 12 juli 2021 de nieuwe dienstverleningsvisie (inclusief servicenormen) vastgesteld, die vervolgens middels een raadsinformatiebrief aan de raad is toegezonden.

Maatregelen

B20 | 0.014 Verbeteren digitale formulieren

Omschrijving (toelichting)

Webformulieren zijn vaak de start van de digitale dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers. Het is daarom interessant om te weten hoe onze webformulieren presteren. Wat is de effectiviteit? Dit is te meten door het aantal online aanvragen dat in een bepaalde periode is gestart af te zetten tegen het aantal online aanvragen dat in dezelfde periode is voltooid. We meten de succesratio van de webformulieren voor het aanvragen van een Uittreksel BRP, het doorgeven van een verhuizing, aangifte van Overlijden, Melding Openbare Ruimte, Aanvraag evenementenvergunning en Aanvraag Parkeervergunning en leren van andere gemeenten die een hogere score hebben.

Voor de huidige stand van zaken zie effectindicatoren Verhuizingen, BRP, Overlijden.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Financiën

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.041 Gezonde verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen

Voor een nadere uitleg omtrent het eigen vermogen/vreemd vermogen en de weerstandsratio wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

D.042 OZB stijgt enkel met inflatiepercentage

Voor het onderwerp belastingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

D.043 Structureel sluitende meerjarenbegroting

De Programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2022-2025 is structureel sluitend. Ook in de komende begrotingscyclus 2023-2026 zal op basis van het coalitieprogramma een sluitende (meerjaren)begroting worden opgesteld.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

In de begroting 2021 en de actualisatie begroting 2021 zijn geen maatregelen opgevoerd bij het onderdeel Financiën.

De gemeentelijke financiën vormen een essentieel fundament voor een goed en stabiel functionerende organisatie. De afgelopen jaren liggen de financiën van vrijwel alle Nederlandse gemeenten onder druk. Ook Waalwijk heeft hier mee te maken. Door de toename van complexe taken en verantwoordelijkheden nemen de financiële risico's toe en dient scherp gestuurd te worden op de financiële gezondheid van de gemeente. Om dit op een goede manier te kunnen doen wordt nadrukkelijk gestuurd op de bovenstaande doelstellingen.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Niet van toepassing.

Wat heeft beleidsveld 0 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	18.998	25.354	21.970
Baten	-93.314	-102.054	-105.322
Saldo van lasten en baten	-74.315	-76.700	-83.352
Onttrekkingen	-3.288	-8.500	-7.098
Stortingen	1.016	6.506	8.601
Mutaties reserves	-2.272	-1.994	1.503
Saldo na mutaties reserves	-76.588	-78.694	-81.849

Belangrijkste kaders

Strategische visie 'Samen werken aan de toekomst'

Coalitieakkoord 'Samen duurzaam vooruit'

Addendum Coalitieakkoord: "Koersvast in onzekere tijden"

Nota reserves en voorzieningen

Financiële verordening 2020

Notitie waarderings- en afschrijfbeleid

Verbonden partijen

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

ROM/Hart van Brabant

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)

Enexis Holding N.V.

Vordering op Enexis Holding N.V.

CBL Vennootschap B.V.

Verkoop Vennootschap B.V.

Publiek Belang elektriciteits productie B.V.

Claim Staat Vennootschap Amsterdam B.V.

Brabant Water N.V.

Beleidsveld 1 | Veiligheid

Ambitie

Het hebben van een gevoel van veiligheid is van groot belang. De gemeente Waalwijk wil voor iedereen die binnen de gemeente verblijft een zo veilig mogelijke omgeving creëren. Met preventief beleid waar het kan, met repressief optreden waar het moet. Waar nodig worden grenzen helder gesteld.

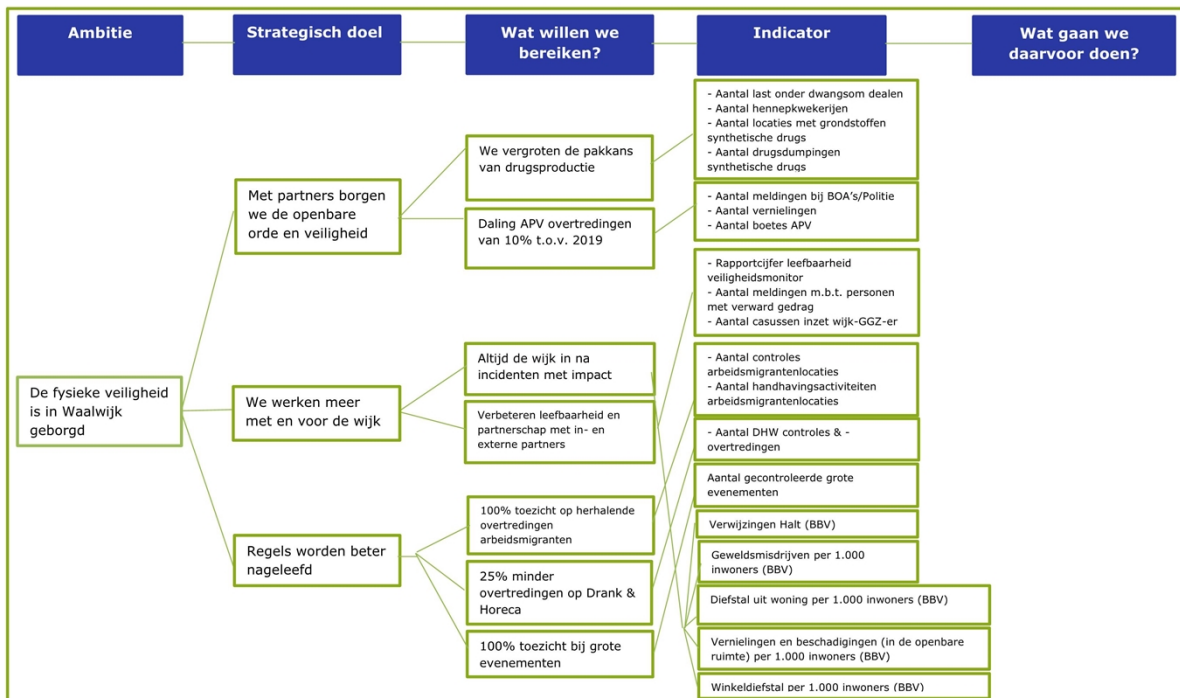
Wij vinden het noodzakelijk om veiligheidsbeleid in samenhang vorm te geven.

Veiligheidsbeleid heeft zich ontwikkeld van een reeks reacties op incidenten tot een brede en meer samenhangende aanpak. De traditionele verantwoordelijkheid van de burgemeester

voor de openbare orde is aangevuld en ingebed in een veel breder vormgegeven veiligheidsbeleid, waar bijvoorbeeld ook onderwijs en zorg als beleidsterreinen bij betrokken zijn en waar het Openbaar Ministerie en de politie belangrijke veiligheidspartners van de gemeente zijn. In dat opzicht is het niet alleen het domein van de burgemeester maar gaat veiligheid het hele college aan.

De noodzaak het beleid in samenhang en in samenwerking met anderen vorm te geven, wordt niet kleiner. Kanttekening daarbij is wel dat absolute veiligheid niet gegarandeerd kan worden, dus dat we deels risico's moeten aanvaarden.

Beleidsveld 1 | Veiligheid

Doelstellingen

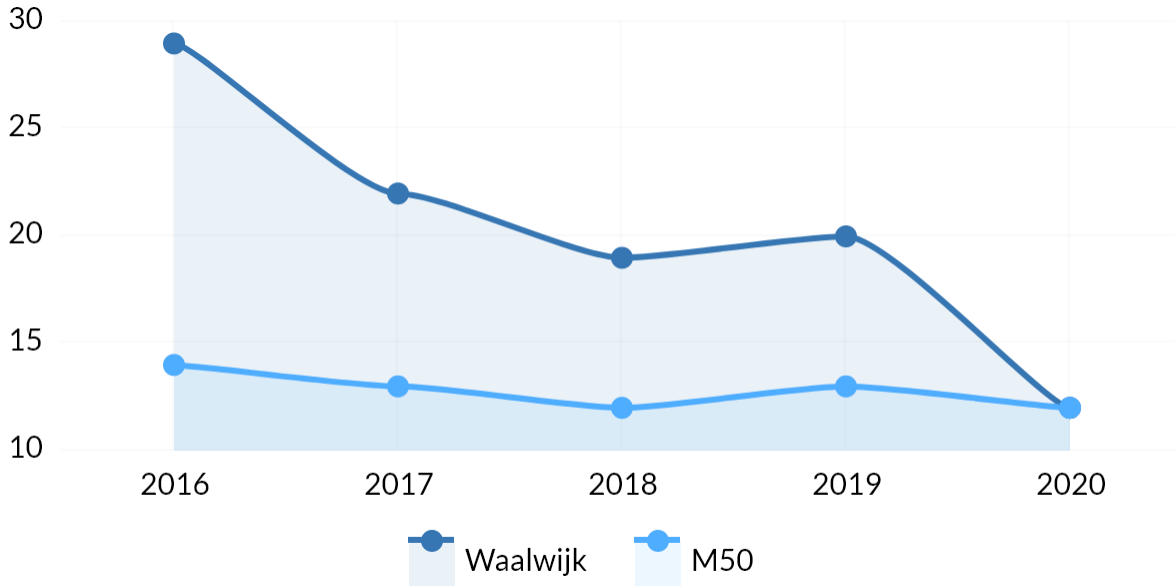
Verplichte indicatoren (BBV)

Onderstaand vindt u een overzicht van de verplicht op te nemen indicatoren (BBV):

Indicatoren

IND 1.001 | Verwijzingen Halt (aantal per 1.000 jongeren 12-17jr) (BBV)

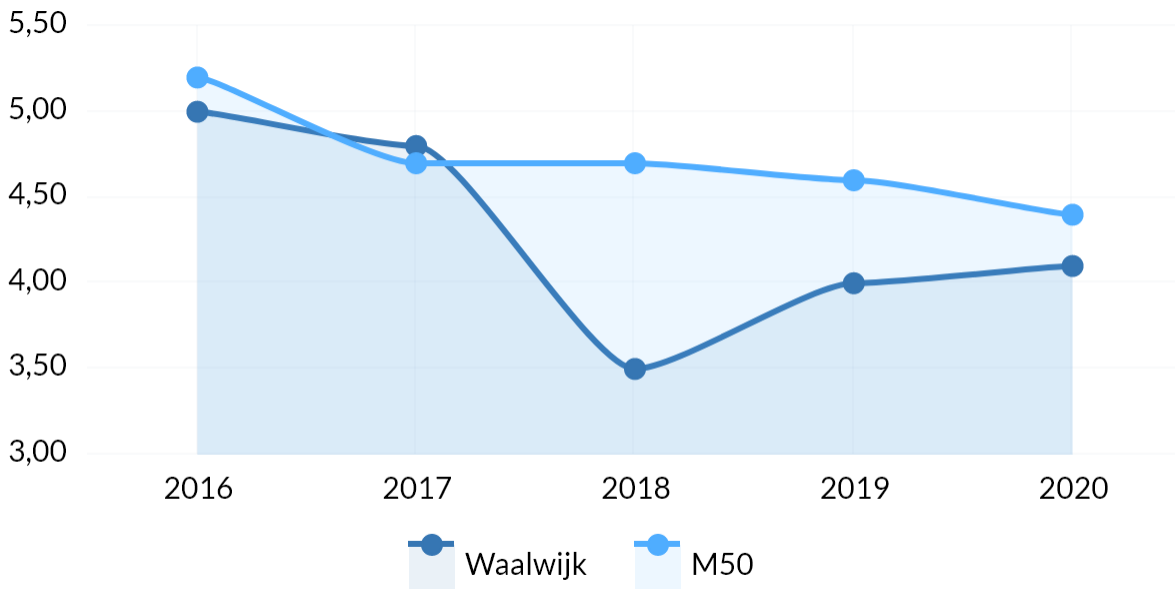
Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

IND 1.002 | Geweldd misdrijven per 1.000 inwoners (BBV)

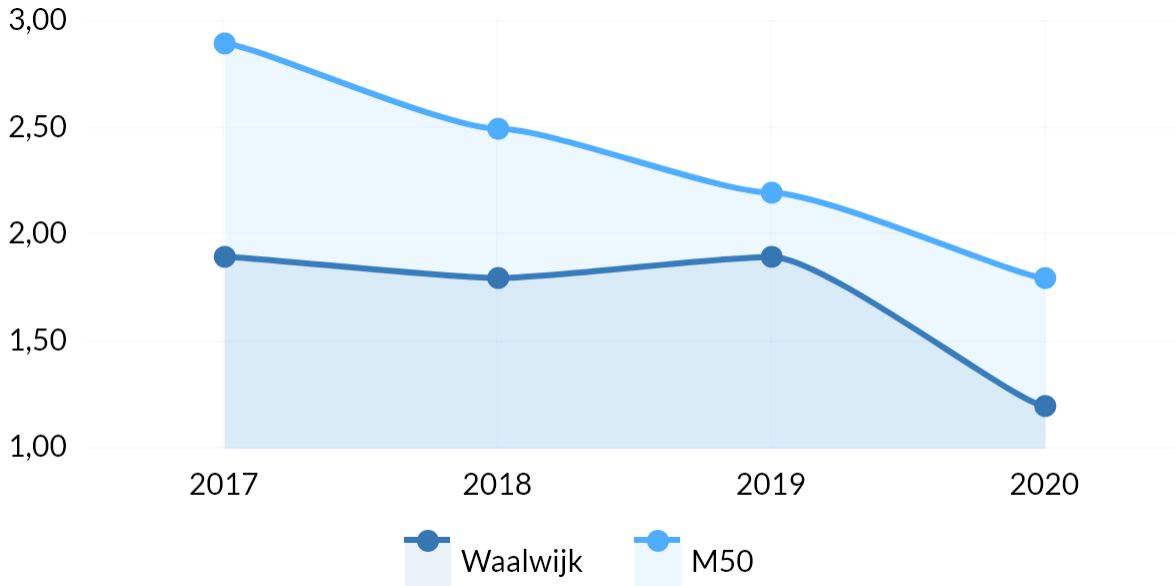
Het aantal geweldd misdrijven. Voorbeelden van geweldd misdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelij letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

IND 1.003 | Diefstal uit woning per 1.000 inwoners (BBV)

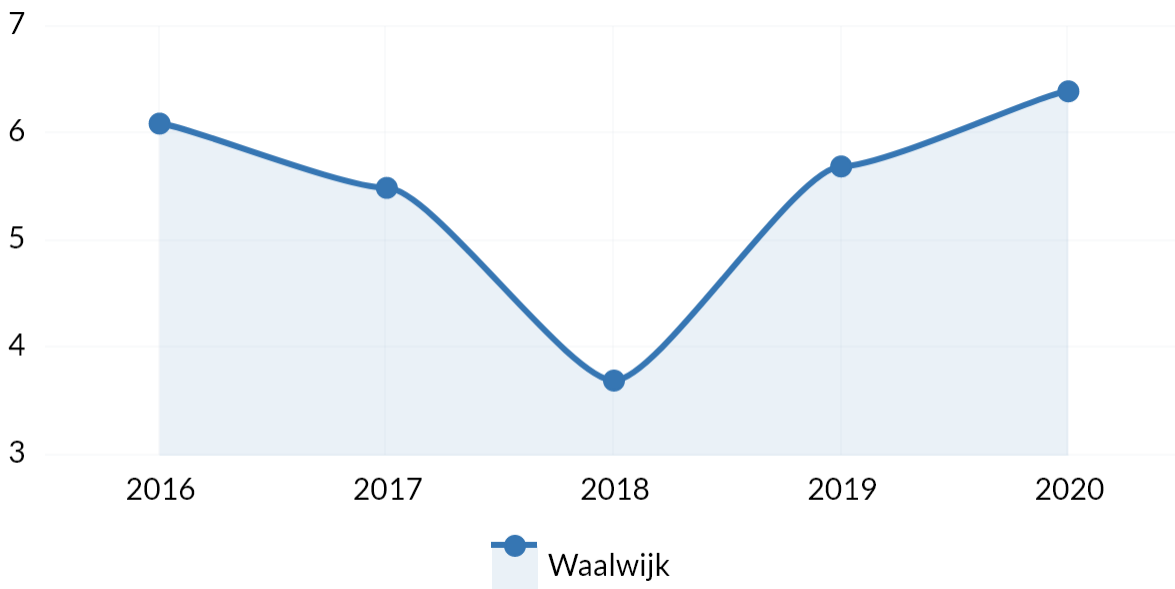
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

IND 1.004 | Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (BBV)

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven. Het aantal meldingen per 1.000 inwoners.

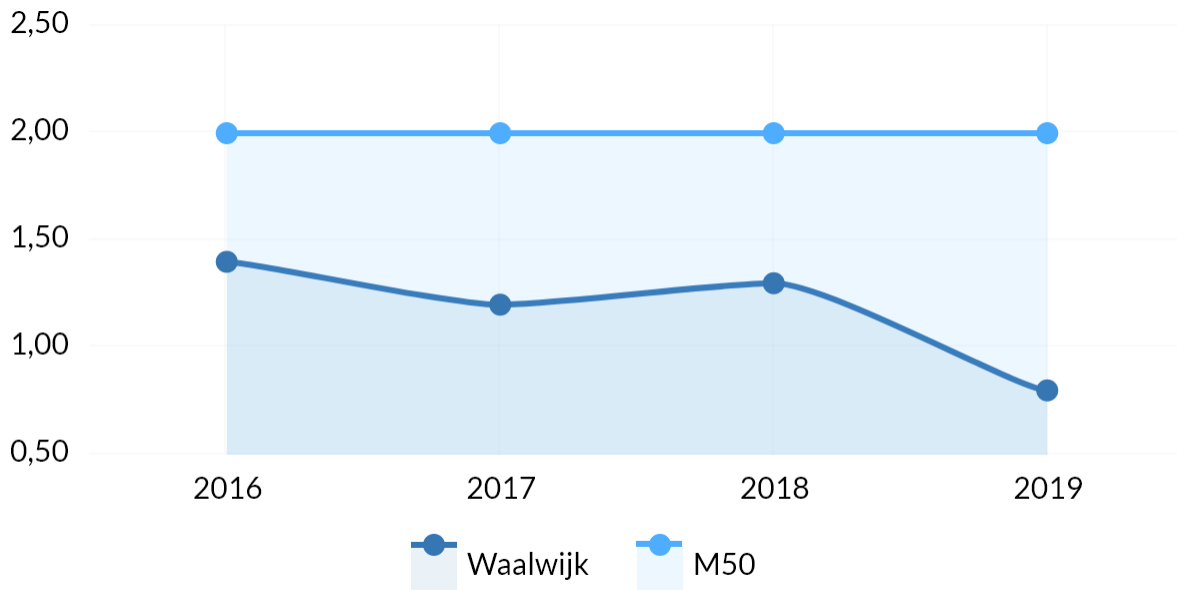

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

IND 1.005 | Winkeldiefstal per 1.000 inwoners (BBV)

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

Integrale veiligheid

Doelstellingen

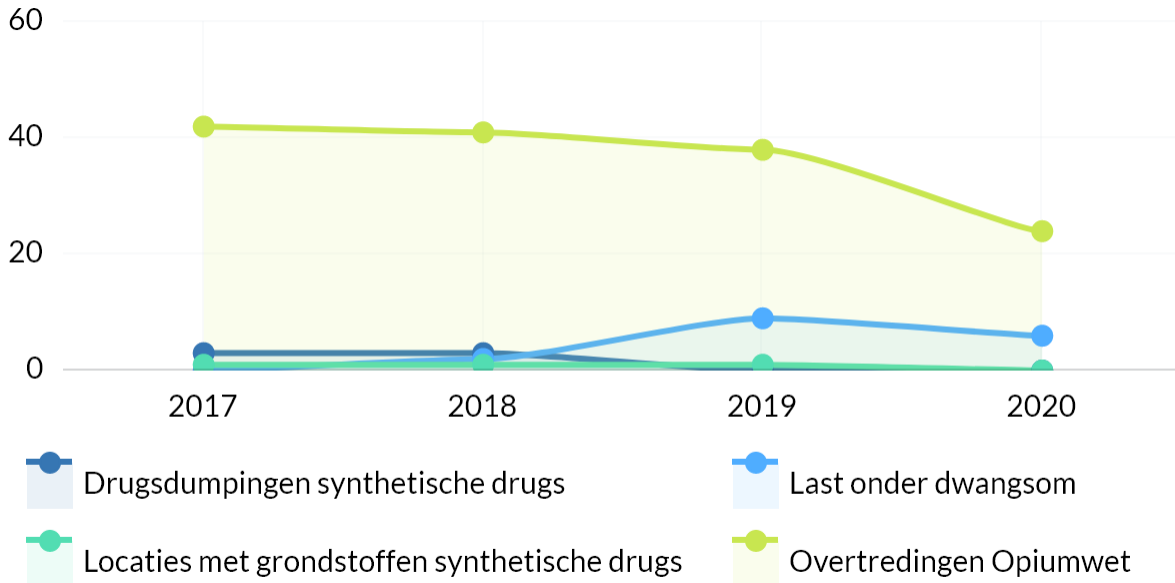
Wat willen we bereiken?

Integrale Veiligheid

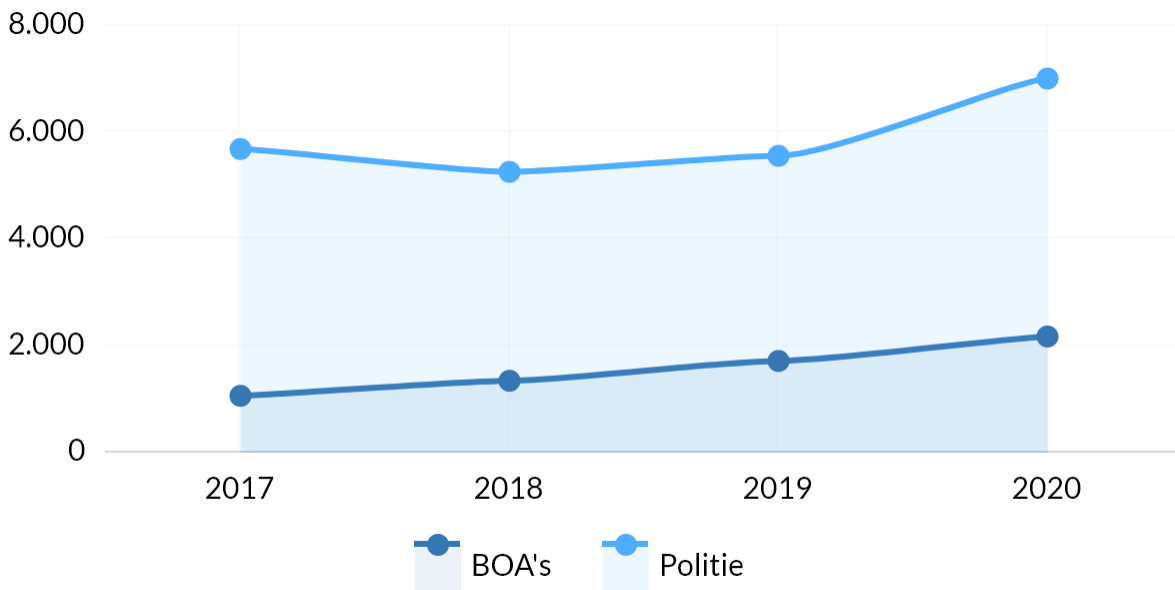
In het integraal veiligheidsbeleidsplan 2019-2022 staat weergegeven voor welke opgaven we staan. Nadere toelichting is in de begroting 2021 te vinden onder het programma Veiligheid. In 2021 is het programma Veiligheid na evaluatie van het gehele programmamanagement terug in de lijnorganisatie gebracht binnen team LTH (Leefbaarheid, Toezicht en Handhaving). Daarom is besloten bij de jaarrekening 2021 de integrale veiligheid ook binnen beleidsveld 1 te verantwoorden.

Indicatoren

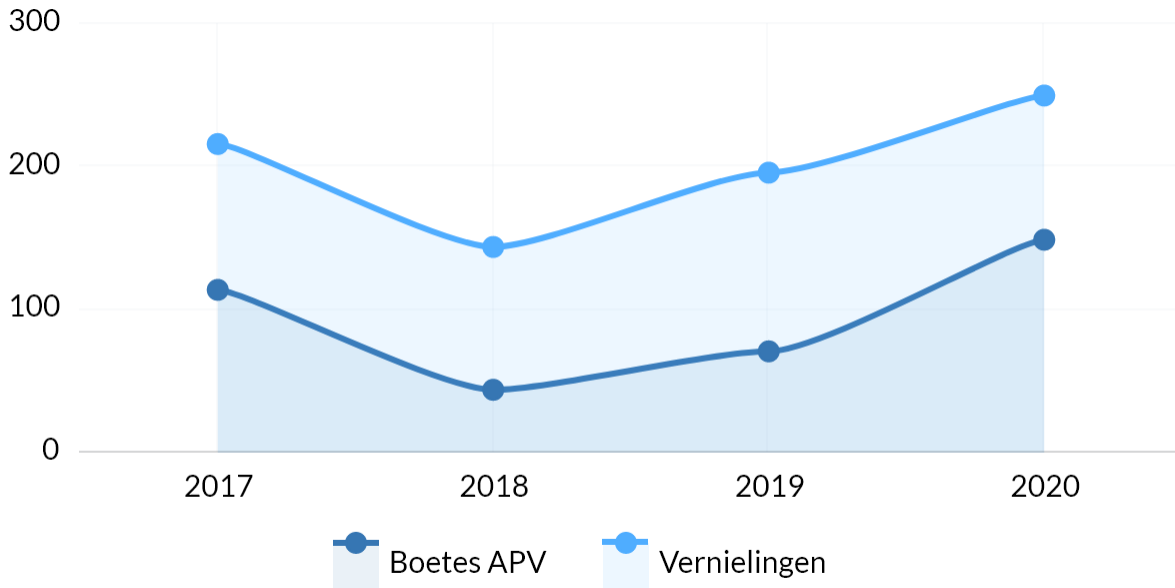
IND 1.006 | Aantal drugsdumpingen, locaties met grondstoffen synthetische drugs, hennepkwekerijen en last onder dwangsom dealen

IND 1.007 | Aantal meldingen bij BOA's / Politie

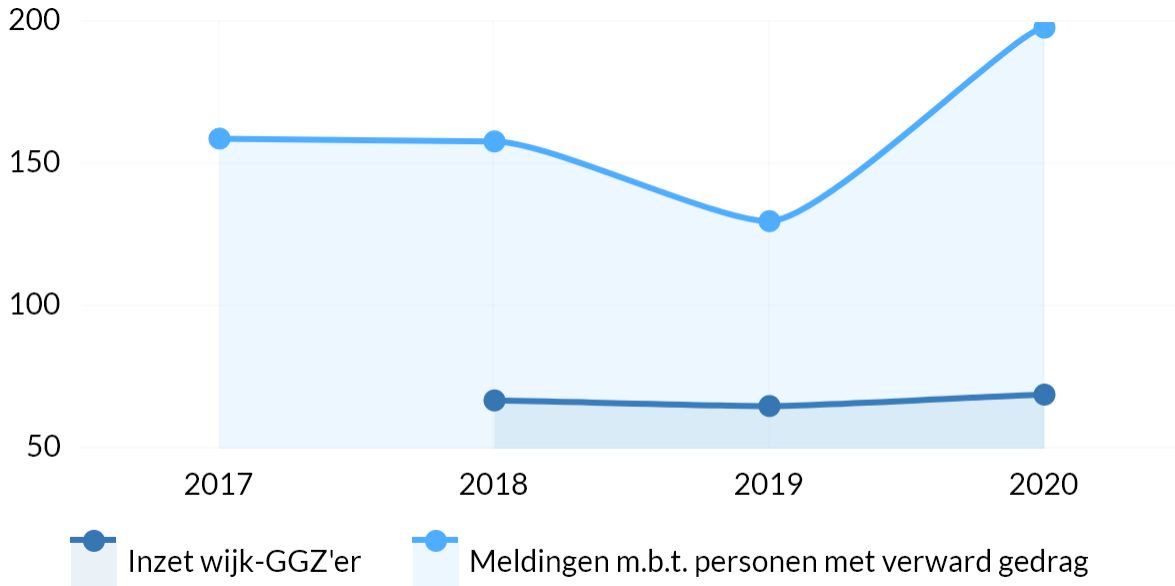
IND 1.008 | Aantal vernielingen en -boetes APV

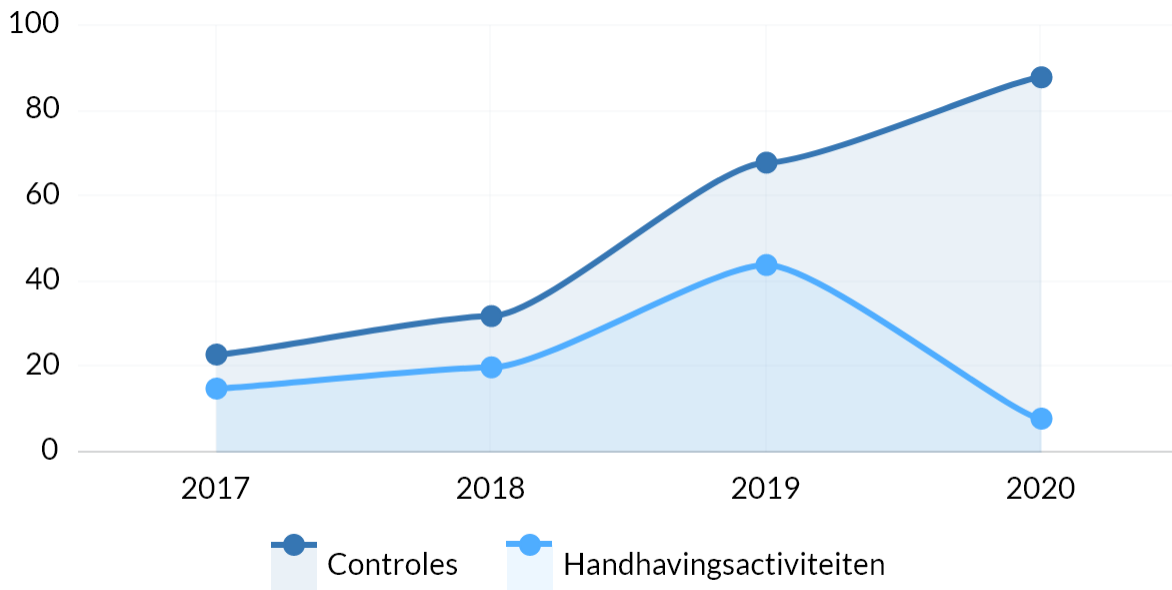
IND 1.009 | Rapportcijfer veiligheidsmonitor leefbaarheid

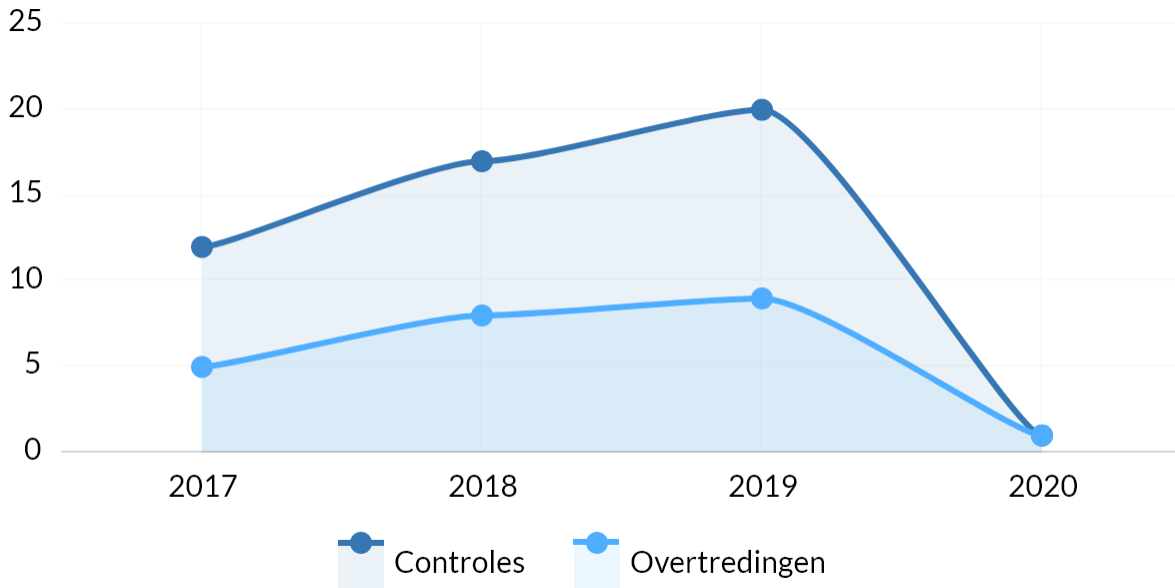
IND 1.010 | Aantal casussen inzet wijk-GGZ'er en meldingen m.b.t. personen met verward gedrag

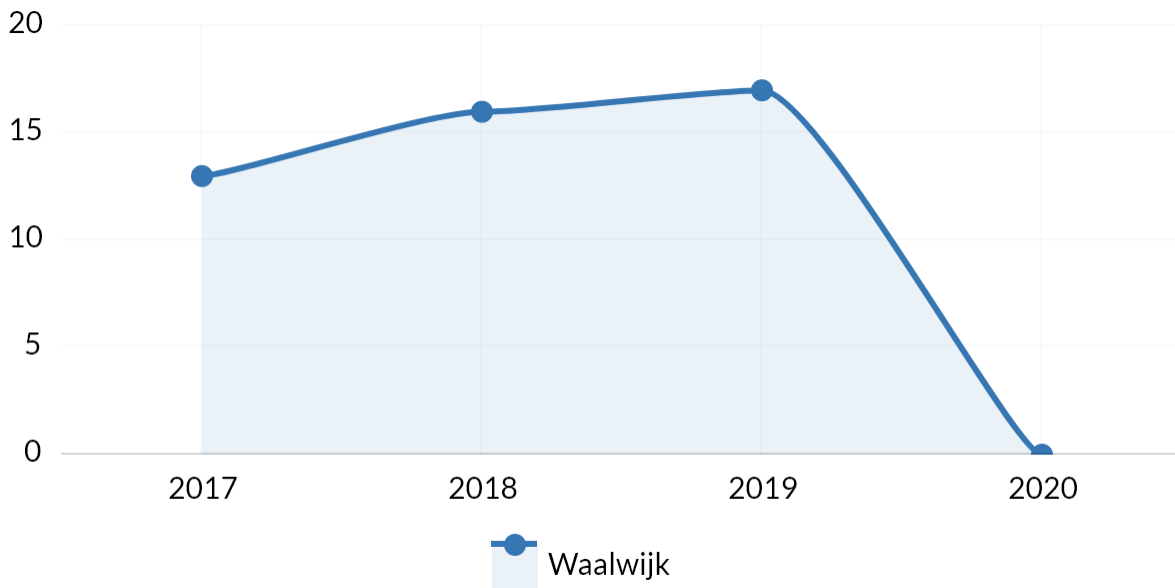
IND 1.011 | Aantal controles- en handhavingsactiviteiten kamerlocaties

IND 1.012 | Aantal Drank en Horecawet (DHW) controles en DHW-overtredingen

IND 1.013 | Aantal gecontroleerde grote evenementen

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Vanuit het team TLTH is in 2021 invulling gegeven aan de ambities die gesteld zijn op het thema veiligheid. De projecten zoals genoemd (de leerstoel ondermijning, interne weerbaarheid, bureau ondermijning, Veilige Publieke Taak, datagedreven werken, het project 'Leertuinen' en communicatie rondom het thema veiligheid) hebben onze blijvende aandacht.

Enkele voorbeelden van zaken die concreet opgepakt zijn:

1. Opstellen van intern beleid rondom Veilige Publieke Taak. In dit beleid is beschreven

hoe we omgaan met grensoverschrijdend gedrag van bezoekers, ondernemers en inwoners en welke maatregelen we treffen wanneer dit aan de orde is. Er is zowel aandacht geschonken aan een preventieve als een repressieve aanpak;

2. Het project 'Leertuinen' heeft ons meer inzicht gegeven in de wijze van rechtmatige uitwisseling tussen de domeinen zorg en veiligheid;

3. Door Bureau ondermijning is ingezet op het creëren van awareness bij medewerkers. Daarmee zorgen we ervoor dat afdelingen zich bewust zijn van de risico's die we als gemeente lopen bij misbruik van bijvoorbeeld vergunningen, subsidies et cetera. Medewerkers weten waar ze zorgen en signalen kunnen delen;

4. Communicatie rondom het thema veiligheid is een blijvende aanpak waarbij we onze inwoners zoveel mogelijk betrekken rondom dit thema. Veiligheid is immers van ons allemaal.

Hieronder nog een korte toelichting op 2 maatregelen, die voor 2021 binnen het programma Veiligheid en nu binnen TLTH worden opgepakt.

B20 | 9.045 Leerstoel ondermijning Langstraat opzetten: De leerstoel ondermijning is samen met de gemeenten Heusden en Loon op Zand, in samenwerking met de provincie en Universiteit van Tilburg, opgezet. Doel hiervan is gezamenlijk onderzoek te doen naar verschijningsvormen van ondermijning en het beschrijven van best practices ten aanzien van verschillende thema's die onder ondermijning vallen. In afgelopen periode is voor Waalwijk het thema 'bestuurlijke integriteit' onderzocht waarbij er een eindrapport wordt opgeleverd met tips en aanbevelingen.

Voor de gemeente Heusden is het thema 'autobranches' opgepakt en voor Loon op Zand 'vakantieparken'.

Op dit moment worden de nieuwe thema's voor het komende jaar geïnventariseerd.

B20 | 9.042 Formuleren rollen en taken van de gemeente op het gebied van cybercriminaliteit: De gemeente Waalwijk heeft zowel een interne als een externe aanpak op het gebied van cybercrime. Intern gaat over onze eigen organisatie en systemen: hoe voorkomen we dat we slachtoffer worden? Extern gaat het met name om een preventieve aanpak van dit thema: hoe voorkomen we dat onze bedrijven en inwoners slachtoffer worden? Hoe communiceren we over dit thema en hoe zorgen we voor awareness bij eenieder? Ten aanzien van de externe aanpak is er een onderzoek uitgevoerd naar taken/rollen/bevoegdheden. Deze hebben we nu scherp. De volgende stap is om dit, samen met de partners, in ons veiligheidsbeleid te borgen. Daar zijn we momenteel samen met de partners over in gesprek. Los daarvan zijn er al diverse acties uitgezet, met name in communicatieve zin.

Maatregelen

A.019 | Ambities programma veiligheid

Omschrijving (toelichting)

De door de raad vastgestelde ambitie op gebied van veiligheid zoals verwoord in het meerjaren integrale veiligheidsbeleid 2019-2022, vertaalt zich naar vier concrete hoofddoelen: Verminderen van overlast, Verminderen van High Impact Crimes, Meer verbinding tussen zorg en veiligheid en Verminderen van ondermijning. Vanuit het programma veiligheid zijn randvoorwaarden geformuleerd waaraan moet worden gewerkt ter versterking van deze ambities: interne en externe weerbaarheid en meer preventieve naast repressieve maatregelen.

Het programma veiligheid wordt na 2020 niet gecontinueerd, maar een aantal ambities blijven op dit moment van belang en vragen ook in de nabije toekomst onze aandacht. Hiervoor is een incidentele financiële impuls nodig. De benodigde middelen zijn onder andere voor de inzet van capaciteit en voor de uitvoering van diverse projecten. Daarbij valt te denken aan de coördinatie van onder andere de leerstoel ondermijning, interne

weerbaarheid, bureau ondermijning, Veilige Publieke Taak, datagedreven werken, het project 'Leertuinen' en communicatie rondom het thema veiligheid.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Fysieke veiligheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.044 | We vergroten de pakkans van drugproductie

De risico's bij de productie van drugs zijn groot. Landelijk zijn er tal van voorbeelden waarbij er zaken misgaan in drugslabs of waarbij brand uitbreekt in een hennepkwekerij.

Drugsproductie vindt vaak plaats in criminele samenwerkingsverbanden en gaat niet zelden gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. Reden genoeg om tot doel te hebben om de pakkans hiervan te willen vergroten om deze vorm van criminaliteit tegen te gaan.

D.045 | Daling APV overtredingen van 10% t.o.v. 2019

Onze toezichthouders zijn belast met controle op naleving van hetgeen in de APV is vastgelegd. Niet naleving van deze regels kunnen zorgen voor ongewenste effecten zoals verloedering, onveilige situaties of kleine ergernissen. Het streven is uiteraard om er voor te zorgen dat de regels uit de APV zo min mogelijk worden overtreden.

D.046 | Altijd de wijk in na incidenten met impact

Incidenten, in welke vorm dan ook, kunnen impact hebben in wijken. Om de omvang van deze impact in te schatten, vinden we het belangrijk om na incidenten de wijk in te gaan en het gesprek aan te gaan. Op die manier kan een inschatting gemaakt worden van hetgeen er nodig is. Denk hierbij aan een grote brand, of groot incident waarbij de openbare orde en veiligheid(sgevoel) ernstig is aangetast en waarbij maatregelen nodig zijn om dit veiligheidsgevoel terug te laten keren.

D.047 | Verbeteren leefbaarheid en partnerschap met in- en externe partners

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om er samen met partners voor te zorgen dat het in Waalwijk prettig en veilig vertoeven is. Om hier invulling aan te geven werken we intensief samen met zowel onze partners als onze inwoners, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid.

D.048 | 100% toezicht op herhalende overtredingen arbeidsmigranten

Veilige huisvesting voor onze arbeidsmigranten vinden we belangrijk. Daarom wordt veel ingezet op controle van de diverse huisvestingsvormen in onze gemeente. Er wordt onder andere gecontroleerd op brandveiligheid, constructieve veiligheid en een veilige woonsituatie. De regels hiertoe zijn onder andere vastgelegd in de beleidsregels huisvesting arbeidsmigranten (2019) en het bouwbesluit. Bij overtredingen wordt handhavend opgetreden door onze toezichthouders.

D.049 | 25% minder overtredingen op Drank & Horeca

De drank- en horecawet stelt regels ten aanzien van het veilig schenken van alcohol. De gemeente ziet toe op de naleving van deze regels. Het streven is uiteraard om zo min mogelijk overtredingen te laten plaatsvinden, omdat we het verantwoord schenken van alcohol en het veilig en verantwoord uitbaten van een horecazaak belangrijk vinden.

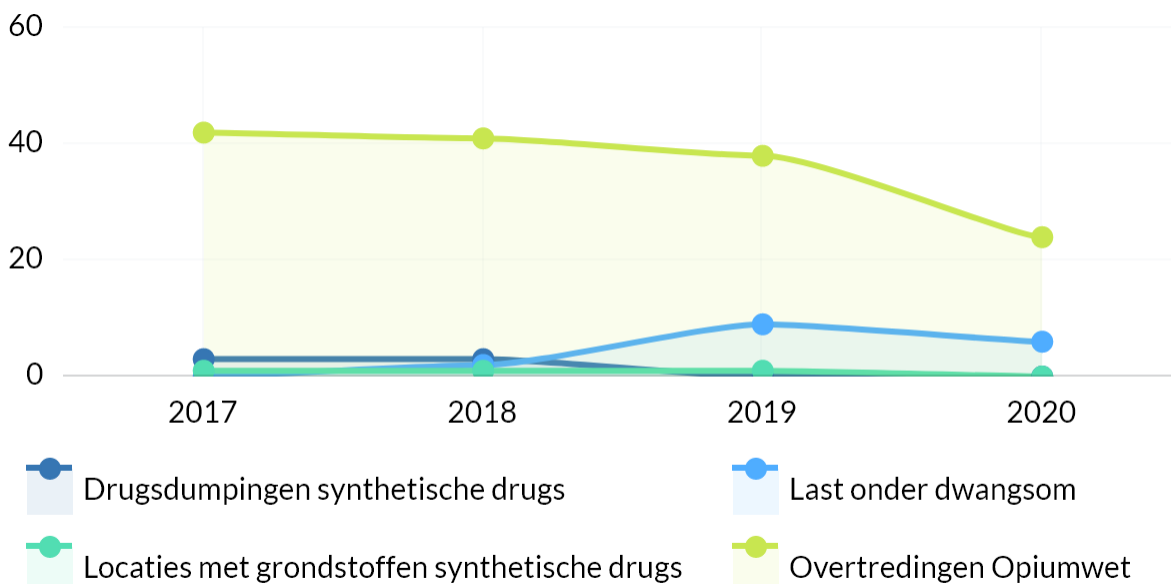
D.050 | 100% toezicht bij grote evenementen

Het is belangrijk dat grote evenementen veilig plaatsvinden. Organisatoren dienen zich te houden aan eisen die in de vergunning staan vastgelegd. Bij grote evenementen wordt,

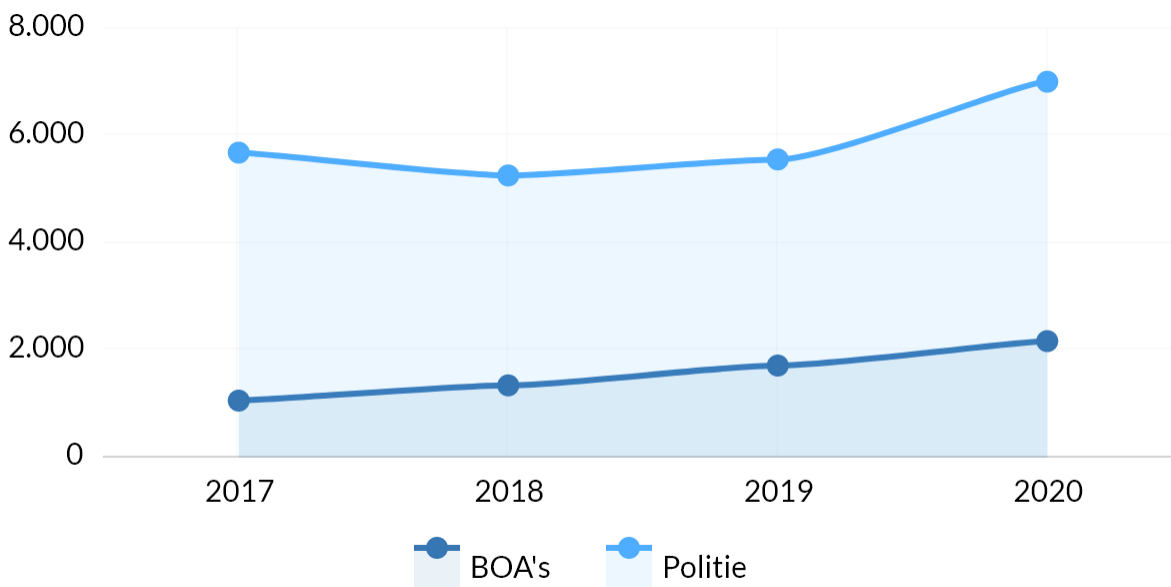
gelet op de risico's, altijd gecontroleerd of men zich houdt aan de belangrijkste eisen uit de vergunning.

Indicatoren

IND 1.006 | Aantal drugsdumpingen, locaties met grondstoffen synthetische drugs, hennepwekerijen en last onder dwangsom

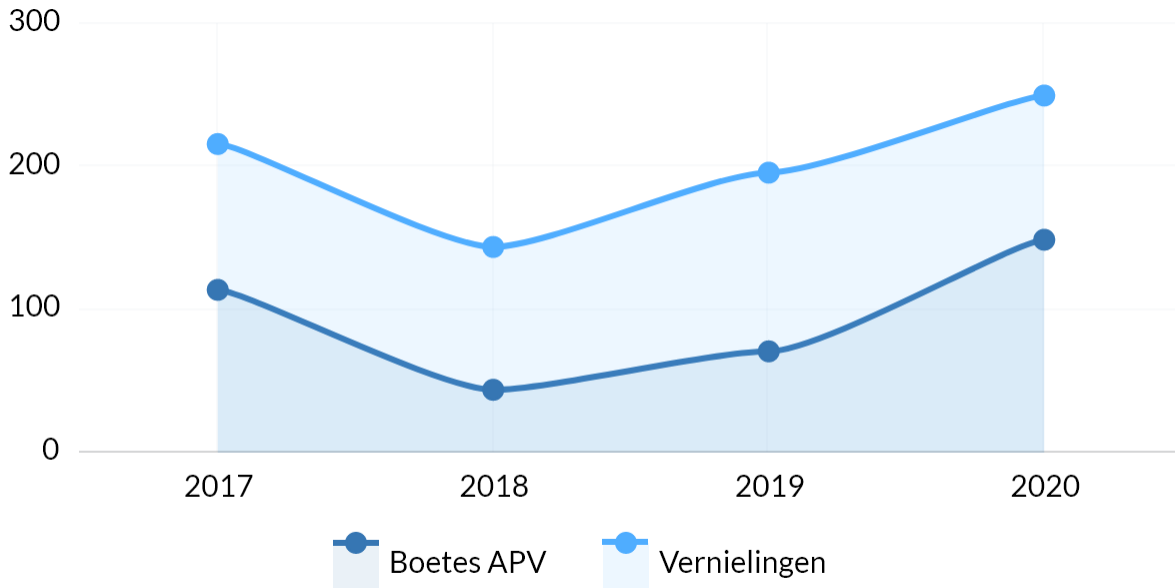

IND 1.007 | Aantal meldingen bij BOA's / Politie

IND 1.008 | Aantal vernielingen en -boetes APV

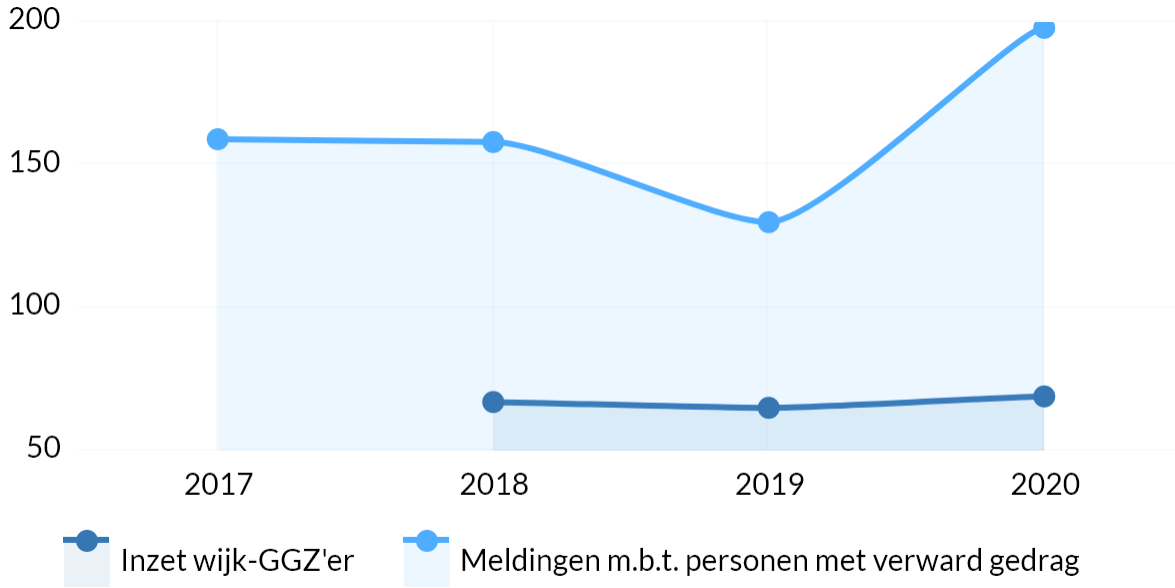

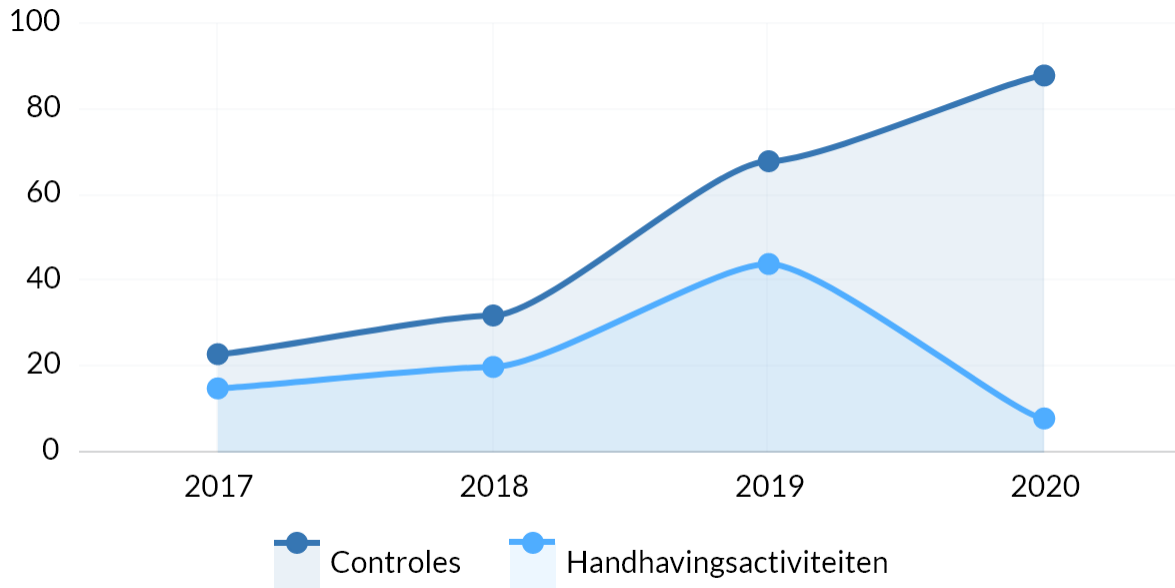
IND 1.009 | Rapportcijfer veiligheidsmonitor leefbaarheid

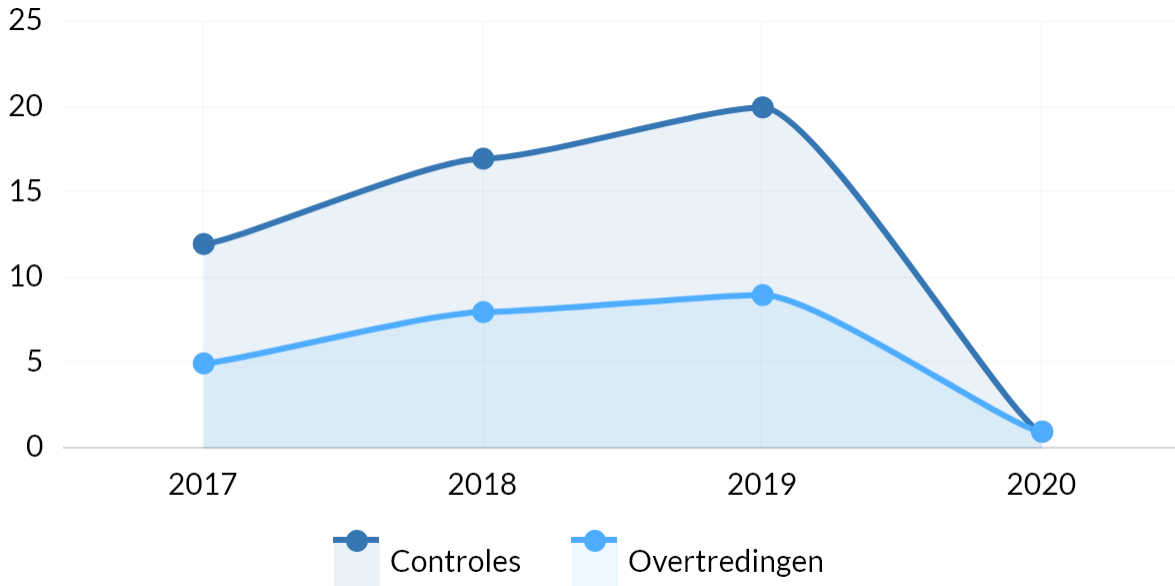
IND 1.010 | Aantal casussen inzet wijk-GGZ'er en meldingen m.b.t. personen met verward gedrag

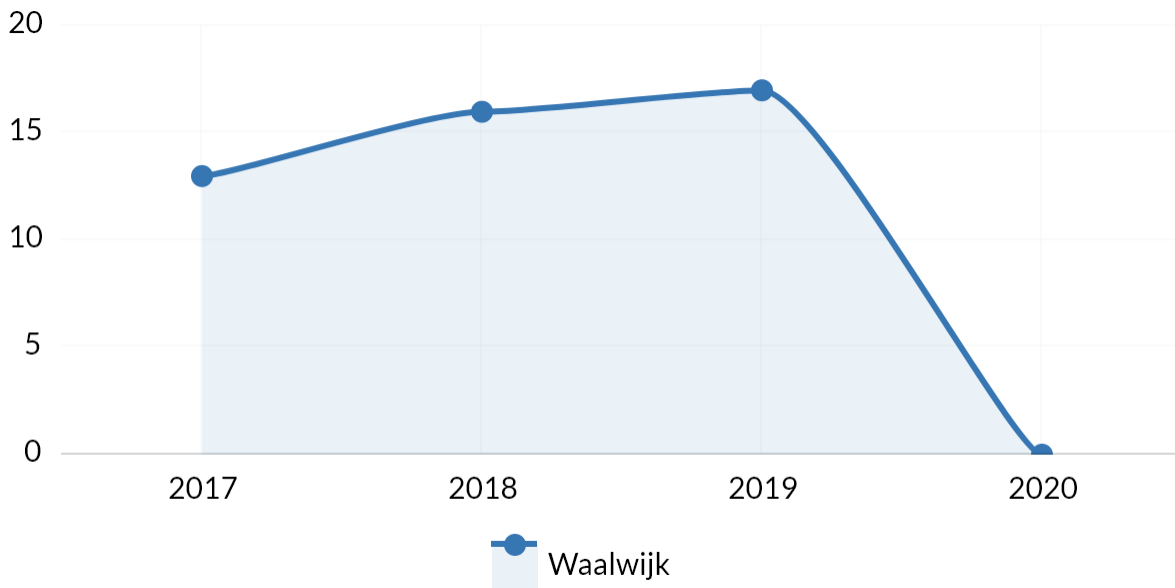
IND 1.011 | Aantal controles- en handhavingsactiviteiten kamerlocaties

IND 1.012 | Aantal Drank en Horecawet (DHW) controles en DHW-overtredingen

IND 1.013 | Aantal gecontroleerde grote evenementen

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

We zien toe op de veiligheid in onze leefomgeving: de BOA's en bouwtoezichthouders staan hiervoor grotendeels aan de lat. In het 'VTH jaarverslag 2021 en het VTH uitvoeringsprogramma 2022' is uiteengezet hoe de werkzaamheden en uitdagingen in het domein Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving eruit zien. Ten aanzien van fysieke veiligheid wordt onder andere toezicht gehouden bij (grote) nieuwbouwprojecten op bijvoorbeeld het industrieterrein Haven. Daarnaast voeren we controles uit op

(kamer)bewoning, bovenwoningen en coffeeshops en zijn we actief in onze ondermijningsaanpak (o.a. sluitingen op grond van het Damoclesbeleid). In de begroting 2021 en de actualisatie begroting 2021 waren met betrekking tot fysieke veiligheid geen maatregelen opgevoerd.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Wat heeft beleidsveld 1 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	5.257	5.292	5.065
Baten	-24	-150	-274
Saldo van lasten en baten	5.233	5.142	4.791
Onttrekkingen	-313	-313	-99
Saldo na mutaties reserves	4.921	4.830	4.691

Belangrijkste kaders

Regionaal Beleidsplan Politie-eenheid Zeeland-West-Brabant 2019-2022 (Nationale politie) (document dient nog te worden vastgesteld)

Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 Waalwijk

Focusblad 2020 Waalwijk

Damoclesbeleid 2019

Wet op de Veiligheidsregio's

Rampenbestrijdingsplan Brzo-inrichtingen Midden- en West-Brabant

Regionaal crisisplan 2018-2022 'Samen maken we de regio veiliger' Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, bestaande uit:

- Brandrisicoprofiel 2015-2019;
- Dekkings- en spreidingsplan brandweer(zorg);
- Voorstel opkomsttijden 1e basisbrandweereenheid en geografische spreiding 2e basisbrandweereenheid.
- Aanvullend is er een dynamisch risicoprofiel VRMWB opgesteld, dit risicoprofiel wordt lopend aangevuld waar dat gewenst is

Visie op Omgevingsbeleid in de gemeente Waalwijk

VTH beleid gemeente Waalwijk 2020

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden en West Brabant

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Midden- en West Brabant (VRMWB)

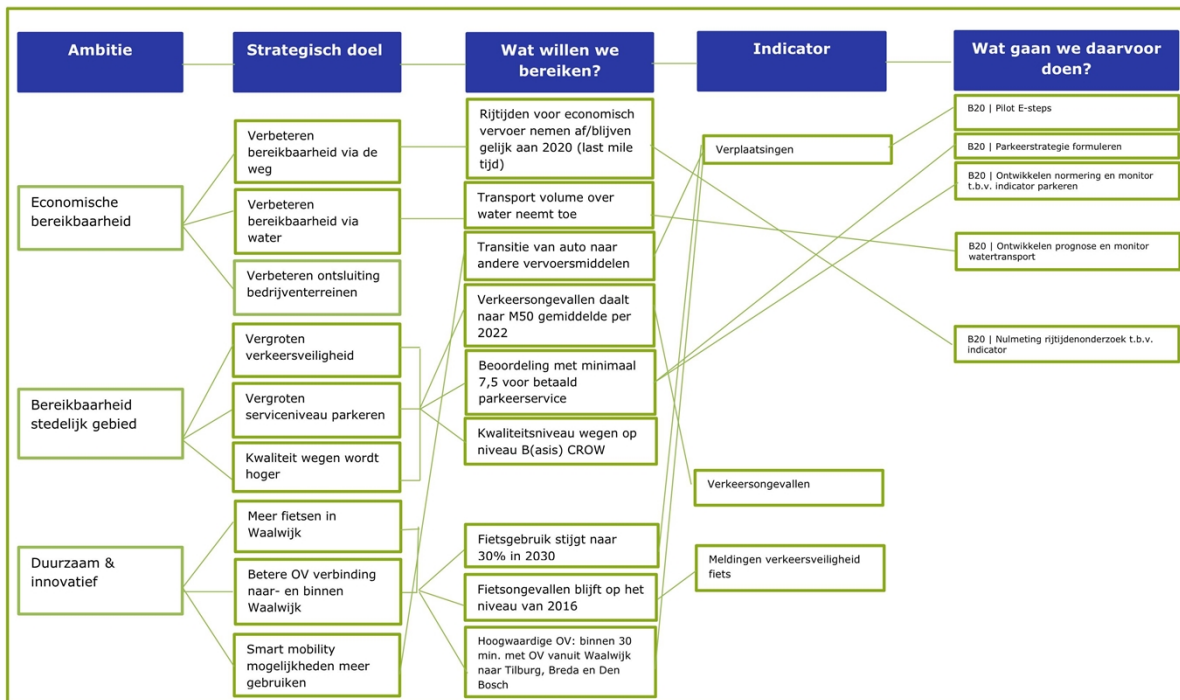
Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Ambitie

Bereikbaarheid, overal makkelijk kunnen komen, is één van de urgenties & potenties van Waalwijk uit onze strategische visie. Uit de digitale enquêtes en de gesprekken met inwoners en ondernemers kwam de goede bereikbaarheid van Waalwijk steeds terug als pluspunt. Bereikbaarheid draagt bij aan onze economische ambities, aan de aantrekkelijkheid om hier te wonen.

In het coalitieprogramma 'Samen duurzaam vooruit' en het mobiliteitsplan zien we drie pijlers voor dit beleidsveld: (1) het verbeteren van de economische bereikbaarheid over weg en water. Het zorgen voor (2) bereikbare en veilige stedelijke omgeving en (3) het inspelen op innovatieve en duurzame nieuwe mogelijkheden.

Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Economische bereikbaarheid

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.051 | Rijttijden voor economisch vervoer nemen af / blijven gelijk aan 2020 (last mile tijd)
 De aantrekkelijkheid van de bedrijventerreinen / economische hotspot Tilburg-Waalwijk is voor een groot deel afhankelijk van de bereikbaarheid over de weg. Op dit moment wordt op provinciaal niveau gewerkt aan het in beeld brengen van reistijden tussen verschillende bestemmingen. Hier komt op een later moment een dashboard over beschikbaar waar we als Waalwijk bij aansluiten / gebruik van maken.

D.052 | Transportvolume over water neemt toe

Het volume wordt gerapporteerd via het Majeure project Insteekhaven. Er ontbreekt op dit moment nog een monitoringsinstrument. In 2021 wordt dat nader uitgewerkt. Het volume (TEU's) gaan we monitoren door middel van een jaarlijkse opgave van de Terminalexploitant. De afkorting staat voor Twenty feet Equivalent Unit. 1 TEU is een container van 20 voet lang, 8 voet breed en meestal 8,5 voet hoog). Daarbij gaan we een onderscheid maken tussen de totale doorzet van de haven en het aantal geladen (in- en uitgaand) containers, waarbij de geladen containers belast gaan worden voor haven/kadegeld. Ervan uitgaande dat de Haven in oktober 2020 gegund wordt, is de realiteit dat pas vanaf 2022 daadwerkelijk gemeten gaat worden omdat dan pas de nieuwe haven in gebruik wordt genomen.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2021 niet (geheel) uitgevoerd.

B20 | 2.013 Nulmeting rijtijdenonderzoek t.b.v. indicator: De nulmeting rijtijdenonderzoek heeft niet plaatsgevonden in 2021 omdat vanwege corona geen representatief onderzoek kon plaatsvinden. Voor de vergelijkbaarheid van cijfers is een normaal verkeersbeeld noodzakelijk. Naar verwachting zal dat niet eerder dan de 2e helft van 2022 het geval zijn. Omdat ook de aanleg van infrastructuur vertraagd is, heeft dit geen consequenties.

B20 | 2.015 Ontwikkelen prognose en monitor watertransport: Dit actiepoint is gekoppeld aan de doelstelling om het transportvolume via het water te vergroten waarvoor met name de nieuwe insteekhavens bedoeld is. De aanleg van de insteekhavens zal niet eerder beginnen dan najaar 2022 (mits alle vergunningen verleend en definitief zijn), zodat ingebruikname niet eerder dan 2024 zal zijn. Dat betekent dat ontwikkeling van de prognose en monitor ook doorgeschoven worden naar 2023.

Maatregelen

B20 | 2.013 Nulmeting rijtijdenonderzoek t.b.v. indicator

Omschrijving (toelichting)

In het kader van het garanderen van de economische bereikbaarheid over de weg is als uitgangspunt genomen dat de rijtijden gelijk blijven aan die van 2020. Dit houdt in dat in dit jaar de rijtijden tussen economische bestemmingen in beeld moeten worden gebracht. Omdat er buiten de gemeentegrenzen krachten spelen die niet of moeilijk te beïnvloeden zijn zal dit onderzoek zich moeten richten op de aansluitingen van de bedrijventerreinen en winkelgebieden op het hogere wegennet, zoals de A59 en de N261. Het is nog maar de vraag of het rijtijdenonderzoek nog voor 1-1-2021 tot bestuurlijke besluitvorming kan leiden. In tijden van corona, met alle daaruit voortvloeiende beperkingen, kan geen getrouw beeld worden verkregen omdat er sprake is van een verstoring. Zeker als er sprake is van een nulsituatie verdient het aanbeveling dit rijtijdenonderzoek uit te stellen. Het verkregen beeld zal naar verwachting veel te gunstig uitvallen.

B20 | 2.015 Ontwikkelen prognose en monitor watertransport

Omschrijving (toelichting)

In het kader van het garanderen van de economische bereikbaarheid over water is het streven gericht op de stijging van het transportvolume over water. In 2020 zullen we onderzoeken wat de wijze van monitoring kunnen zijn.

Stedelijke omgeving

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

De tweede pijler uit het mobiliteitsplan richt zich op de bereikbaarheid en (verkeers)veiligheid binnen de stedelijke omgeving van Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik.

D.053 | Verkeersongevallen daalt naar M50 gemiddelde per 2022

Een verkeersongeval is een gebeurtenis op de openbare weg, die verband houdt met verkeer en waardoor er schade ontstaat aan objecten of letsel bij personen en waarbij tenminste één rijdend voertuig betrokken is.

D.054 | Beoordeling parkeerservice en gratis parkeervoorzieningen, met minimaal 7,5

We willen bereiken dat de parkeerplaatsen in het centrum beschikbaar zijn voor bezoekers en bewoners van het centrum. We doen dit door te faciliteren in parkeerterreinen en parkeerplaatsen. De beschikbaarheid is gereguleerd door een naar gebied en gebruiker gedifferentieerde parkeerheffing op te leggen. Sinds mei 2017 zijn de parkeertarieven bijgesteld. Op de terreinen van de Els-Zuid en het Unnaplein is sindsdien het eerste uur parkeren gratis. Op het terrein aan de Taxandriaweg is het eerste en het tweede uur gratis. Op alle andere locaties kost het eerste uur parkeren € 0,10.

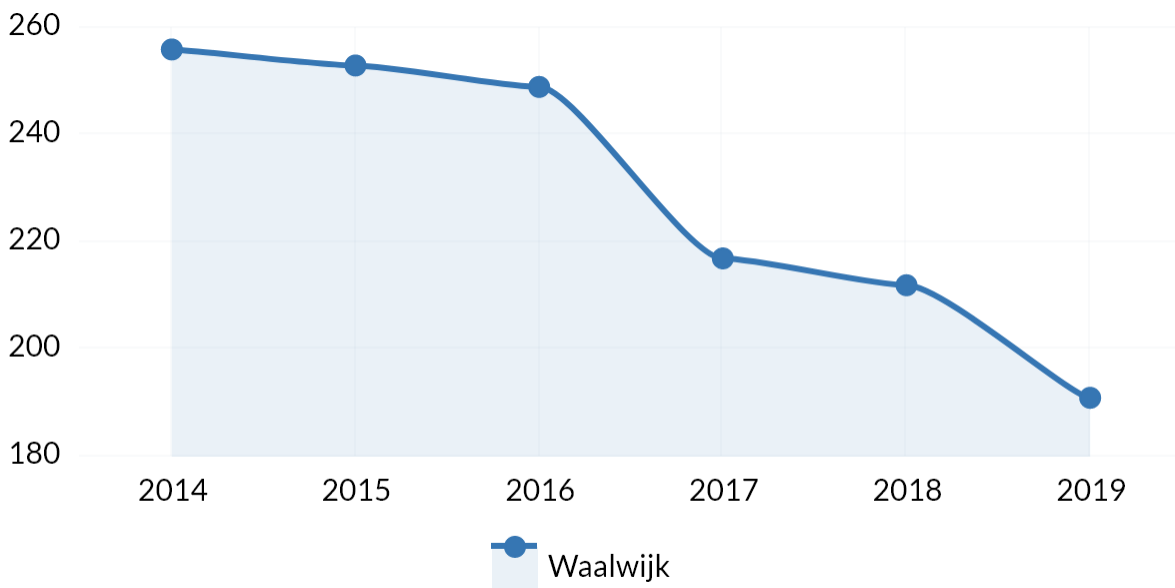
D.055 | Kwaliteit wegen op niveau (B)asis CROW

Artikel 16 van de Wegenwet regelt het onderhoud van wegen, de toegankelijkheid van openbare wegen en bevat enkele verplichtingen voor de wegbeheerder. Een van die verplichtingen is de hen toegewezen wegen in goede staat te houden en verantwoord te beheren. De gemeenteraad van Waalwijk heeft hiervoor het plan 'Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen' vastgesteld. Voor alle wegen in Waalwijk komen tot de classificatie 'minimaal veilig'. Dit met zo min mogelijk inzet van financiële middelen en met zo min mogelijk maatschappelijke overlast.

Indicatoren

IND 2.001 | Verkeersongevallen

Een verkeersongeval is een gebeurtenis op de openbare weg, die verband houdt met verkeer en waardoor er schade ontstaat aan objecten of letsel bij personen en waarbij tenminste één rijdend voertuig betrokken is.

Bron: VIA.nl

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 2.014 Ontwikkelen normering en monitor t.b.v. indicator parkeren: Op basis van de evaluatie (maart 2021) worden de digitale blauwe zones en de uitbreiding van parkeerregulering in de omliggende gebieden van het centrum in de komende periode verder uitgewerkt. De nieuwe parkeertarieven zijn medio 15 maart 2022 ingevoerd. Hiermee is uitvoering gegeven aan het kostendekkend maken van het parkeertarief. Er is enige vertraging opgelopen door omstandigheden rondom corona maatregelen.

B20 | 2.016 Parkeerstrategie formuleren: De parkeerstrategie is geformuleerd in de besluitvorming van de evaluatie van het parkeerbeleid in het voorstel van 4 maart 2021. Voor wat betreft de parkeertarieven wordt verwezen naar bovenstaande toelichting. Hiermee is uitvoering gegeven aan het kostendekkend maken van het parkeertarief (in een keer en niet stapsgewijs ingevoerd).

Maatregelen

B20 | 2.014 Ontwikkelen normering en monitor t.b.v. indicator parkeren

Omschrijving (toelichting)

In het kader van het bereikbaar houden van de stedelijke gebieden in Waalwijk is het streven er op gericht het serviceniveau van het parkeren te verhogen. De uitdaging is om zowel het serviceniveau van het betaald parkeren in het centrum als het parkeren in woonwijken daarbuiten minimaal te brengen op een beoordeling van een 7,5. Wellicht dat het mogelijk is in bestaande inwonerspanels deze vraagstelling op te nemen. Een evaluatie van het betaald parkeren is gaande. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor verder onderzoek naar hoe de parkeerstrategie moet worden ingericht. Dan pas kan worden bepaald welk serviceniveau hierbij passend is. Dit zal niet voor 1-1-2021 tot besluitvorming leiden.

B20 | 2.016 Parkeerstrategie formuleren

Omschrijving (toelichting)

Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, de uitkomst van het onderzoek naar het serviceniveau van het parkeren in zowel het centrum als in de daarbuiten gelegen woonwijken en de inmiddels afgeronde inventarisatie van de parkeerdruk in de nachtelijke uren kunnen op termijn leiden tot de wenselijkheid de parkeerstrategie aan te passen. Op welke wijze dat moet gebeuren hangt af van de informatie die dan beschikbaar is.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Duurzaam en innovatief

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.056 | Transitie van auto naar andere vervoersmiddelen

We hebben als doel om de komende jaren meer mensen op de fiets te krijgen en minder automobilititeit. Dit om de algehele doorstroming en veiligheid van onze wegen te vergroten.

D.057 | Fietsgebruik stijgt naar 30% in 2030

(Zie indicator 38 voor toelichting op fietsgebruik). Waalwijk is op dit moment een autostad. Het vraagt om een grote gedragsverandering en vergaande maatregelen om inwoners en werknemers te verleiden met de fiets te reizen.

D.058 | Fietsongevallen blijft op niveau 2016

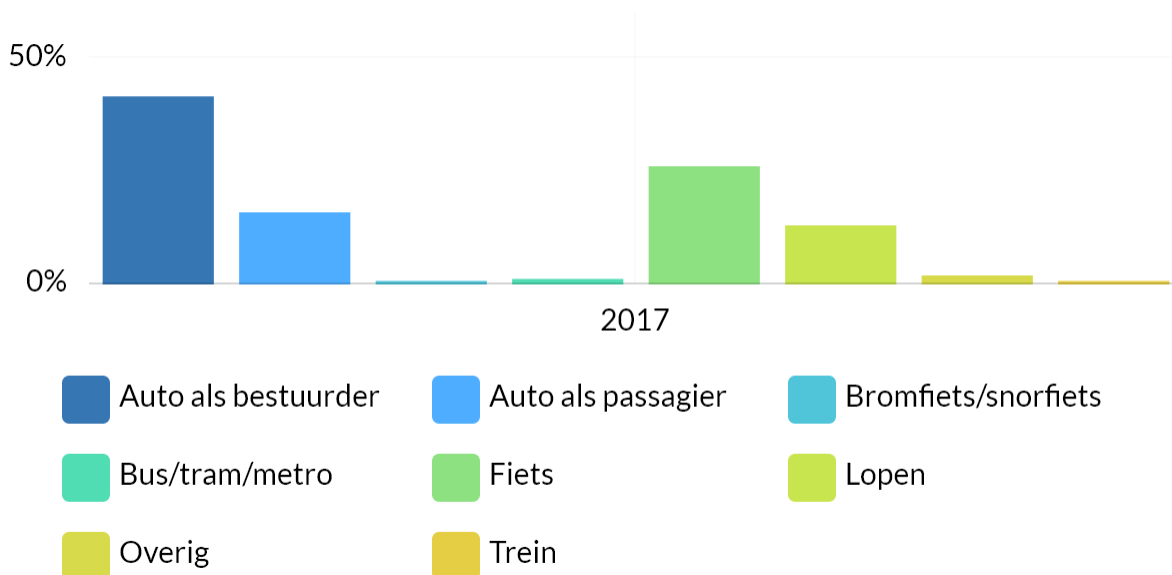
D.059 | Hoogwaardige OV: binnen 30 minuten via het OV vanuit Waalwijk naar Tilburg, Breda en Den Bosch

Een Hoogwaardige Openbaar Vervoer (HOV) is cruciaal voor Waalwijk. Meer reizigers per OV helpt bij het halen van onze Duurzaamheidsambities, het vermindert de filedruk en vergroot daarmee de economische bereikbaarheid van Waalwijk en het helpt om jongeren (studenten, young professionals) aan te trekken of te behouden (stop the braindrain). Op dit moment is de OV-bereikbaarheid van Waalwijk ondermaats. De reistijd met Breda bedraagt ruim één uur (31 km), met Tilburg ruim 40 minuten (20 km) en 's-Hertogenbosch bijna 30 minuten (19 km). De dienstregeling is een verantwoordelijkheid van de provincie. De gemeente zet in op HOV verbinding met de drie genoemde steden zodat de reistijd onder de 30 minuten komt van deze steden. Ook de verplaatsing van het busstation naar het centrum, het aanleggen van busbanen binnen Waalwijk/ slimme verkeerssystemen en het opheffen van haltes binnen Waalwijk kunnen bijdragen aan de vermindering van de reistijd. Een alternatief voor het voor- natransport bij het opheffen van haltes in Waalwijk is het aanbieden van micro mobility hubs.

Indicatoren

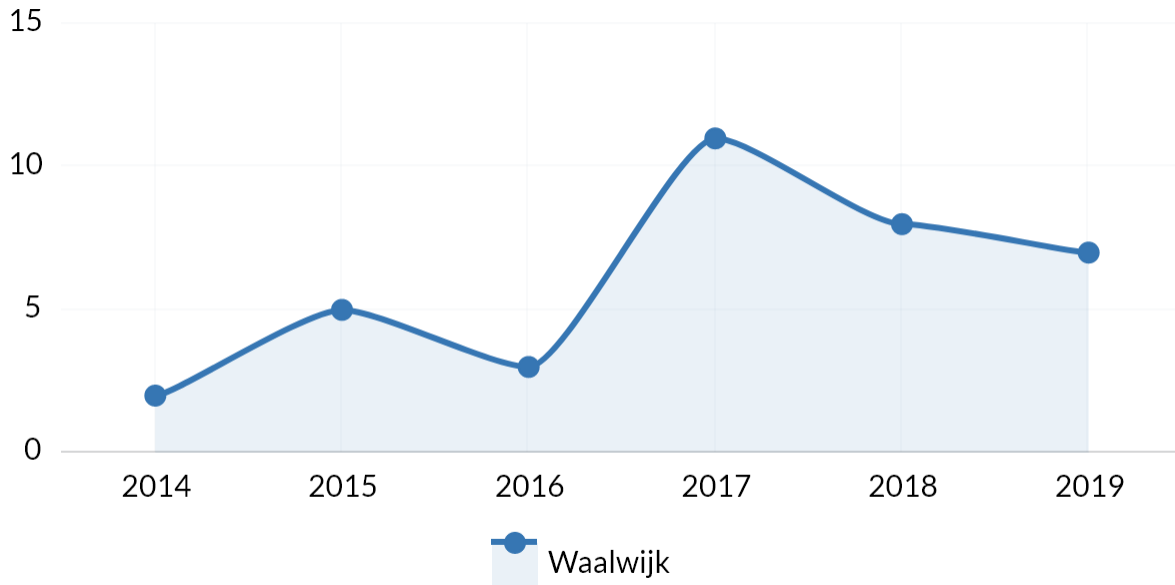
IND 2.002 | Verplaatsingen (in %)

De verdeling van de (personen-) verplaatsingen over de vervoerswijzen (modaliteiten) Verplaatsingen met fiets: het gaat om zowel elektrische als niet-elektrische fietsen.

Bron: CBS-OViN - bewerking KiM

IND 2.003 | Verkeersongevallen met fiets

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 2.019 Pilot E-steps: Sinds februari 2021 staan er 80 e-steps in Waalwijk. De e-steps worden veel gebruikt. Er zijn in de eerste 8 maanden ruim 9000 unieke ritten gemaakt, hiermee is de prognose van het eerste jaar in oktober al gehaald. De e-steps passen bij de pioniersmentaliteit van Waalwijk. Het is een duurzame, snelle en comfortabele last mile oplossing om van het busstation naar bijvoorbeeld het bedrijventerrein Haven te reizen. Vooralsnog is het een pilot voor 2 jaar.

A.014 | Investerings in duurzame mobiliteit: In het laatste kwartaal van 2021 is gestart met een onderzoek naar de doorontwikkeling van het openbaar vervoer in Waalwijk. Het onderzoek heeft als doel om te bepalen hoe het OV-systeem in Waalwijk toekomstbestendig kan worden vormgegeven. Er is gekeken naar de lijnvoering van de huidige buslijnen en de potentie voor de toekomst, het functioneren van het busstation Vredesplein en een koppeling met diverse vormen van (deel)mobiliteit. De resultaten worden eind februari 2022 verwacht. Op basis hiervan gaat de gemeente in gesprek met de provincie.

Maatregelen

B20 | 2.019 Pilot E-steps

Omschrijving (toelichting)

SMART MOVE AGENDA

In de zomer van 2019 is er samen met bedrijven, andere overheden en kennisinstellingen gewerkt aan de strategische agenda Smart Move Waalwijk (raadsinformatiebrieven van 3 september 2019). Daarin hebben we samen vier mobiliteitsuitdagingen geformuleerd om slim op te pakken: (1) last mile solution tussen busstation en bedrijventerrein, (2) slimme haven/ overslag, (3) E-bike deelsysteem via de snelfietsroute en (4) last mile pakket bezorging.

E-STEPS/ MaaS

Met deze pilot geven we invulling aan één van de uitdagingen uit de Smart Move Agenda: de zogenaamde last mile solution tussen het busstation en het bedrijventerrein. Voor veel werknemers, maar ook stagiaires en trainees, is het openbaar vervoer geen goed alternatief voor reizen met de auto naar het werk. Het busstation is de laatste halte en ligt te ver weg. De loopafstand bedraagt al snel minimaal 1 à 3 kilometers (20-40 minuten). Het college heeft de ambitie om het gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren voor het woon-werk verkeer. Het ontlast het milieu en de filedruk, waarmee we werken aan duurzaamheid en de economische bereikbaarheid van Waalwijk.

Het college denkt dat dit systeem van E-steps een oplossing is:

- Het is een gesloten systeem voor abonneementhouders. Bedrijven sluiten een abonnement af voor hun werknemers. Hierdoor wordt voorkomen dat de steps rond gaan slingeren in de openbare ruimte.
- Er komen minimaal 80 deelsteps met een docking station bij het busstation en 2 op het bedrijventerreinen Haven (afhankelijk van de afnemers zoeken we naar strategisch gelegen locaties).
- De steps zijn goedgekeurd door de RWD, veilig en stevig.
- We leren van deze pilot en kijken in de toekomst of we dit deelsysteem uit kunnen breiden en opstellen voor inwoners en bezoekers.

PLANNING

Medio juli 2020 sluit de gemeente een concessieovereenkomst met een start-up op het gebied van slimme mobiliteit. Waalwijk is daarmee de eerste gemeente in Nederland die via een Mobility as a Service (Maas) E-steps inzet voor een mobiliteitsprobleem. We verwachten dat het MaaS systeem eind 2020 live gaat voor een pilot van 2 jaar.

A.014 | Investeringen in duurzame mobiliteit

Omschrijving (toelichting)

De bereikbaarheid van Waalwijk is van groot belang voor het aantrekken en behouden van jongeren, ondernemers op bedrijvenpark Haven en van bezoekers aan onze binnenstad. We gaan daarbij voor een duurzame manier van mobiliteit, van auto & bezit naar OV & gedeeld. De bereikbaarheid van Waalwijk met het openbaar vervoer is onvoldoende. De reistijd, aantrekkelijkheid en locatie van het busstation en mobiliteit binnen Waalwijk moeten worden verbeterd. Het moet slimmer en duurzamer. Onderstaand de hoofdteams waarlangs we de komende jaren de bereikbaarheid duurzaam willen verbeteren en optimaliseren.

? Een hoogwaardige Openbaar Vervoer (HOV) verbinding tussen Waalwijk, Breda, Tilburg en 's-Hertogenbosch.

? Verplaatsing busstation naar logische plek: de reistijd, aantrekkelijkheid busverbinding en busstation wordt verbeterd.

? Binnenstedelijk vervoer binnen en tussen Waalwijk, Sprang-Capelle en Waspik zelf regelen op een innovatieve en duurzame manier.

? Verbeteren fietsnetwerk in onze gemeente (aantrekkelijker en veiliger).

Op basis van een globale calculatie dient rekening te worden gehouden met een investeringsbudget van minimaal € 4,5 miljoen waarbij er vanuit wordt gegaan dat een aantal projecten op basis van cofinanciering tot stand worden gebracht waarbij het uiteindelijk investeringsbedrag hoger wordt. Het bedrag van € 4,5 miljoen zal worden afgedekt uit de winsten van Haven Acht Oost.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Wat heeft beleidsveld 2 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	7.165	7.016	8.762
Baten	-396	-394	-577
Saldo van lasten en baten	6.769	6.622	8.185
Onttrekkingen	-410	-2.365	-2.140
Stortingen	0	1.695	1.695
Mutaties reserves	-410	-670	-445
Saldo na mutaties reserves	6.360	5.953	7.740

Belangrijkste kaders

Regionaal Fietsplan
Uitwegenbeleid 2015
IUP 2021 - 2024

Verbonden Partijen

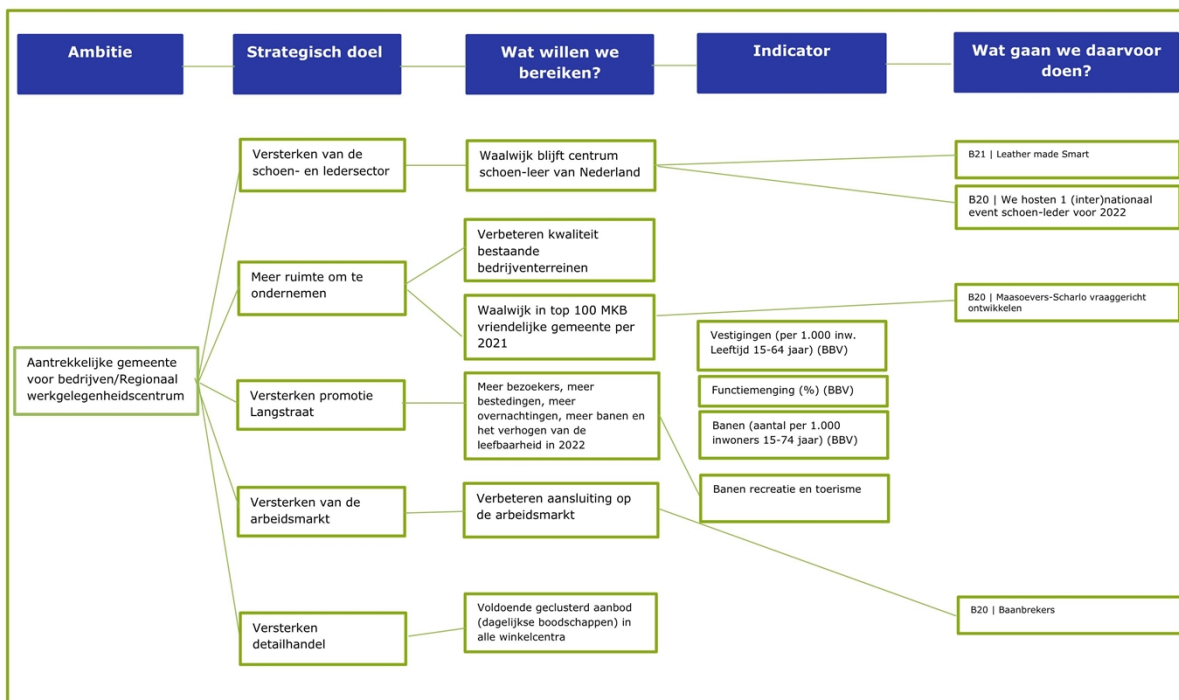
Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Beleidsveld 3 | Economie

Ambitie

In 2025 is Waalwijk een aantrekkelijk gemeente om te werken en ondernemen en zijn we nog steeds een duurzaam regionaal werkgelegenheidscentrum. Daarbij is de vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in balans, bieden we ondersteuning aan inwoners die het nodig hebben en is Waalwijk het centrum van schoen- en lederontwikkeling in Nederland.

Beleidsveld 3 | Economie

Doelstellingen

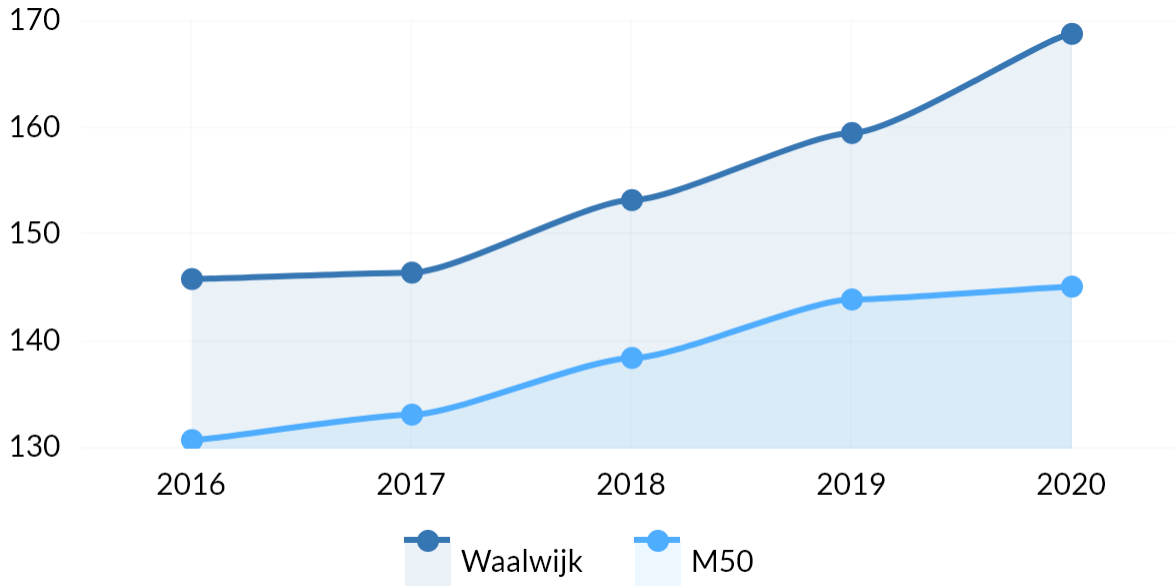
Verplichte indicatoren (BBV)

Onderstaand vindt u een overzicht van de landelijk verplichte indicatoren (BBV):

Indicatoren

IND 3.001 | Vestigingen (per 1.000 inw. leeftijd 15-64 jaar) (BBV)

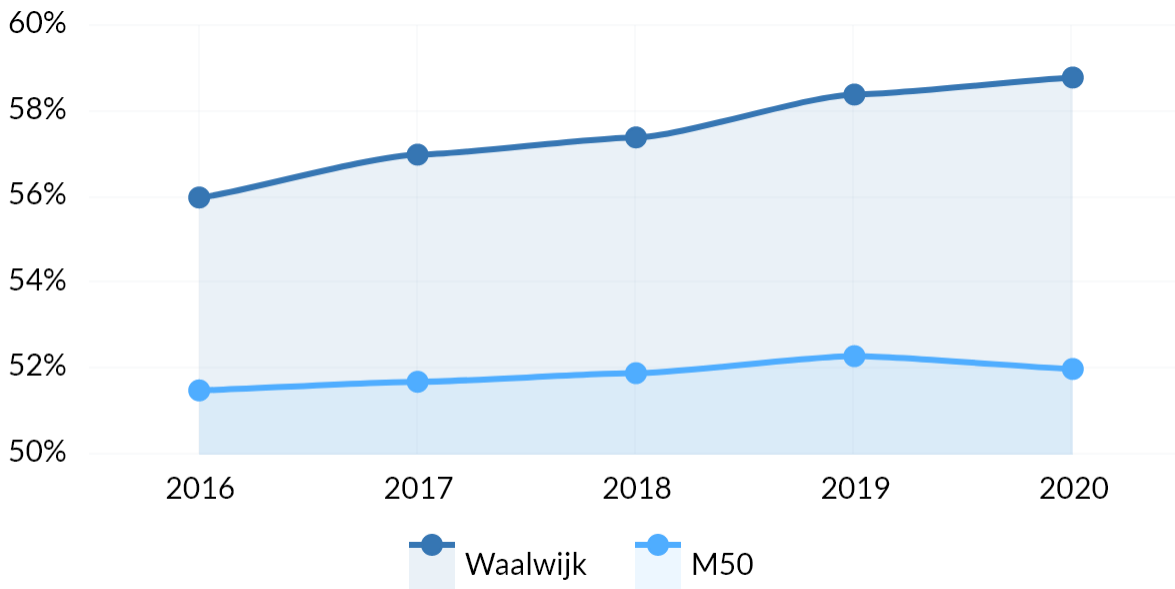
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-75 jaar.

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

IND 3.002 | Functiemenging (BBV)

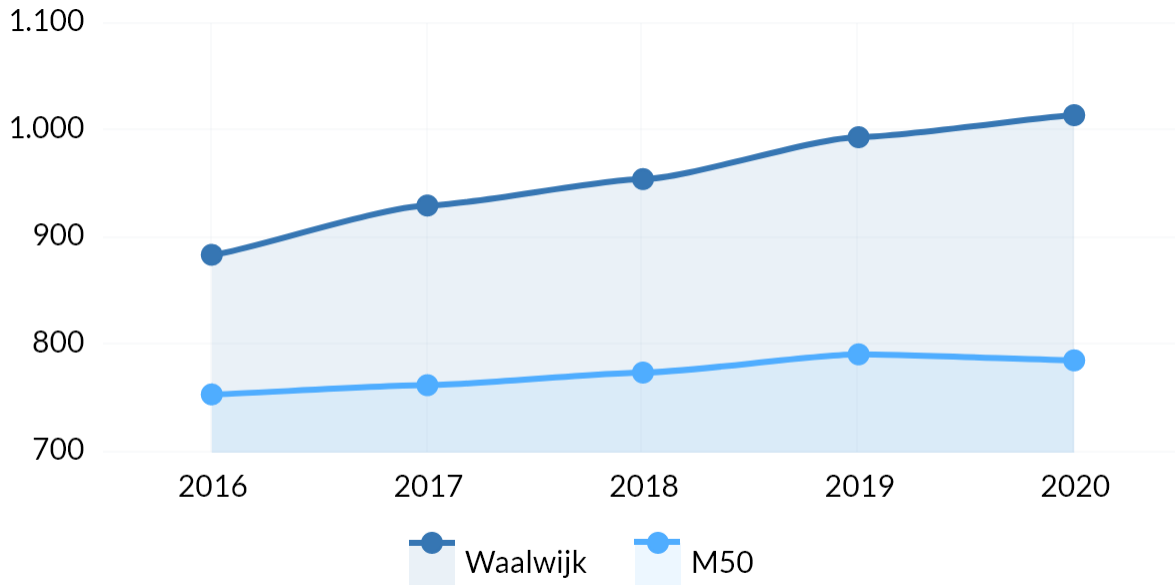
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

IND 3.003 | Banen (aantal per 1.000 inw. 15-74 jr) (BBV)

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar.

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

Aantrekkelijke gemeente voor bedrijven / Regionaal werkgelegenheidscentrum

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.061 | Verbeteren kwaliteit bestaande bedrijventerreinen

De bestaande bedrijventerreinen moeten voorzien in de uitbreidings- en verplaatsingsvraag van MKB bedrijvigheid. Dat betekent dat vrijkomende bedrijvenkavels geschikt gemaakt moeten worden om te voorzien in die uitbreidings- en verplaatsingsvraag. Hiervoor is de inzet van het revitaliseringsfonds noodzakelijk.

D.062 | Waalwijk in top 100 MKB vriendelijke gemeente per 2021

De gemeentelijke dienstverlening moet ook gericht zijn op niet-logistieke bedrijven. Ook die bedrijven, de MKB bedrijven, zorgen voor een groot gedeelte van de werkgelegenheid. De omvang is vaak kleiner en dus ook vaak minder kwetsbaar voor conjuncturele schommelingen. Dus moeten we er voor zorgen dat we aantrekkelijk blijven voor die MKB bedrijven om in Waalwijk gevestigd te zijn en te blijven. In 2020 doen we voor het eerst mee met de de meting voor MKB vriendelijke gemeente. Eind 2020 komen hiervan de eerste resultaten via indicatoren beschikbaar en deze worden tweejaarlijks opgesteld.

D.063 | Meer bezoekers, meer bestedingen, meer overnachtingen, meer banen en het verhogen van de leefbaarheid in 2022

De recreatieve voorzieningen die aanwezig zijn in de gemeente, die willen we optimaal benutten en gering uitbreiden. Daarmee zoeken we de aansluiting op het regionale speerpunt van leisure. Gekoppeld aan de hogere bezettingsgraad en meer bestedingen daardoor wordt de recreatieve sector structureel versterkt. Diversiteit in het werk wordt daarmee ook vergroot.

D.064 | Verbeteren aansluiting op de arbeidsmarkt

Er is een kwalitatieve mismatch (het aanbod wat er is sluit niet aan op de vraag van het bedrijfsleven). Hiervoor moeten we maatregelen inzetten om het aanbod van arbeid beter in

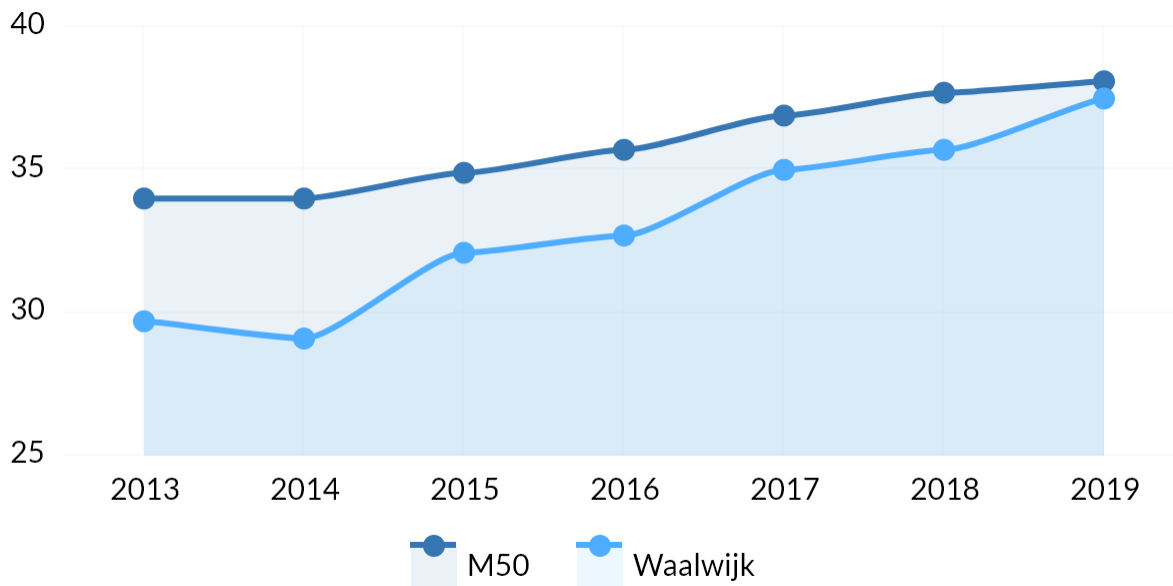

te zetten op de vraag vanuit de markt. Bijvoorbeeld door omscholing, stage- en werkervaringstrajecten.

D.065 | Voldoende geclusterd aanbod (dagelijkse boodschappen) in alle winkelcentra
In Waalwijk is de beleidskeuze gemaakt om op het niveau van wijken en buurten te kunnen voorzien in de dagelijkse levensbehoeften. Hierdoor voeren we een spreidingsbeleid voor supermarkten. Dat betekent dat we ons richten op het behouden van een bijpassende voorziening per wijk.

Indicatoren

IND 3.004 | Banen recreatie en toerisme

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

In 2021 is het programma Economie terug in de lijnorganisatie gebracht. Hieronder een korte toelichting op deze ontwikkeling. Ook zijn in 2021 diverse ontwikkelingen geweest ten aanzien van het accountmanagement bedrijven, Maasoever - Scharlo en Leather made Smart.

Hieronder volgt nog een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

A.003 | Continuering inzet vanuit programma economie: Vanwege Covid zijn sommige activiteiten, zoals de organisatie van evenementen, Dag van de Logistiek en Dag van de Techniek, niet uitgevoerd en sommige activiteiten in aangepaste vorm. Deze activiteiten zullen in 2022 naar verwachting wel doorgang vinden en zullen alsdan bekostigd worden uit budget 2022. Hierdoor was er financiële ruimte om het project Mobiliteitsteam De Langstraat voor te financieren. Dit project heeft een langere looptijd dan oorspronkelijk gedacht en niet alle kosten worden naar verwachting door de rijkssubsidie afgedekt. Bovendien is hierdoor ruimte ontstaan om in te stappen op het regioproject Smart MKB waarbij Waalwijkse MKB bedrijven worden geholpen bij de digitalisering van hun bedrijf.

B20 | 9.034 Accountmanagement plan: In raadsbrief 89-19 is de raad geïnformeerd over het accountplan en is de eerste tussentijdse evaluatie beschikbaar gesteld. Eind 2020 heeft een

evaluatie plaatsgevonden over de periode medio 2019 tot medio 2020, waarna in april 2021 een definitieve evaluatie is opgeleverd van het accountmanagement. Op basis hiervan is tot continuering overgegaan van de inzet van accountmanagers voor het bedrijfsleven.

B20 | 3.012 Maasoevers-Scharlo vraaggericht ontwikkelen: Vanuit de regio is Maasoever-Scharlo op groen gezet omdat er voldoende concrete vraag is vastgesteld. De eerste stappen zijn gezet om te komen tot een ontwerpbestemmingsplan. De benodigde onderzoeken hebben meer tijd gevraagd dan was voorzien zodat vaststelling niet in 2021 heeft kunnen plaatsvinden.

B21 | 3.001 Leather made Smart: Door Leather made Smart is in het derde kwartaal van 2021 aannemelijk gemaakt dat de doelstelling voor het eerste jaar in de zin van 30 betalende leden is behaald. Op grond daarvan is besloten het restant van de bijdrage voor 2021 betaalbaar te stellen. Vanwege de verschuiving van de realisatietermijn wordt in het derde kwartaal van 2022 bepaald of de doelstelling van de volgende fase is behaald, te weten een verdubbeling van de inkomsten vanuit het bedrijfsleven, daaraan wordt derhalve de uitbetaling 2022 gekoppeld.

Maatregelen

B20 | 3.011 Baanbrekers

Omschrijving (toelichting)

Sinds maart 2020 zijn ivm het coronavirus diverse maatregelen genomen, die tot een intelligente lockdown hebben geleid. De economische gevolgen hiervan voor bedrijven, werknemers en ZZP'ers zijn op dit moment nog niet in te schatten. Het is wel zeker dat er ernstige economische schade wordt opgelopen. Voor Baanbrekers geldt het volgende: Het verwachte aantal plaatsingen in werk houdt Baanbrekers op 300.

De gemeentelijke bijdrage komt uit op €3.066.000.

Een extern bureau evalueert de gemeenschappelijke regeling. Het resultaat legt het college naar verwachting in het najaar van 2020 aan de raad voor. Eventuele wijzigingen aan de GR nemen we in dat voorstel mee.

B20 | 3.012 Maasoevers-Scharlo vraaggericht ontwikkelen

Omschrijving (toelichting)

Ten behoeve van de uitbreiding van het bedrijventerrein Maasoever-Scharlo in Waspik zijn in het verleden gronden verworven. De vraag naar bedrijfsvrond voor het midden- en kleinbedrijf in de gemeente Waalwijk is erg groot. In eerdere overleggen heeft de Provincie aangegeven geen medewerking te verlenen voor uitbreiding van de bedrijfsterreinen Haven in de kern Waalwijk ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf. Eerder is met de Provincie overeen gekomen dat een gedeelte van de "uitbreidingsgrond" ingezet kan worden voor agrarisch gelieerde bedrijvigheid. Thans is er groen licht om in te zetten op kleinere bedrijfskavels. Inmiddels zijn verkenningen opgestart om te komen tot een nieuw bestemmingsplan. Er wordt naar gestreefd om 2021 een bestemmingsplan ter besluitvorming aan de raad aan te bieden.

B21 | 3.001 Leather made Smart

Omschrijving (toelichting)

Leather made Smart is een coöperatieve vereniging die de leersector verbindt met onderwijs en overheid. Ze zijn vooral gericht op innovatie. In 2021 wordt van hen verwacht dat er 60 bedrijven lid worden van de vereniging. Leather made Smart organiseert ook events om leer op de kaart te zetten.

A.003 | Continuering inzet vanuit programma economie

Omschrijving (toelichting)

De inzet vanuit het programma economie wordt opgenomen in de lijnorganisatie. De inzet gefocust op ruimte voor bedrijvigheid, dienstverlening en op arbeidsmarkt wordt gecontinueerd. Voor de coördinatie en de uitvoering van projecten is voornamelijk voor de komende 2 jaar incidenteel budget benodigd. Onder deze projecten vallen Leather made Smart, organisatie van schoen- en leer gerelateerde evenementen, actieplan economie de Langstraat en deelname aan de Dutch Technology Week van de logistiek. Daarnaast zullen in het kader van marketing en acquisitie, waaronder publicaties in vakbladen, deelname logistieke hotspot, BOV-trofee, voortzetting samenwerking Rotterdam Tilburg (Get Ahead), participatie midpointactiviteiten en deelname MCA, middelen benodigd zijn.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Onderstaande maatregel is in het jaar 2021 niet (geheel) uitgevoerd.

B20 | 3.014 We hosten 1 (inter)nationaal event schoen-leder voor 2022: Zoals eerder aangegeven is realisatie van dit punt "on hold" gezet vanwege het gegeven dat Corona het organiseren van evenementen niet mogelijk maakte. Vanaf maart 2022 worden de maatregelen dusdanig versoepeld dat een evenement weer wel mogelijk is. Het schoenenmuseum wordt binnenkort geopend en in overleg met het schoenenmuseum wordt bezien of er in 2022 nog iets georganiseerd kan worden.

Maatregelen

B20 | 3.014 We hosten 1 (inter)nationaal event schoen-leder voor 2022

Omschrijving (toelichting)

Gelet op de komst van het schoenenmuseum streven we ernaar om in de aanloop een toonaangevend evenement te hosten in Waalwijk op het gebied van schoen en leer. Dit draagt eveneens bij aan de economische promotie van Waalwijk. Met de maatregelen die gelden om de coronacrisis te bestrijden, is het organiseren van evenementen voornamelijk niet mogelijk. Dit punt schorten we daarom voornamelijk op. Zodra de maatregelen versoepeld worden en de bouw van het museum start, pakken we dit weer op.

Wat heeft beleidsveld 3 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	29.310	29.264	26.195
Baten	-28.569	-28.263	-30.149
Saldo van lasten en baten	741	1.001	-3.954
Onttrekkingen	-200	-200	-1.217
Stortingen	0	23	5.902
Mutaties reserves	-200	-177	4.686
Saldo na mutaties reserves	541	824	731

Belangrijkste kaders

Detailhandelsvisie (2017)

Visie op Bedrijventerreinen (2012)

Ambitiedocument Waalwijk Noord (2011)

Centrumvisie (2017)

Intergemeentelijk Actieplan Samenwerking op bedrijventerreinen (2012)

Visie op de boodschappenstructuur (2014)

Verbonden partijen

Parkmanagement Waalwijk BV.

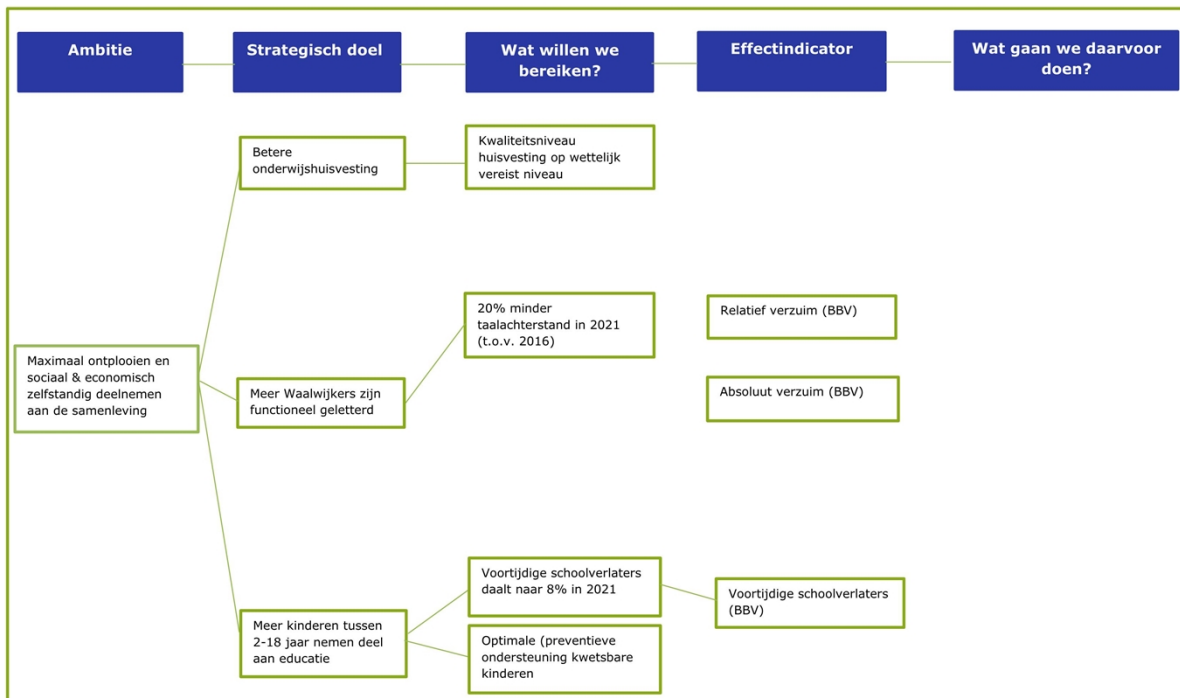
Op verzoek van de gemeenteraad heeft de rekenkamer een onderzoek ingesteld naar o.a. de governance van Parkmanagement. Dit onderzoek is eind 2020 afgerond en de rapportage ligt vanaf februari 2021 voor een bestuurlijke reactie bij het college. Daarna kan de raad zich uitspreken over de positie en de governance van Parkmanagement. Vooral nog wordt de raad periodiek, minstens twee keer per jaar middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de beleidsvoornemens en resultaten van Parkmanagement.

Beleidsveld 4 | Onderwijs

Ambitie

Maximaal ontplooiën en sociaal & economisch zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Dat is onze ambitie. Hierbij moeten Waalwijkers zijn toegerust voor vervolgopleiding aansluitend op de Waalwijkse arbeidsmarkt. Onderwijshuisvesting moet voldoende, adequaat en bereikbaar zijn. Waalwijkers zijn functioneel geletterd waarbij alle kinderen tussen 2-18 jaar deelnemen aan educatie.

Beleidsveld 4 | Onderwijs

Doelstellingen

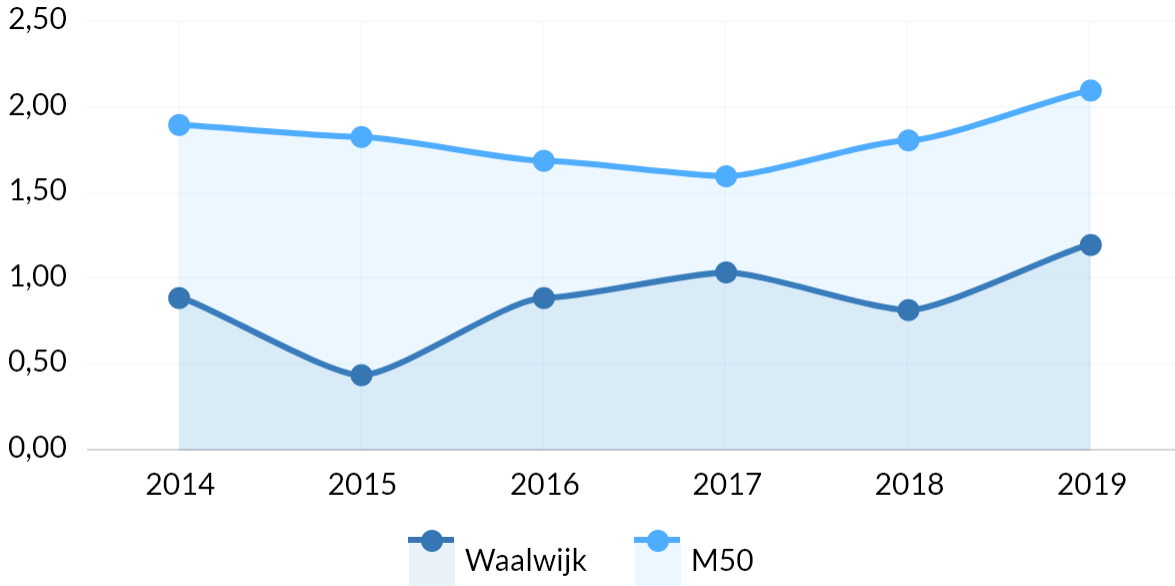
Verplichte indicatoren (BBV)

Onderstaand vindt u een overzicht van de verplichte indicatoren (BBV):

Indicatoren

IND 4.001 | Absoluut verzuim (per 1.000 inw. 5-18 jr) (BBV)

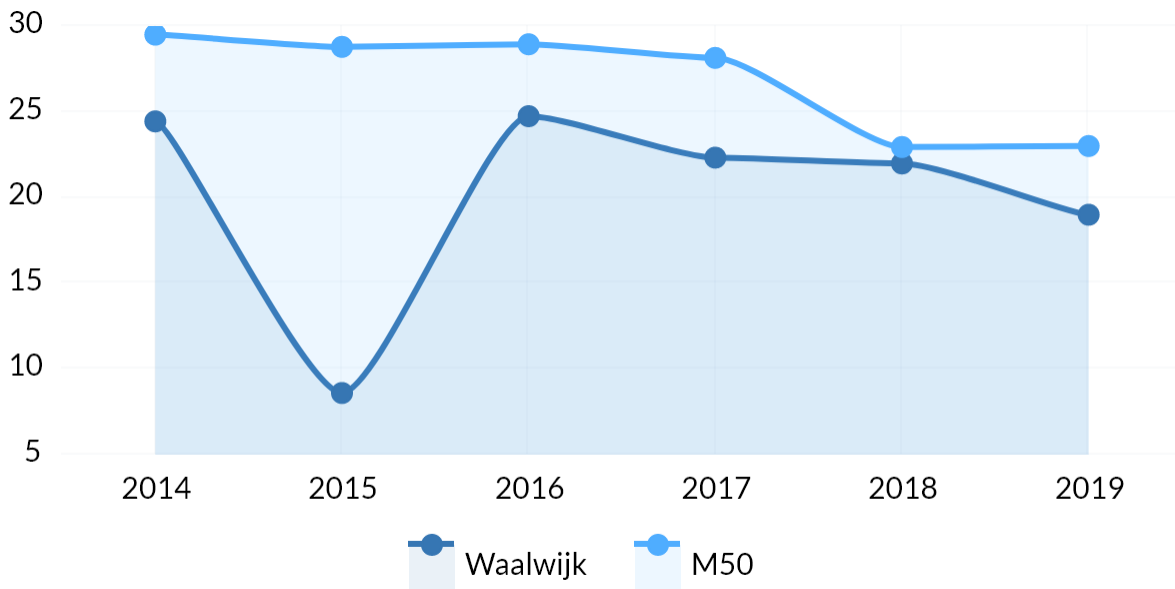
Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Bron: DUO/Ingrado

IND 4.002 | Relatief verzuim (per 1.000 inw. 5-18 jr) (BBV)

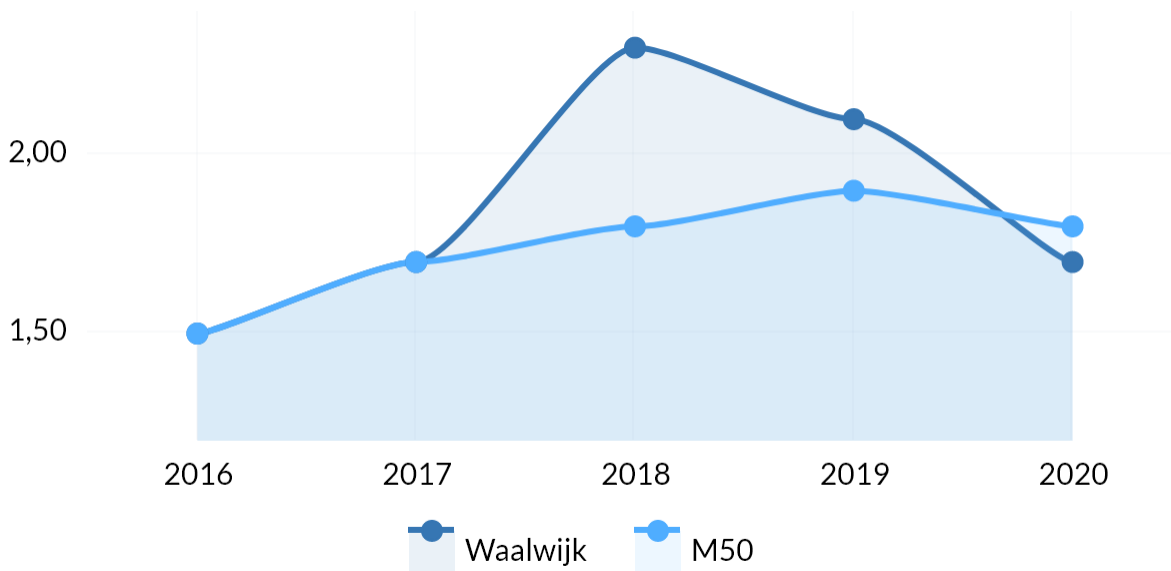
Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Bron: DUO/Ingrado

IND 4.003 | Voortijdige schoolverlaters (VO+MBO) (BBV) (in %)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018"

Bron: DUO/Ingrado

Onderwijs

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.066 | Kwaliteitsniveau huisvesting op wettelijk vereist niveau

In 2021 wordt de voorbereiding van de vervangende nieuwbouw van basisschool Meerdijk opgepakt. Hoewel in het geactualiseerde MIP wordt uitgegaan van renovatie van deze school, is uit nader onderzoek gebleken dat de kosten van renovatie niet opwegen tegen de kosten van vervangende nieuwbouw. Aan de raad zal worden voorgesteld om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen. Tevens wordt gestart met de bekostiging van de tijdelijke uitbreiding van SBO Het Zilverlicht: gedurende een periode van 5 jaar worden voor deze school noodunits (150 m2) gehuurd. Over de onderwijshuisvesting in Landgoed Driessen vindt overleg met de schoolbesturen plaats. Gezien (de ontwikkeling van) het aantal leerlingen in deze wijk wordt in onderling overleg bezien hoe aan de benodigde uitbreiding van de onderwijshuisvesting nader vorm wordt gegeven.

D.067 | 20% minder taalachterstand in 2021 (t.o.v. 2016)

Bij minstens 75% van de kleuters die met een (taal)achterstand instromen in groep 1, is deze achterstand op taal eind groep 2 afgenomen met minstens twee maanden. Bij de overige 25% van deze kleuters is de achterstand iets afgenomen. Alle kinderen die met achterstand instromen maken dus een inhaalslag t.o.v. zichzelf bij instroom. Verder zetten we in op een toename van aantal ouders (educatief) partnerschap en dat alle peuters naar de voorschool gaan. We volgen in 2021 het Uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk.

D.068 | Voortijdige schoolverlaters daalt naar 8% in 2021

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

- Nieuw beleid leerplicht (ook M@zzl, mass) > Momenteel wordt nieuw leerplichtbeleid ontwikkeld met daarin de methodische aanpak schoolverzuim als werkwijze opgenomen. Er is hiervoor gebruik gemaakt van een onderzoek dat door regionale samenwerking tot stand is gekomen. Het M@zl traject wordt ook in 2021 afgenomen van de GGD.

- Voortzetting pilot Schoolmaatschappelijke ondersteuning (SMO) op het Voortgezet Onderwijs. Hierbij is onder meer sprake van een intensieve samenwerking tussen leerplicht, GGD, school, het Samenwerkingsverband en de de SMO-ers (TWijZ). Vroegtijdige signalering en inzet van de juiste ondersteuning zijn uitgangspunten die o.a. kunnen leiden tot minder schoolverzuim.
- Deelname aan het regionale uitvoeringsprogramma VSV, waarvan centrumgemeente Tilburg wettelijk gezien de trekker is. In het nieuwe programma 'Vasthouden en niet loslaten' (2021-2024) zijn de volgende thema's uitgewerkt: Jongeren in beeld bij elke overstap, Basis op orde en verknopen, Aandacht voor maatwerk, Naar een integrale aanpak, Jongeren in een kwetsbare positie.
- Regionaal programma 'Ieder kind op school' > Verbeteren samenwerking tussen gemeenten en het onderwijsveld op het gebied van de aansluiting tussen jeugdhulp en passend onderwijs.

Belangrijkste opgaven zijn:

- Creëren van gedeeld eigenaarschap van gemeenten en onderwijs op bestuurlijk niveau;
- Komen tot overeenstemming over ieders verantwoordelijkheden over de ondersteuning en zorg voor kinderen en daarmee ook het gebied waarover we een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben;
- Komen tot verbetervoorstellen en pilots op basis van data en kennis;
- Innovatieve projecten betreffende vroegtijdig / preventief signaleren van risicojongeren en vroegtijdig oppakken van casussen.

D.069 | Optimale (preventieve) ondersteuning kwetsbare kinderen

Middels de pilot Preventief Interventieteam Basisschoolkinderen (PIB) ondersteunen we kinderen van 5-12 jaar in een vroegtijdig stadium, in samenwerking met school, gezin en omgeving. De pilot loopt tot april 2021. Indien er in de begroting 2021 middelen worden toegekend voor voortzetting, breiden we de pilot uit. We kunnen dan meer gezinnen en scholen ondersteunen (60 per jaar).

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

Maatregel A.007 betreft een financiële verwerking, die conform afspraak is doorgevoerd.

A.020 | Nieuw jeugdbeleid m.b.t. nieuw jeugdkader 2020: In 2021 is gewerkt aan een verbetering van het jeugdbeleid. Er is een groot aantal nieuwe projecten / activiteiten gestart zoals:

- Opstellen en vaststellen van de nieuwe notitie LEA in april 2021;
- De aanpak Taalschatten, partnerschap met ouders en Thuis in Taal i.s.m. voorscholen/ kinderopvang – en basisscholen is gestart;
- De resultaatafspraken/ VVE - monitor schooljaar 2020-2021 is uitgevoerd;
- Realisatie van jongerenparticipatie door middel van de inzet van Jongerenambassadeurs;
- De realisatie van de website Waalwijk – Taalrijk;
- De aanpak van kinderarmoedebeleid d.m.v. project Young Warriors;
- Sluitende afspraken ten aanzien van inzet schoolmaatschappelijk ondersteuners in de zorgstructuur van het basisonderwijs;
- Verbeterslag met onderwijspartners betreffende implementatie aanpak thuiszitters en vroegtijdig schoolverlaters;
- De uitvoering project Social Spring i.v.m. corona- achterstanden bij jeugd en jongeren;

- Onderzoek ten aanzien van verantwoordelijkheden gemeente op het gebied van Zorg – en Veiligheid. Eindrapport wordt maart 2022 opgeleverd;
- De voorbereidingen met GGD Hart voor Brabant betreffende inzet Kansrijke Start vanaf 2022;
- De voorbereidingen inzet middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs op alle scholen voor basis – en Voortgezet Onderwijs i.v.m. ontwikkelachterstanden bij jeugd – en jongeren door de coronapandemie;
- Realisatie van de convenant met als doel de verbetering van de samenwerking met Veilig Thuis en Zorg en Veiligheidshuis i.v.m. veiligheids - casuïstiek en de aanpak Kindermishandeling;
- Procesafspraken gemaakt met Stichting Jongerencentra Waalwijk ter verbetering van de samenwerking , uitvoering- en verantwoording van activiteiten op basis waarvan nieuwe prestatieafspraken voor 2022 zijn opgesteld;
- Continuering van werkzaamheden lopend jeugdbeleid en de daarbij behorende projecten.

A.021 | Preventief interventieteam basisschoolleerlingen: De pilot PIB draaide op 10 basisscholen en is afgerond op 1 april 2021. Gezien de positieve resultaten bij de kinderen/in de gezinnen, hebben we de methode PIB na de pilot voortgezet en uitgebreid naar alle 19 basisscholen. In de evaluatie met de 10 pilot-scholen gaven zij aan graag gebruik te blijven maken van de methode PIB, gezien de meerwaarde voor de leerlingen en voor de school. Op de 9 'nieuwe' basisscholen hebben we presentaties gegeven over de methode en resultaten van PIB. Ook deze scholen hebben zich gecommitteerd aan de methode. De intentie was om in 2021 15 nieuwe gezinnen te ondersteunen middels de PIB methode. In het eerste half jaar van 2021 hebben we 9 aanmeldingen ontvangen, waarmee we ruim boven het aantal verwachte aanmeldingen uit kwamen. Per 1 augustus is echter 1 van de 2 PIB-coaches vertrokken, waardoor in de tweede helft van het jaar helaas minder aanmeldingen op konden worden gepakt; in totaal 4.

We hebben in de tweede helft van 2021 gewerkt aan het completeren van het PIB-team. Hiervoor hadden we meer tijd nodig dan gewenst. Pas sinds 1 februari 2022 is het PIB-team weer compleet met een tweede PIB-coach.

Daarnaast hebben we in de tweede helft van 2021 een nieuwe zorgstructuur op de basisscholen ingericht, wat onder meer inhoudt dat de PIB-coaches aansluiten bij de zorgoverleggen op de scholen.

Maatregelen

A.007 | Reserve onderwijshuisvesting

Omschrijving (toelichting)

Vanaf 2021 worden de jaarlijkse stortingen in de reserve onderwijshuisvesting opgehoogd (in 2021 € 100.000, in 2022 € 200.000 en vanaf 2023 met € 300.000) en daarmee is de reserve toereikend om alle uitgaven te dekken tot en met het MIP 2015 - 2020.

A.020 | Nieuw jeugdbeleid m.b.t. nieuw jeugdkader 2020

Omschrijving (toelichting)

Door de verantwoordelijkheden die gemeenten hebben gekregen ten aanzien van het Sociaal Domein is het jeugdbeleid in een nieuwe dimensie terecht gekomen. Het belang van het goed inrichten van het voorliggende veld is nog nooit zo groot geweest. Om dat te bereiken moet er efficiënter en integraler worden gewerkt met als doel te komen tot passende oplossingen. Ook zijn er nieuwe maatschappelijke vraagstukken die extra aandacht vragen zoals bijvoorbeeld scheidingsproblematiek. Uit onderzoeken blijkt dat kinderen die te maken hebben met armoede, huiselijk geweld/agressie en (v)echtscheidingen extra ondersteuning

nodig hebben. Hiervoor zijn nieuwe initiatieven nodig. Vanuit het Jeugdkader 2020 moeten uitvoeringsprogramma's worden opgesteld die vervolgens geïmplementeerd moeten worden. Om deze werkzaamheden goed uit te voeren is integrale coördinatie nodig. In 2019 en 2020 is deze functie incidenteel ingevuld door middel van inhuur van derden. Vanaf 2021 is het noodzakelijk deze functie structureel in te vullen.

A.021 | Preventief interventieteam basisschoolleerlingen

Omschrijving (toelichting)

In 2019 is in Waalwijk gestart met de pilot Preventief Interventieteam basisschoolkinderen (PIB). De pilot wordt ingezet voor vroegtijdige bijsturing van kinderen (5 t/m 12 jaar) die grensoverschrijdend en/of agressief gedrag vertonen. Dit om te voorkomen dat zij op latere leeftijd afglijden (en mogelijk in de criminaliteit terecht komen).

De innovatieve werkwijze van het PIB richt zich op vier pijlers en onderscheidt zich hiermee van de bestaande vormen van hulpverlening:

1. vroegsignalering: door de intensieve relatie met basisscholen worden de kinderen al in een vroeg stadium gesignaleerd;
2. scherpe wetenschappelijk analyse van het kind en het systeem (d.m.v. een omgevingsanalyse en een screening op sociale leerbaarheid*);
3. maatwerk: plan van aanpak, coördineren en coachen van alle betrokken partners/systeem om continu vanuit hetzelfde plan te handelen;
4. lange adem: vanaf de start (motiveren ouders) en tijdens de uitvoering (traject duurt zo lang als nodig, met op/ afschaling indien van toepassing).

In 2019 zijn er reeds 16 casussen aangemeld (dit aantal is conform projectplan) en in 2020 loopt dit op naar 32 casussen. De pilot PIB loopt af op 1 maart 2021. De huidige stand van zaken geeft een positief beeld weer voor zowel kind, gezin als school. Geen van de kinderen/gezinnen is bij team WijZ aangemeld door de preventieve inzet van de PIB-coaches. Aan de pilot nemen inmiddels 10 basisscholen deel. Na de pilotperiode worden alle scholen betrokken bij het PIB en moet er een bereik zijn van 60 kinderen (met hun gezin) per jaar. De kosten bestaan uit: 2 fte PIB-coach (totaal 64 uur) en screenings van de kinderen.

* om erachter te komen waarom kinderen externaliserend gedrag vertonen en om dit gedrag positief te kunnen beïnvloeden, is het belangrijk om naar de onderliggende neurobiologische en cognitieve processen te kijken middels een screening op sociale leerbaarheid. De screening wordt uitgevoerd door orthopedagogen van de Universiteit van Leiden en is o.a. gericht op: de mate waarin kinderen zich kunnen inleven in anderen, gevoelens van anderen kunnen herkennen, hun emoties beheersen en sociale regels kunnen volgen.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

- Vroegtijdige bijsturing van kinderen met grensoverschrijdend en/of agressief gedrag om te voorkomen dat zij op latere leeftijd afglijden (en mogelijk) in de criminaliteit terechtkomen;
- Voorkomen dat kinderen te laat en te dure ondersteuning krijgen (in jeugdhulp terecht komen);
- De methodiek wordt sinds 2011 in Amsterdam ingezet en toont aan dat 70% van de kinderen na een jaar aanmerkelijk minder agressief en problematisch gedrag vertoont. De verwachting is dat in onze gemeente gelijke resultaten worden behaald;
- Het PIB dient uiteindelijk een maatschappelijk rendement op te leveren. Amsterdam heeft het rendement geanalyseerd op basis van een Business Case (2013) en een MKBA (december 2017). Hieruit komt naar voren dat de maatschappelijke kosten-batenverhouding is 1,7 (iedere in PIB geïnvesteerde euro levert 1,70 euro op).

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2021 niet (geheel) uitgevoerd.

In 2021 is het niet gelukt om een Uitvoeringsprogramma Jeugdkerade op te stellen. Dit wordt in 2022 gerealiseerd. Reden hiervan is gebrek aan geschikte ambtelijke capaciteit. De huidige arbeidsmarkt is gespannen en het vinden van geschikte kandidaten is moeilijk. Daarnaast waren de belangrijkste ketenpartners zoals het onderwijs en welzijnsorganisaties ook niet beschikbaar i.v.m. de extra werkzaamheden ten gevolge van de coronapandemie. Zonder input van externe partners is het niet mogelijk om een efficiënt en effectief op elkaar afgestemd jeugdbeleid te formuleren. Begin 2022 is dit voortvarend opgepakt. De intentie was om in 2021 15 nieuwe gezinnen te ondersteunen middels de PIB methode. Echter is dit doel niet behaald door het hiaat in de formatie in de tweede helft van 2021. We hebben in totaal 13 nieuwe gezinnen in begeleiding genomen.

Wat heeft beleidsveld 4 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	7.766	8.027	7.686
Baten	-1.484	-1.925	-1.779
Saldo van lasten en baten	6.282	6.102	5.907
Onttrekkingen	-825	-479	-140
Stortingen	100	152	421
Mutaties reserves	-725	-327	281
Saldo na mutaties reserves	5.557	5.775	6.187

Belangrijkste kaders

Meerjareninvesteringsprogramma onderwijshuisvesting gemeente Waalwijk 2015-2020;

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015

Nota Lokaal Educatieve Agenda 2016-2020 Verdiepen en Verbreden

Nota Waalwijk Taalrijk 'Aanpak taal: ouder en kind samen'

Uitvoeringsprogramma Waalwijk Taalrijk 2016-2020

Peuterregeling gemeente Waalwijk (inclusief Voor- en vroegschoolse Educatie) v.a. 2018

Nota Leerplicht

Convenant Voortijdig School Verlaten 2012-2015 (regionaal convenant)

Bestrijden laaggeletterdheid van A tot Z

Handhavingsbeleid Kinderopvang 2012

Verbonden partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

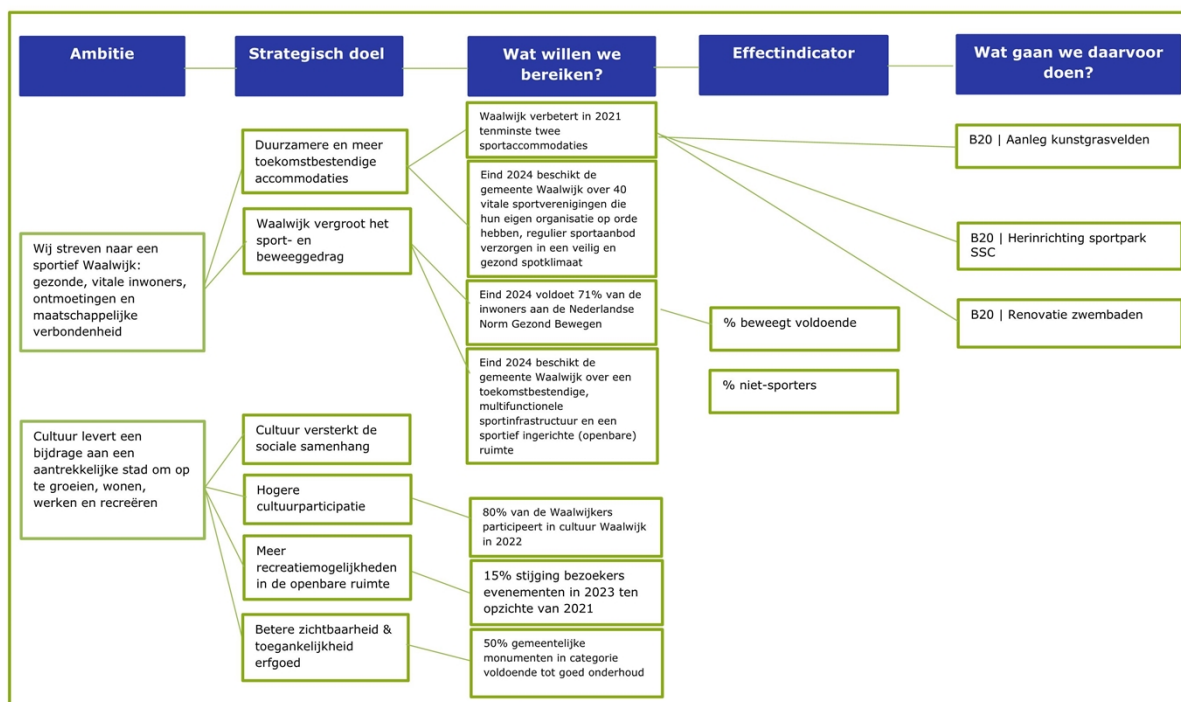
Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Ambitie

Dit beleidsveld richt zich op (1) sport, (2) cultuur en (3) recreatie in relatie tot de openbare ruimte. In onze strategische visie Waalwijk 2025 stellen we dat niet zozeer hebben van voorzieningen het uitgangspunt is maar het gebruik voorop staat. Beter kwalitatief en complementair dan het open houden.

- Sport en bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl, ontmoeting, ontwikkeling, samenwerking, leefbaarheid, integratie en plezier. We willen jong en oud bereiken en streven naar een gezonde en vitale samenleving. Het sportbeleid moet bijdragen aan gezondheid, beweging en maatschappelijke participatie, waarbij we zeker ook oog hebben voor de ontwikkeling van sporttalent.
- Cultuur moet een bijdrage leveren aan een aantrekkelijke stad. We willen cultureel meer zichtbaar maken in Waalwijk en de kwaliteit er van verhogen. Ook moet cultuur de Waalwijkers aan elkaar verbinden. Cultureel erfgoed moet zoveel mogelijk worden behouden, waarbij er ook gekeken moet worden naar nieuwe functies voor ons cultureel erfgoed. De zichtbaarheid en toegankelijkheid van het erfgoed moeten ook verbeteren. Daarnaast gaat onze aandacht uit naar het mogelijk maken en behouden van onze lokale media.
- Onze openbare ruimte moet in zijn algemeenheid een bijdrage leveren aan recreatie in Waalwijk, waarbij we streven naar effectief beheer van de recreatieve voorzieningen.

Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Doelstellingen

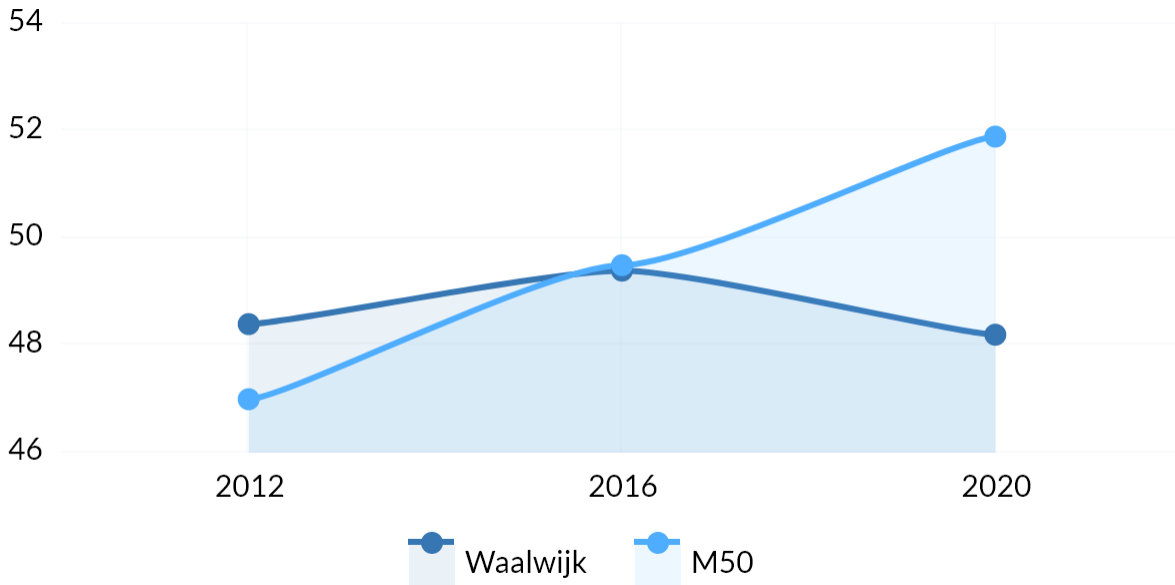
Verplichte indicatoren (BBV)

Onderstaand vindt u een overzicht van de verplichte indicatoren (BBV):

Indicatoren

IND 5.001 | % Niet-sporters (BBV)

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: Gezondheidsmonitor/RIVM

Sportbeleid en -accommodaties

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.070 | Waalwijk verbetert in 2021 minstens twee sportaccommodaties

Een sporter heeft in de gemeente Waalwijk veel keus om te bewegen. Dit kan binnen en buiten, op het droge of in het water. Willen we dit zo houden, dan is het toekomstbestendig maken van de sportaccommodaties in beheer van de gemeente Waalwijk, cruciaal.

D.071 | Eind 2024 beschikt de gemeente Waalwijk over 40 vitale sportverenigingen die hun eigen organisatie op orde hebben, regulier sportaanbod verzorgen in een veilig en gezond sportklimaat én daarnaast een bredere maatschappelijke functie vervullen

Met vitale sportaanbieders in een positieve sportcultuur hebben we de ambitie om sportverenigingen toekomstbestendig te maken zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft. Dit alles in een sportcultuur waar iedereen met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos kan sporten en bewegen.

De eerste acties thema Vitale sportaanbieders in een positieve sportcultuur:

- Uitvoeren van een vitaliteitsscan onder de sportverenigingen.
- Aanscherpen positionering lokale verenigingsondersteuner.
- Uitbreiding op www.GOWaalwijk.nl met een digitale module verenigingsondersteuning.

D.072 | Eind 2024 voldoet 71% van de inwoners van de gemeente Waalwijk aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen

In de raadsbehandeling van oktober a.s. wordt het nieuwe sport- en beweegbeleid 2020-2024 vastgesteld. We zetten in op een stijging van 10% van onze inwoners dat voldoet aan de Nederlandse norm Gezond Bewegen, van 61% (2019) naar 71%. Een ambitieuze doelstelling gelet op het landelijk gemiddelde in 2016 van 63%.

Met het inclusief sporten en bewegen hebben we de ambitie om meer mensen een leven lang plezier te laten beleven aan sporten en bewegen in een inclusieve sport- en bewegomgeving. Hiertoe dienen we eventuele belemmeringen weg te nemen, want sporten en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Zeker voor kwetsbare doelgroepen geldt dat sport en bewegen bijdraagt aan de kwaliteit van het leven en kansen biedt om deel te

(blijven) nemen aan de samenleving. Daarnaast bewegen de laatste jaren kinderen steeds minder en gaan de motorische vaardigheden van kinderen sterk achteruit. Als kinderen door een slechte motoriek niet vaardig zijn in sport en bewegen dan is de kans groter dat ze er geen plezier aan beleven.

De eerste acties thema Inclusief Sporten en bewegen & Vaardig in bewegen:

- Afbouwen van de tijdelijke stimuleringsregeling (bij afname van 4 uur, 3 uur betalen) in het primair onderwijs om het vrijgekomen budget (€ 20.000) in te zetten ten behoeve van de kwetsbare doelgroepen.
- In samenspraak met het voortgezet onderwijs bepalen of en hoe de inzet van de buurtsportcoach voortgezet onderwijs wordt gecontinueerd.
- In samenwerking met ouders, onderwijs, GGD en kinderopvang meer inzicht krijgen in de motorische ontwikkeling van kinderen en ouders meer bewust maken van het belang hiervan.
- Opstarten van een samenwerkingsverband met professionals dat zich specifiek richt op brede preventie in de wijk, met sport en bewegen als middel, om kwetsbare doelgroepen te ondersteunen.
- Door inzet van ambassadeurs en influencers met GO Waalwijk de bewustwording onder Waalwijkers vergroten. Bijvoorbeeld door discussies op gang te brengen over vraagstukken als 'wat zijn de richtlijnen voor gezond bewegen?'

D.073 | Eind 2024 beschikt de gemeente Waalwijk over een toekomstbestendige, multifunctionele sportinfrastructuur en een sportief ingerichte (openbare) ruimte

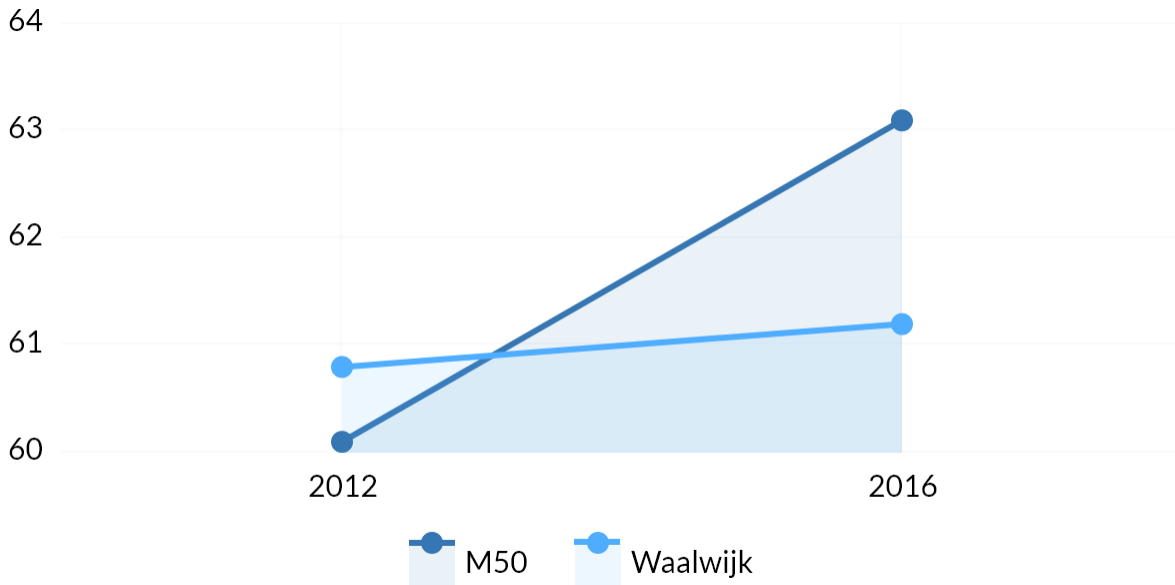
Met onze toekomstbestendige sportinfrastructuur hebben we de ambitie om in onze gemeente toekomstbestendige, functionele, goede en duurzame sportvoorzieningen aan te bieden. Deze voorzieningen zijn nodig om de eerder in deze nota opgenomen doelstellingen te kunnen realiseren. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor het in stand houden en waar mogelijk realiseren van toegankelijke, laagdrempelige, multifunctionele en duurzame voorzieningen in een sportief ingerichte openbare ruimte.

De eerste acties thema Duurzame sportinfrastructuur:

- Aanpassing beleidsnota Buitensport en uitbreiding systematiek van de 1/3-regeling (dit kan leiden tot extra vraag budget).
- Onderzoeken mogelijke verzelfstandiging Team Sport langs de 4 K's van de gemeentelijke organisatiestrategie.
- In gesprek gaan met de voetbalverenigingen over balans beschikbare veldcapaciteit en de mate van bespeling.
- Uitvoeren van een scan/nulmeting inzake duurzaamheid en toegankelijkheid.
- Onderzoeken hoe de mogelijkheden van sport en bewegen in de openbare ruimte en op de gemeentelijke sportaccommodaties meer en multifunctioneel te benutten.

Indicatoren

IND 5.002 | Beweegt voldoende

Bron: GGD, CBS en RIVM

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 5.019 Aanleg kunstgrasvelden: Als onderdeel van het toekomst bestendig maken van het sportcomplex van voetbalvereniging SSC'55 is in de zomerstop van 2021 een natuurgrasveld omgebouwd tot kunstgrasveld. Volgens de beleidsregels buitensport is dit in gezamenlijkheid gebeurd. De gemeente heeft 1/3 deel betaald en de vereniging 2/3 deel, terwijl de gemeente garant staat voor een lening van 1/3 deel van deze kosten. Daarnaast heeft de gemeente de meerkosten voor een andere infill dan rubberkorrels 100% betaald. Volgens de sportvisie is als infill gekozen voor TPE. Hiermee wordt voldaan aan de gemeentelijke zorgplicht.

B20 | 5.022 Herinrichting sportpark SSC: Al geruime tijd zijn we met voetbalvereniging SSC'55 in overleg over het toekomstbestendig maken van hun sportcomplex. In 2019 is als eerste fase gestart met de aanleg van een aantal parkeerplaatsen bij het sportcomplex. Hierdoor is de verkeersveiligheid verbeterd en is de parkeeroverlast in de wijk verminderd. De raad heeft in januari 2021 besloten financiële middelen beschikbaar te stellen om fase 2 en 3 mogelijk te maken. In totaal is € 1.015.000, - beschikbaar gesteld ten behoeve van de realisatie van een kunstgrasveld (€ 350.000), wordt een financiële bijdrage geleverd aan de geprivatiseerde opstallen (€ 650.000) en wordt er een bijdrage geleverd aan Ledverlichting (€ 15.000). In de zomer van 2021 is het kunstgrasveld gerealiseerd. Ook heeft de gemeente een omgevingsvergunning verleend voor de revitalisering van de opstallen. Realisatie hiervan vindt plaats in 2022.

Maatregelen

B20 | 5.019 Aanleg kunstgrasvelden

Omschrijving (toelichting)

Op grond van het coalitieprogramma "Samen duurzaam vooruit 2018 -2022" zijn reeds in de Beleidsbegroting 2019 v.w.b. sport een aantal concrete investeringen opgenomen, waaronder het vervangen van een aantal toplagen van sportvelden. Op 28 januari 2021 wordt de gemeenteraad voorgesteld om op het sportcomplex van vv SSC'55 aan de Bernhardstraat te Sprang-Capelle een kunstgrasveld te realiseren. Doel is om het veld in de zomer van 2021 aan te leggen.

B20 | 5.022 Herinrichting sportpark SSC

Omschrijving (toelichting)

In 2019 is gestart met de aanleg van een aantal parkeerplaatsen bij het sportcomplex van vv SSC '55 te Sprang-Capelle. Tijdens de voorbereiding op dit project heeft de vereniging de behoefte uitgesproken om, naast de benodigde parkeer- en veldcapaciteit, ook met de gemeente te willen kijken naar de algehele staat van het gemeentelijk vastgoed. Doelstelling is de gemeenteraad in januari 2021 een voorstel te presenteren dat concreet ingaat op het toekomstbestendig maken van de accommodatie. Het betreft de bouwkundige staat van de kleedkamers, sportkantine en een upgrade van de velden. Na goedkeuring van de raad zal in de zomer van 2021 de uitvoering kunnen starten.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Onderstaande maatregel is in het jaar 2021 niet (geheel) uitgevoerd.

B20 | 5.025 Renovatie zwembaden: Vanwege het coronavirus, de daaraan gekoppelde sluiting van zwembad Zidewinde en het uitstel van de nieuwe Omgevingswet zijn de risicoanalyse, en de daaruit volgende maatregelen voor een voldoende hygiënisch en veilig zwembad, uitgesteld. Zodra er meer duidelijkheid is, waarschijnlijk in 2022, zal aan de raad een concreet voorstel worden gedaan hoe om te gaan met het eerder reeds beschikbaar gestelde krediet. Dit betekent dat het krediet nog een jaar wordt doorgeschoven naar 2022.

Maatregelen

B20 | 5.025 Renovatie zwembaden

Omschrijving (toelichting)

De invoering van de nieuwe Omgevingswet is opnieuw uitgesteld. Zoals het er nu naar uitziet treedt de wet juli 2022 in werking. In deze nieuwe wetgeving is de borging van hygiëne en veiligheid anders geregeld dan in de huidige Whvbz (Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden). De belangrijkste verandering is de overgang van een middelvoorschrift naar een doelvoorschrift. Deze overgang betekent een andere manier van denken voor zwembaden. In de huidige regelgeving zijn veel zaken als regel of middel voorgeschreven. In de nieuwe regelgeving zijn deze regels/middelen vervallen en wordt een algemeen doel voorgeschreven, namelijk; het zwembad moet voldoende hygiënisch en veilig zijn. Dit laatste moeten zwembaden doen middels het opstellen van een risicoanalyse met bijbehorend beheersplan. Als uit de risicoanalyse blijkt dat er onacceptabele risico's zijn, dan moeten deze met beheersmaatregelen weggenomen worden. Vanwege het coronavirus en de daaraan gekoppelde sluiting van zwembad Zidewinde zijn deze werkzaamheden uitgesteld. Zodra er meer duidelijkheid is, waarschijnlijk in 2022, zal aan de raad een concreet voorstel worden gedaan hoe om te gaan met het eerder reeds beschikbaar gestelde krediet. Dit betekent dat het krediet nog een jaar wordt doorgeschoven naar 2022.

Cultuur, recreatie en openbaar groen

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.074 | 80% van de Waalwijkers participeert in cultuur Waalwijk in 2022

Eind oktober 2020 is de Cultuurnota gereed. Onze visie is dat we door het inzetten van cultuur de gemeente Waalwijk aantrekkelijker kunnen maken voor inwoner en bezoeker van Waalwijk. Dat doen we aan de hand van twee ambities: 'de stad als podium' en 'kunst, cultuur en de vitale stad'. Met deze ambities en de daaruit voortvloeiende acties verhogen we de cultuurparticipatie. Eén van de acties is het uitvoeren van cultuurprojecten in de wijken: inwoners werken gezamenlijk aan een kunstproduct (theater, tentoonstelling, et cetera). Bij een andere actie wordt binnen het project 'maatschappelijke activering' gebruik gemaakt van de mogelijkheden van cultuur om mensen weer te activeren, actief deel te laten nemen aan de samenleving. Tenslotte versterken we de functie cultuureducatie waardoor ook hier meer mensen worden bereikt om actief deel te nemen aan cultuur. Met bovengenoemde acties worden veel inwoners bereikt die anders nooit zouden participeren in cultuur. Hierdoor neemt de komende jaren de cultuurparticipatie toe.

D.075 | Het aantal bezoekers aan evenementen stijgt met 15 procent in 2023 ten opzichte van het jaar 2021. In 2021 verrichten wij een nulmeting

De evenementenvisie is 17 september jl. vastgesteld door de raad. Met een duidelijk verbeterde en tijdige communicatie (evenementenkalender, led-borden) in de aanloop naar evenementen worden meer mensen bereikt. Dit zal ertoe leiden dat het aantal bezoekers groeit ten opzichte van de vorige jaren. Helaas hebben wij door de uitbraak van het coronavirus geen nulmeting kunnen verrichten in 2020. Hierdoor wordt de nulmeting verplaatst naar 2021. Om meer potentiële bezoekers te bereiken werken we het komend jaar aan een betere promotie van de evenementen. Dat doen we onder andere door het maken van een Evenementenkalender en tevens zullen we gebruik gaan maken van de toekomstige LED-borden. Hierdoor zijn inwoners en bezoekers vroeger en beter geïnformeerd over de komende evenementen. Daarnaast willen we het evenementenaanbod een impuls geven door ruimte te bieden aan een nieuw evenement.

D.076 | 50% van het totaal aantal gemeentelijke monumenten kan worden geplaatst in de categorie voldoende tot goed onderhoud.

Om inzicht te krijgen in de onderhoudstoestand van monumenten zal in het laatste kwart van 2020 een inventarisatie worden gestart.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

A.008 | Uitvoering groene agenda: Onder invloed van de pandemie in 2021 zijn er minder items afgewerkt van de groene agenda dan dat gepland was. In 2022 zal dit ingelopen worden. Onderstaand een korte toelichting op de uitvoeringsactiviteiten:

1. **Voorlichting geven over groen:** is door middel van een Webinar uitgevoerd. Beeldmateriaal is nog beschikbaar en terug te kijken via de gemeentelijke website.
2. **Natuureducatie:** Hiervoor is een menukaart samengesteld. In samenwerking met basisscholen wordt dit uitgerold. Project loopt door in 2022.
3. **Ecoloog in dienst nemen:** Er is een ecooloog ingezet voor 8 uur per week. Dit is voortgezet in 2022.

4. **Aanpassing beplanting rondom stadhuis:** Is samengevoegd met het project toegang schoenenmuseum. Streven van realisatie is 3^e en 4^e kwartaal van 2022.
5. **Meer aandacht voor de bij:** De locaties van de 10 bijenheuvels zijn vastgesteld. 3 stuks langs het Halve Zolenpad worden in het kader van de boomfeestdag eind maart 2022 gerealiseerd. Voor de overige 7 moet nog gecommuniceerd worden met de omgeving over de geplande locaties. Indien akkoord kunnen de overige 7 bijenheuvels in 2022 worden aanbesteed en gerealiseerd. Streven is voor eind 2022 dit project te hebben afgerond.
6. **Toepassen beplanting met positieve effecten:** Onderzoek is uitgevoerd en naar tevredenheid afgerond door de studenten van de universiteit Wageningen. Project is afgerond.
7. **Versteende woonwijken groener maken:** Vergroening van het St. Jansplein is nu in uitvoering en wordt eind maart 2022 afgerond. Daarmee is dit project afgerond.
8. **Bewustwording van groen en natuur stimuleren door uitgifte van beplanting:** Contour de Twern is hiervoor de samenwerkingspartner. Op korte termijn wordt hiervoor opdracht verstrekt zodat in 2022 dit project nog kan worden uitgevoerd en afgerond.
9. **Eetbaar groen in de gemeente Waalwijk:** Contour de Twern is hiervoor de samenwerkingspartner. Op korte termijn wordt hiervoor opdracht verstrekt zodat in 2022 dit project nog kan worden uitgevoerd en afgerond.
10. **Vergroenen gemeentelijke gebouwen (onderzoeksfase):** Onderzoek is uitgevoerd en afgerond. Uitvoering zal worden gedaan in 2022.
11. **Meedoen met operatie Steenbreek:** De gemeente Waalwijk heeft zich aangesloten bij operatie Steenbreek in 2021. Bij het Duurzaamheidsfestival (Samen doen, samen groen) is gebruik gemaakt van een vertegenwoordiger van operatie steenbreek. De samenwerking en verdere implementatie zal in 2022 plaatsvinden.
12. **Digitale groene balie:** Alles qua groen en duurzaamheid is samengevoegd op de gemeentelijke website. Hiermee is dit project afgerond.
13. **Verwilderingbollen:** Aanvankelijk zouden deze gecombineerd worden met het plaatsen van bijenheuvels. Hier is om technische redenen vanaf gezien. Een mogelijke nieuwe locatie is het wandelpark. Hiervoor zal de stichting wandelpark worden benaderd.
14. **Geveltuintjes: Project is afgerond.** Er is nog budget over en er liggen en komen nog aanvragen binnen. In 2022 zal er nog een kleine geveltuintjes actie gehouden worden die mogelijk ook gecombineerd kan worden met de uitgifte van de beplanting door Contour de Twern.

Aanvullend op bovenstaande projecten heeft de gemeente Waalwijk zich in 2021 aan gesloten voor de komende drie jaar bij de Groene Stads Challenge.

A.009 | Groenbeleidsvisie: 10% meer groen meer onderhoud: De uitbreiding van groen en biodiversiteit wordt structureel en succesvol meegenomen in het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP). Er worden voortdurend kansen gezocht om ook door autonome verbeterprojecten de groene ambitie vorm te geven.

A.027 | Tegemoetkoming waardevolle bomen particulieren: De 'Nadere regels subsidie tegemoetkoming onderhoudskosten private waardevolle bomen gemeente Waalwijk' zijn vastgesteld door het college voor een pilotperiode van 2 jaar. Na verloop van de pilotperiode, in december 2022 zal een evaluatie plaatsvinden. In 2021 zijn 2 subsidies uitbetaald voor het onderhoud van waardevolle bomen.

Maatregelen

A.008 | Uitvoering groene agenda

Omschrijving (toelichting)

In 2019 is de Groene Agenda vastgesteld. Hierop zijn 18 groene projecten opgenomen die door inwoners zijn aangereikt. Voor de uitvoering van 8 projecten in het eerste jaar (2020) heeft de raad financiële middelen beschikbaar gesteld uit de "reserve duurzaamheid". De 10 projecten die voor 2021 en verder op de agenda staan zijn nog niet financieel gedekt. Een beschrijving van de projecten en de werkzaamheden die daarbij uitgevoerd gaan worden is opgenomen in het projectenplan Groene Agenda (raad 12 september 2019).

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken ?

Uitvoering van de projecten voor 2021/2022, zoals we beloofd hebben aan de inwoners die hebben meegedaan in het participatietraject.

A.009 | Groenbeleidsvisie: 10% meer groen meer onderhoud

Omschrijving (toelichting)

In 2019 is de groenbeleidsvisie vastgesteld. Hierin is de ambitie opgenomen dat in 10 jaar tijd 10% meer groenareaal wordt aangebracht en de biodiversiteit met 5% toeneemt. De uitbreiding van het areaal en verandering van de samenstelling van het groen betekenen dat de kosten voor het onderhoud gaan stijgen.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Met de verhoging van het onderhoudsbudget blijft het mogelijk het openbaar groen op het afgesproken kwaliteitsniveau te onderhouden, ook als het areaal toeneemt.

Voor de aanleg van extra groen worden geen extra aanlegkosten verwacht. Zie ook onderbouwing in de raadsinformatiebrief 20-20 d.d. 17 maart 2020.

A.027 | Tegemoetkoming waardevolle bomen particulieren

Omschrijving (toelichting)

In 2019 is het nieuwe bomenbeleidsplan vastgesteld. Hierin is opgenomen dat de waardevolle bomenlijst geactualiseerd wordt. Voorgesteld is om daarna private eigenaren van een waardevolle boom tegemoet te komen in de onderhoudskosten.

Het betreft een eenmalige bijdrage van 50% van de kosten tot maximaal € 500 per boom voor het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden en maatregelen voor instandhouding van de boom. De uitvoering vindt plaats via de algemene subsidieverordening.

Op dit moment heeft de gemeente +/- 200 private waardevolle bomen op de waardevolle bomenlijst staan. Hiervan komt het merendeel in aanmerking voor de tegemoetkoming.

Ervan uitgaande dat jaarlijks voor 10% van de bomen (20 st) een tegemoetkoming wordt aangevraagd, betekent dit dat jaarlijks een budget van € 11.500 nodig is; voornamelijk voor 2 jaar.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Behoud van private waardevolle bomen en stimulering van het uitvoeren van deskundig onderhoud aan deze bomen.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Onderstaande maatregel is in het jaar 2021 niet (geheel) uitgevoerd.

A.024 | Uitvoering evenementenbeleid: In 2021 is de evenementenvisie nog niet vastgesteld. Ook zorgde corona ervoor dat er sowieso nauwelijks evenementen hebben kunnen plaatsvinden. In februari 2022 wordt de evenementenvisie aangeboden aan de raad waarna een uitvoeringsnota zal worden geschreven.

Maatregelen

A.024 | Uitvoering evenementenbeleid

Omschrijving (toelichting)

Zoals eerder besloten in de Raad is het uitgangspunt in de nieuwe evenementenvisie het ondersteunen van de organisatoren bij het verhogen van de kwaliteit van de evenementen. Dit doen we door het aanbieden van diverse kennissessies op het terrein van 'ondernemerschap', 'duurzaamheid' en 'vernieuwing'. Om de vernieuwing te stimuleren reserveren we een budget, speciaal voor een vernieuwend evenement. Tenslotte maken we een evenementenkalender zodat inwoners tijdig op de hoogte zijn van de komst van bepaalde evenementen.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

1. Verhoging kwaliteit van de evenementen;
2. Toename expertise bij organisatoren op het terrein van 'duurzaamheid', 'ondernemerschap' en 'vernieuwing'. De opgedane kennis wordt toegepast in de praktijk;
3. Meer zichtbaarheid en promotie voor de evenementen. Dit toetsen we met behulp van het inwonerspanel.

Wat heeft beleidsveld 5 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	18.427	18.050	16.716
Baten	-3.758	-3.852	-3.782
Saldo van lasten en baten	14.669	14.197	12.934
Onttrekkingen	-783	-2.280	-1.880
Stortingen	0	2.258	2.308
Mutaties reserves	-783	-22	427
Saldo na mutaties reserves	13.886	14.175	13.362

Belangrijkste kaders

Projectplan Inzet Buurtsport- en Cultuurcoach 2017-2019
Kadernotitie Sport 2012-2016
Beleidsnotitie Buitensport Waalwijk
Regeling Cultuur met Kwaliteit 2013-2016
Regeling Brede Impuls Combinatiefuncties 2017-2020
Sportnota 2020-2024
Cultuurnota 2020-2024

Verbonden partijen

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Beleidsveld 6 | Sociaal Domein

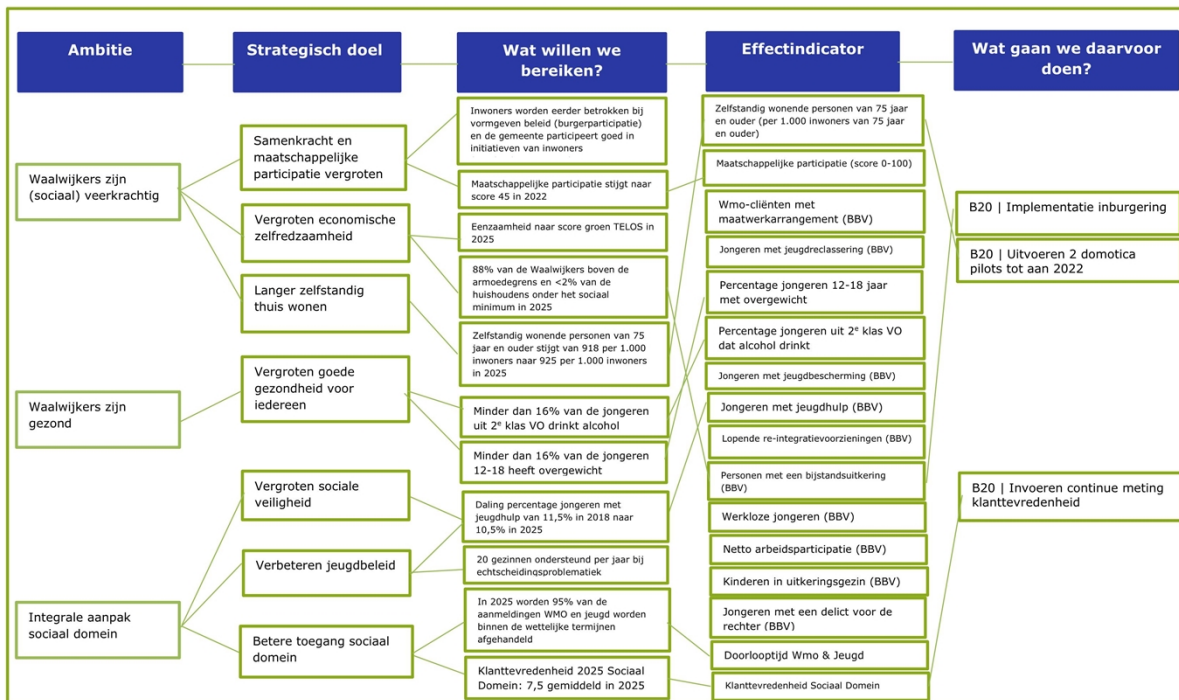
Ambitie

Alle inwoners van de gemeente Waalwijk moeten (sociaal) veerkrachtig zijn, het is één van de urgenties uit onze strategische visie Waalwijk 2025. Hiervoor moet de samenkracht en burgerparticipatie vergroot worden. Daarnaast wordt er ingezet op het vergroten van de economische zelfredzaamheid en armoedebestrijding. Ook wordt er ingezet op maatschappelijke participatie en inclusie (meedoen). We zetten in op het zelfstandig blijven wonen van zorgbehoevende inwoners en jongeren moeten sociaal en economisch zelfstandig kunnen functioneren.

Daarnaast vindt de doorontwikkeling van de integrale aanpak sociaal domein plaats. Hierin moet niet-geïndiceerde zorg bevorderd worden, moet voorkomen worden dat jongeren tussen wal en schip vallen, moet er een goede algehele toegang zijn tot het sociaal domein en zetten we in op innovatie in de jeugdhulp. We willen zoveel mogelijk zaken dichtbij huis regelen, dus lokaal, en regionaal alleen wat moet. Juist omdat we vinden dat we zelf hiervoor als gemeente de juiste slag- en daadkracht hebben, niet om direct weer op te schalen naar een regionaal niveau.

Waalwijkers zijn gezond. We willen een goede gezondheid voor iedereen bevorderen. Deel hiervan is het zorgen dat mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Beleidsveld 6 | Sociaal Domein

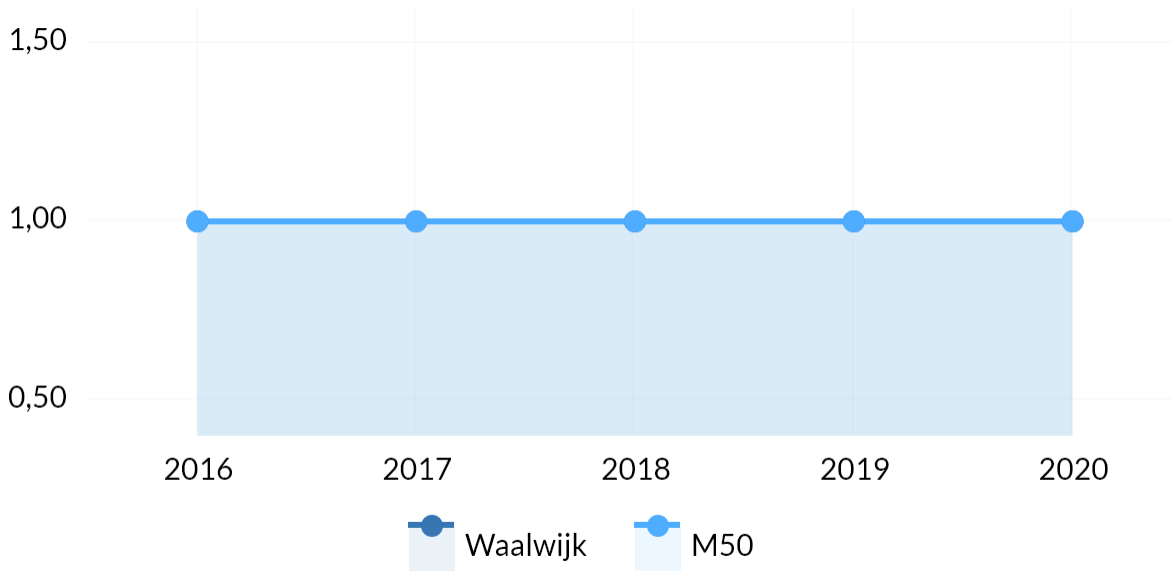
Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

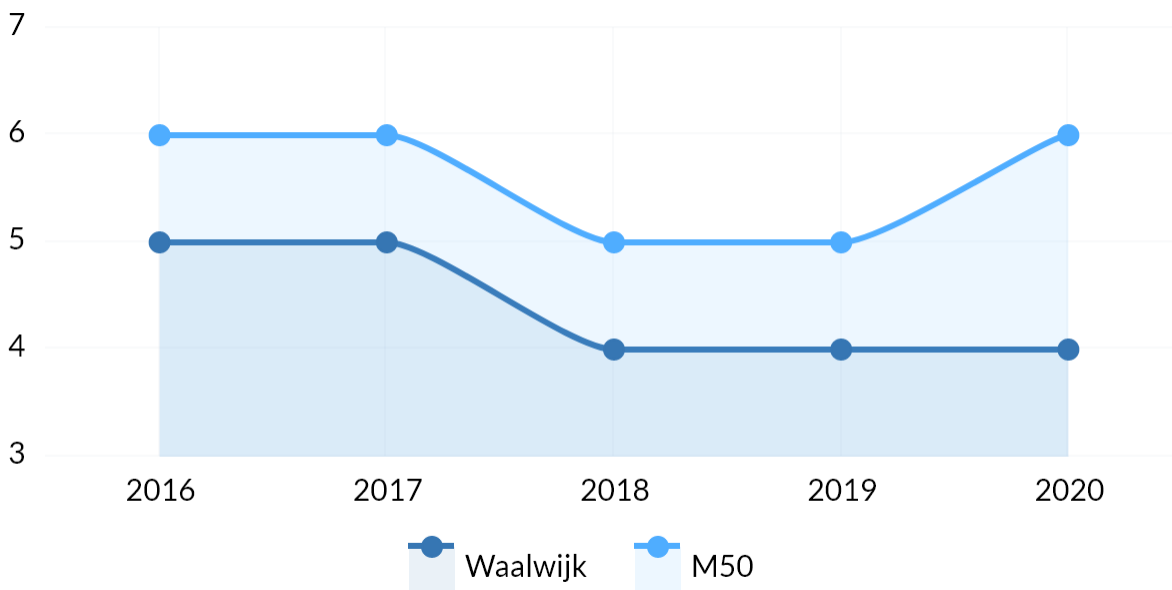
Onderstaand vindt u een overzicht van de verplichte indicatoren (BBV):

Indicatoren

IND 6.001 | % Jongeren met een delict voor de rechter (BBV)

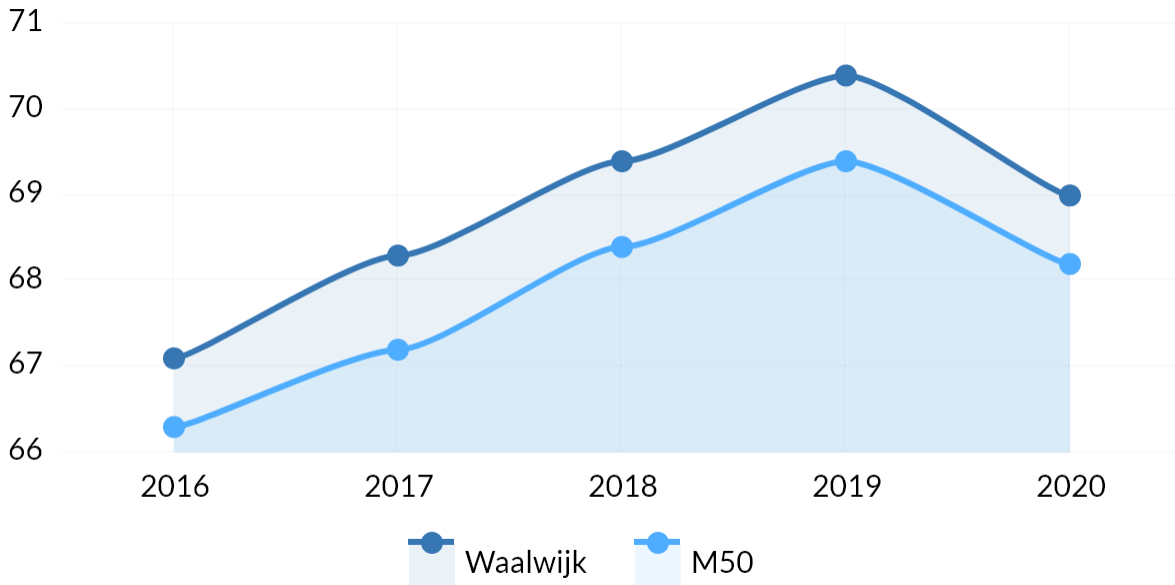

IND 6.002 | % Kinderen in uitkeringsgezin (BBV)

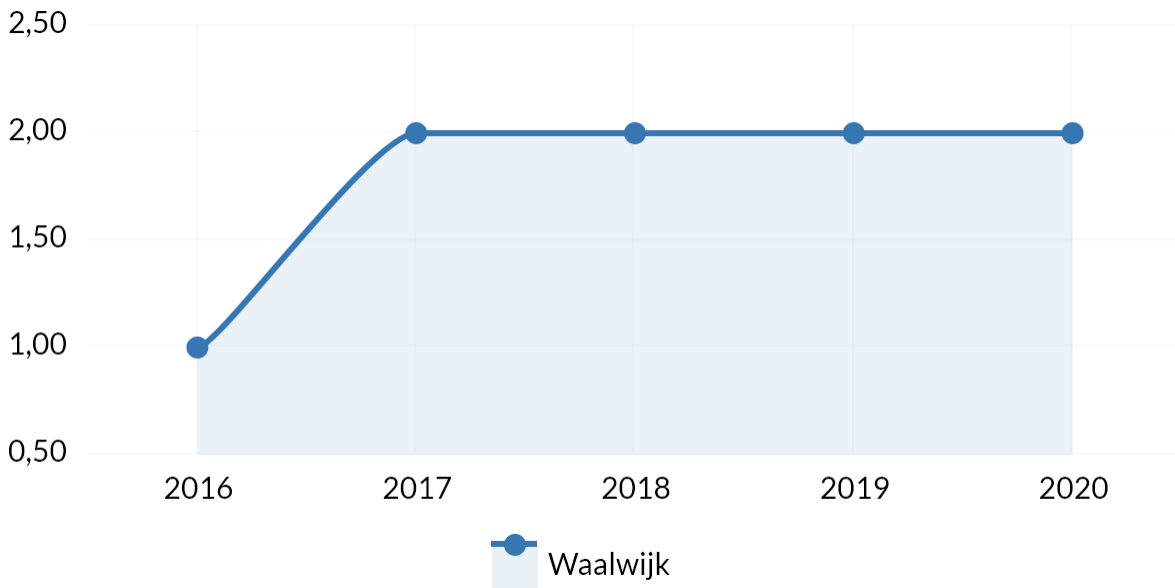

IND 6.003 | Netto arbeidsparticipatie (BBV) (in %)

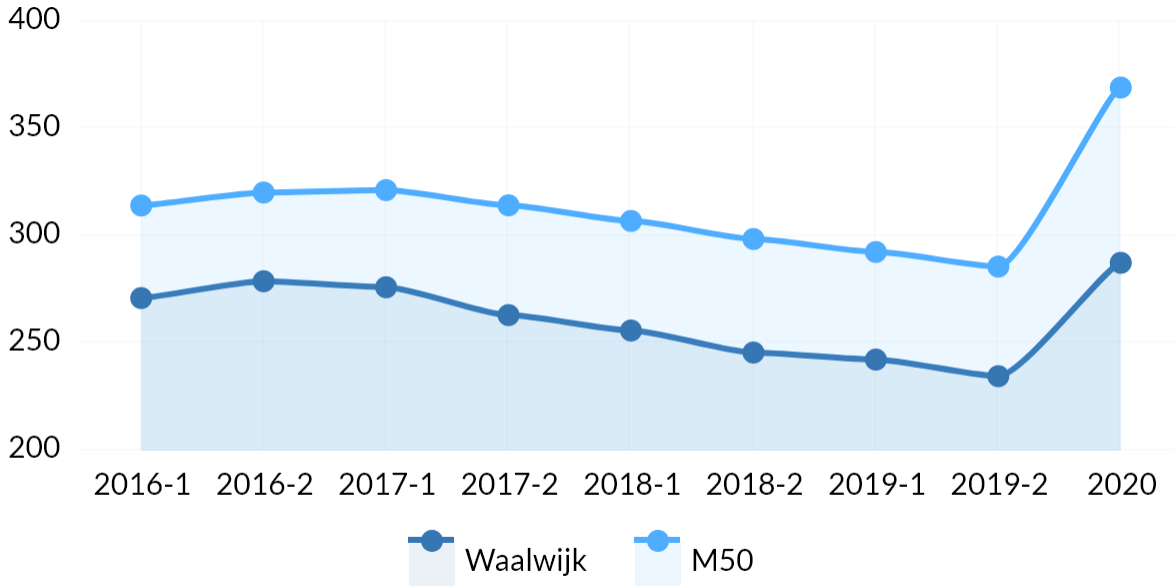

IND 6.004 | Werkloze jongeren (BBV) (in %)

IND 6.005 | Personen met een Bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder) (BBV)

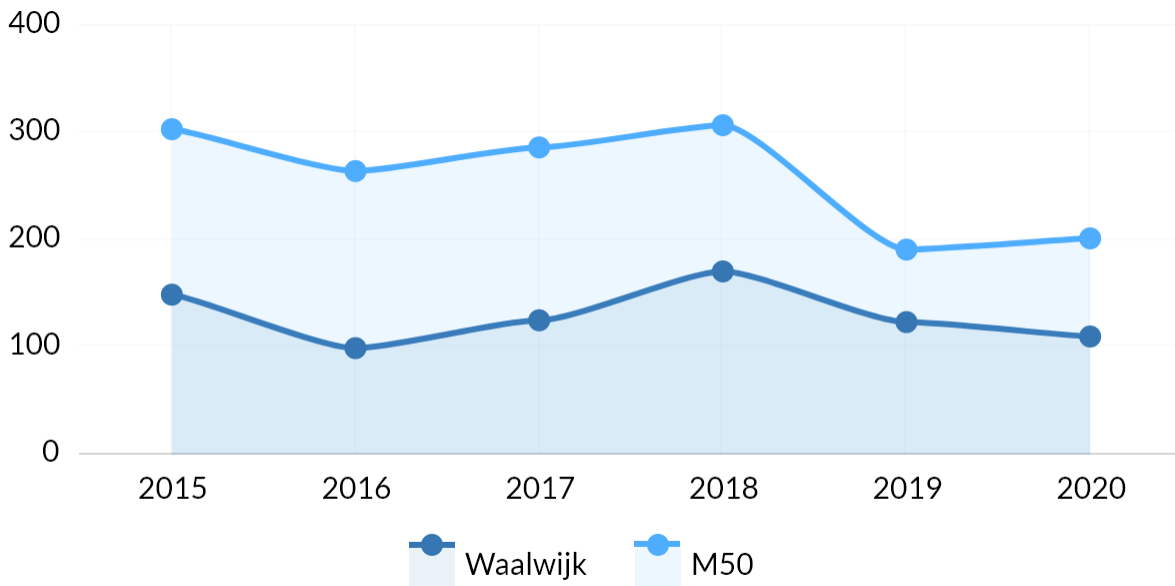
Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Bron: CBS - Participatiewet

IND 6.006 | Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inw.15-65jr) (BBV)

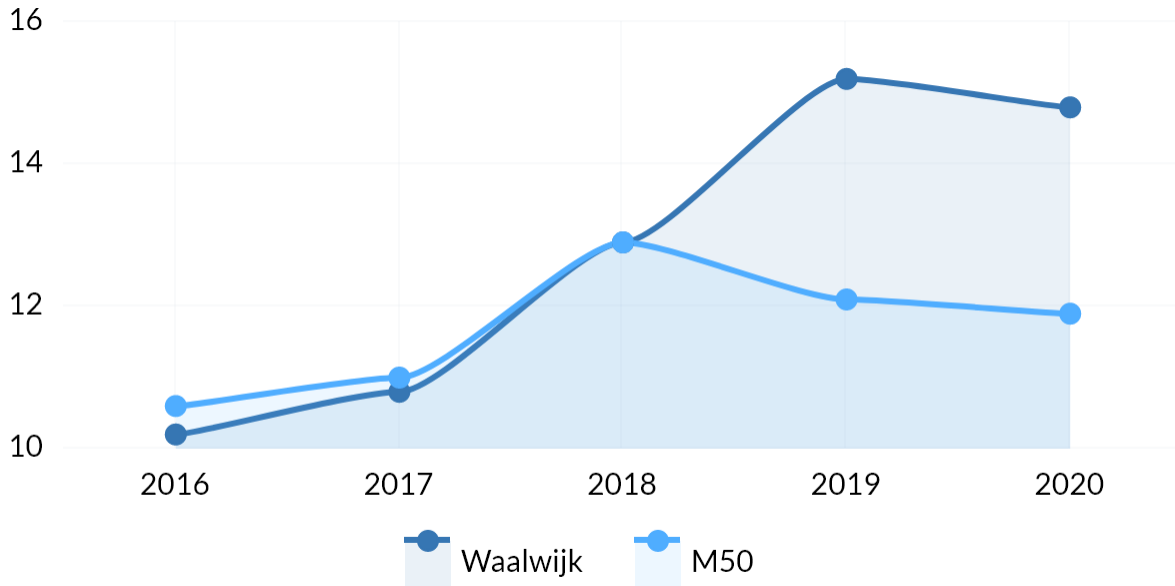
Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar

Bron: CBS - Participatiewet

IND 6.007 | Jongeren met jeugdhulp (% van jongeren tot 18 jaar) (BBV)

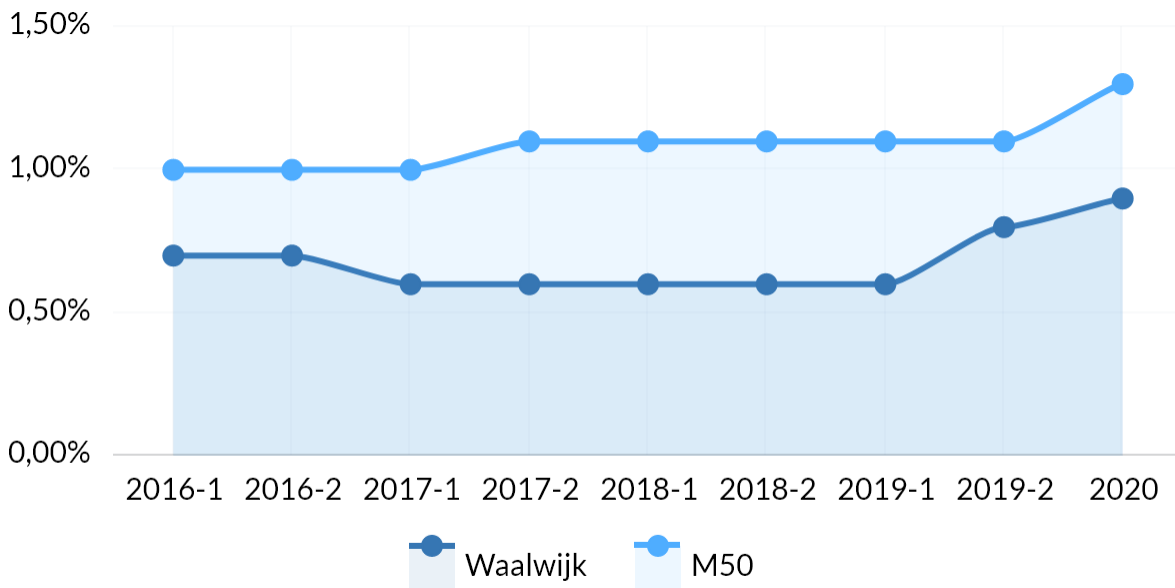
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

IND 6.008 | % Jongeren met jeugdbescherming (BBV)

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

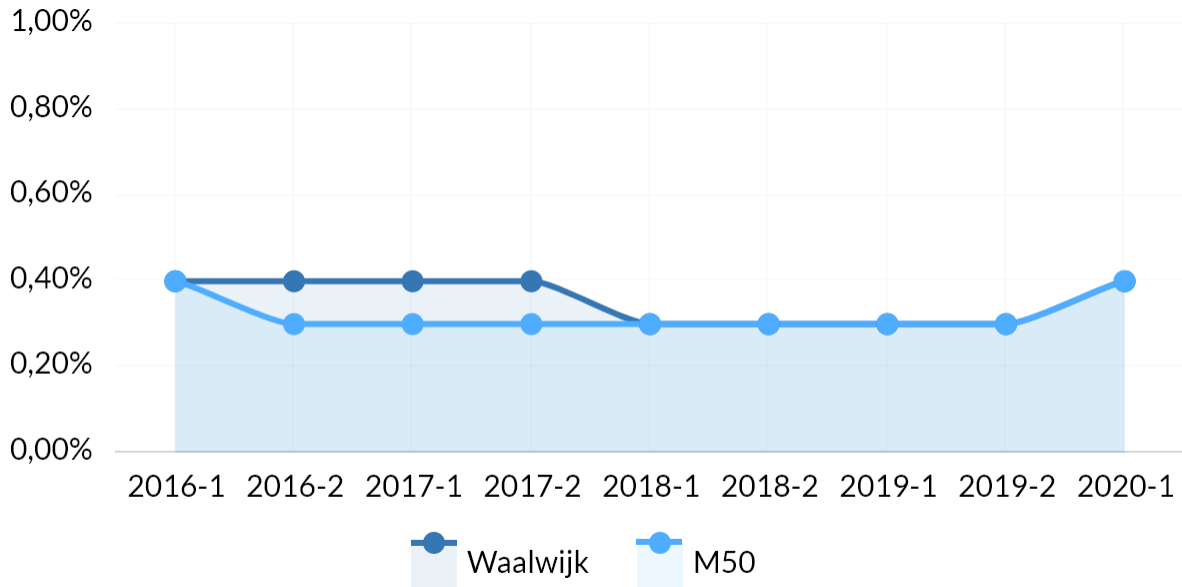

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

IND 6.009 | Jongeren met jeugdreclassering (BBV)

Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en

controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

IND 6.010 | Wmo-cliënten met maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners) (BBV)

Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Sociale veerkracht

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.081 | Inwoners worden eerder betrokken bij vormgeven beleid (burgerparticipatie) en de gemeente participeert goed in initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie)
Hiervoor verwijzen wij naar de nota burgerparticipatie dat 17 september 2020 in de Raad is behandeld.

D.082 | Verhogen maatschappelijke participatie/vrijwilligers in Waalwijk tot score 45 in 2022

D.084 | 88% Waalwijkers boven armoedegrens en <2% van de huishoudens onder sociaal minimum in 2025

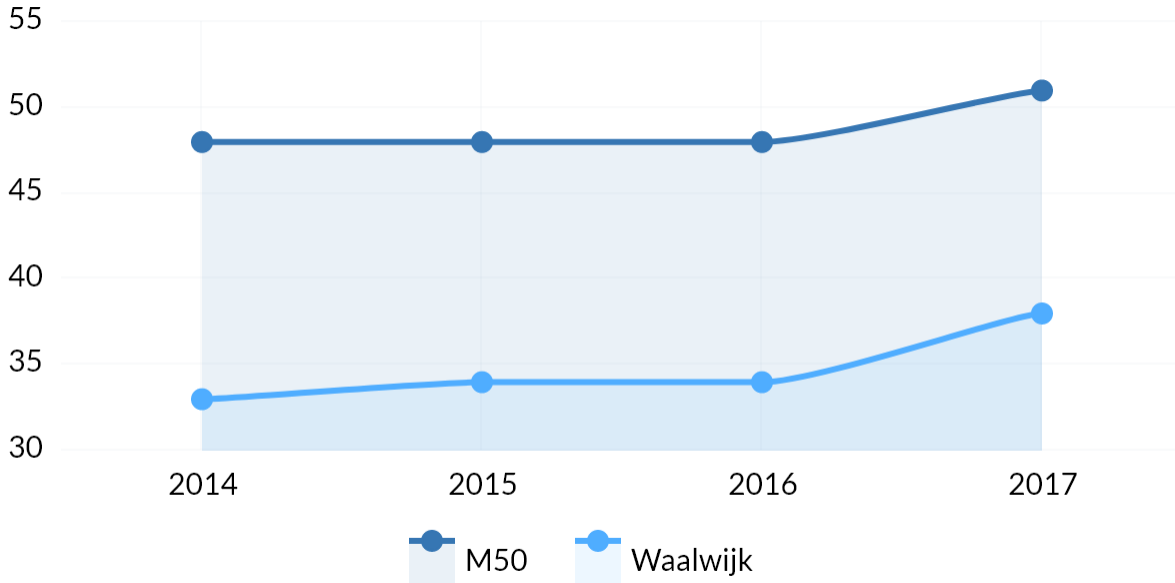
1. Participatie en ondersteuning naar werk/ projecten via Baanbrekers
2. Voorkomen en vroegsignalering schulden.
3. Gerichte aanpak van problematieke schuld (o.a. Maatpact)
4. Doorbreken sociaal isolement door participatie
5. Doorbreken vicieuze cirkel generatie armoede

D.085 | Zelfstandig wonende personen van 75 jaar en ouder stijgt van score 918 per 1.000 inwoners naar 925 per 1.000 inwoners in 2025

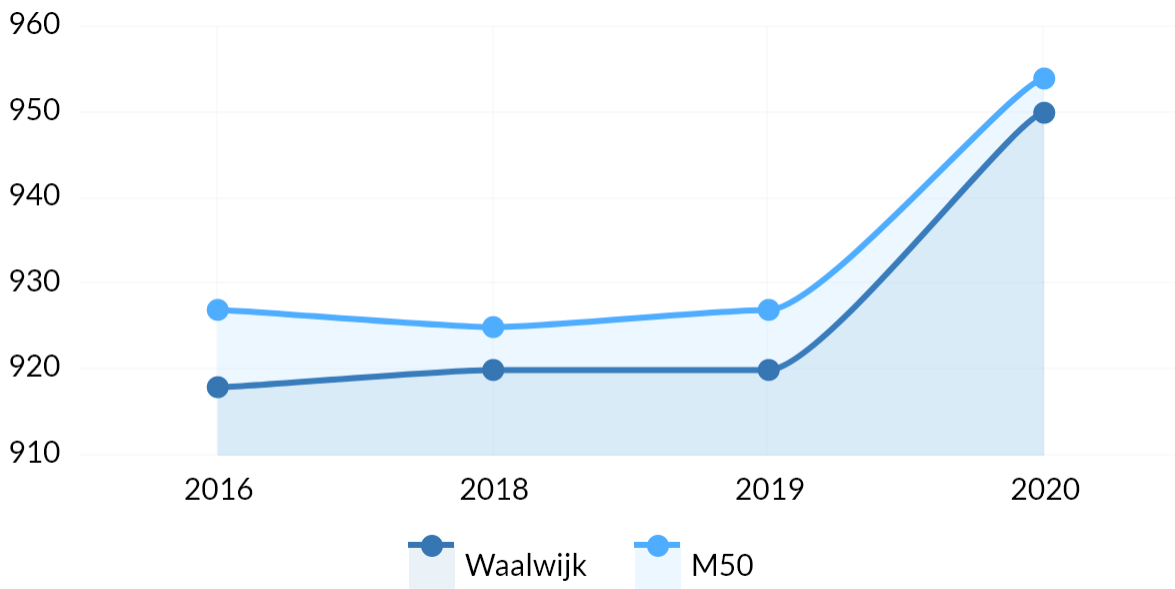
Gemeente Waalwijk streeft ernaar dat haar inwoners zo lang mogelijk en prettig zelfstandig kunnen wonen en participeren aan de samenleving. Vanuit verschillende beleidsterreinen wordt hier invulling aan gegeven, dit met de Wmo voorop. In Waalwijk woont 92% van personen van 75 jaar en ouder zelfstandig. Hiermee zit Waalwijk op het landelijk gemiddelde (bron: Planbureau voor de Leefomgeving, 'Zelfstandig thuis op hoge leeftijd', 2019).

Indicatoren

IND 6.013 | Maatschappelijke participatie (score 0-100)

IND 6.014 | Zelfstandig wonende personen van 75 jaar en ouder (per 1.000 inwoners van 75 jaar en ouder)

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

A.010 | Structureel maken WIJ Dienstencentrum BaLaDe: Met het opnemen van een jaarlijkse subsidie in de meerjarenbegroting aan De Kansenfabriek faciliteren we het WIJ-Dienstencentrum in BaLaDe.

A.011 | Aanpassingen gebouw Den Bolder: In 2021 zijn we gestart met de voorbereidingen voor aanpassingen van het gebouw van Den Bolder in Waspik. Naar verwachting zal de verbouwing in 2022 starten.

A.022 | Echtscheidingsloket:

- In Waalwijk is in 2021 de Kindbehartiger ingezet als een pilot - project. Zij hebben 12 trajecten gedraaid. Deze zijn voornamelijk ingezet bij complexe echtscheidings-casuïstiek. De resultaten zijn positief. Kindbehartigers ondersteunen het kind maar maken ook ouders bewust van hun verantwoordelijkheid. Zij werken samen met de senior- regisseurs van Team WijZ (de Toegang) die op ouder -niveau kunnen insteken bij ouders;
- Inzet van de training "de kinderen scheiden mee". Deze training wordt gegeven door de medewerkers van Team WijZ die hiervoor opgeleid zijn. Het is belangrijk dat alle kinderen vanuit onderwijs en zorg worden geattendeerd op deelname en niet alleen de kinderen waarvan ouders een complexe scheiding meemaken;
- Informatiekoffertjes 'als je ouders uit elkaar gaan'.

Op alle basisscholen in Waalwijk zijn informatiekoffertjes "als je ouders uit elkaar gaan" verstrekt. Deze worden uitgereikt aan kinderen waarvan ouders gescheiden zijn of gaan scheiden.

- In de hele regio Hart van Brabant hebben ouders online/fysiek kunnen deelnemen aan de ouderbijeenkomsten waarbij uitleg van de impact op ouders en kinderen centraal staan. Effect is dat ouders bij zichzelf nagaan welke keuze ze kunnen maken hoe zij zich opstellen naar de andere ouder met oog voor het kind;
- Invoeren info – en adviespunt echtscheidingen Waalwijk.

Vorbereidingen voor het invoeren van 1 info - en advies telefoonnummer voor het scheidingsloket. ContourdeTwern wordt hiervoor het eerste aanspreekpunt in het voorliggend veld. In het eerste kwartaal 2022 wordt hiermee gestart.

- Er ligt een routekaart voor professionals waarin de mogelijkheden in te zetten hulp beschreven staat. Wat zet je wanneer in wanneer het scheiden betreft. Zowel op het voorliggend veld als eerste en tweedelijns hulpverlening.

A.023 | Integratiebeleid arbeidsmigranten: We zien ook in 2021 dat de Waalwijkse economie in hoge mate afhankelijk is van de inzet van arbeidsmigranten. Steeds meer arbeidsmigranten vestigen zich in Waalwijk. De afgelopen periode hebben we gewerkt aan drie belangrijke punten:

1. Verbeteren informatievoorziening – in 2021 hebben we samen met appontwikkelaar BookThat gewerkt aan het ontwikkelen van een app voor arbeidsmigranten. We zijn een overeenkomst aangegaan en zijn in de winter van 2021 met de pilot gestart. In de app is compact informatie verwerkt over bijvoorbeeld inschrijving, huisartsen, taal en bedrijfsinformatie. Door middel van deze informatie beschikken de arbeidsmigranten over betrouwbare en belangrijke informatie. De app is gestart als pilot, de eerste resultaten zijn positief en in 2022 rollen we de pilot verder uit;
2. Gezondheidszorg – in 2021 hebben we via huisartsenpraktijk Raaijmakers ingezet op gerichte gezondheidszorg en wordt dit thema meermaals in de klankbordgroep met betrokken partijen besproken, waaronder de GGD. Ook in 2022 doen we hierin wat binnen onze mogelijkheden ligt;
3. Beleidsnotitie arbeidsmigratie – in november 2021 heeft de gemeenteraad de beleidsnotitie arbeidsmigratie 2021 – 2025 vastgesteld. Voor het eerst zijn in deze beleidsnotities de thema's zorg, welzijn en integratie opgenomen. Daarmee hebben we ambities vastgelegd om de komende jaren op deze drie thema's in te zetten. In de winter van 2021 hebben we de eerste stappen gezet, in 2022 gaan we hiermee

door en starten we concrete acties. De koppeling tussen arbeidsmigranten en onderwijs behoort hier ook toe.

A.025 | Culturele projecten in sociaal domein: Onder de noemer van maatschappelijke activering hebben we kunst ingezet als middel om inwoners in Waalwijk mee te kunnen laten doen. In samenwerking met het Kunstencentrum Waalwijk hebben we ingezet op de volgende drie elementen:

1. Kennismaken met kunst
2. Deelname aan reguliere lessen
3. Instroomgroep voor deelnemers met ondersteuning

Daarnaast heeft het Kunstencentrum in de zomer van 2021 diverse projecten in wijken georganiseerd ten behoeve van de sociale cohesie. Bovenstaande instrumenten werpen hun vruchten af. Er is veel belangstelling en de ervaringen zijn tot op heden positief. Om voorgenoemde reden continueren we onze inzet ook in 2022.

A.026 | Schuldhulpverlening:

1. De wetwijzigingen brede schuldendomein zijn geïmplementeerd in de gemeentelijke schuldenaanpak. De actielijn van de brede schuldenaanpak zijn:
  - a. Problematische schulden voorkomen;
  - b. Ontzorgen en ondersteunen;
  - c. Zorgvuldige maatschappelijke incasso;
  - d. Advisering rechtbank bij schuldenbewind.
2. Inkoop curatieve trajecten schuldhulpverlening voor zowel natuurlijke personen als ondernemers.
3. Start aanpak schuldenvrije toekomst jongeren.
4. Aanpak kinderopvangtoeslagaffaire:
  - a. Gedupeerden kindertoeslagenaffaire benaderd en ondersteund;
  - b. Anticiperend op verzamelwet, belasting- en bijstandsschulden kwijtgescholden.

B20 | 6.023 Implementatie inburgering: In 2021 is er hard gewerkt aan de voorbereidingen op de komst van de nieuwe Wet inburgering 2021. In het voorjaar hebben we gewerkt aan een lokale uitwerking van deze Wet, een beleidskader. Dit beleidskader is op 10 juni 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Met het vaststellen van dit beleidskader zijn we met verschillende zaken gestart. Allereerst met de inkoop van het taalonderwijs voor onze nieuwe statushouders. Hiervoor hebben we, samen met de gemeente Heusden, een Europese aanbesteding doorlopen. Deze aanbesteding is in het najaar van 2021 succesvol afgerond door middel van een overeenkomst met taalaanbieder EchtNederlands. Deze partij gaat voor ons het taalonderwijs vormgeven. Parallel aan deze aanbesteding zijn we in de zomer van 2021 gestart met verschillende werkgroepen die gewerkt hebben aan tal van thema's. Te denken valt aan ICT, AVG, werk, maatschappelijke participatie en ontzorging. In deze werkgroepen hebben verschillende partijen geparticipeerd om de inburgering in Waalwijk (en Heusden) vorm te geven. Dit proces is eind 2021 afgerond waarna we een start hebben gemaakt aan de praktische vertaling. Gedurende de uitwerking in de verschillende werkgroepen hebben we de inzet van Baanbrekers geconcretiseerd en heeft Baanbrekers dit vertaald in een offerte. Begin 2022 ligt deze ter besluitvorming aan het college voor. Met de inzet in 2021 liggen we op schema om in 2022 klaar te staan voor onze nieuwe statushouders.

B20 | 6.030 Uitvoeren 2 domotica pilots tot aan 2022: De afgelopen periode hebben verschillende oriëntaties plaatsgevonden om te bezien waarop de pilots zich zouden kunnen richten (o.a. ontwikkeling apps voor mantelzorgondersteuning, e-health, inzet robot tegen eenzaamheid en bevorderen bewustwording/gebruik domotica middels informatiemarkt).

Maatregelen

B20 | 6.023 Implementatie inburgering

Omschrijving (toelichting)

De invoering van de wet inburgering is uitgesteld naar 1 juli 2021. In het najaar 2020 wordt het plan van aanpak veranderopgave inburgering gemaakt. De voorbereiding richt zich op het ontwikkelen van een nieuw werkproces : de gemeente wordt verantwoordelijk voor inburgering en voor de regie. Er wordt afgestemd met de diverse ketenpartners en opdrachtnemers (Baanbrekers, Vluchtelingenwerk,) om het inburgeringsproces efficiënt en effectief in te voeren. Ook wordt de gemeente verantwoordelijk voor de inkoop van taal en inburgeringscursussen. . De werkzaamheden hiervoor zijn wel in volle gang: er is een aanbestedingsproces leerroutes in de regio gestart, in de afspraken met Baanbrekers en andere langstraatgemeenten is de focus op uitvoering van de nieuwe wet gelegd. De budgetten uit de meicirculaire zijn bekend, en worden verwerkt in de begroting.

B20 | 6.030 Uitvoeren 2 domotica pilots tot aan 2022

Omschrijving (toelichting)

Gemeente Waalwijk streeft ernaar dat haar inwoners zo lang mogelijk en prettig zelfstandig kunnen wonen en participeren aan de samenleving.

Vanuit verschillende beleidsterreinen wordt hier invulling aan gegeven, dit met de Wmo voorop. In Waalwijk woont 92% van personen van 75 jaar en ouder zelfstandig.

Hiermee zit Waalwijk op het landelijk gemiddelde (bron: Planbureau voor de Leefomgeving, 'Zelfstandig thuis op hoge leeftijd', 2019).

Er zijn veel (combinaties van) factoren die van invloed zijn op de mate van zelfstandig wonen, zoals: geschikte woningen, woonomgeving, sociale omgeving, aandacht voor preventie.

Daarbij wordt tegenwoordig van de burger verwacht dat zij zelf de verantwoordelijkheid neemt voor de eigen oude dag. De gemeente kan hierbij ondersteunen, bijvoorbeeld middels het beschikbaar stellen van thuishulp, hulpmiddelen en andere voorzieningen. Ook inzet van technologie c.q. domotica kan bijdragen aan zelfredzaamheid en wooncomfort.

Onbekendheid met de mogelijkheden van technologie blijkt een knelpunt onder ouderen (Bron o.a.: <https://www.berenschot.nl/adviseurs/adviseur/lonneke-taks/blog/domotica-als-hulpmiddel-thuis-zes-lessen-voor-gemeenten>). We willen de aandacht voor domotica bij ouderen bevorderen/faciliteren. Hiertoe worden in 2021 een tweetal pilots/activiteiten uitgevoerd waarbij het bevorderen van zelfstandig wonen met behulp van domotica centraal staat. Dit onder voorbehoud van covid-19.

A.010 | Structureel maken WIJ Dienstencentrum Balade

Omschrijving (toelichting)

Vanaf het najaar 2018 ontvangt De Kansenfabriek middels subsidie een financiële bijdrage van de gemeente. Dat geld wordt ingezet voor allerhande activiteiten, waarmee veel mensen uit de omliggende buurten worden bereikt, ook mensen uit zwakkere bevolkingsgroepen. De financiële bijdrage heeft De Kansenfabriek de benodigde impuls gegeven om daadwerkelijk te kunnen functioneren als WIJ-Dienstencentrum. Zonder deze bijdrage zou dat niet mogelijk zijn. De afgelopen periode heeft De Kansenfabriek naar volle tevredenheid gefunctioneerd. Er zijn allerhande activiteiten voor diverse doelgroepen georganiseerd. Daarnaast is door De Kansenfabriek geïnvesteerd op meer intensieve samenwerking tussen alle partijen die in BaLaDe zijn gehuisvest. En ook dat begint zijn vruchten af te werpen.

Vanwege het huidig functioneren naar tevredenheid wordt nu een structurele bijdrage aan De Kansenfabriek van jaarlijks € 75.000 voorgesteld.

Momenteel wordt de subsidie voor de kansenfabriek volledig betaald met de (enige) middelen die er zijn voor nieuwe maatschappelijke initiatieven. Om ervoor te zorgen dat er

ook andere nieuwe maatschappelijke initiatieven kunnen worden ingezet is het belangrijk om de structurele subsidie voor de kansenfabriek met nieuwe middelen af te dekken.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Structureel waarborgen van het goed functioneren van De Kansenfabriek als WIJ-Dienstencentrum. Daarbij worden wekelijks vele activiteiten aangeboden aan diverse doelgroepen uit de omliggende wijk.

A.011 | Aanpassingen gebouw Den Bolder

Omschrijving (toelichting)

In 2015 is door de gemeenteraad de nota "Ontmoeten doe je samen" vastgesteld. In deze nota is de ambitie opgenomen om te komen tot een aantal WIJ-dienstcentra. Den Bolder wordt expliciet benoemd. In de nota is bepaald dat een WIJ-dienstencentrum o.a. het volgende biedt:

- structurele ontmoetingsactiviteiten door vrijwilligers
- maatschappelijke diensten die ertoe bijdragen dat mensen actief blijven meedoen en hulp dichtbij huis krijgen
- laagdrempelige inloop/dagbestedingsvoorzieningen voor kwetsbare inwoners
- een uitvalsbasis voor werkers in de wijk
- ruimte én faciliteiten aan inwoners, vrijwilligersinitiatieven en sociaal ondernemers die een maatschappelijke bijdrage willen leveren.

Alhoewel Den Bolder op het eerste gezicht oogt als een modern gebouw, moet ook geconstateerd worden dat met name de ontmoetings- en laagdrempelige inloopfunctie van Den Bolder verbetering verdient in primair de gebouwelijke structuur aan de binnenzijde en secundair de aankleding/interieur. Genoemd tekort op aantrekkelijkheid van de inloop-/ontmoetingsfunctie komt ook duidelijk terug in de door Dimensys uitgevoerde gemeentelijke evaluatie van de WIJ-dienstcentra. Daarnaast wordt geconstateerd dat het gebouw nauwelijks faciliteiten biedt voor WIJ-dienstenwerkers. Een teruglopende bezettingsgraad ondersteunt bovenstaande constatering.

Om met Den Bolder optimaler invulling te kunnen geven aan bovengenoemde WIJ-dienstenfuncties wordt voorgesteld gebouwelijke aanpassingen in Den Bolder mogelijk te maken die zich richten op:

1. optimaliseren v/d inloop-/ontmoetingsfunctie
2. een daarmee samenhangende integratie van de bibliotheek
3. het creëren van flexplekken voor de WIJ-dienstenwerkers

De beweging die bij Den Bolder daarmee gemaakt door via verdere functie-integratie van o.a. de bibliotheek de inloopfunctie te versterken is daarbij overigens niet uniek in Waalwijk. In 2019 maakte WIJ-dienstencentrum Zidewinde op initiatief van de gemeente eenzelfde beweging. De gemeente droeg daarbij eveneens het merendeel van de daarvoor benodigde investering.

De kosten voor de inrichting worden door Den Bolder (samen met de bibliotheek voor haar deel) zelf gefinancierd. De benodigde investering voor de gebouwelijke aanpassing bedraagt € 498.512, exclusief Btw. Aangezien Den Bolder volledig Btw-belast verhuurt wordt, kan de Btw op de investering worden terugggevorderd en dus exclusief Btw worden gecalculeerd. Voorgesteld wordt een krediet van € 498.512 beschikbaar te stellen. De kapitaallasten van deze investering exclusief Btw bedragen € 20.928.

A.022 | Echtscheidingsloket

Omschrijving (toelichting)

Het aantal scheidingen neemt toe. Een steeds groter deel hiervan eindigt in een complexe scheidingssituatie. Daarom is in het coalitieprogramma Samen Duurzaam Vooruit opgenomen dat er in de gemeente Waalwijk meer oog moet komen voor deze complexe gezinssituaties. Belangrijkste doel daarbij is om te voorkomen dat kinderen langdurig schade

ondervinden van de situatie thuis. Daarom is in de gemeente Waalwijk gestart met de ontwikkeling van het scheidingsloket dat bestaat uit:

- een digitaal loket : www.alsjeuitelkaargaat.nl en www.waalwijk.nl/scheidingsloket (€ 0)
- een fysiek loket: uitgevoerd door team WijZ en ContourdeTwern (€ 50.000)
- een verbetering van de netwerksamenwerking met name gericht op de samenwerking met huisartsen en scholen (reguliere werkzaamheden)
- trainingen voor professionals : team WijZ en netwerkpartners (€ 7.000)
- training voor kinderen/ouders die in een echtscheidingssituatie (dreigen) terecht komen "de kinderen scheiden mee" (€ 20.000)
- project kindbehartiger (€ 13.000)
- project Steunouder (€ 25.000)
- Villa Pinedo (€ 10.000)

De totale kosten voor bovengenoemde initiatieven bedragen € 125.000. Hiervan wordt in 2020 € 66.000 bijgedragen vanuit de regio Hart van Brabant uit het Transformatiefonds. Vanaf 2021 zijn de lasten voor de gemeente Waalwijk omdat er dan geen sprake meer is van ontwikkelkosten. Wel denken wij dat wij in 2022 met minder toekunnen omdat er dan geen sprake meer is van opstartkosten; voorsnog nu voor 2 jaar.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Het voorkomen dat kinderen in complexe scheidingssituaties in zorg of jeugdhulp terecht komen.

A.023 | Integratiebeleid arbeidsmigranten

Omschrijving (toelichting)

De inzet van arbeidsmigranten in de Waalwijkse (Brabantse)(economische) regio is enorm. De regio is in hoge mate afhankelijk van deze inzet. De afgelopen jaren vestigen steeds meer EU arbeidsmigranten zich definitief in Waalwijk. Op grond van onderzoeken (2019) gaat het naar schatting om 350 personen op jaarbasis. Er zijn geen taal en inburgeringsprogramma's verplicht, omdat het om EU inwoners gaat. Toch zien we dat deze ontwikkeling effect heeft op het gebruik gezondheidszorg, onderwijs, en het dagelijks leven in Waalwijk. Zo is er aanpassing nodig op PO onderwijs, gezondheidsvoorzieningen, en wordt in de kerngroep Arbeidsmigranten onderzocht hoe het contact tussen arbeidsmigranten en Waalwijkers kan worden verstevigd. In 2020 worden initiatieven ontwikkeld die de integratie van arbeidsmigranten bevorderen.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Een heldere Informatievoorziening bij inschrijving en op de website Waalwijk, gerichte gezondheidszorg shortstay arbeidsmigranten, onderwijs (jonge kinderen) en wijkinitiatieven.

A.026 | Schuldhulpverlening

Omschrijving (toelichting)

Naar verwachting worden er per 1 januari 2021 twee wetten aangepast met gevolgen voor de uitvoering de schuldhulpverlening. Het gaat om de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en het Burgerlijk Wetboek. Beide wetsvoorstellen zijn aangeboden aan de Tweede Kamer

De wetswijzigingen houden in dat:

- Gemeenten pro actief huishoudens met een beginnende betalingsachterstand huur, energie, water en de zorgverzekering moeten benaderen. Het doel is problematische schulden- en op een later moment duur schuldhulpverleningstraject - te voorkomen.
- Gegevens uitwisseling sociaal domein voor de uitvoering van de Wgs juridisch mogelijk wordt en gemeenten verplicht zijn een integraal aanbod te doen en daarvoor een plan op hoofdlijnen te maken en dit onderdeel te laten zijn van de af te geven beschikking.
- De beschikkingenplicht wordt aangescherpt, waardoor ook bij tussentijdse wijzigingen een

beschikking afgegeven moet worden.

- Gemeenten het adviesrecht krijgen bij een aanvraag beschermingsbewind vanwege schulden bij de rechter.

Voor wat betreft het adviesrecht bij schuldenbewind hoeven gemeenten geen gebruik te maken van dit adviesrecht. Uit financieel oogpunt is dit wel wenselijk. Wanneer de rechter het verzoek om bewindvoering toekent komt de onder bewindgestelde in aanmerking voor bijzondere bijstand voor de kosten van de eigen bijdrage aan de bewindvoerder. Deze kosten bedragen + € 150 per maand. Wanneer gemeenten verwijzen naar een adequaat en goedkoper alternatief, zoals budgetbeheer via de Wgs gaat het om een bedrag van € 80 per maand. De afgelopen jaren zijn de kosten van bijzondere bijstand voor schuldenbewind enorm gestegen. Deze maatregel geeft gemeenten een instrument in handen om meer grip te krijgen op de kosten van de bijzondere bijstand schuldenbewind.

Om deze nieuwe taken te kunnen invullen is extra formatie nodig. Deze taken kunnen niet binnen de huidige bezetting gerealiseerd worden. In 2020 is Waalwijk gestart met een pilot vroegsignalering en hiervoor wordt de preventiecoach schuldhulpverlening ingezet. Op dit moment is duidelijk dat we meer signalen binnen krijgen dan we kunnen afhandelen met een persoonlijke en outreachende aanpak.

Gemeenten krijgen voor deze extra taken geen extra (implementatie) geld van het Rijk. Het Rijk stelt zich op het standpunt dat als gemeenten werk maken van deze nieuwe taken dat er sprake is van een inverdieneffect. Deze redenering is op zich wel correct, maar het vraagt vooraf eerst een investering. Om deze reden wordt gevraagd om voor de (= beleidsreserve)uitvoering van deze nieuwe taken voor de schuldhulpverlening per 1 januari 2021 een extra fte (32 uur per week) beschikbaar te stellen bij team Wijz.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Uitvoering geven aan de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening: creëren van een effectieve outreachende aanpak bij de vroegsignalering schulden met als doel maatschappelijke kosten te besparen. Daarnaast voorkomen we financiële stress bij gezinnen.

Expertise ontwikkelingen op het terrein van schuldenbewind om zodoende meer grip te krijgen op de stijgende kosten bijzondere bijstand voor schuldenbewind.

A.025 | Culturele projecten in sociaal domein

Omschrijving (toelichting)

Cultuur en het sociaal domein

Waalwijk heeft een aantal beleidsdoelen op het gebied van eenzaamheid, dementie, ouderenzorg, sociale cohesie, diversiteit, participatie en zelfregie. Deze thema's vallen nu nog onder verschillende beleidsterreinen zoals 'zorg', 'WMO' en 'activering'.

Echter, kunst en cultuur kunnen worden ingezet om op een originele wijze deze beleidsdoelen (mede) te realiseren. Uit een groot aantal onderzoeken waaronder die van The World Health Organisation (rapport gebaseerd op 3000 onderzoeken, 2019) blijkt dat cultuur een grote potentie heeft om een bijdrage te leveren aan de gezondheid en aan het welzijn van mensen, maar dat beleid hier nog onvoldoende op is ingericht.

Er zijn genoeg inspirerende voorbeelden zoals het project 'Football memories' dat onlangs is gestart bij Willem II en eenzame, dementerende ouderen bij elkaar brengt om aan de hand van beeldmateriaal herinneringen op te halen aan 'hun' voetbalclub. Daarnaast ook een project genaamd de 'Mantelzorgsimulator' om mensen op een originele wijze bewust te maken van de zware taak van een mantelzorger. Of een project waarbij jongeren in de zorg worden gekoppeld aan een kunstenaar. Tenslotte zijn er veel prachtige voorbeelden van 'community art'; projecten die de sociale samenhang in de wijken bevorderen.

Deze culturele projecten brengen mensen bij elkaar en ze leveren een positieve bijdrage aan de gezondheid en aan het welzijn van de inwoners van Waalwijk. Dit alles heeft een zeer positieve invloed op de aantrekkelijkheid van het leefklimaat voor de inwoners van een gemeente.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Ten minste jaarlijks 10 projecten die op een originele en creatieve manier:

- een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid en aan het welzijn van de inwoners;
- de sociale cohesie bevorderen;
- het leefklimaat aantrekkelijker maken.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Onderstaande maatregelen zijn in het jaar 2021 niet (geheel) uitgevoerd.

A.026 | Schuldhulpverlening:

1. Het beleidsplan schuldhulpverlening 2021 – 2024 belofte maakt schuld is niet in 2021 vastgesteld. Dit is op 8 februari 2022 gebeurd.
2. Vanwege de Coronamaatregelen is het project Grip op Geld in de week van het Geld niet uitgevoerd.

B20 | 6.030 Uitvoeren 2 domotica pilots tot aan 2022: Vanwege de

Coronamaatregelen zijn er in 2021 uiteindelijk geen nieuwe pilots meer tot stand gekomen. De intentie is echter wél om ook de komende jaren aandacht te besteden aan de toepassing van technische hulpmiddelen ter bevordering van participatie en zelfredzaamheid.

Waalwijkers zijn gezond

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.086 | Minder dan 16% van de jongeren uit de 2e klas Voortgezet Onderwijs drinkt alcohol
Het tegengaan van alcoholgebruik onder jongeren is vastgelegd in het lokaal gezondheidsbeleid "Go Healthy" en in het Preventie- en Handhavingsplan "opgroeien zonder alcohol".

Wij hanteren hierbij 3 pijlers (gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en aangeraden door o.a. het RIVM en het Trimbo-instituut):

- Regelgeving (grenzen stellen)
- Handhaving (grenzen bewaken) en
- Educatie (publiek draagvlak)

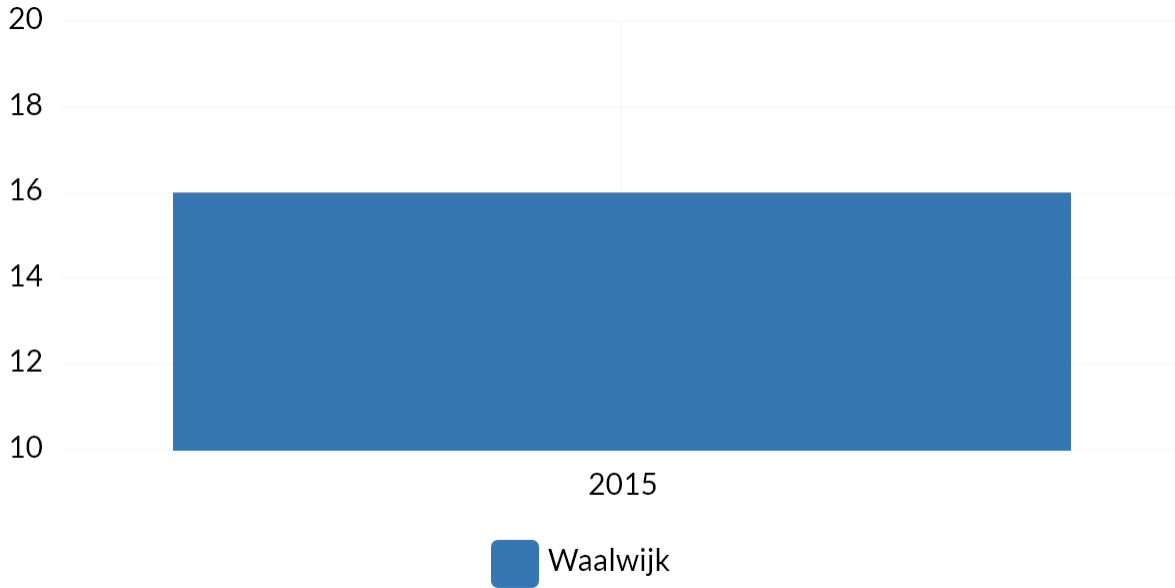
Wij voeren dit uit met onze partners, onder meer de GGD, het onderwijs, jongerenwerk, de politie, Halt en Novadic-Kentron. De 3 pijlers zijn nader uitgewerkt in beide beleidsdocumenten.

D.087 | Minder dan 16% van de jongeren 12-18 jaar heeft overgewicht

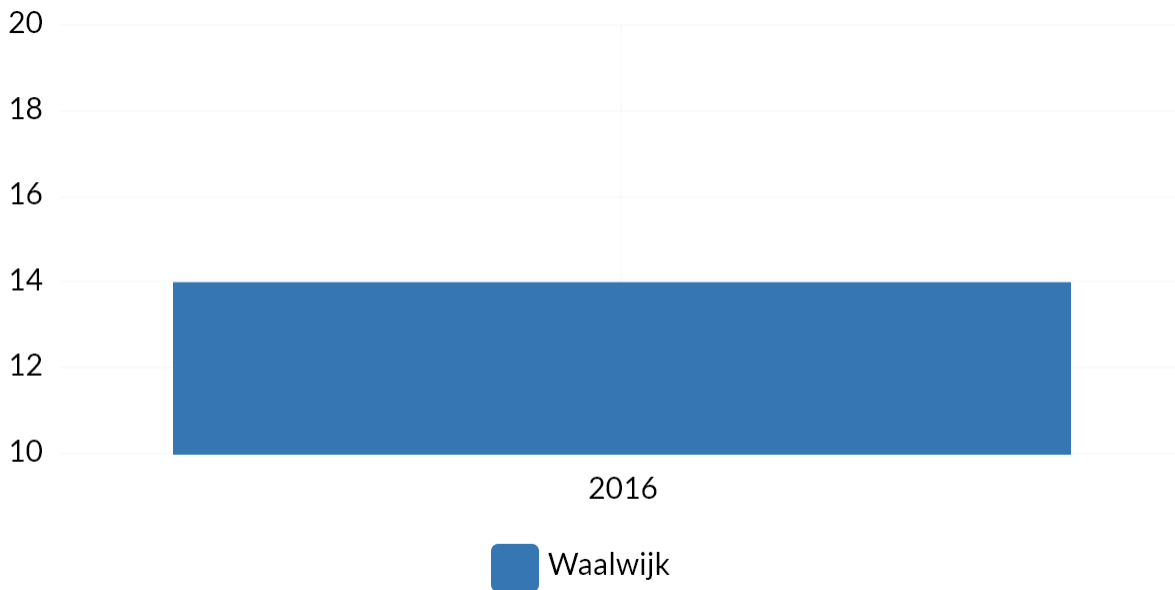
In onze JOGG-aanpak 2016-2022 geven we aan te streven naar verdere daling van de huidige overgewichtcijfers. De Jongerenmonitor GGD Hart voor Brabant 12 t/m 18 jaar (2016) geeft een overgewichtpercentage onder deze leeftijdsgroep in Waalwijk aan van 14%, waarvan 2% obesitas. De volgende meting vindt plaats in 2020.

Indicatoren

IND 6.015 | % jongeren uit 2e klas Voortgezet Onderwijs dat alcohol drinkt

IND 6.016 | % jongeren 12-18 jaar met overgewicht

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

A.005 | Praktijkondersteuner JGGZ huisartsen: In 2021 is de samenwerking tussen de Praktijkondersteuners en de huisartsen verbeterd. Dit heeft er toe geleid dat de Praktijkondersteuners nu allemaal gehuisvest zijn in de huisartsenpraktijken en er geen gebruik meer wordt gemaakt van de spreekkamers in het ETZ – ziekenhuis. De verwachting is dat hierdoor het aantal doorverwijzingen van de huisartsen naar de Praktijkondersteuners

zal toenemen. De toename van doorverwijzingen is al zichtbaar in 2021. Geconcludeerd kan worden dat het vertrouwen tussen beide partijen aan het groeien is. Dit is essentieel voor het behalen van de gestelde doelen zoals het verminderen van de verwijzingen naar de geïndiceerde jeugdhulp door het medisch domein.

A.006 | Wijk GGZ / aanpak verwarde personen: De gemeente Waalwijk heeft een wijk-GGZ'er die oog en aandacht heeft voor personen die verward gedrag vertonen. Waalwijk heeft 1 fte Wijk-GGZ'er en deze is sinds 2020 structureel in dienst bij de gemeente. De Wijk-GGZ'er treedt veelal repressief op: hij komt in beeld als er sprake is van overlast of andersoortige problematiek rondom de betreffende persoon. Het is echter te overwegen om de wijk-GGZ'er meer preventief in te zetten, echter is dat nu vanwege capaciteit niet mogelijk. Eventuele capaciteitsuitbreiding kan leiden tot het beter kunnen blijven monitoren van afgesloten casussen om vroegtijdig te kunnen ingrijpen wanneer er opnieuw problemen dreigen te ontstaan.

Maatregelen

A.005 | Praktijkondersteuner JGGZ huisartsen

Omschrijving (toelichting)

Het medisch domein waaronder de huisartsen vallen is een belangrijke toegang naar de jeugdhulp. Huisartsen mogen zelf beslissen naar welke vorm van jeugdhulp zij ouders en jeugdigen doorverwijzen. In de afgelopen jaren zien we daarin een stijgende lijn ontstaan en indiceren huisartsen en jeugdartsen steeds meer jeugdhulp. Gezocht is naar knoppen om hieraan te draaien. Ook omdat de tekorten op de jeugdhulp aanzienlijk stijgen. Uit pilot-projecten in de regio Hart van Brabant is gebleken dat het inzetten van Praktijkondersteuners Jeugd GGZ zorgt voor een aanzienlijke vermindering van doorverwijzingen naar aanbieders van jeugd GGZ. Eind 2019 is gestart met het inzetten van de Praktijkondersteuners Jeugd GGZ bij alle 11 huisartsenpraktijken in Waalwijk. De totale kosten hiervoor bedragen € 127.300. Een deel van deze kosten, te weten € 49.420 wordt vergoed door de zorgverzekeraar. Resteert voor de gemeente Waalwijk een nog te dekken bedrag van € 77.880 plus de huisvestingskosten van de praktijkondersteuner ad. € 20.000. De evaluatie van het eerste projectjaar staat gepland voor eind 2020.

Gezien de opgaven die voor ons liggen, waaronder de bezuinigingsopdracht op de jeugdhulp, zien wij deze pilot als zeer kansrijk. De opstartfase lijkt meer tijd te kosten dan gepland. De huisartspraktijken hebben meer tijd nodig om een poh-er in te passen en er is meer overleg nodig. Op voorhand denken wij dat de pilot ook na 2021 zou moeten worden voortgezet. Wij gaan dit jaarlijks bekijken, te starten met een eerste evaluatie eind 2020.

De gemeenteraad heeft al eerder, in 2019, via de Kadernota, voor de pilot in 2020 en 2021 een bedrag van € 48.000 per jaar uit de algemene middelen ter beschikking gesteld. Voor 2021 vragen wij daarom een aanvulling van € 50.000.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

De extra facilitering van de huisartsenpraktijken door de inzet van praktijkondersteuners jeugd GGZ moeten leiden tot minder doorverwijzingen naar de geïndiceerde jeugdhulp waardoor de lokale kosten jeugdhulp verminderen.

A.006 | Wijk GGZ / aanpak verwarde personen

Omschrijving (toelichting)

Sinds 2018 binnen de gemeente Waalwijk de Wijk-GGZ'er actief. De financiering voor de wijk-GGZ'er is t/m 2021 geregeld in de kadernota 2020. De wijk-GGZ'er wordt momenteel gedetacheerd vanuit de GGZ. Wat zich echter nu voordoet, is dat steeds meer gemeenten middelen willen vrijmaken voor het aanstellen van een wijk-GGZ'er. De druk op de GGZ om hiervoor (op detacheringbasis) personeel te leveren, groeit. Het risico bestaat dat de GGZ

zal besluiten om het aantal detacheringen te gaan beperken om voor alle gemeenten één lijn te trekken.

Omdat we in Waalwijk tevreden zijn over onze wijk-GGZ'er, is het wenselijk om deze functie structureel te maken. Onze wijk-GGZ'er kan dan in vaste dienst komen bij de gemeente waardoor de afhankelijkheid van de GGZ zal verdwijnen.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken ?

De wijk-GGZ'er onderhoudt laagdrempelig contact met personen die verward gedrag vertonen en die niet altijd de weg weten naar hulpverlening of waarbij de hulpverlening niet optimaal georganiseerd is. Vanuit deze rol voorkomt hij overlastsituaties aan draagt hij een waardevolle bijdragen aan de leefbaarheid in onze wijken.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Integrale aanpak sociaal domein

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.077 | In 2025 worden 95% van de aanmeldingen Wmo en Jeugd binnen de wettelijke termijnen afgehandeld

De doorlooptijden waren in het afgelopen jaar binnen de Wmo in 40% van de gevallen binnen de wettelijke termijn. De wachttijd bedroeg gemiddeld 33 dagen. Het percentage van jeugdwet ligt bij een strikte interpretatie van de wettelijke termijn hoger, namelijk 86%. De wachttijd voor Jeugd bedroeg in het afgelopen jaar gemiddeld 36 dagen. In het geval dat de wettelijke termijnen dreigen te worden overschreden gaan we in overleg met de inwoner en worden nieuwe afspraken gemaakt vwb de doorlooptijd. Deze worden dan vervolgens wel gehaald.

D.078 | Klanttevredenheid 2025 sociaal domein: 7,5 gemiddeld

Als doelstelling is benoemd dat de klanttevredenheid binnen het sociaal domein in 2025 gemiddeld op een 7,5 uitkomt. In de meest recente clientervaringsonderzoeken worden door de klanten al dergelijke cijfers gegeven. Zo geven de klanten ons als geheel rapportcijfer voor de Wmo (2019) een 7,9 en de Jeugdwet (2018) een 7,6. De doelstelling kan daarom worden bijgesteld naar een rapportcijfer 8 in 2025.

D.079 | 20 gezinnen ondersteund per jaar bij echtscheidingsproblematiek

Hoe gaan wij 20 (*) gezinnen ondersteunen vanuit het scheidingsloket:

Laagdrempelige ondersteuning vanuit het kenniscentrum:

o Website alsjeuitelkaargaat.nl en waalwijk.nl/scheidingsloket

Laagdrempelige ondersteuning vanuit het loket:

o Training vanuit twijz/MO 'de kinderen scheiden mee'

o kindbehartiger (2 in deze methodiek opgeleide specialisten)

o divers praktisch advies cq. verwijzing naar een van de partners van het loket (hiertoe zijn de 1e lijns medewerkers getraind)

Wij gaan de contacten zoveel mogelijk monitoren, al zal (kan) dat niet gelden voor de eenmalige contactmomenten, die nl. ook anoniem van aard kunnen zijn. Buiten het loket om start Waalwijk vanaf 2021 met een pilot Gezinsadvocaat ism de Rechtbank ('s-Hertogenbosch), de Kinderombudsman, het ministerie V&J etc.

D.080 | Daling percentage jongeren met jeugdhulp van 11,5% in 2018 naar 10,5% in 2025
Vanaf de invoering van de wet Jeugdhulp in 2015 is het gebruik van de Jeugdhulp jaarlijks

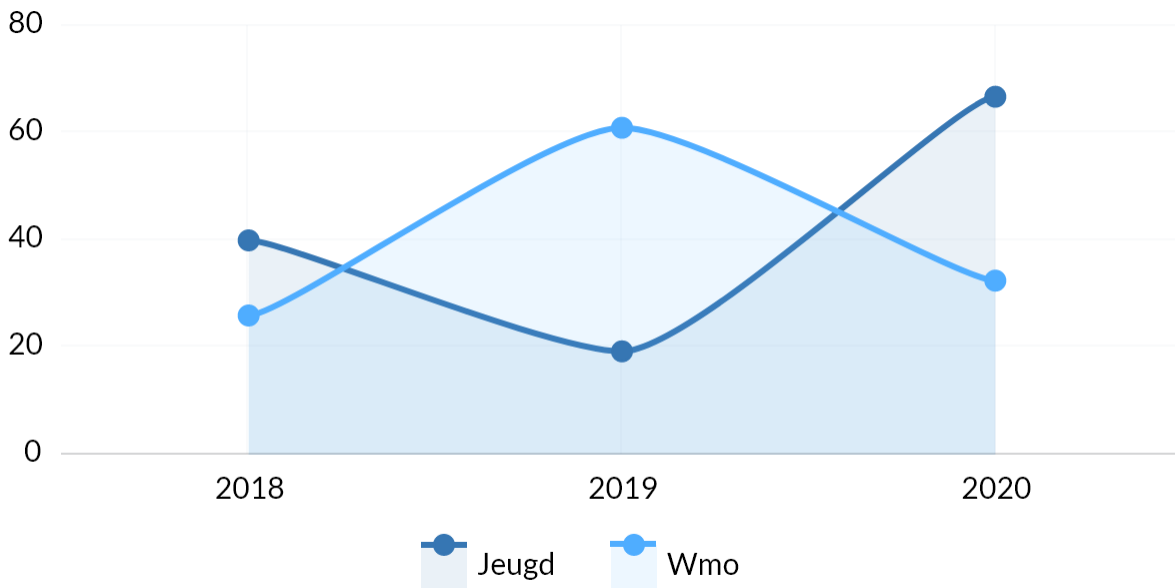

percentagegewijs fors gestegen. Daarmee zijn ook de kosten fors toegenomen en zijn er tekorten ontstaan op de gemeentebegroting. In 2021 vindt de nieuwe inkoop van de jeugdhulp (gespecialiseerde jeugdhulp) plaats aan de hand van een nieuwe inkoopmethodiek die in 2020 en Q1 en Q2 in 2021 wordt ontwikkeld en vastgesteld. Daarnaast worden er lokale en regionale Beheersmaatregelen jeugdhulp uitgevoerd om te komen tot het terugdringen van het gebruik van de jeugdhulp.

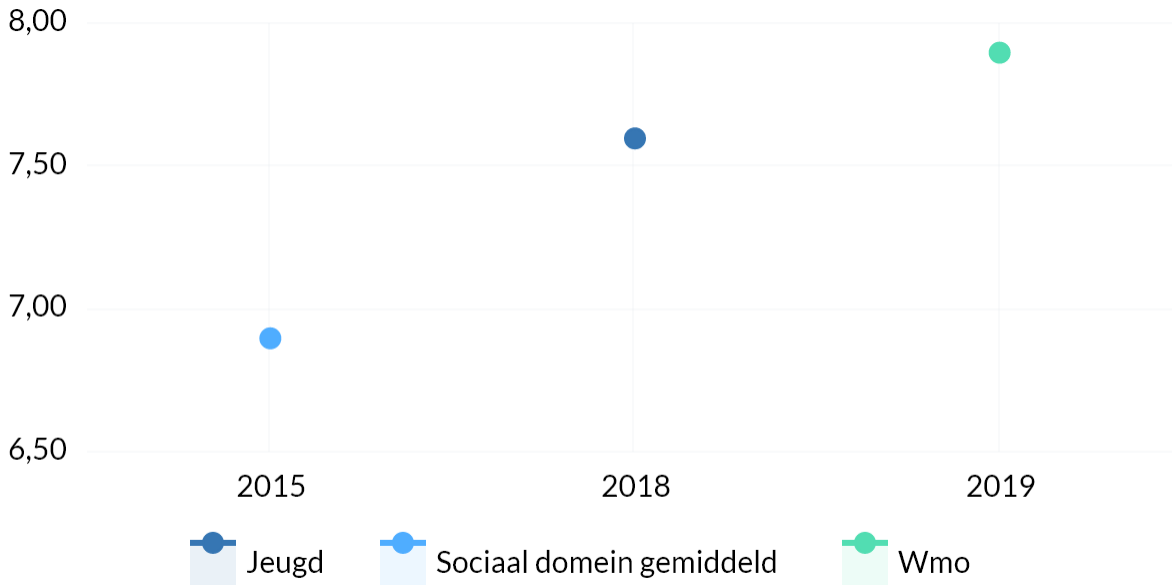
Indicatoren

IND 6.011 | Doorlooptijden binnen wettelijke termijn (in %)

In het geval dat de termijnen dreigen te worden overschreden gaan we in overleg met de inwoner en worden nieuwe afspraken gemaakt vwb de doorlooptijd. Deze worden vervolgens wel gehaald.

IND 6.012 | Klanttevredenheid Sociaal Domein (score 0-10)

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 6.024 Invoeren continue meting klanttevredenheid: In kwartaal vier van 2021 is gestart met een continue meting van de klanttevredenheid. Het KTO is opgesplitst in de volgende vier categorieën:

1. Paswijzer, GPK en LLV
2. Jeugd
3. SMO
4. MO, dementieconsulent, mantelzorgconsulent en SHV

De inwoners gaven een beoordeling op de volgende zaken en een totaalcijfer:

- Duidelijkheid waar de hulpvraag gesteld kan worden;
- Tempo van de geboden hulp;
- Informatie, advies en/of ondersteuning hebben geholpen;
- Ik kan mij beter redden in het dagelijks leven.

De response en het klanttevredenheidscijfer van onze inwoners per categorie:

		Klantcijfers
1. Paswijzer - GPK -LLV	Q4	• Paswijzer 7 / GPK 8,1 / LLV 7
Uitgenodigde inwoners	24	
Niet voltooid door inwoner	13	
Voltooid door inwoner	11(=46%)	
2. Jeugd per maand	Oktober	Klantcijfer 8,7
Uitgenodigde inwoners	18	
Niet voltooid door inwoner	6	
Voltooid door inwoner	12 (=67%)	

3. SMO per maand	Oktober	Klantcijfer 8,3
Uitgenodigde inwoners	30	
Niet voltooid door inwoner	15	
Voltooid door inwoner	15 (=50%)	

1. MO, DC, MC, SHV cumulatief	Oktober	Klantcijfer MO – 8,9 / Dementieconsulent – 9 Mantelzorgcoach – 8,7 / SHV – 9,4
Uitgenodigde inwoners	57	
Niet voltooid door inwoner	33	
Voltooid door inwoner	24 (=42%)	

Maatregelen

B20 | 6.024 Invoeren continue meting klanttevredenheid

Omschrijving (toelichting)

De afgelopen jaren werd er eenmaal per jaar een cliëntervaringsonderzoek op het gebied van WMO en Jeugd gehouden. Deze onderzoeken zijn bij wet verplicht en vragen ervaringen uit van cliënten op het gebied van WMO en de Jeugdwet. Deze onderzoeken leverden tot nu toe interessante informatie op die door de toegang werd gebruikt om zich verder te ontwikkelen. Deze onderzoeken vonden echter maar plaats op één moment in het jaar. Om gedurende het gehele jaar een vinger aan de pols te kunnen houden met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening van WijZ zal een continue meting ingevoerd gaan worden. Deze zal grotendeels elektronisch plaats vinden. Dit om minder afhankelijk te worden van de jaarlijks verplichte cliëntervaringsonderzoeken.

A.012 | Flexibele schil TWYZ

Omschrijving (toelichting)

In 2018 is € 1.541.000 vrijgemaakt voor de reorganisatie van team WijZ. Hiervan was € 1.027.000 structureel. Het resterende bedrag van € 514.000 uit de reserve sociaal domein werd vrijgemaakt voor de jaren 2019 en 2020. Eind 2019 zijn de effecten van de reorganisatie geëvalueerd door onderzoeksbureau Berenschot en gepresenteerd aan de Raad van de gemeente Waalwijk. Uit dit onderzoek bleek dat de doelen die gesteld zijn voor de reorganisatie behaald zijn. Aangezien de incidentele middelen van € 514.000 verstrekt zijn t/m 2020 is het noodzakelijk om een uitspraak te doen over de continuering daarvan. Om de behaalde resultaten van de reorganisatie te blijven garanderen en de bedrijfsvoering van WijZ goed te kunnen garanderen is het noodzakelijk om het incidentele bedrag van € 514.000 minimaal voor de komende twee jaar weer incidenteel te verlengen.

Beoogde prestaties / effecten: Wat willen we bereiken?

Uit de resultaten van het Berenschot onderzoek is gebleken dat de beschreven knelpunten die de basis vormden voor de reorganisatie op drie verschillende thema's zijn verbeterd. De verschillende thema's waren cultuur, processen en structuur. Om dit goed te kunnen blijven borgen en de bedrijfsvoering van WijZ goed te kunnen garanderen is het noodzakelijk het incidentele bedrag te verlengen voor twee jaar.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Wat heeft beleidsveld 6 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	55.939	60.597	56.633
Baten	-13.405	-13.914	-12.638
Saldo van lasten en baten	42.533	46.683	43.995
Onttrekkingen	-365	-2.156	-984
Saldo na mutaties reserves	42.168	44.527	43.011

Belangrijkste kaders

Notitie Burgerparticipatie, september 2015 en januari 2017

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2018

Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018

Verordening Jeugdhulp 2017

Beleidsregels Jeugdhulp 2017

Armoedenota "Op eigen kracht waar het kan, een steun in de rug waar het moet" 2015.

Beleidsplan Schuldhulpverlening Gemeente Waalwijk 2017 - 2020

Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzalen

Koers Jeugdhulp: Samen met de jeugd 2018

Andere kijk, goed voor elkaar, Transitieplan voor het sociale domein in Waalwijk

Verbonden partijen

Baanbrekers

Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en Milieu

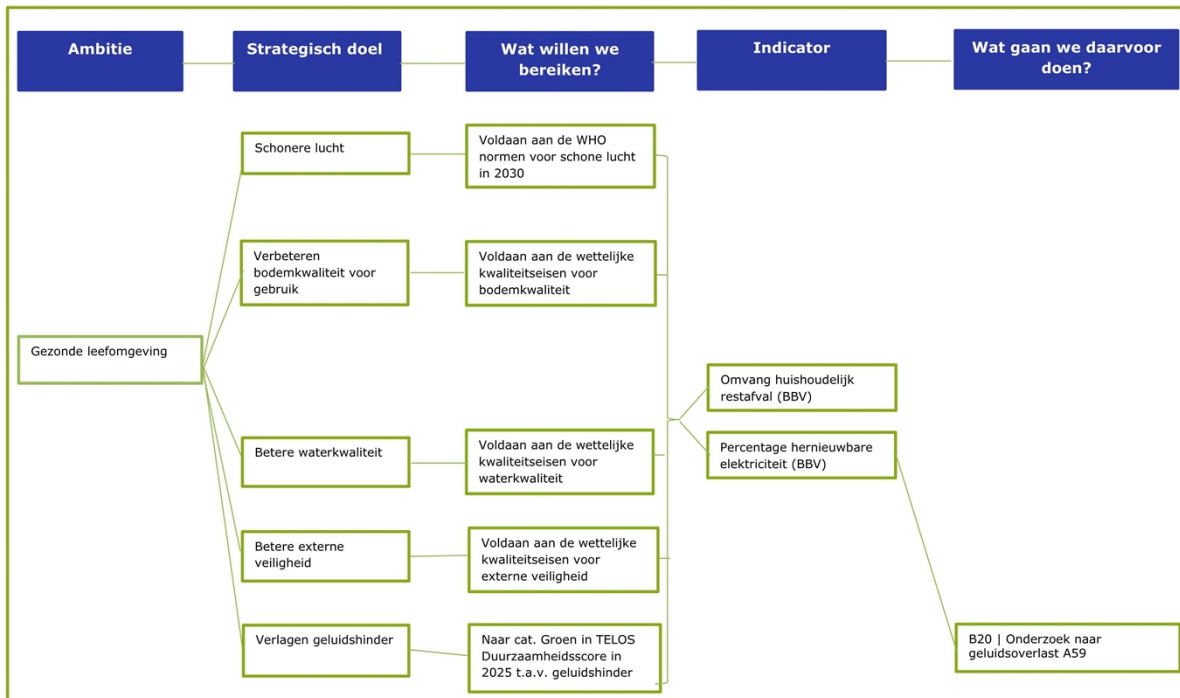
Ambitie

In dit beleidsveld gaat het over milieu. Onze ambities voor afval (circulaire economie), groen & natuur en energie vindt u terug in het Programma Duurzaamheid.

Op het gebied van milieu werken we aan de kwaliteit van de bodem, lucht, geur, licht en de externe veiligheid. Bij een gezonde leefomgeving denken we aan een aantal aspecten. Het gaat om schone lucht, bodem geschikt voor het gebruik, externe veiligheid en geluid. Voor deze aspecten voldoen we aan de huidige wettelijke normen. De wetgeving van lucht, bodem, water, externe veiligheid en geluid wordt opgenomen in de nieuwe Omgevingswet.

De komende jaren bereiden we ons voor op deze integratie. Het kan zijn dat normen en indicatoren tijdens de integratie veranderen.

Beleidsveld 7 | Volksgezondheid & Milieu

Doelstellingen

Verplichte indicatoren (BBV)

Onderstaand vindt u een overzicht van de verplichte indicatoren (BBV):

Indicatoren

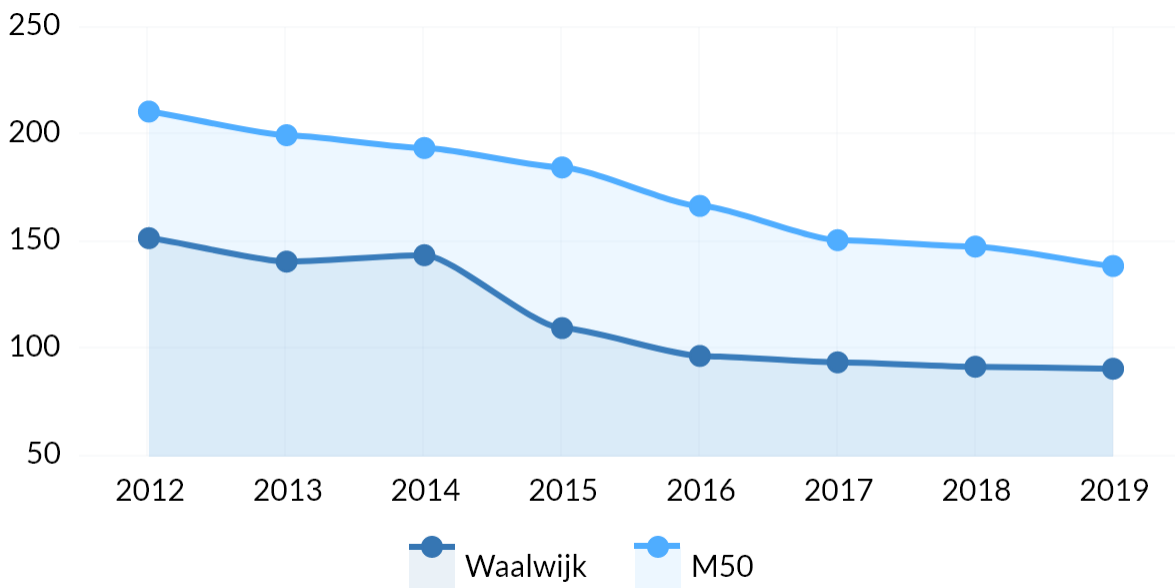
IND 7.001 | Hernieuwbare elektriciteit (BBV)

Bron: Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

IND 7.002 | Omvang huishoudelijk restafval (in Kg) (BBV)

Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

Gezonde leefomgeving

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Bij een gezonde leefomgeving denken we aan een aantal aspecten. Het gaat om schone lucht, bodem geschikt voor het gebruik, externe veiligheid en geluid.

Voor deze aspecten voldoen we aan de huidige wettelijke normen. De wetgeving van lucht, bodem, water, externe veiligheid en geluid wordt opgenomen in de nieuwe Omgevingswet. De komende jaren bereiden we ons voor op deze integratie. Het kan zijn dat normen en indicatoren tijdens de integratie veranderen.

D.088 | Voldaan aan de WHO normen voor schone lucht in 2030

De gemeente Waalwijk heeft zich aangesloten bij het landelijk Schone Lucht Akkoord. Dit betekent dat in de gemeente Waalwijk in 2030 overal voldaan moet worden aan de World Health Organization (WHO) normen. Hiervoor wordt een gemeentelijk uitvoeringsprogramma vastgesteld. Het RIVM is bezig met het opstellen van indicatoren. Deze verwachten wij in 2021.

D.089 | Voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen voor bodemkwaliteit

Waalwijk neemt deel aan de pilot "samen de diepte in". Samen met de regiogemeenten bekijken we hoe we bodemaspecten op kunnen nemen in de omgevingsvisie en omgevingsplan. Dit is gekoppeld aan de planning van de Omgevingswet.

D.090 | Voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen voor waterkwaliteit

De effecten van rioolwater overstorten op oppervlakte water worden door het waterschap bepaald door het opstellen van het waterkwaliteitsspoor waarbij door model berekeningen knelpunten worden vast gesteld en maatregelen worden benoemd. Voor Waalwijk is dit ook gedaan, maatregelen zijn uitgevoerd en er zijn geen knelpunten meer.

D.091 | Voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen voor externe veiligheid

De gemeente Waalwijk wil zorgen voor een blijvend maatschappelijk aanvaardbare risicosituatie voor burgers in relatie tot activiteiten met gevaarlijke stoffen in de omgeving. De acceptatie van risico's wordt gestuurd door:

- de ambitie om een veilige woonomgeving te creëren voor de inwoners;
- de ambitie om vanuit een economisch en sociaal perspectief bedrijven voldoende kansen te bieden om zich in Waalwijk te vestigen, een gezonde bedrijfsvoering te ontwikkelen en werkgelegenheid te creëren.

Momenteel zijn er geen onacceptabele situaties in de gemeente met betrekking tot externe veiligheid en dit houden we zo.

D.092 | Naar cat. Groen in TELOS Duurzaamheidsscore in 2025 tav geluidshinder

Gestreefd wordt naar het minimaal handhaven van de huidige geluidsniveaus. Waar dat niet mogelijk is wordt er naar gestreefd om het aantal geluid gehinderden per saldo lager te krijgen. Een belangrijk instrument is het toepassen van geluidsarmer asfalt. Het uitvoeringsbeleid hiervoor ligt vast in het Mobiliteitsplan.

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregel uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 7.011 Onderzoek naar geluidsoverlast A59: In 2021 is in opdracht van de gemeente Waalwijk een akoestisch onderzoek verricht naar het effect van het verlengen en/of verhogen van een te plaatsen geluidscherm langs de rijksweg A59 in Waalwijk. Per brief d.d. 25 mei 2021 (kenmerk: 2021-025585) is de gemeenteraad op de hoogte gesteld van de uitkomsten van dit onderzoek. Er zijn geen middelen in de huidige begroting voor een dergelijke investering.

Maatregelen

B20 | 7.011 Onderzoek naar geluidsoverlast A59

Omschrijving (toelichting)

Rijkswaterstaat heeft voor de A59 een saneringsplan in voorbereiding, waarbij onder meer ter hoogte van Waalwijk-oost geluidmaatregelen worden overwogen.

De gemeente laat in 2020 zelf onderzoek uitvoeren naar de kosten en effecten en van aanvullende, door de gemeente te bekostigen maatregelen. Naar verwachting zullen de resultaten van dit onderzoek in 2021 worden voorgelegd ten behoeve van de bestuurlijke besluitvorming.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Wat heeft beleidsveld 7 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	9.565	11.134	11.266
Baten	-8.904	-9.831	-10.278
Saldo van lasten en baten	661	1.302	988
Onttrekkingen	-313	-1.661	-1.278
Stortingen	28	28	30
Mutaties reserves	-285	-1.633	-1.248
Saldo na mutaties reserves	376	-331	-260

Belangrijkste kaders

Regionale nota Gezondheidsbeleid 2016 – 2019

Wet publieke gezondheid

Preventie- en handhavingsplan alcohol gemeente Waalwijk 2016 – 2019

Notitie Preventie en Handhaving Alcohol gemeente Waalwijk 2016 - 2019

Drank – en Horecawet

APV 2021

Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen

IUP 2021 - 2024

Integraal Waterplan Waalwijk 2021 - 2024

Verbonden partijen

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
 GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst)
 RAV (Regionale AmbulanceVoorziening)

Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Ambitie

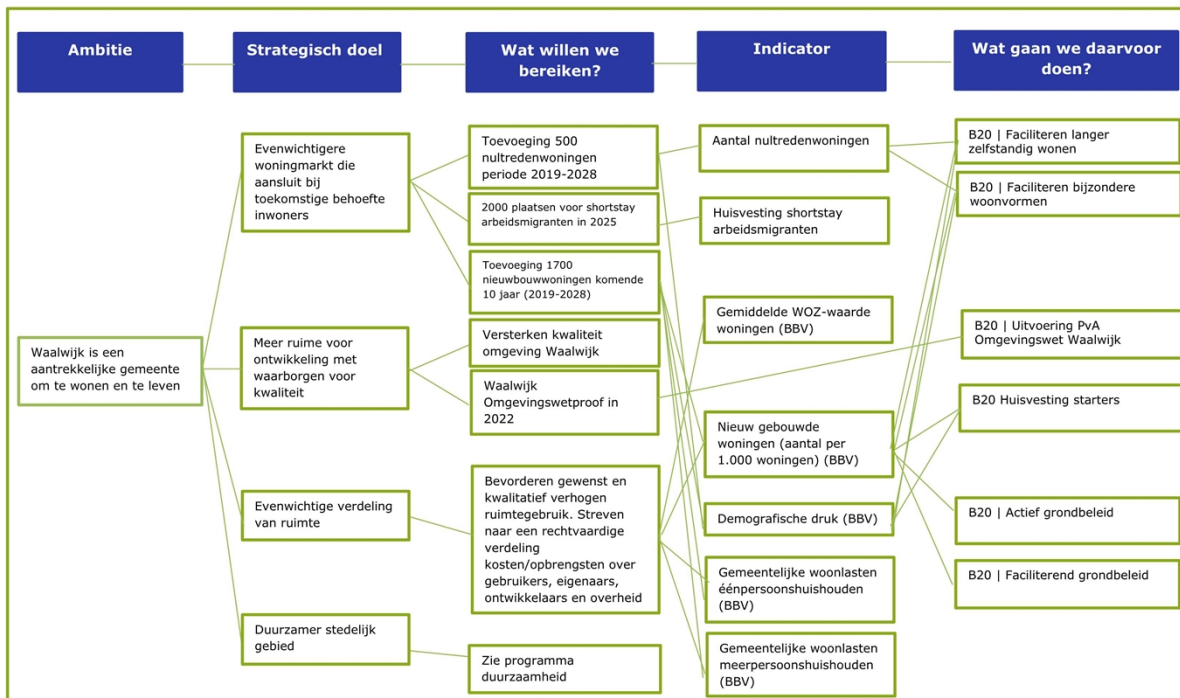
In onze strategische visie staat onze ambitie om een aantrekkelijke gemeente te zijn om te wonen, werken, leren en ondernemen. Dit willen we onder andere bereiken via (1) een evenwichtige inrichting en verdeling van de ruimte. (2) Daarnaast zorgen we voor een balans tussen maatschappelijk en financieel rendement op het grondbeleid, en (3) Een evenwichtige woningmarkt die aansluit bij de toekomstige behoefte van inwoners, en (4) een visie op stedelijke vernieuwing.

Om Waalwijk ruimtelijk aantrekkelijk te laten blijven bevorderen we het gewenste ruimtegebruik. Ook willen we de ruimtelijke kwaliteit waar mogelijk verhogen. Daarbij

streven we bij ruimtelijke ontwikkelingen naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en de overheid. De komende jaren ligt een belangrijke focus op de invoering van de Omgevingswet.

Waalwijk moet aantrekkelijk zijn om te wonen. Daarom streven we naar een voldoende aanbod van woningen en woonmilieus voor alle doelgroepen. Gelet op de uitdagingen die klimaatverandering voor ons in de nabije toekomst brengt, willen we onze woningaanbod zo toekomstbestendig mogelijk maken. Tevens zetten we in op adequate huisvesting voor arbeidsmigranten die in Waalwijk komen werken.

Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Doelstellingen

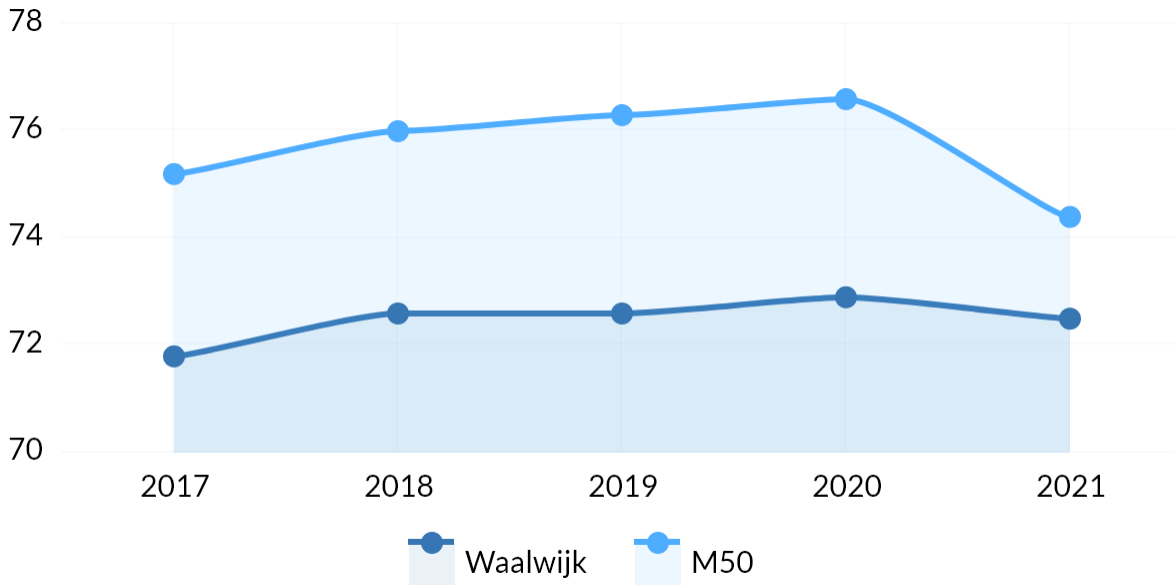
Verplichte indicatoren (BBV)

Onderstaand vindt u een overzicht van de verplichte indicatoren (BBV).

Indicatoren

IND 8.001 | Demografische druk (BBV) (in %)

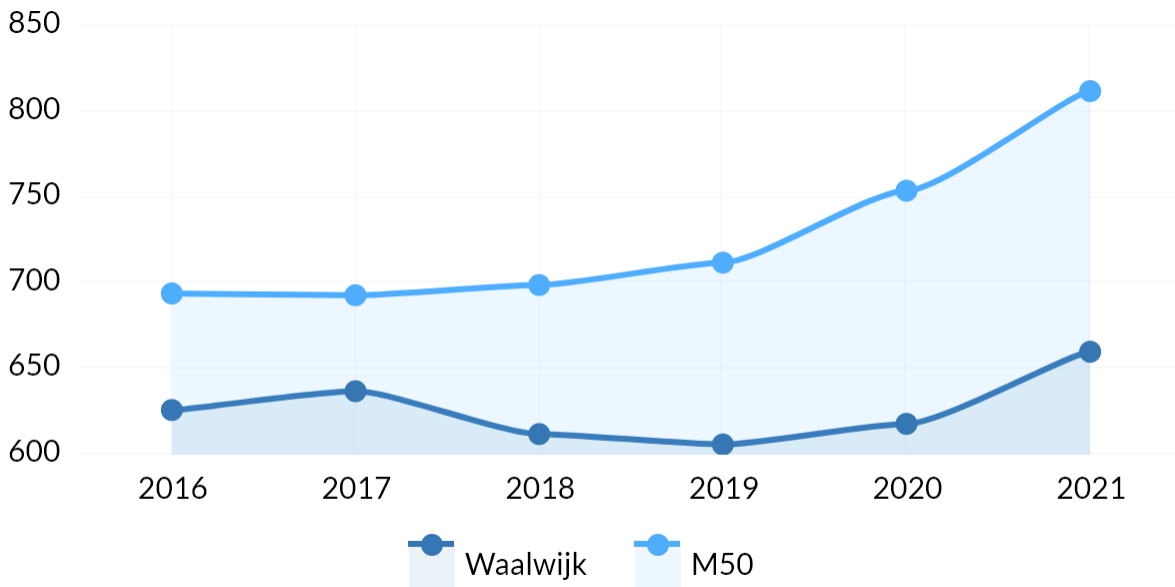
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek

IND 8.002 | Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€) (BBV)

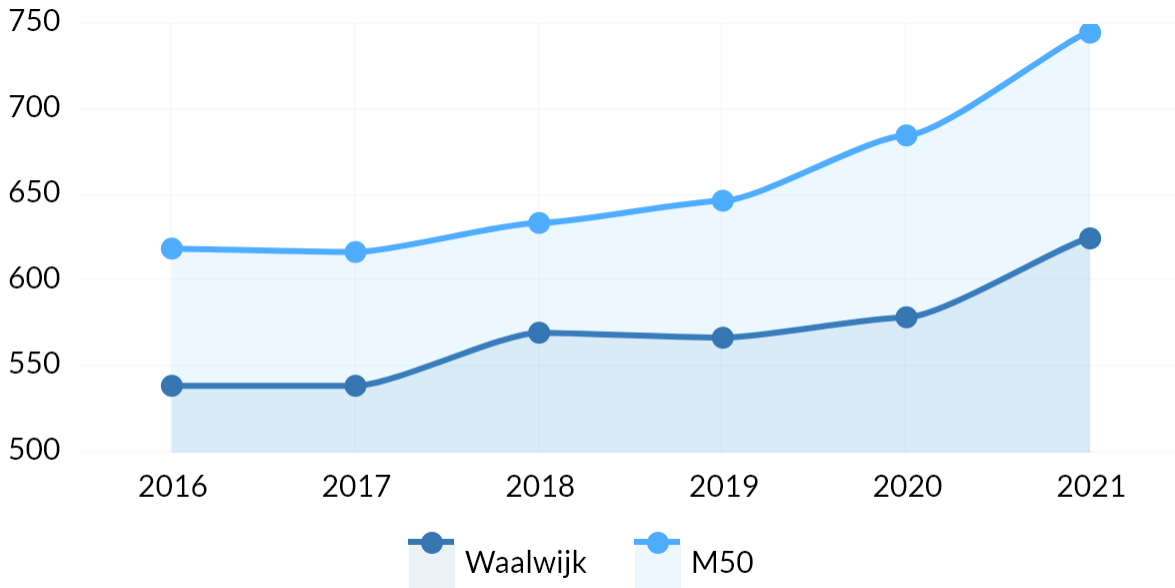
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron: COELO, Groningen

IND 8.003 | Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (€) (BBV)

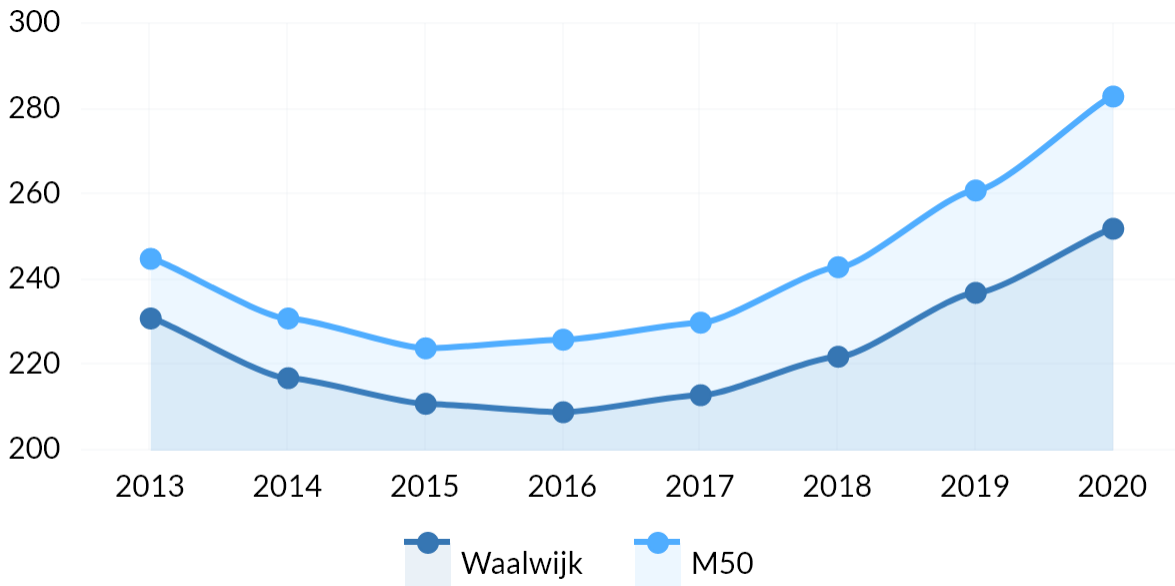
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Bron: COELO, Groningen

IND 8.004 | Gemiddelde WOZ-waarde woningen (BBV) (x€1000)

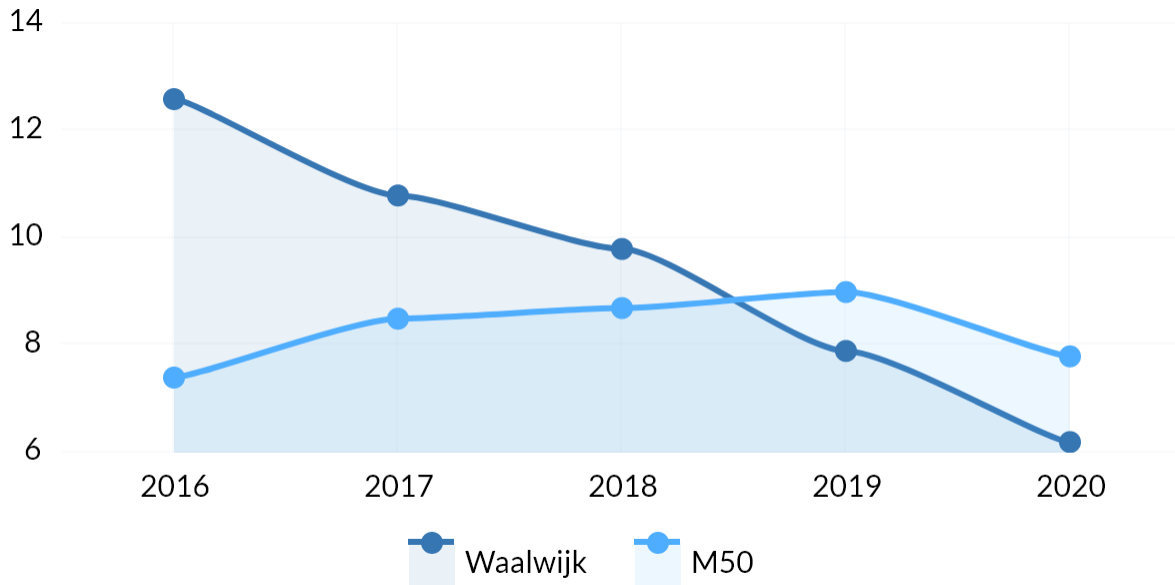
De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken

IND 8.005 | Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen) (BBV)

Het aantal nieuwbouwwoningen.

Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad

Volkshuisvesting

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

D.093 | Toevoeging van 500 nultredenwoningen komende 10 jaar (2019 – 2028);
(nulmeting 2019; 4.360 nultredenwoningen)

Senioren zijn de snelst groeiende groep in onze maatschappij. Die wonen nu veelal nog in woningen die niet specifiek geschikt zijn in het geval er lichamelijke ongemakken ontstaan.

Om senioren de mogelijkheid te bieden naar een geschikte woning te verhuizen is het belangrijk dat we extra nul-treden woningen toevoegen aan onze woningmarkt. Dit biedt tevens mogelijkheden voor jonge Waalwijkers om ook (door) te verhuizen.

D.094 | Totaal 2.000 plaatsen voor shortstay-arbeidsmigranten in 2025. (nulmeting 652 plaatsen vergund in campussen, 150 plaatsen in middelgrote locaties voor kamerverhuur (categorie 2))

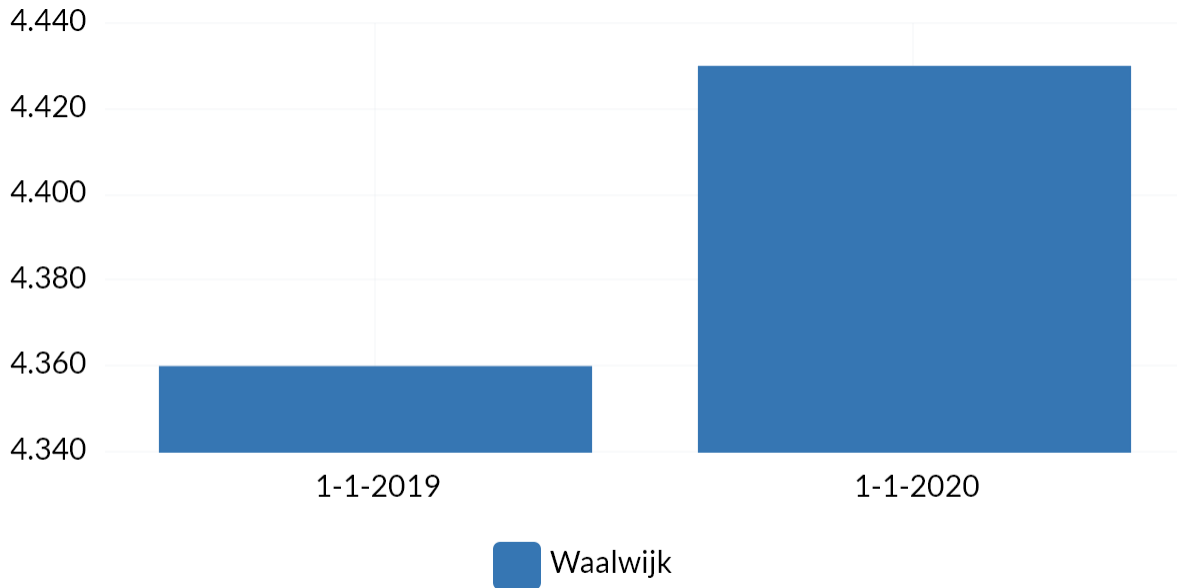
Uit onderzoek is gebleken dat er circa 2.000 arbeidsmigranten gemiddeld in de gemeente Waalwijk verblijven voor een korte periode (max. 1 jaar). Voor deze groep is nog niet voldoende huisvesting op korte afstand van het werk beschikbaar. Daarom dient het aantal huisvestingsplekken voor shortstay arbeidsmigranten verder uitgebreid te worden.

D.095 | Toevoeging van 1.700 woningen komende 10 jaar (2019 – 2028)

De provinciale woningprognose laat een extra woningbehoefte zien. Het is dus belangrijk om ook naar die behoefte te bouwen in de gemeente Waalwijk.

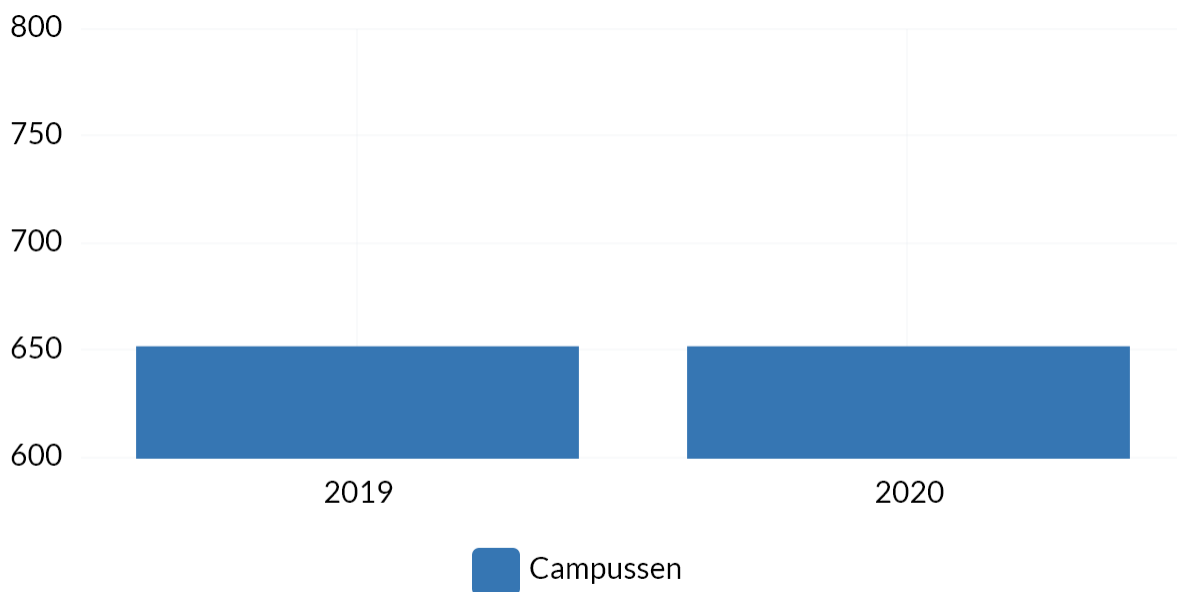
Indicatoren

IND 8.006 | Aantal nultredenwoningen

Bron: Eigen Gegevens

IND 8.007 | Huisvesting shortstay arbeidsmigranten

Bron: Eigen gegevens

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 8.016 Faciliteren bijzondere woonvormen: In 2021 was Casade bezig met het bouwen van Grotestraat 403, 409 – 413. Dit plan voorziet in de ontwikkeling van 28 appartementen op de Schoenhoorn-locatie, 34 appartementen en 1 zelfstandige woonruimte voor een

zorgpartij op de Casade-locatie. Een en ander wordt binnenkort opgeleverd aan de 1e bewoners.

In het najaar van 2021 is gestart met de bouw van een wooncomplex aan de Amstel in Waalwijk. Casade realiseert hier een kleinschalige woonvoorziening voor het ouderinitiatief Ons Plan. Op het terrein van het voormalige buurthuis De Amstel komt de nieuwe woning voor 14 jongvolwassenen met een verstandelijke beperking. Met 24-uurs professionele begeleiding in de omgeving kunnen deze mensen zelfstandig wonen. In dit nieuwe huis hebben ze allemaal een eigen appartement. Er komt ook een gemeenschappelijke woonkamer met een omheinde tuin.

Eind 2021 is het bestemmingsplan 'Waalwijk-Kasteellaan' vastgesteld. Ook is de omgevingsvergunning bouwen verleend. De sloop van de voormalige basisschool is intussen afgerond. In het eerste kwartaal 2022 wordt gestart met de bouw van 75 appartementen in de sociale huursector in twee gebouwen.

Van deze 75 sociale huurwoningen worden in eerste instantie 18 eenheden verhuurd aan Chapeau Woonkring Waalwijk.

Begin 2021 is er een omgevingsvergunning verleend voor Tiny-houses te Sprang-Capelle. Eind 2021 en in het eerste kwartaal van 2022 zijn er vijftien Tiny-woningen op het Meulenpad in Sprang-Capelle geplaatst. Een aantal van deze woningen zijn zelf ontworpen door de toekomstige bewoners. En er komen complete woningen van Millhome of EcoCabins. B20 | 8.019 Huisvesting starters: Een aantal doorlopende maatregelen zijn genoemd: het verstrekken van startersleningen, het toevoegen van nieuwe woningen aan de woningmarkt, het maken van afspraken met Casade over nieuwbouw.

In januari 2021 zijn de prijsgrenzen van de starterslening bijgesteld. In 2021 zijn in totaal 12 startersleningen verstrekt (ten opzichte van 7 leningen in 2020). Volgens de voorlopige cijfers van CBS zijn er in 2021 in totaal 367 woningen toegevoegd aan onze woningvoorraad. Daarmee komt het totaal aantal woningen dat we sinds 1-1-2018 toegevoegd hebben op 825 woningen.

Met Casade worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt, waarbij ook nieuwbouw aan bod komt. In de Woonvisie, vastgesteld in 2020, zijn afspraken gemaakt over de realisatie van sociale huurwoningen bij grotere projecten. De komende jaren zien we de nodige projecten waarbij sociale huur gerealiseerd wordt, zoals de Schoenhoorn in Waalwijk, herontwikkeling aan de Kasteellaan in Waalwijk, de herstructurering van de flats in Bloemenoord (eerste fase is eind 2021 opgeleverd) en ook herstructureringen aan de Baardwijksestraat in Waalwijk en Molenstraat in Sprang-Capelle waarbij er meer woningen terugkomen dan er nu staan. Aanvullend loopt er een verkenning naar de mogelijkheden van tijdelijke woningbouw. Daarbij is de gemeente zowel in gesprek met Rabo SmartBuilds als met Casade.

Maatregelen

B20 | 8.016 Faciliteren bijzondere woonvormen

Omschrijving (toelichting)

We willen meer ruimte bieden aan initiatieven gericht op bijzondere woonvormen: woonvormen die nog zeer weinig in de gemeente voorkomen en/of die vernieuwend van opzet zijn. We zijn daarbij afhankelijk van initiatiefnemers die zich al dan niet bij de gemeente melden. Als initiatiefnemers zich melden, zal de gemeente hierin een positieve grondhouding hebben.

Er loopt inmiddels een initiatief van Casade gericht op tiny wonen. We gaan er van uit dat de uitvoering van dit project in 2021 kan starten. De gemeente participeert hierin. Ook wordt het eigen grondbezit van de gemeente nader onderzocht op de mogelijkheden van het toevoegen van tijdelijke woningbouw.

B20 | 8.019 Huisvesting starters

Omschrijving (toelichting)

Starters, met name de starters die niet in aanmerking komen voor de sociale huurmarkt, hebben het lastig op de woningmarkt. Op verschillende manieren proberen we starters te ondersteunen: we bieden de starterslening aan, we zorgen dat de woningbouwproductie op peil blijft en we maken afspraken met Casade over nieuwbouw en woningtoewijzing.

In de toelichting zijn een aantal doorlopende maatregelen voor het jaar 2021 genoemd: verstrekken startersleningen, toevoegen van nieuwe woningen aan de woningmarkt, afspraken maken met Casade over nieuwbouw. Deze maatregelen lopen allemaal. Daarnaast onderzoeken we aanvullende mogelijkheden.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Ruimtelijke ordening

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

- **Meer ruimte voor ontwikkeling met waarborgen voor kwaliteit**
  - Versterken kwaliteit van de omgeving van de gemeente Waalwijk;
  - In 2025 is 85% tevreden met de woonomgeving (groen Telos-score);
  - Waalwijk Omgevingswetproof in 2021.
- **Evenwichtige verdeling van de ruimte**
  - Bevorderen gewenst en kwalitatief verhogen ruimtegebruik. Daarnaast streven we naar een rechtvaardige verdeling van kosten/opbrengsten over gebruikers, eigenaars, ontwikkelaars en overheid.
  - Rechtvaardige verdeling kosten/baten (eigenaren, gemeente, ontwikkelaars).

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder volgt een korte toelichting op de opgenomen maatregelen uit de (actualisatie) begroting 2021.

B20 | 8.015 Actief grondbeleid: In 2021 is in Landgoed Driessen een kavel geleverd voor de realisatie van 31 woningen en zijn alle kavels binnen het plan Waesgeerd-west verkocht. Tenslotte is in het plan Haven 8 oost fase 1 een kavel opgeleverd van ± 13 ha. in het kader van grootschalige logistiek. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.

B20 | 8.018 Faciliterend grondbeleid: In 2021 is met betrekking tot het facilitair grondbeleid van belang te melden dat de locatie Lidl is gerealiseerd inclusief de herinrichting van het omliggend openbaar gebied. Tevens kan gemeld worden dat de eerste fase van het project Bloemenoordflats zich in een afrondende fase bevindt. De woningen van de eerste drie appartementencomplexen zijn opgeleverd en de aanleg van het openbaar gebied is in volle gang.

B20 | 8.020 Uitvoeren PvA Waalwijk Omgevingswet-proof: In 2021 is hard gewerkt aan de uitvoering van het plan van aanpak Waalwijk Omgevingswet-proof. Wel is daarbij de planning aangepast. In 2021 is de invoeringsdatum van de Omgevingswet verschoven van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022.

Inmiddels is de invoeringsdatum in 2022 wederom verschoven. De Omgevingswet treedt nu naar verwachting in werking op 1-10-2022 of 1-1-2023. Voor de planning van dit project gaan we uit van 1-10-2022. In 2021 hebben wij gewerkt aan de volgende punten:

- Actueel overzicht: opruimen wat we (niet meer) nodig hebben. Oftewel via actuele overzichten bijhouden wat we allemaal hebben dat betrekking heeft op de fysieke leefomgeving (prioriteit 1). Wat niet meer actueel is intrekken. Bijvoorbeeld: een actueel overzicht van het gemeentelijk omgevingsbeleid bijhouden - Omgevingsvisie 1.5;
- Minimale acties volgens de letter van de wet: opruimen en verhuizen wat we moeten t/m 1-10-2022. Oftewel aanpassing van onderdelen die moeten voldoen aan de letter van de wet op 1-10-2022 (prioriteit 2). Bijvoorbeeld: de raad voorbereid op een besluit over de omgevingsbevoegdheden;
- Plan van aanpak voor de vervolgfase in de geest van de wet: strategie, uitgangspunten en aanpak voor het opruimen, verhuizen en vernieuwen voor wat we moeten en willen aanpakken t/m 1-12-2029 (prioriteit 3). Bijvoorbeeld: voorbereiden plan van aanpak Omgevingsvisie 2.0;
- Quick wins: opruimen, verhuizen en vernieuwen wat we willen t/m 1-1-2022. Oftewel aanpassing van onderdelen in de geest van de wet die haalbaar en betaalbaar zijn t/m 1-10-2022 (prioriteit 3). Bijvoorbeeld: het voorbereiden van een actualisering van de bestemming wonen in de beheersverordening Woonwijken;
- Doen: los van fases en prioriteiten in pilots oefenen met onderdelen van de Omgevingswet en leren van andere projecten. Bijvoorbeeld een pilot voorbereiden om ervaring op te doen met een intaketafel.

Per kwartaal heeft de raad een statusupdate gekregen over dit project.

Met de Omgevingswet bundelt de overheid de regels voor de hele fysieke leefomgeving in 1 wet. Iedere gemeente moet 1 omgevingsvisie maken. Deze moet in 2024 klaar zijn. In de visie houdt de gemeente rekening met de verschillende belangen in een gebied. In plaats van meerdere bestemmingsplannen en verordeningen komt er 1 omgevingsplan. In 2030 moet deze omslag volledig zijn afgerond. Er komt voor inwoners en ondernemers 1 omgevingsloket op 1-10-2022 voor het digitaal aanvragen van een vergunning en het verkrijgen van informatie over vergunningen en regels. Belangrijkste doel van de wet is dat de 'gebruiker' van de leefomgeving meer centraal komt te staan.

A.028 | Uitwerken ambities fysiek domein: Afgelopen jaar is volop gewerkt aan de 3 speerpunten (binnenstad, haventerreinen en klimaatneutraliteit). In de binnenstad heeft dit reeds geresulteerd in plannen rondom de Markt en het Raadhuisplein, de nieuwe noordentree nabij het museum, het stedenbouwkundig plan Gedempte Haven en meerdere kleine ontwikkelingen in de binnenstad. Ook zijn de oriënterende gesprekken met de stakeholders rondom De Els in een dusdanige fase zodat gezamenlijk aan concrete planvorming gewerkt kan worden. Daarnaast is het masterplan Binnenstad bijna gereed en zal dit spoedig aan de nieuwe raad worden aangeleverd. Op de haventerreinen is volop gewerkt aan de doorontwikkeling t/m het Drongelens Kanaal. Dit heeft geresulteerd in een schetsplan met uitgangspunten voor de verdere economische ontwikkeling. Ook deze visie en kaders zullen spoedig aan de nieuwe raad worden aangeleverd. Op het vlak van

klimaatneutraliteit zijn de eerste stappen gezet voor de MER-procedure voor het opwekken van energie aan de noordzijde van de A59.

Maatregelen

B20 | 8.015 Actief grondbeleid

Omschrijving (toelichting)

Landgoed Driessen

In 2013 is het geactualiseerde bestemmingsplan vastgesteld. Dit vormt de grondslag voor de verdere realisering van Landgoed Driessen middels uitwerkingsplannen. In 2021 ziet het er naar uit dat het gebied Lommerrijk verder uitgegeven zal worden voor de realisatie van woningbouw. Het totale plandeel biedt ruimte aan de realisatie van in totaal ruim 200 woningen. Tevens is in 2020 een aanvang gemaakt met de uitwerking van het plandeel Driesservelden-midden en Villa deel B. hopelijk zal dit leiden tot onderhandeling en uitgifte in 2021.

Waesgeerd-west

De kavels in Waesgeerd-west zijn volop verkocht. Dit leidt hopelijk tot grondoverdracht van de laatste percelen in 2021 bij dit project. In 2020 is ook al tot de betaling van de overeen gekomen bijdrage aan de Provincie Noord-Brabant in het kader van "Ruimte voor ruimte" overgegaan.

Haventerreinen

In 2021 kunnen waarschijnlijk diverse lopende grondexploitaties van de haventerreinen (Haven Zeven, Afbouw haven 1 t/m 6 en Haven 8-west grotendeels worden afgerond. Voor Haven 8-oost wordt de ontwikkeling daar waar mogelijk en gewenst verder in gang gezet en zal de eerste verkoop binnen dit gebied gaan plaatsvinden.

B20 | 8.018 Faciliterend grondbeleid

Omschrijving (toelichting)

Lidl Laageinde

Lidl is druk doende om de huidige winkel gelegen aan de Mr. Goeman Borgesiusstraat te herontwikkelen tot een nieuwe hedendaagse supermarkt. Hiertoe is met Lidl een anterieure overeenkomst gesloten waar naast de herontwikkeling ook afspraken zijn gemaakt met betrekking tot de herinrichting van de omliggende infrastructuur.

De verwachting is dat eind 2021 de nieuwe supermarkt in gebruik kan worden genomen.

Herontwikkeling flats Bloemenoord

Casade wil de flats welke in de wijk Bloemenoord gesitueerd zijn herontwikkelen. De huidige flats zijn gedateerd. Amoveren en nieuwbouw prevaleert boven renovatie. In 2020 zijn de opstallen in de eerste fase, zijnde Distelplein geamoveerd en is er begonnen met de bouw van nieuwe wooneenheden. Contractueel is met Casade middels een anterieure grondexploitatieovereenkomst vastgelegd onder welke voorwaarden deze herontwikkeling gestalte kan krijgen en welke aanpassingen in de openbare ruimte noodzakelijk en gewenst zijn.

Na realisering van de nieuwbouw volgt de locatie Larixplein.

Akkerlanen

Nadat de raad het sein op "groen" heeft gezet voor de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig schetsontwerp "Watervingers" zijn er onderhandelingen opgestart met de beoogd ontwikkelaar. Dit heeft geresulteerd in een anterieure grondexploitatieovereenkomst waarbij uitgangspunt is dat de gemeente de in haar eigendom zijnde gronden verkoopt aan de ontwikkelende partij welke vervolgens op basis van door de gemeente te stellen eisen bouwrijp laat maken. Hierna kunnen de woningen/kavels binnen het plangebied worden

verkocht. In 2020 is het bestemmingsplan vastgesteld. Hier is bezwaar tegen aangetekend. Medio 2021 wordt een en ander behandeld door de Raad van State. Nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is, kan worden begonnen met het bouw- en woonrijp maken. Daarna kan de verkoop van de woningen plaatsvinden.

Kasteellaan

Er zijn in 2020 twee anterieure overeenkomsten overeenkomsten gesloten voor locaties aan de Kasteellaan. Het betreft de voormalige basisschool Besoijen en het voormalig GGZ-gebouw (verpleegstersflat). Op beide locaties worden appartementen gerealiseerd.

B20 | 8.020 Uitvoeren PvA Waalwijk Omgevingswet-proof

Omschrijving (toelichting)

De Omgevingswet treedt naar verwachting in werking op 1-1-2022. Met de Omgevingswet bundelt de overheid de regels voor de hele fysieke leefomgeving in 1 wet. Iedere gemeente moet 1 omgevingsvisie maken. Deze moet in 2024 klaar zijn. In de visie houdt de gemeente rekening met de verschillende belangen in een gebied. In plaats van meerdere bestemmingsplannen en verordeningen komt er 1 omgevingsplan. In 2029 moet deze omslag volledig zijn afgerond. Er komt voor inwoners en ondernemers 1 omgevingsloket op 1-1-2022 voor het digitaal aanvragen van een vergunning en het verkrijgen van informatie over vergunningen en regels. Belangrijkste doel van de wet is dat de 'gebruiker' van de leefomgeving meer centraal komt te staan. Wij gaan ons daar op voorbereiden op basis van het plan van aanpak Waalwijk Omgevingswet-proof. Dat betekent in 2021 werken aan de volgende punten:

- Actueel overzicht: opruimen wat we (niet meer) nodig hebben. Oftewel via het gemaakte actuele overzicht bijhouden wat we allemaal hebben dat betrekking heeft op de fysieke leefomgeving (prioriteit 1). Wat niet meer actueel is intrekken. Bijvoorbeeld een actueel overzicht van het gemeentelijk omgevingsbeleid bijhouden;
- Minimale acties volgens de letter van de wet: opruimen en verhuizen wat we moeten t/m 1-1-2022. Oftewel aanpassing van onderdelen die moeten voldoen aan de letter van de wet op 1-1-2022 (prioriteit 2). Bijvoorbeeld de gemeentelijke werkprocessen aanpassen en de gemeente aansluiten op het digitale stelsel van de Omgevingswet;
- Plan van aanpak voor de vervolgfase in de geest van de wet: strategie, uitgangspunten en aanpak voor het opruimen, verhuizen en vernieuwen voor wat we moeten en willen aanpakken t/m 1-1-2029 (prioriteit 3). Bijvoorbeeld voor het omgevingsplan;
- Quick wins: opruimen, verhuizen en vernieuwen wat we willen t/m 1-1-2022. Oftewel aanpassing van onderdelen in de geest van de wet die haalbaar en betaalbaar zijn t/m 1-1-2022 (prioriteit 3). Bijvoorbeeld het afschaffen van overbodige regels;
- Doen: los van fases en prioriteiten in pilots oefenen met onderdelen van de Omgevingswet en leren van andere projecten. Bijvoorbeeld een pilot om ervaring op te doen met meer vergunningsvrije bouwmogelijkheden.

A.028 | Uitwerken ambities fysiek domein

Omschrijving (toelichting)

Uitwerken ambities fysiek domein

De komende periode zal met name in de Binnenstad gewerkt worden aan binnenstedelijke transitie. Daarnaast gaat de doorontwikkeling van de Haventerreinen volop door en wordt er volop inzet gepleegd op klimaatneutraliteit en duurzame mobiliteit. Om deze ambities ten goede uitvoering te brengen is extra capaciteit benodigd. Hierbij gaat het om goede ruimtelijke inpassing, goede juridische begeleiding en moet er op de portemonnee worden gepast. Concreet betekent dit vooralsnog voor 2021 en 2022 extra capaciteit op projectleiding en planologische, planeconomische en planjuridische begeleiding/borging.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Wat heeft beleidsveld 8 gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten	11.953	12.606	9.227
Baten	-8.737	-9.228	-6.081
Saldo van lasten en baten	3.216	3.378	3.146
Onttrekkingen	-971	-4.374	-4.610
Stortingen	534	3.937	4.366
Mutaties reserves	-437	-437	-244
Saldo na mutaties reserves	2.779	2.941	2.903

Belangrijkste kaders

Beleidsnota Huisvesting vergunninghoudende vluchtelingen en arbeidsmigranten gemeente Waalwijk

Bevolkings- en woningbehoefteprognose provincie Noord-Brabant (2020)

Coalitieprogramma 2018-2022 "Samen Duurzaam Vooruit"

Evaluatie Notitie Burgerparticipatie 2017-2018

Nota Grondbeleid 2019-2023

Prestatieafspraken gemeente Waalwijk, Casade, HVOW en SamenSterk (2020) Afspraken

2021 ook al met raad gedeeld, maar staan nog niet online

Regionaal Woonkader (2015)

Regionaal perspectief op bouwen en wonen 2021

Regionaal Kwalitatief Woningbehoefteonderzoek (documenten eerder met raad gedeeld)

(2014, update 2018 verschijnt in het najaar)

Strategische Meerjarenagenda regio Hart van Brabant

Structuurvisie

Structuurvisie (Uitvoeringsprogramma)

Strategische Visie - Waalwijk 2025

Woonvisie 2020

Verbonden partijen

Voor dit beleidsveld zijn er geen verbonden partijen.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en overige baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

In het BBV is bepaald dat in de programmaverantwoording een aantal overzichten moeten worden opgenomen. Hieronder staat het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Dit overzicht bevat alleen de baten.

Een nadere toelichting is op de verschillen is opgenomen in het onderdeel toelichting op de programmarekening .

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Baten			
TK_0.5 Treasury	-333	-301	-307
TK_0.61 OZB woningen	-6.240	-6.240	-6.313
TK_0.62 OZB niet-woningen	-6.809	-6.809	-6.758
TK_0.64 Belasting overig	-434	-390	-392
TK_0.7 Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds	-76.495	-81.813	-82.714
Totaal Baten	-90.310	-95.552	-96.485
Totaal	-90.310	-95.552	-96.485

Overhead

Vanaf 2017 is het volgens het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht de overhead centraal te begroten en verantwoorden op taakveld 0.4 Overhead. Hierdoor wordt meer inzicht gegeven in de totale kosten van de overhead.

Overhead mag nog wel toegerekend worden aan grondexploitaties en investeringen. Hiervoor is een vast opslagbedrag per uur berekend. Voor de berekening is het totaal begrote bedrag van de overhead gedeeld door het aantal uren dat toegerekend wordt aan de taakvelden en projecten. Dit opslagbedrag wordt ook gebruikt bij de berekening van tarieven voor de lokale heffingen.

Specificatie overhead Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021 vóór wijziging	Begroting 2021 ná wijziging	Jaarrekening 2021
Salarissen	9.014	9.036	8.059
Belastingen			79
Ingeleend personeel	410	479	1.093
Overige goederen en diensten	3.576	3.644	3.549
Stortingen in voorzieningen	312	169	195
Afschrijvingen	1.165	941	934
Rente	267	153	170
Totale lasten	14.744	14.421	14.078
Toerekening aan grondexploitatie	-863	-863	-513
Toerekening aan investeringen	-519	-519	-691
Overige verrekeningen			-11
Uitgeleend personeel	-79	-79	-139
Leges			-2
Overige goederen en diensten	-18	-18	-69
Inkomensoverdrachten	-143	-143	-255
Mutaties voorzieningen			
Totaal baten	-1.623	-1.623	-1.679
Saldo	13.121	12.798	12.399

Te betalen vennootschapsbelasting

Voor een drietal geclusterde werkvelden wordt in principe door de ondernemingspoort gegaan, te weten:

- Ophalen en verwerken van afval
- Betaald parkeren
- Grondexploitatie

Bij het ophalen en verwerken van afval is sprake van het ophalen en verwerken van een beperkte hoeveelheid bedrijfsafval. Die laatste activiteit is in principe aan Vennootschapsbelasting onderhevig. Aangezien hierop geen winst wordt behaald, valt deze activiteit buiten de heffing van de VPB. Met betrekking tot de verwerking van reststromen is door de fiscus opgelegd dat 1% van de restwaarde in de belastingheffing wordt betrokken. Het betaald parkeren achter de slagboom is in principe aan Vennootschapsbelasting onderhevig. Aangezien hierop, vanwege de verlaagde parkeertarieven, geen winst wordt behaald, valt deze activiteit vooralsnog buiten de heffing van de belasting.

De grondexploitatie moet als een belaste activiteit voor de vennootschapsbelasting worden gezien. De spelregels zijn intussen duidelijk geworden. Met de Belastingdienst is definitief afgestemd over de openingsbalanswaardering. Over de jaren 2016 t/m 2019 zijn definitieve aanslagen opgelegd. Vanwege verliesverrekening uit andere jaren heeft dit voor alle aanslagen uitgemond in een nihil aanslag. Voor een nog op te leggen aanslag 2020 (over een fiscale winstverwachting van € 4.360.000) is nog een verliesverrekening van € 1.5 miljoen vanuit 2019 beschikbaar om daarmee te verevenen. Per saldo is er dan over 2020 tot een winstverwachting van € 2.8 miljoen belasting verschuldigd. Omdat over 2021 een fiscaal verlies wordt verwacht van € 4.5 miljoen, welke wordt terug-gewenteld op 2020, zal nóch over 2020 nóch over 2021 sprake zijn van verschuldigde Vennootschapsbelasting. Per

saldo resteert per ultimo 2021 nog een te verrekenen verlies van € 1.7 miljoen voor latere jaren. Alle in 2021 terugontvangen bedragen zullen (terug) worden gestort in de reserve grondexploitatie.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
Lasten			
TK_0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	113	113	-721
Saldo	113	113	-721

Overige baten en lasten

In de primaire begroting is in beleidsveld 0 onder product 913 een post voor onvoorziene lasten opgenomen van € 100.000. In 2021 is hiervan een bedrag van € 31.000 besteed aan de benoemingsprocedure van de burgemeester. Het resterende bedrag van € 69.000 is onderdeel is van het resultaat vóór bestemming.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Begroting vóór wijziging 2021	Begroting incl. wijziging 2021	Jaarrekening 2021
TK 0.8 Onvoorzien	100	69	
TK 0.8 Overige baten en lasten	1.023	3.134	157
Totaal	1.123	3.203	157

Paragrafen

Inleiding Paragrafen

Inleiding

Artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bepaalt dat in de begroting paragrafen moeten worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht (de paragraaf), waardoor de raad voldoende inzicht krijgt. Op deze wijze geven de paragrafen een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de genoemde onderwerpen (de voorgeschreven paragrafen) is telkens een financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie en bedrijfsvoering op de korte en langere termijn. De opgenomen paragrafen zijn:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering (en treasury)
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Realisatie ombuigingen 2021
9. Financiële gevolgen coronacrisis.

Paragraaf Lokale heffingen

Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over de WOZ en de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen voor het jaar 2021. De volgende belastingen worden door de gemeente Waalwijk opgelegd:

- Onroerende-zaakbelastingen;
- Rioolheffing;
- Afvalstoffenheffing / Reinigingsrechten;
- Hondenbelasting;
- Woonforensenbelasting;
- Verblijfsbelasting ;
- Precariobelasting;
- Reclamebelasting;
- Overige heffingen en leges.

In deze paragraaf gaan wij in op de bovengenoemde belastingen en leges. Per belasting- of legessoort hebben wij de begrote opbrengsten en werkelijk resultaten opgenomen. Ook is de hoogte van de tarieven van genoemde belastingen vergeleken met de tarieven van omliggende gemeenten. Hierdoor krijgt u inzicht van de belastingdruk bij vergelijkbare buurgemeenten. Tenslotte besteden wij aandacht aan kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, waarbij wij aangeven wat de financiële gevolgen zijn van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

Beleidsuitgangspunten 2021

Uitgangspunt is dat de tarieven voor de gemeentelijke dienstverlening 100% kostendekkend zijn (o.a. afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges). Voordat tarieven worden gecorrigeerd voor inflatie, wordt gecontroleerd of dit niet leidt tot meer dan 100% kostendekking. Dit laatste is op grond van de Gemeentewet niet toegestaan, zodat inflatiecorrectie dan achterwege dient te blijven. In het jaar 2021 zijn de tarieven volgens de wettelijke eisen vastgesteld.

OZB

Onroerende-zaakbelastingen

Onder de naam onroerende-zaakbelastingen wordt een belasting geheven van diegene die op 1 januari gebruik

maakt en/of in het bezit is van een pand. Te onderscheiden zijn:

- de gebruikersbelasting (niet-woningen), die wordt opgelegd aan degene die de onroerende zaak gebruikt;
- de eigenarenbelasting (woningen en niet-woningen), die wordt opgelegd aan de zakelijk gerechtigde (meestal de eigenaar) van een onroerende zaak.

Degene die op 1 januari van het belastingjaar de onroerende zaak in eigendom heeft en/of hiervan gebruik maakt, betaalt onroerende zaakbelasting voor het gehele jaar. De WOZ-waarde van de onroerende zaak vormt de basis voor de heffing. De waarde is via een WOZ-beschikking vastgesteld. De gemeente Waalwijk past tariefdifferentiatie tussen woningen en niet-woningen toe. Tariefdifferentiatie heeft een meer evenwichtige lastenstijging tussen burgers en bedrijven tot gevolg.

Bedragen x €1.000

Belastingsoort	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR061 OZB woningen	-6.240	-6.240	-6.313
PR062 OZB niet-woningen	-6.809	-6.809	-6.758
Resultaat	-13.049	-13.049	-13.072

Rioolheffing

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven om de aanleg en de instandhouding van het gemeentelijk rioleringsstelsel te kunnen bekostigen. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) zijn voor de langere termijn de vervanging van de riolering alsmede de onderhoudskosten aangegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR707 Rioolrechten	-3.607	-3.899	-3.906

Reinigingsrecht / afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten

Op basis van de milieuwetgeving is de gemeente verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen en af te voeren. Met betrekking tot de kostendoorberekening aan de inwoners hanteert onze gemeente het zogeheten diftarsysteem. De belastingplichtigen betalen, naast een vast bedrag, een bedrag per lediging. Belastingplichtigen met een minicontainer betalen daarnaast een bedrag per kilogram restafval of GFT-afval. Het tarief wordt jaarlijks vastgesteld aan de hand van de kosten, die in de begroting op het product "afvalverwerking" zijn geraamd. Reinigingsrechten worden geheven voor het ophalen van het bedrijfsafval en het gebruik maken van gemeentelijke milieustraten. De opbrengst is afhankelijk van het aantal contracten dat partijen met de gemeente hebben afgesloten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing	-3.829	-4.432	-4.716

Hondenbelasting

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een belasting dat als algemeen dekkingsmiddel mag worden beschouwd. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat gemeenten niet in strijd handelen met de internationale discriminatieverboden als de opbrengst niet specifiek wordt aangewend ter bestrijding van de kosten van bevuiling door honden. Medio 2017 is huis aan huis gecontroleerd op de aanwezigheid van honden. Deze actie heeft diverse meldingen opgeleverd. Daarnaast wordt sinds 2016 jaarlijks 25% van het totaal aantal huishoudens opnieuw gecontroleerd. Deze structurele controles leiden tot een hogere opbrengst.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR906 Hondenbelasting	-220	-220	-249

Woonforensenbelasting

Woonforensenbelasting

Woonforensenbelasting is een belasting die wordt geheven van personen, die niet in de gemeente wonen en minimaal 90 dagen of meer van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Een gemeente maakt kosten voor voorzieningen die door deze personen worden gebruikt, maar ontvangt hiervoor geen vergoeding uit het Gemeentefonds.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR907 Forensenbelasting	-16	-12	-9

Verblijfsbelasting

Verblijfsbelasting

Verblijfsbelasting wordt geheven van hotels, pensions, bed en breakfasts.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR905 Verblijfsbelasting	-601	-311	-185

Precariobelasting

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het gebruik van gemeentegrond. Hieronder valt niet alleen het plaatsen van containers en reclame-uitingen langs of op de openbare weg, maar bijvoorbeeld ook lichtbakken aan winkels welke boven gemeentegrond hangen en leidingen in de grond.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR916 Heffing precariorechten	-125	-100	-70

Reclamebelasting

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR908 Reclamebelasting	-88	-70	-73

Parkeerbelasting

Parkeren

Op een aantal plaatsen binnen de gemeente is er sprake van betaald parkeren. Met de parkeerbelasting kan direct worden gestuurd op het gemeentelijk parkeerbeleid. Het betaald parkeren heeft mede tot doel een verdeling aan te brengen in het gebruik van de toenemende schaarse ruimte.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR207 Parkeervergunningenheffingen	-770	-670	-719

Haven- en kadegelden

Haven- en kadegelden

Haven- en kadegelden zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de haven en de kade.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR208 Exploitatie havencomplex	-114	-112	-176

Grafrechten

Grafrechten

Voor het gebruik van de begraafplaatsen en bijbehorende diensten in verband met de begraafplaats heft de gemeente zogeheten lijkbezorgingsrechten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR705 Begraafplaatsrechten	-322	-343	-378

Marktgeden

Marktgeden

Voor het innen van standplaats op de markt is marktgeld verschuldigd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
PR302 Opbrengst straatmarkten	-31	-22	-23

Lokale lastendruk

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk is weergegeven in een bedrag per gezin. De lokale lastendruk is het totaal van de gemeentelijke belastingen dat per huishouden jaarlijks aan de gemeente moet worden voldaan. Het begrip is in het leven geroepen om op landelijk niveau de effecten van de lokale heffingen voor de burger te kunnen vergelijken. Het betreft hier de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid (COELO) stelt jaarlijks de "Atlas van de lokale lasten" op en geeft hiermee inzicht in de ontwikkeling van de lokale lastendruk. Hierbij wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste lasten hebben. In onderstaand overzicht is inzichtelijk gemaakt wat de lastendruk in 2021 voor een Meerpersoonshuishouden, een eigen woning met een WOZ-waarde van € 275.000 en één hond heeft bedragen.

	Heusden	Oosterhout	Waalwijk
OZB (woningen)	300	259	287

Afvalstoffenheffing	180	297	221
Rioolheffing	198	202	155
Hondenbelasting	59	34	51
Totaal	737	792	714

In het volgende overzicht is inzichtelijk gemaakt wat de lastendruk heeft bedragen voor een bedrijf met een WOZ-waarde van € 600.000. Voor de rioolheffing is de aanname gedaan dat het bedrijf niet meer dan 500m3 water heeft geloosd op het riool.

	Heusden	Oosterhout	Waalwijk
OZB eigenaren (niet-woningen)	1.410	1.260	1.384
OZB gebruikers (niet-woningen)	906	1.129	884
Rioolheffing	370	202	155
Totaal	2.686	2.591	2.423

Kwijtscheldingen

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente is in overeenstemming met de richtlijnen, die door het Rijk hiervoor zijn opgesteld. In 2021 is tot een totaalbedrag van € 213.000 (2020: € 181.000) aan kwijtscheldingen toegekend.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021
6615200 CIN: Kwijtschelding	137	178	213
Saldo na mutaties reserves	137	178	213

Overzicht belastingopbrengsten 2014-2021

Hieronder nog een overzicht van de belastingopbrengsten van 2014 tot en met 2021 (basis jaarrekeningscijfers, bedragen x € 1.000). Deze cijfers zijn inclusief afwikkelingsverschillen voorgaande jaren.

Belastingsoort	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
OZB	9.914	10.394	10.807	11.192	11.439	11.876	12.500
Rioolheffing	2.863	2.818	2.887	3.405	3.456	3.531	3.600
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	4.219	3.579	3.611	3.544	3.589	3.637	3.800
Hondenbelasting	148	158	202	196	211	212	220
Verblijfsbelasting (voorheen toeristenbelasting)	106	108	123	140	123	124	400
Woonforensenbelasting	14	19	12	14	11	14	
Precario	107	200	98	128	128	78	
Reclamebelasting	106	91	94	74	74	67	
Parkeren	1.839	1.612	1.444	1.065	742	749	600
Haven- en kadegelden	88	90	88	97	94	146	100
Grafrechten	373	348	305	347	335	343	300
Marktgeden	32	29	26	27	26	27	
Totaal	19.809	19.446	19.697	20.229	20.228	20.804	22.100

Kostendekkendheid tarieven

In de volgende tabel wordt de kostendekkendheid weergegeven.

bedragen x € 1.000

Kostendeckingsheffingen, retributies, leges	Begroting 2021	Rekening 2021
Afvalstoffenheffing		
- Netto kosten	3.017	2.307
-Overhead en verrekeningen	1.215	1.279
- BTW	200	200
-Baten	-3.829	-4.716
-Kostendeckendheid excl. inzet voorziening	86%	125%
- inzet voorziening	-603	929
-Kostendeckendheid incl. inzet voorziening	100%	100%
Rioolheffing		
- Netto kosten	2.213	2.067
-Overhead en verrekeningen	1.107	928
- BTW	400	400
-Baten	-3.607	-3.904
-Kostendeckendheid	97%	115%
- inzet voorziening	-113	508
-Kostendeckendheid incl. inzet voorziening	100%	100%
Grafrechten		
- Netto kosten	531	526
-Overhead en verrekeningen	331	331
-Baten	-343	-378
-Kostendeckendheid	40%	44%
Haven- en kadegelden		
- Netto kosten	544	640
-Overhead en verrekeningen	120	120
-Baten	-112	-176
-Kostendeckendheid	17%	23%
Marktgeden		
- Netto kosten	97	95
-Overhead en verrekeningen	57	57
-Baten	-31	-23
-Kostendeckendheid	20%	15%
Leges fysieke omgeving (bouw)		
- Netto kosten	2.018	1.896
-Overhead en verrekeningen	1.280	1.280
-Baten	-1.509	-1.636
-Kostendeckendheid	46%	52%
Leges dienstverlening (publiek)		
- Netto kosten	1.264	985
-Overhead en verrekeningen	480	480
-Baten	-830	-631
-Kostendeckendheid	48%	43%

Paragraaf Weerstandsvormogen

Inleiding

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die de gemeente loopt in zowel de exploitatie- als investeringsfeer. De gemeenteraad heeft 18 juni 2015 het kader voor deze paragraaf vastgesteld en heeft instructies gegeven voor de wijze waarop met risico's en risicomanagement moet worden omgegaan.

Weerstandvermogen

Weerstandvermogen

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die de gemeente loopt in zowel de exploitatie- als investeringsfeer. De gemeenteraad heeft 18 juni 2015 het kader voor deze paragraaf vastgesteld en heeft instructies gegeven voor de wijze waarop met risico's en risicomanagement moet worden omgegaan. Voor 2019 stond de actualisatie van de "Nota Weerstandvermogen en risicomanagement van de gemeente Waalwijk" ingepland. Er is een scan uitgevoerd naar de toepassing van het beleid en uitvoering en de conclusie is dat het bestaande beleid en uitvoering adequaat is en daarmee is een update niet noodzakelijk. De raad is door middel van raadsinformatiebrief 39-19 hierover geïnformeerd.

Kengetallen gemeente Waalwijk

Op grond van onderstaande kengetallen en rekening houdende met het weerstandvermogen op grond van de risicomatrix kan geconcludeerd worden dat de gemeente Waalwijk over een gezonde financiële positie beschikt. Weliswaar beschikt de gemeente over een relatief hoge schuldpositie maar deze is door het hoge investeringsniveau in de afgelopen jaren goed te verklaren. De risico's in de grondexploitatie zijn door afboekingen in de afgelopen jaren beheersbaar geworden en door een stijgende verkoop van gronden neemt de boekwaarde in de grondexploitatie af. Tenslotte is sprake van een lage lastendruk voor onze burgers ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Bedragen x € 1.000

Tabel 1 - Netto schuldquote

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2021	Rekening 2020	Rekening 2021
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	103.874	135.874	119.390
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	119.397	12.834	15.697
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	0	15.597	15.124
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	0	0	0
E	Uitzetting < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	0	8.876	3.865
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	0	761	357
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	0	4.778	4.888
H	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV)	158.450	179.014	170.882
	Netto schuldquote ((A+B+C-D-E-F-G) / H) x 100%	140,91%	85,30%	82,57%

Bij het berekenen van deze kengetallen is geconstateerd dat de Financiële activa niet juist werden ingevuld. Dit is met de jaarrekening 2020 hersteld en tevens ook voor de vergelijkende cijfers van de begroting 2021.

Tabel 2 - Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2021	Rekening 2020	Rekening 2021
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	121.415	135.874	119.390
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	119.387	12.834	15.697

C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	0	15.597	15.124
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	18.568	18.640	18.403
E	Uitzetting < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	0	6.262	3.865
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	0	572	357
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	0	4.778	4.888
H	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV)	158.450	179.014	170.882
	Netto schuldquote $((A+B+C-D-E-F-G) / H) \times 100\%$	140,26%	74,88%	71,8%

Regel A is in de kolom Rekening 2020 aangepast, tov deze tabel in de jaarrekening 2020, ivm abusievelijk foutief opgenomen bedrag voor vaste schulden.

Tabel 3 - Solvabiliteitsratio

		Begroting 2021	Rekening 2020	Rekening 2021
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	83.554	97.880	105.242
B	Balanstotaal	341.491	268.790	263.825
	Solvabiliteit $(A/B) \times 100\%$	24,47%	36,41%	39,89%

Tabel 4 - Kengetal grondexploitatie

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2021	Rekening 2020	Rekening 2021
A	Bouwgronden in exploitatie (cf. art. 38 lid b BBV)	25.234	12.441	1.338
B	Totale baten cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	158.450	179.014	170.882
	Grondexploitatie $(A+B) / C \times 100\%$	15,93%	6,95%	0,78%

Tabel 5 - Structurele exploitatieruimte

	Bij begroting ultimo jaar	Begroting 2021	Rekening 2020	Rekening 2021
A	Totale structurele lasten	144.783	163.431	150.844
B	Totale structurele baten	160.440	170.011	153.376
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	255	145	244
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.887	3.376	1.084
E	Totale baten	161.389	220.926	170.882
	Structurele exploitatieruimte $(B-A) + (D-C) / (E) \times 100\%$	10,72%	4,44%	1,97%

Tabel 6 - Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

	Bij begroting ultimo jaar (bedragen in € 1 / afgerond)	2020	2021
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	274	284
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	147	155
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	193	221
D	Eventuele heffingskorting	0	0
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C+D)	614	660
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1 (bron: COELO)	776	811
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	79,12%	81,38%

De belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishouden worden eenmaal per jaar door het COELO verstrekt. Hier is geen onderscheid tussen begroting en rekening.

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente kan worden omschreven als de mate waarin een gemeente in staat is financiële tegenvallers (risico's) op te vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft de mate van robuustheid van de financiële huishouding weer. Dit is van belang als zich een financiële tegenvaller voordoet. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te kunnen dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals de algemene reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit. Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele (ten behoeve van opvang eenmalige tegenvallers) en structurele (ten behoeve van structurele tegenvallers) weerstandscapaciteit.

Op grond van de nu bekende gegevens kan het volgende overzicht worden gegeven:
bedragen per januari 2022 (x € 1.000)

Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Reservecapaciteit		
Algemene reserve	15.668.966	
AR grondexploitatie	5.000.000	
Totaal reserve capaciteit	20.668.966	
Onbenutte belastingcapaciteit		

Onroerende zaakbelastingen (100% verhoging)		13.049.000
Onvoorzien		100.000
Totaal weerstandscapaciteit	20.668.966	13.149.000

Per januari 2022 bedraagt de totale weerstandscapaciteit € 33.817.966 (= € 20.668.966 + € 13.149.000).

De norm voor de onbenutte belastingcapaciteit is gebaseerd op de norm die het Rijk stelt voor gemeenten die in aanmerking willen komen voor een bijdrage op grond van artikel 12 Financiële Verhoudingswet.

De bepaling van de ratio is gebaseerd op een theoretisch model waarbij er vanuit wordt gegaan dat alle risico's gelijktijdig manifest worden en dat is niet zo. De 100% OZB verhoging past overigens in dit zelfde theoretische kader.

De Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie dienen feitelijk een geblokkeerd gedeelte te bevatten om het totaal van de risico's in de categorie "waarschijnlijk 1 maal per 5 jaar" te kunnen opvangen, thans € 6,5 miljoen. Indien een risico manifest wordt en er moet worden afgerekend dan moet de Algemene Reserve of Algemene Reserve Grondexploitatie onmiddellijk worden aangewend en daarmee kan de ratio onder druk komen te staan, immers de OZB verhoging en het beschikbaar komen van de hogere opbrengst zal altijd enige tijd duren. Hierbij moet wel worden aangetekend dat het uitzonderlijk zou zijn als alle risico's in categorie A op hetzelfde moment manifest worden.

Stille reserves

In het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 van de provincies is m.b.t. stille reserves in relatie tot het weerstandsvermogen het navolgende opgenomen:

1. Stille reserves nemen wij alleen mee als de actuele marktwaarde reëel is onderbouwd.
2. Daarnaast geldt als uitgangspunt dat de stille reserve geen gebruiksnut heeft voor de gemeenten en dat deze op korte termijn beschikbaar kan komen.

Gelet op het bovenstaande maken de stille reserves met ingang van 2020 geen onderdeel meer uit van het weerstandsvermogen.

Bovenstaande berekening van de weerstandscapaciteit is uiteraard een momentopname. De genoemde bedragen kunnen van jaar tot jaar fluctueren. Voor de afdekking van risico's heeft de gemeenteraad normen vastgelegd voor de noodzakelijke omvang van de Algemene Reserve.

De bekende risico's die betrekking hebben op de bouwgrondexploitatie zijn ook meegenomen bij de weerstandscapaciteit. De Algemene Reserve Grondexploitatie van € 5 miljoen maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Tevens vindt jaarlijks door middel van de nota grondexploitatie herijking plaats van de bouwgrondexploitatie en worden verliezen genomen en voorzieningen getroffen indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat t.z.t. een verlies manifest zal worden.

Risico's

In het BBV wordt een toelichting gegeven op de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Voorbeelden van risico's die wel tot de paragraaf weerstandsvermogen horen zijn

ondernemersrisico's (of bedrijfsrisico's) en hangen vooral samen met grondexploitatie, gebiedsuitbreiding, publiek – private samenwerking (PPS), sociale structuur (bij neergaande conjunctuur) en open einderegelingen.

Risicomatrix rekening 2021

Bij zowel begroting als bij de jaarrekening wordt een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix is een instrument dat systematisch inzicht geeft in de categorisering van aanwezige risico's. Teneinde het risicomangement te borgen wordt sinds 2013 bij het opstellen van het interne controleplan per te controleren proces een risicoanalyse gemaakt en deze analyse wordt gehanteerd bij de uitvoering van de interne controle.

Zoveel als mogelijk zijn de risico's in beeld gebracht en is inzichtelijk gemaakt in welke mate deze risico's beheerst worden. Nadere acties blijven nodig om tot verdere risicobeheersing te komen. Aan de hand van de Begroting en –rekening zijn per Beleidsveld de meest essentiële risicoterrijnen aangegeven en geplaatst in de risicomatrix. Onderstaand is een opsomming opgenomen van de geïdentificeerde risico's welke van belang zijn voor het weerstandsvermogen.

Toename risico's

Kaart nr. 34 Materiële vaste activa. Betreft voornamelijk gronden op Haven Acht Oost, kunnen die niet in exploitatie worden genomen dan lopen we een maximaal risico van € 1,5 miljoen, in de berekening is een bedrag van € 1,0 miljoen opgenomen was 0,1 miljoen.

Kaart nr. 35 Schade door cyberincident is voor een bedrag van 1 miljoen toegevoegd.

Digitale veiligheid blijft onlosmakelijk verbonden met de nationale veiligheid:

een aantasting ervan kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting." Concreet kan dit betekenen dat ICT systemen onbruikbaar worden als gevolg van een hack of ransomware aanval. De hack die heeft plaatsgevonden bij de gemeente Hof van Twente heeft grote gevolgen gehad voor de dienstverlening van deze gemeente en de schade loopt in de miljoenen.

Uiteraard heeft de gemeente Waalwijk maatregelen getroffen die een dergelijke aanval moet voorkomen maar er blijft altijd een risico bestaan.

Afname risico's

Geen.

Beoordeling beschikbare weerstandsvermogen

Met onderstaande ratio kan een norm gesteld worden voor een aanvaardbare relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's.

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Een ratio voor het weerstandsvermogen van 1.0 tot 1.4 wordt voldoende geacht. Een ratio van 0.8 tot 1.0 wordt als matig bestempeld, terwijl een ratio boven 1.4 aangemerkt wordt als ruim voldoende.

Het benodigde weerstandsvermogen kan als volgt berekend worden:

Risicoklasse	Kans op schade	Aantal Geïnterpreteerde schades	Maximale omvang max. totale schade	Percentage meegenomen
waarschijnlijk	1 X per 5 jaar	Schades 11	€ 8,1 miljoen	80% € 6,5 miljoen
mogelijk	1 X per 10 jaar	Schades 19	€ 9,5 miljoen	60% € 5,7 miljoen

onwaarschijnlijk	1 X per 15 jaar	Schades 16	€ 6,4 miljoen	40% € 2,6 miljoen
onbekend	1 X per 10 jaar	Schades 13	€ 5,3 miljoen	20 % € 1,1 miljoen
			€ 29,3 miljoen	€ 15,8 miljoen

Ratio $\frac{\text{€ } 33.817.966}{\text{€ } 15.800.000} = 2,14$ = uitstekend

Voor de gemeente Waalwijk bedraagt de ratio voor het weerstandsvermogen derhalve 2,14 en is daarmee te kwalificeren als uitstekend.

Met betrekking tot de ratio van 2,14 moet wel de kanttekening worden geplaatst dat rekening is gehouden met 100% verhoging van de OZB (€ 13.049.000) wordt die buiten beschouwing gelaten dan zakt de ratio naar 1,31 en is dan dus ook nog voldoende . Ook hier moet worden aangetekend dat niet alle risico's op hetzelfde moment manifest zullen worden.

Risicokaarten

Drugsafval

TLTH 1	Drugsafval
Informatie	1.De gemeente wordt regelmatig geconfronteerd met dumping van drugsafval (afval van de productie van synthetische drugs). Ze zijn niet alleen schadelijk voor het milieu en de gezondheid van mens en dier, de opruimkosten zijn ook nog eens erg hoog. De daders worden zelden gepakt, waardoor de schade van het opruimen - zo'n 25.000 euro per dumping - vaak voor rekening van gemeenten, natuurorganisaties of andere grondeigenaren komt. Indien vaten/jerrycans openbreken en in de bodem komen dan lopen de kosten als gevolg van sanering nog verder op.
Beheersmaatregelen	Bij het ontdekken van een dumping snel ingrijpen ter voorkoming van schade aan mens en dier en milieuschade.
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Status	Ongewijzigd

Schade door verkeerde- of niet-handhaving

TLTH 2	Schade veroorzaakt door verkeerde handhaving of door niet-handhaving
--------	--

Informatie	1. Fouten, die gemaakt worden bij vergunningverlening of handhaving en die schadeclaims en/of schades tot gevolg hebben worden afgedekt met een WA verzekering waarbij het eigen risico € 2.500 bedraagt. Overigens dient hierbij nadrukkelijk te worden aangegeven, dat de opdrachtgever verantwoordelijk blijft voor de uitgevoerde constructies en bouwplannen. In deze gevallen is dus de gemeente geen risicodrager.
Beheersmaatregelen	De meest risicovolle bedrijven worden frequent op deze risico's gecontroleerd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Status	Ongewijzigd

Communicatie

CSTR 3	Communicatie
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Misbruik huisstijl: organisatie doet zich voor als zijnde de gemeente Waalwijk. 2. Onjuiste tekst in gemeentelijke uitgaven (gemeentepagina, folders, internet): lezers stellen gemeente aansprakelijk / imagoschade bestuurders. 3. In eigen uitgaven (brieven, artikelen, kranten) suggereren dat de gemeente afzender is door gebruik gemeentelijk logo.
Beheersmaatregelen	Huisstijl is gedeponereerd bij het Benelux Merken Bureau. Fouten worden afgedaan met een rectificatie of het middel wordt voorzien van tekst dat het met uiterste zorg is gemaakt maar dat er fouten in kunnen staan waar de gemeente niet voor aansprakelijk kan worden gesteld. Op internet is een disclaimer opgenomen. Dit maakt dat het risico dat de gemeente loopt zo goed als nihil is. Door team Communicatie en het KCC worden de social media gevolgd als het gaat om berichtgeving over de gemeente Waalwijk (webcare).
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Rampenbestrijding en financiële aansprakelijkheid

TLTH 4	Rampenbestrijding en financiële aansprakelijkheid.
Informatie	1.Omvang risico is afhankelijk van de ramp. Optreden van een calamiteit vergelijkbaar met de brand van Chemie-Pack op bedrijventerrein Moerdijk in januari 2011 met forse milieuschade als gevolg. De rechter zal de mate van aansprakelijkheid beoordelen tenzij we zelf schuld bekennen.
Beheersmaatregelen	Het betreft hier de zogenaamde BRZO+ bedrijven, voor Waalwijk een 15tal bedrijven welke door de Omgevingsdienst worden gecontroleerd. Voorziening actuele rampenplannen en een adequate rampenorganisatie zowel kwantitatief als kwalitatief.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1.€ < 2,5
Status	Ongewijzigd

Evenementenbeleid en kermissen

TLTH 5	Evenementenbeleid en kermissen.
Informatie	1.De elektrische of mechanische attracties die een grote snelheid en/of hoogte kunnen bereiken kunnen een veiligheidsrisico vormen. Een ander risico vormt de diversiteit van deze attracties, het gaat om uiteenlopende attracties met mogelijk allemaal verschillende veiligheidsinstructies. Van toepassing is het Besluit "veiligheid van attracties- en speeltoestellen". Volgens de Arboretwetgeving moeten de attracties een periodieke inspectie krijgen, de kermisexploitanten zijn verplicht om een logboek bij zich te hebben waarin staat aangegeven wanneer deze inspecties zijn uitgevoerd. Een mogelijke aansprakelijkheid voor de gemeente valt niet uit te sluiten. Volgens de brancheorganisatie zijn alle kermisexploitanten verzekerd en worden alle attracties periodiek op veiligheid gekeurd. De controle van het logboek waaruit zulks blijkt ligt bij de gemeente. Wanneer die controle, om wat voor reden dan ook niet of onvoldoende plaatsvindt, kan er mogelijk toe leiden dat de gemeente mede aansprakelijk is bij een ongeval. Daarbuiten is het begrip evenementen rekbaar. Tijdens de kermis kan het goed geregeld zijn doch is dit niet altijd het geval bij andere evenementen. Bovendien; als een aanvraag voor een evenement niet of niet volledig is ingediend en daardoor risico's niet worden gezien, kan schade als gevolg van een evenement niet worden uitgesloten. Ook wanneer een evenement 'klein' lijkt te zijn en naar verwachting ook 'klein' zal blijven, kan een onverwacht grote toestroom van bezoekers en daarmee mogelijk gepaard gaande risico's niet worden uitgesloten. In dergelijke gevallen is (mede)aansprakelijkheid niet uit te sluiten.
Beheersmaatregelen	Tijdens de kermissen in Waalwijk dient er op worden toegezien dat de exploitanten in het bezit zijn van een logboek wat up to date is. Exploitanten worden privaats getoetst door een volgens het Warenwetbesluit Attractie en speeltoestellen aangewezen keuringsinstelling. De nVWA is verantwoordelijk voor toezicht op de kermissen. Zij controleren afgegeven certificaten. Vanuit vergunningverlening wordt gevraagd dergelijke certificaten te overhandigen. Grote en risicovolle evenementen worden getoetst in het evenementenoverleg waaraan ook politie en de brandweer deelnemen. Bij alle grote evenementen en bij evenementen waarvan het vermoeden bestaat dat er risicovolle activiteiten (kunnen) plaatsvinden wordt voorafgaand aan vergunningverlening aan de exploitant een veiligheidsplan gevraagd en wordt de exploitant op het voldoende (verzekeringstechnisch) afdekken van risico's gewezen. Vervolgens worden deze evenementen door toezichthouders gecontroleerd op veiligheidsaspecten. Indien veiligheidsrisico's niet of niet voldoende aantoonbaar kunnen worden afgedekt dan wordt geen vergunning verstrekt. Maar als een aanvraag niet of niet volledig is ingediend en daardoor risico's niet worden gezien, kan schade als gevolg van een evenement niet worden uitgesloten. In dergelijke gevallen is (mede)aansprakelijkheid niet uit te sluiten.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd

Realisering Oostelijke Insteekhaven

TREW 6	Realisering Oostelijke Insteekhaven
Informatie	De noodzaak voor een goed bereikbare containerterminal, die bediend kan worden met de grootste binnenvaartschepen (klasse 5), blijft onverminderd hoog. Door de ontwikkeling van bedrijventerrein Haven 8, voor grootschalige logistieke bedrijvigheid zal de behoefte alleen maar verder toenemen. Schaalvergroting en kostenreductie in de logistiek gaan hand in hand met

	<p>duurzamer vervoer over water.</p> <p>De definitieve gunning heeft plaats gevonden onder opschortende voorwaarde van het verlenen van een onherroepelijke natuurvergunning voor de aanleg en in bedrijf nemen van de haven. In de risicoreservering van de business case is een voorziening getroffen voor de consequenties van het stikstof dossier. Dat betreft extra onderzoek, vertraging in de planning, extra uren organisatie en aan- en verkoop van (rechten van) veehouderijen. Verder zijn er ook flinke stijgingen van indexeringen en prijsstijgingen van met name zand- en staal prijzen als gevolg van recente marktontwikkelingen. Wanneer bij definitieve inwerkingtreding van de aanneemovereenkomst duidelijk wordt wat de consequenties gaan zijn, moet dit voor het beschikbare gestelde krediet en de vastgestelde exploitatie opzet in beeld worden gebracht. Het gaat dan om het saldo van de optimalisaties en de extra kosten van de indexaties.</p> <p>Wij verwachten op zijn vroegst medio 2022 enige duidelijkheid te hebben over de haalbaarheid van een vergunning voor de Wet natuurbescherming, waarvan de aanvraag inmiddels wel is ingediend. Eventuele financiële consequenties met betrekking tot de uiteindelijke aanneemsom zullen pas duidelijk zijn op het moment dat de werkzaamheden kunnen starten na het afgeven van een onherroepelijke Natuurvergunning.</p>
Beheersmaatregelen	Er wordt in dit project gewerkt met een risicodossier waarin de risico's worden benoemd, gemonitord en maatregelen worden getroffen om de risico's te beheersen en een reservering is opgenomen ter dekking van die risico's.
Kans van optreden	divers
Bedrag in miljoen	een deel van de risico's zijn afgedekt in de risicoreserveringen in de business case. Dit is exclusief recente prijsstijgingen van de bouwkosten.
Status	Ongewijzigd

Achterstanden archivering

TIBF 7	Achterstanden archivering en informatiebeheer in vakapplicaties
Informatie	<p>1. Achterstanden in zowel dynamisch als semi-statisch analogo en digitaal archief. Hierdoor vormt de betrouwbaarheid van informatieverstrekking aan de burgers, organisaties en voor de (ondersteuning van de) bedrijfsvoering een risico. Kans op precedentwerking en financiële en juridische gevolgen zijn onvoorspelbaar. Zo ontstaat er een grotere kans op claims in het kader van de Wet dwangsom en beroep en imago schade voor de gemeente(rapportages van accountant, interne controle, archiefinspectie of rekenkamer).</p> <p>2. Naast de achterstanden verdient de compleetheid van dossiers aandacht. Er komen steeds meer vakapplicaties waardoor informatie versnipperd raakt en het beheer op meerdere plekken moet plaatsvinden. Het kost extra kennis en inzet om het informatiebeheer goed uit te voeren. Het vraagt ook extra kennis en discipline van alle medewerkers om de dossiervorming inhoudelijk op orde te hebben. Een incompleet dossier kan bij informatievoorziening aan burgers of organisaties een risico met zich meebrengen, ook voor de eigen bedrijfsvoering kan het een risico vormen. In vakapplicaties is het vaak technisch (nog) onmogelijk om te vernietigen, waardoor we weer het risico lopen niet aan de archiefwet te voldoen.</p>
Beheersmaatregelen	<p>1. DT heeft 12 januari 2015 Plan van aanpak vastgesteld m.b.t. wegwerken en voorkomen van achterstanden in archivering. Besloten is een last t.l.v. de knelpuntenpot voor de komende zes jaar van € 66.667,= per jaar voor de uitvoering van het Plan van aanpak op te nemen. Zorgdragen dat het management (de teamleiders) gaan sturen op digitaal en zaaksgewijs werken volgens geldende afspraken. Afspraak: er worden geen achterstanden meer opgebouwd. Deze opschoonactie is een nulmoment. Komende achterstanden zijn de verantwoordelijkheid van de afdelingen/teams, inclusief de financiële consequenties. Aan de hand van een, in tijd en financiën, gedetailleerde planning is er begonnen met de uitvoering van Het Plan van aanpak achterstanden. In deze planning hebben de meest risicovolle achterstanden de hoogste prioriteit gekregen. De uitvoering van de werkzaamheden is in 2020 vertraagd. Uw raad heeft het resterende budget voor dit project eind 2020 overgeheveld naar 2021. De uitvoering is in 2021 weer voortvarend voortgezet al bleek het moeilijk om aan gekwalificeerd personeel te komen die voltijds inzetbaar is. Dus we konden in 2021 minder uren inzetten dan gewenst. Hiertoe is in 2021 overheveling van het restant krediet gevraagd naar 2022. U heeft dit goedgekeurd. De achterstand in het controleren en waarden van digitale zaakdossiers is gezakt van 58.000 zaken in 2020 naar 22.048 begin 2022. Afronding van het project/besteding van het restant van het krediet door inzet van extra personeel zal in 2022 plaatsvinden. Omdat zaken niet direct gecontroleerd en gewaardeerd kunnen worden zal uiteindelijk een werkvoorraad overblijven, die min of meer constant moet blijven.</p> <p>2. In de begroting 2021 doelenboom bedrijfsvoering was opgenomen: nulmeting informatiesystemen uitvoeren en voor 10% van de systemen een beheercontract opgesteld hebben. We hebben de nulmeting uitgevoerd: er zijn 181 informatiesystemen binnen onze organisatie, waarvan 20 systemen die niet meer in gebruik zijn (181-20=161). Van de 161 systemen zijn er 50 systemen die geen gegevens bevatten en waar dus ook geen beheer op hoeft</p>

	te worden uitgevoerd. Dit betekent dat in totaal voor 111 systemen beheercontracten moeten worden opgesteld. In 2021 zijn 13 beheercontracten opgesteld. In 2022 zullen we hiermee doorgaan.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Exploitatie sportaccommodaties

TSPO 8	Exploitatie sportaccommodaties
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Continuïteit van de sportaccommodaties. 2. Aansprakelijkheid jegens derden. 3. Publieke rechten op juiste wijze afgekondigd.
Beheersmaatregelen	Sportbedrijf werkt conform de arbo en maakt periodiek een Risicoinventarisatie. Zwembaden voldoen aan de eisen WHVBZ. Keuringsdienst van Waren voert controles uit. Rechten en plichten zijn geregeld en worden in de voorzieningen aan het publiek kenbaar gemaakt.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Te ondiepe havens, plaatsen nooddeuren sluis

TORV 9	Te ondiepe havens/Sluis haven Waalwijk
---------------	---

Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Te ondiepe havens Door erosie van de dijklichamen en ophoping van slib in de verschillende havens loopt de gemeente als vaarwegbeheerder het risico dat zij aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan schepen en/of schroeven. Tevens worden bedrijven hierdoor onbereikbaar. In de Kerkvaartse haven is de bodembescherming bij aanleg een aantal jaar geleden door een schip grotendeels vernield. Hiervoor is destijds een vergoeding gedaan door onze car verzekering. Deze vergoeding bestond uit twee bedragen te weten één bedrag voor de geleden schade en een aanvullend bedrag omdat het herstel duurder wordt geprognoseerd door verzwaarde regelgeving. Dit laatste bedrag betreft ongeveer € 130.000,=. Beide bedragen zijn aan de gemeente uitgekeerd. Dit laatste bedrag mogen wij alleen behouden mits er daadwerkelijk bodembescherming opnieuw wordt aangelegd (geschatte kosten ca. 500.000,=), doen we niets dan moet dat bedrag terug. Gaan we inderdaad herstellen dan is het restant bedrag van € 266.000,= niet voldoende om de bodem-bescherming te herstellen. Oftewel in beide gevallen is er een financieel risico. 2. Sluis haven Waalwijk Recentelijk is de sluis van de Waalwijkse haven gerenoveerd. In de periode voorafgaand aan de renovatie werden schepen met een maximale lengte van 86 meter geschut. Uit de risicobeschouwing (Machinerichtlijn) is door de aannemer geconcludeerd dat de krachten die tijdens het schutproces op de deuren en de sluiswolk ontstaan, verdeeld moet worden over vier sets deuren i.p.v. twee sets deuren. Hierdoor neemt de schutcapaciteit af van 86 meter naar 82 meter. De mogelijkheid bestaat dat bedrijven die in het verleden met 86 meter schepen zijn bevoorrad, wellicht een claim bij de gemeente Waalwijk gaan indienen. Immers kunnen deze bedrijven hogere operationele kosten ondervinden, omdat de schutlengte is afgenomen en ervaren zij mogelijk een devaluatie op hun grondwaarden. De Havenverordening 2017 is inmiddels aangepast.
Beheersmaatregelen	Het is niet onmogelijk om met het implementeren van aanvullende maatregelen de sluis geschikt te maken voor langere schepen. Het college is van mening dat de extra kosten (≈0,8 miljoen euro) niet opwegen tegen het voordeel dat dan in de sluis 4 meter meer kan worden geschut.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,5

Status	Ongewijzigd
---------------	-------------

Onderhoud van de openbare ruimte

TORV 10	Onderhoud van de openbare ruimte
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aansprakelijkheid voor achterstallig onderhoud. 2. Onvoldoende vaktechnisch onderhoud. 3. Onvoldoende onderhoud trottoirs/fietspaden. 4. Pompunits defect.
Beheersmaatregelen	<p>De concepten schoon, heel en veilig vormen de kaders voor behoorlijk beheer in de gemeente Waalwijk. Voor de kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte, het onderhoud, de straatreiniging en onkruidbestrijding mogen gemeenten eigen ambities formuleren. De gemeente heeft echter als beheerder op grond van onder andere de Wegenwet en het Burgerlijk Wetboek ook een wettelijk zorgplicht om de openbare ruimte gedurende langere termijn 'schoon, heel en veilig' te houden. Hieronder valt bijvoorbeeld onderhoud aan bruggen en wegen, het snoeien van bomen, het treffen van verkeersmaatregelen en gladheidbestrijding. Gladheid wordt bestreden om de wegen in de wintermaanden veilig begaanbaar te houden. De gemeente levert hiervoor een inspanningsverplichting.</p> <p>Voor een adequate invulling van taken binnen deze kaders zijn inspecties essentieel. <i>Schoon, heel en veilig</i> wordt in alle facetten van beheer in gelijke mate gehanteerd en vormt de basis van onderhoudsstrategieën en inspecties. Op deze manier worden voorvallen van achterstallig onderhoud zoals beschreven in hoofdstuk 6.6 van de Notitie Materiele Vaste Activa van de Commissie BBV geprevenueerd.</p>
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	3. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	4. € <2,5
Status	Ongewijzigd

Risico's t.a.v. speeltoestellen/plaatsen

TORV 11	Risico's t.a.v. speeltoestellen / plaatsen
Informatie	1. Speeltoestellen worden intensief gebruikt, het onderhoud en het uitvoeren van veiligheidsinspecties zijn essentieel bij deze toestellen.
Beheersmaatregelen	Voor zowel de uitvoering van de veiligheidscontroles alsmede het uitvoeren van onderhoud zijn goede contracten afgesloten met gespecialiseerde onderhoudsbedrijven.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € < 0,1
Status	Ongewijzigd

Bereikbaarheid

TOOR 12	Bereikbaarheid
Informatie	1. Claims vanwege onbereikbaarheid tijdens werkzaamheden aan projecten waarbij de weg wordt afgezet.
Beheersmaatregelen	Er wordt maximale voorlichting verstrekt aan bewoners en bedrijven. Een bevredigende oplossing is ondanks alle inspanningen niet altijd mogelijk.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd

Civiltechnische werken

TOOR 13	Civiltechnische werken
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planschadeverzoeken art. 49 WRO. 2. Aanbestedingsproces verkeerd gevolgd. 3. Fricities met aannemer. 4. Schade aan bezittingen van anderen. 5. Ketenaansprakelijkheid: premies en belastingen.
Beheersmaatregelen	Voldoende gekwalificeerde medewerkers binnen de projectorganisatie voor de borging van kwaliteit van processen.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € < 0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk

Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	4. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	5. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Risico's bestemmingsplannen en bouwgrond-exploitatie

TREW 14	Risico's bestemmingsplannen en bouwgrondexploitatie
Informatie	<p>Jaarlijks worden via de nota grondexploitatie de resultaten van de lopende grondexploitaties herijkt en, indien nodig, voor de voorzienbare verliezen voorzieningen getroffen. Indien de lasten dusdanig zijn dat ze niet opgevangen kunnen worden binnen het complex en leiden tot een tekort dient over de Reserve grondexploitatie te worden beschikt en wordt een voorziening ten behoeve van dat complex gevormd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. risico 1 maal per 5 jaar 2. risico 1 maal per 10 jaar
Beheersmaatregelen	De exploitaties worden frequent gemonitord en indien verliezen voorzienbaar zijn dan worden die genomen of er worden maatregelen getroffen die erop gericht zijn de verliezen te beperken.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Waarschijnlijk

Bedrag in miljoen	2. € <2.5
Status	Ongewijzigd

Tijdige betaling erfpachtcanon

TREW 15	Erfpachtcanon
Informatie	1. Tijdige betaling erfpachtcanon: Er bestaat altijd enig risico m.b.t. het niet of niet tijdig betalen van de canon. Overigens staan dan invorderingsprocedures ter beschikking. Hierdoor is, vooral bij grote percelen in erfpacht, een risico aanwezig wegens het niet ontvangen van de canon. Indien erfpacht terug komt naar de gemeente, bijvoorbeeld door faillissement, dan komen de hieraan verbonden rentelasten ten laste van de exploitatie zonder dat er dekking tegenover staat in de vorm van een canon.
Beheersmaatregelen	Alertheid bij invordering. Bij de uitgifte van erfpacht de soliditeit (solvabiliteit) ondernemer toetsen. Bij nieuwe erfpachten wordt voorkomen dat de erfpachter de erfpacht kan beëindigen middels nieuwe erfpachtvoorwaarden. Tevens is in de nieuwe voorwaarden opgenomen dat de gronden niet terug kunnen naar de gemeente en de prijs waarop de canon berekend wordt niet lager kan zijn als de oorspronkelijke uitgifteprijs.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Ongewijzigd

Coronacrisis (Covid-19)

CSTR 16	Covid 19 (Coronacrisis 2020/21)
Informatie	Het COVID-19 virus heeft gevolgen gehad voor de financiën van 2020/2021 en mogelijk ook voor volgende jaren vanwege de maatschappelijke en economische impact. Voor 2021 en volgende jaren bestaat nog geen volledig inzicht in de financiële consequenties die zullen sterk afhankelijk zijn van de duur van deze pandemie en de mate van compensatie vanuit de Rijksoverheid. Vast staat in elk geval dat de gevolgen materieel van aard zullen zijn.
Beheersmaatregelen	Via voor- en najaarsbericht en zo nodig tussentijds zullen de financiële effecten voorzien van dekkingsmaatregelen voorgelegd worden aan de gemeenteraad.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 1,0
Status	Ongewijzigd

Garanties sportverenigingen (voetbal, handbal, tennis en hockey), garanties rechtspersonen op maatschappelijk vlak (WSW, Casade, St. Maasduinen, Thuishoven) en overige

TFIN 17	Garanties sportverenigingen (voetbal, handbal, tennis en hockey), garanties rechtspersonen op maatschappelijk vlak (WSW, Casade, St. Maasduinen, Thuishoven) en overige.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beperkt risico op het in liquiditeitsproblemen of faillissement geraken van sportverenigingen. 2. Zeer beperkte kans op faillissement en liquiditeits-problemen, echter de omvang van de uitstaande leningen is aanzienlijk. 3. Het risico van het niet in beeld hebben van een gewaarborgde geldlening.
Beheersmaatregelen	Instellingen waarvoor de gemeente Waalwijk een garantie heeft afgegeven zijn verplicht jaarlijks een saldobiljet te verstrekken en de geldgevers dienen de gemeente onmiddellijk te berichten indien betalingsproblemen ontstaan. Bij een aantal instanties wordt sinds 2013 de jaarrekening en accountantsverklaring opgevraagd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Verzekeringen

TFIN 18	Verzekeringen
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onverzekerde calamiteit. 2. CAR-verzekering door aannemer. 3. Eigenrisicodrager: vandalisme/glasschade
Beheersmaatregelen	Aannemers toetsen op betrouwbaarheid. Trachten te achterhalen wie de schade heeft veroorzaakt en dat verhaal toepassen. Beveiligingsmaatregelen doorvoeren.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <2,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <1,0
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Onzekerheid accres / financiële crisis, ontoereikende middelen bij beleidswijzigingen en / of nieuw beleid, stagnatie veronderstelde eigen groei

TFIN 19	Onzekerheid accres / financiële crisis, ontoereikende middelen bij beleidswijzigingen en / of nieuw beleid, stagnatie veronderstelde eigen groei.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitgaande van de "trap op, trap af-systematiek", de koppeling van het gemeentefonds aan de accres-relevante uitgaven van het rijk, dragen gemeenten op evenredige wijze bij in mee- en tegenvallers die optreden bij het rijk. Als onderdeel van het compensatiepakket Coronamaatregelen zijn VNG en de Fondsbeheerders overeen gekomen de accessen 2020 en 2021 te fixeren op de stand van de Meicirculaire 2020. Voor die jaren wordt dat dus ook de afrekening, tenzij er nog grote afwijkingen volgen. Bevriezen komt tegemoet aan de wens van rust en stabiliteit van beide gesprekspartners. Punt van aandacht is nog wel hoe we straks in 2022 gaan instappen. Na de fixatie in de jaren 2009 t/m 2011 gaf dat problemen in 2012 in het nadeel van de gemeenten. De VNG is er alert op. 2. In de regel voert het rijk bij beleidswijzigingen zgn. efficiency - kortingen door, waardoor vaak een extra beslag op gemeentelijke middelen wordt gelegd. In het kader van de transitie Jeugdzorg, AWBZ en participatie zijn de budgetten naar de gemeenten overgeheveld na forse kortingen. Het moet nog blijken of gemeenten in staat zijn om deze besparing te realiseren en daar komt nog bij dat het open einderegelingen betreft. In de loop van 2021 zijn forse reparatiemaatregelen in het vooruitzicht gesteld om de forse tekorten in het sociale domein terug te dringen. 3. Stagnatie van de groei vertaalt zich snel in een teruglopende algemene uitkering uit het gemeentefonds. De lasten voor de gemeente lopen hiermee niet parallel terug. Bijkomend effect is dat hoge lasten voor groot onderhoud van investeringen, die bij de eerste aanleg bekostigd zijn uit de grondexploitatie, onafwendbaar zijn en een steeds zwaarder beslag op de algemene middelen gaan leggen. 4. De herverdeling van het gemeentefonds is opnieuw verder uitgesteld, nu tot 1 januari 2023. Een eerdere globale inschatting liet een klein voordeel voor Waalwijk zien. Het is afwachten hoe de definitieve herverdeling er nu uit gaat zien.
Beheersmaatregelen	Snel inspelen op de actualiteit en indien aan de orde (meerjaren) begroting bijstellen.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	3. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Bedrag in miljoen	4. € Onbekend.
Status	Ongewijzigd

Renterisico en liquiditeitsrisico

TFIN 20	Renterisico en liquiditeitsrisico.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Openstaande posities in het geval van een stijgende markt (liquiditeitstekort). Indien op enig moment leningen moeten worden geherfinancierd en de marktrente is hoger dan de rekenrente dan ontstaan er tekorten. Openstaande posities in het geval van een dalende markt (liquiditeitsoverschot). 2. De liquiditeitsprognose is sterk afhankelijk van het doorgaan van de geplande transacties. Temporiseren of uitstellen van projecten leidt tot onnodige renteovertellingen. De praktijk leert dat met name de onzekerheid bij enkele grote projecten op het terrein van de grondexploitatie de planning in hevige mate kan verstoren. De markt is echter grillig en niet volledig in de vingers te krijgen.
Beheersmaatregelen	Aan de hand van rentevisies van grootbanken wordt een inschatting van de markt gemaakt, waarbij zo nodig de risico's van openstaande posities worden ingedekt of beperkt.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,5

Status	Ongewijzigd
---------------	-------------

Aanslag BTW/OB: onjuist uitgevoerde structuur leidt tot extra BTW-heffing

TFIN 21	Aanslag BTW/OB: onjuist uitgevoerde structuur leidt tot extra BTW –heffing.
Informatie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verkeerde labels in de financiële administratie kunnen bij een steekproef tijdens een periodieke controle leiden tot een naheffingsaanslag die velen malen groter is dan de feitelijke fout. 2. Voor diverse werkvelden werkt de BTW kostprijsverhogend. Het is niet ongebruikelijk en dus ook geoorloofd te zoeken naar mogelijkheden om de te betalen BTW tot een minimum te beperken. Het op deze wijze toepassen van de wet- en regelgeving is niet geheel zonder risico.
Beheersmaatregelen	De fiscale wetgeving blijft in beweging (jurisprudentie). Door regelmatig een belastingadviseur in de arm te nemen wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te beperken.
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	2. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie

TLTH 22	Zijn we goed voorbereid op een calamiteit/pandemie
Informatie	Onze gemeente loopt dagelijks het risico op een grootschalige crisis/calamiteit. De COVID-19 crisis is hierin uiteraard het meest actuele voorbeeld. Niemand kan precies voorspellen hoe de volgende crisis/calamiteit er precies uitziet. Denk aan een grote brand op een van onze industrieterreinen, of een grote kettingbotsing met meerdere slachtoffers op de A59. Er is altijd een risico dat de gemeente (gedeeltelijk) aansprakelijk is voor het ontstaan en het verloop van een crisis/calamiteit. In dat geval zal de reguliere financiële dekking voor afhandeling van de calamiteit niet altijd volledig zijn.
Beheersmaatregelen	De gemeente Waalwijk bundelt haar krachten met de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, de GHOR, brandweer en politie om zo goed als mogelijk voorbereid te zijn op rampen en crises. Zowel op preventief als repressief niveau wordt nauw samengewerkt. Lokaal worden de gemeentelijke medewerkers met een crisisfunctie twee keer per jaar opgeleid/getraind om hun eigen crisiswerkzaamheden goed uit te kunnen voeren wanneer dit noodzakelijk is. Ook wordt er minimaal een keer in de twee jaar een grootschalige crisisoefening in de gemeente Waalwijk georganiseerd. In alle opleidingen, trainingen en oefeningen worden de wettelijke taken zoals beschreven in de Wet Veiligheidsregio's als uitgangspunt genomen.
Kans van optreden	Laag
Bedrag in miljoen	1. € <0,1
Status	Ongewijzigd

Transitie AWBZ - Wmo 2015: Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen

TWYZ 24	Transitie AWBZ - Wmo 2015 Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen:
---------	--

Informatie	1. Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. De hoogte van het financieel risico is gebaseerd op de Rijkskortingen die voor de uitvoering van deze regeling zijn doorgevoerd.
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Transitie jeugdzorg

TWYZ 25	Jeugdzorg
Informatie	Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: 1. Het betreft een open einderegeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. De hoogte van het financieel risico is gebaseerd op de Rijkskortingen die voor de uitvoering van deze regeling zijn doorgevoerd.
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € < 1,0
Status	Ongewijzigd

Wmo-huishoudelijke hulp

TWYZ 26	Wmo-huishoudelijke hulp
----------------	--------------------------------

Informatie	<p>Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: 1.Het betreft een open eindregeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde aanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. De hoogte van het financieel risico is gebaseerd op de Rijkskortingen die voor de uitvoering van deze regeling zijn doorgevoerd. Juridische procedures (uitspraken Centrale Raad voor Beroep) kunnen leiden tot financiële consequenties dat kan individueel zijn maar kan ook collectief zijn en leiden tot het geheel wijzigingen van beleid met waarschijnlijk negatieve financiële gevolgen (zelfs met terugwerkende kracht). Het abonnementstarief WMO voor de eigen bijdrage kan een verdere aanzuigende werking hebben op het aantal aanvragen voor huishoudelijke hulp, waardoor deze kostenpost blijft toenemen.</p>
Beheersmaatregel	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). • Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Participatie

TMAO 27	Participatie
Informatie	<p>Kunnen we zorgplicht beperken / afbakenen: Het betreft een open eindregeling en daarmee bestaat het risico dat het aantal gehonoreerde uitkeringsaanvragen niet in overeenstemming is met het beschikbare budget. Dit risico kan zich voordoen bij de bestaande WSW populatie. Zowel de WSW populatie als de bijbehorende rijksvergoedingen nemen in de komende jaren af aangezien er geen instroom meer in de WSW is. Op persoonsniveau stijgen de loonkosten jaarlijks als gevolg van cao-verhogingen, maar ook de WSW subsidie stijgt op dit moment met nagenoeg hetzelfde percentage. Dit geeft echter geen garanties voor de toekomst en blijft een risico. Stand WSW per 31 maart: 171 fte -> stand WSW per 31 augustus 2020: 168 fte. Met een oplopend uitkeringsbestand en een dalende Rijksbijdrage (BUIG-budget) neemt het financieel risico toe. Risico is sterk conjunctuurgevoelig. Privacy wetgeving belemmert de gewenste efficiëncyslag: Eén gezin één plan kan bij het niet verstrekken van de noodzakelijke informatie niet worden gerealiseerd. Risico meegenomen in bovenstaande.</p>
Beheersmaatregelen	Periodieke uitgaven toetsen aan beleid en beschikbaar budget (conform P&C-cyclus). 2.Door middel van rapportagetool permanent monitoren en rapporteren aan management en bestuur.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <1,0
Status	Ongewijzigd

Databeveiliging

CSTR 28	Data beveiliging
Informatie	<p>1. Beveiliging persoonsgegevens Klantgegevens is één van de meest waardevolle bezittingen. Klantgegevens maken het mogelijk om beter invulling te geven aan de behoefte van de klant, geeft de mogelijkheid tot gerichte communicatie en kan gebruikt worden als een onderbouwing voor de begroting. Technologische ontwikkelingen zoals mobiel internet, social media, big data, proces mining en "the internet of things" geven de organisatie de mogelijkheid voor het verzamelen, verwerken en analyseren van meer en meer persoonlijke klant data. Als gevolg van deze trends stelt de maatschappij vragen bij de beveiliging van gegevens en hun privacy. Een gebrek aan privacy beveiligingsmaatregelen kan leiden tot imago schade, boetes en rechtszaken. Bewustwording op het gebied van privacy is essentieel om gelijke tred te houden met de huidige veranderende realiteit. Sinds de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in mei 2018 door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gehandhaafd wordt worden de normen rond de AVG steeds concreter en stelt de AP zich steeds nadrukkelijker op als toezichthouder met boetebevoegdheid.</p> <p>2. Informatiebeveiliging Ook als informatie geen persoonsgegevens zijn moet dit goed beschermd worden. Informatie is één van de voornaamste bedrijfsmiddelen van de gemeente Waalwijk. Het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van bepaalde informatie kan ernstige gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering maar ook leiden tot imago schade. Hiervoor moet de organisatie voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (de BIO).</p>
Beheersmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Functionaris gegevensbescherming (FG) aangesteld die onafhankelijk risico's bewaakt, adviseert en de organisatie privacybewust maakt. • Onafhankelijke Chief Information Security Officer (CISO) is in 2016 aangesteld. Deze functionaris bewaakt risico's, implementeert Baseline Informatiebeveiliging Overheid en investeert in bewustwording bij medewerkers. • Security & Privacy Officer aangesteld. Deze functionaris adviseert en ondersteunt teams vanuit de tweede lijn op het gebied van de AVG en informatiebeveiliging. • Aparte Risicokaart gemaakt voor 'schade door cyberincident'
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € 0,1- 1,0
Status	Gewijzigd
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	2. € 0,1 - 1,0
Status	Gewijzigd

Explosieven

TLTH 29	Explosieven
Informatie	<p>De Burgemeester heeft vanuit zijn verantwoordelijkheid voor openbare orde/veiligheid verzocht na te gaan of een gemeente breed onderzoek naar mogelijke locaties van explosieven (historisch onderzoek) noodzakelijk is.</p> <p>1. Het gemeentebreed onderzoek is inmiddels uitgevoerd en er is beleid geformuleerd hoe hiermee om te gaan om risico's te minimaliseren. Het beleid is 23 maart 2017 door de raad vastgesteld. Voor onderzoek naar de aanwezigheid van explosieven en de ruiming ervan is het nog steeds mogelijk om een suppletie van 68% van de kosten bij het rijk aan te vragen.</p>
Beheersmaatregelen	Onderzoeksgegevens benutten bij planontwikkeling en verkoop van gronden om schade te beperken en claims te voorkomen.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk

Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Vennootschapsbelasting (Vpb)

TFIN 30	Vennootschapsbelasting
Inleiding	<p>1.Vennootschapsbelasting (Vpb) Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente Waalwijk vennootschapsbelastingplichtig. Dit betekent dat de gemeente Waalwijk voor die activiteiten waarbij zij optreedt als ondernemer, vennootschapsbelastingplichtig is. Op basis van de inventarisatie is de gemeente belastingplichtig bij de grondexploitatie en slagboom-parkeren.</p> <p>2.Nieuwe BBV voorschriften per 1 juli 2016 BBV: De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die leiden tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking van deze wijzigingen. Onder andere vanwege de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen per 1 januari 2016. De wijzigingen gelden per 1 januari 2016 en zijn ook verwerkt in de rekening. De berekende effecten worden voortaan verwerkt in een structureel en reëel sluitende meerjarenraming.</p>
Beheersmaatregelen	Jurisprudentie zal met name de grenzen van de (on)mogelijkheden bepalen. Door ook regelmatig een belastingadviseur in de hand te nemen, wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te beperken. De financiële effecten zijn inmiddels opgenomen in de meerjarenraming 2022-2025.
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd
Kans van optreden	Onbekend
Bedrag in miljoen	2. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Milieu-/bodemsanering

TREW 31	Milieu-/bodemsanering
Informatie	<p>1.Milieu-/bodemsanering: Bij projecten waar de gemeente initiatiefnemer is kan een onverwachte bodemverontreiniging tot onvoorziene kosten voor bodemsanering leiden. Ook bij de aan-en verkoop van gronden kan een onverwachte bodemverontreiniging tot extra kosten leiden als er gesaneerd moet worden. Indien onverwacht een bodemsanering uitgevoerd moet worden zijn de kosten van te voren niet in te schatten, omdat deze afhankelijk zijn van de soort bodemverontreiniging, de hoeveelheid verontreinigde bodem en de wettelijke eisen.</p>
Beheersmaatregelen	Het risico kan voorkomen. Meestal kan de mogelijke sanering betaald worden uit de grondexploitatie. Indien dit niet het geval is moet een voorziening worden getroffen ten laste van de Reserve grondexploitatie.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk

Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg

TORV 32	Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg
Informatie	1. Voormalige stortplaats Gansoyensesteeg: Kan mogelijk verontreiniging van het grondwater tot gevolg hebben, waardoor voorzieningen dienen te worden getroffen. Het betreft al jaren een stationaire situatie. De verontreiniging loopt niet uit in de omgeving.
Beheersmaatregelen	Het risico zal nauwelijks voorkomen. Echter gezien de kans op grote gevolgschades is deze toch benoemd.
Kans van optreden	Onwaarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € Onbekend
Status	Ongewijzigd

Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)

THRM 33	Wet Gedeeltelijke Arbeidsgeschikten (WGA)
Informatie	<p>In 2017 koos de gemeente Waalwijk er voor eigenrisicodragers te worden voor de Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en dit risico te verzekeren. In 2017 was de premie bij de verzekeraar €106.410,- op jaarbasis. Per 1 januari 2018 is de keuze gemaakt voor eigenrisicodragerschap in eigen beheer. In 2018 en 2019 waren de staartlasten nog ondergebracht bij de verzekeringsmaatschappij (Amersfoortse). Vanaf 1 januari 2020 bestond er het risico op eventuele WGA-lasten. Voor de jaren 2018 & 2019 waren de werkelijke WGA-uitkeringskosten voor gemeente Waalwijk nihil en de kosten lopen vanaf 2020 voor het eerst op, vanwege de eerste nieuwe WGA-dossiers in eigenbeheer. Twee keer per jaar heeft de gemeente Waalwijk de mogelijkheid de financiering van de WGA aan te passen. In plaats van eigenrisicodragerschap in eigen beheer kan er voor gekozen worden dit risico opnieuw privaat of publiek (UWV) te verzekeren. Keuze publiek verzekeren betekent drie jaar blijven. Een verzekeraar betaalt alle risico's af die ontstaan in het verzekerde jaar. Bij verzekeren moeten we denken aan een premie die ligt rond de 1%, circa €150 K per jaar. Voor 2022 zit je daar met het UWV en eigenbeheer ruim onder.</p> <p>Wel is het belangrijk de ontwikkelingen jaarlijks te monitoren. Als blijkt dat de verwachte instroom in 2022 (4) een trend blijkt te worden, dan kan een nieuw advies (verzekeren) niet uitgesloten worden. Bij een nieuwe financieringskeuze is het overigens ook zo dat gemeente Waalwijk de WGA-kosten in eigenbeheer (1e ziekteperiode) altijd zelf afbetaald. Bij een nieuwe keuze (UWV of verzekeren) zal je daarom voor een bepaalde tijd dubbele kosten hebben (tot het moment dat de alle dossiers in eigenbeheer zijn uitgestroomd). Conclusie voor 2022: eigenrisicodragerschap in eigenbeheer is op jaarbasis de voordeligste optie (e.e.a. conform advies Robidus). Neemt de WGA-instroom verder toe dan kunnen de jaarlijkse kosten in eigenbeheer hoger uitpakken dan een private verzekering.</p>
Beheersmaatregelen	Vanuit Robidus direct casemanagement inschakelen voor begeleiding ziekte-traject en blijven volgen van een WGA-traject. Blijven monitoren van zieke (oud-)medewerkers en tijdig herbeoordelingen aanvragen bij UWV. Proberen om WGA-status om te laten zetten in IVA (geen doorbelasting) of herbeoordeling naar minder dan <35% arbeidsongeschikt (geen uitkering meer).
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	1. € <0,5
Status	Ongewijzigd

Voorraad gronden

TREW 34	Materiële vaste activa
Informatie	<p>1. Compensatiegrond Dit betreft de gronden die in bezit zijn en ingezet kunnen worden als ruilobject bij toekomstige verwervingen.</p> <p>2. Materiële vaste activa algemeen De commissie BBV heeft besloten om de categorie NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) af te schaffen en deze op de balans onder de MVA (materiële vaste activa) als "strategische gronden" te verantwoorden. Gevolg hiervan is dat toerekening van rente en de uren welke voorheen aan deze complexen werden toegerekend ten laste komen van de reguliere begroting.</p> <p>3. Materiële vaste activa Haven Acht Oost De risicokaart "Materiële vaste activa Haven Acht Oost" is geënt op de in voorraad zijnde grond gelegen aan de noordzijde van de A59 ten oosten van de Gansoyensesteeg. Voor dit gebied lopen we een risico van afwaardering van de gronden van bijna € 1,5 mio. indien (een gedeelte van) de gronden via een planologische maatregel niet omgezet zouden kunnen worden in bedrijfsgrond. Dit risico treedt mogelijk op in 2022 voor € 0,2 mio. , in 2023 voor € 0,1 mio, in 2025 voor €0,9 mio en in 2026 voor €0,3. Dit is het maximale risico uitgaande van het feit dat er geen wijziging van het bestemmingsplan kan plaatsvinden, er derhalve geen grond verkocht kan worden waarbij nog geen civieltechnische werkzaamheden zijn uitgevoerd.</p>
Beheersmaatregelen	<p>De hoeveelheid compensatiegronden afstemmen op het grondbeleid zodat strategische aankopen mogelijk gemaakt kunnen worden. Onnodige compensatiegronden dienen, indien mogelijk, verkocht te worden zodat het risico zich beperkt. Jaarlijkse toetsing aan de actuele waarden van landbouwgrond.</p> <p>Onderzoek doen of het planologisch mogelijk is om de juiste bestemming te geven aan de gronden ten oosten van de Gansoyensesteeg waardoor het risicoprofiel van bijna € 1,5 mio kan vervallen.</p>
Kans van optreden	Mogelijk
Bedrag in miljoen	1,2,3 < € 1,5
Status	Gewijzigd

Schade door cyberincident

TICT 35	Schade door cyberincident
Informatie	<p>De digitale wereld staat niet op zichzelf. Daarom is het te beperkt om de digitale dreiging enkel vanuit een technisch perspectief te bekijken. Digitale middelen worden gebruikt door mensen en organisaties en hebben daarmee een functie in onze samenleving en economie. Een aanval op digitale processen heeft dus ook effect op het functioneren van organisaties en de maatschappij.. Zo kan ook de dienstverlening van de gemeente tot stilstand komen, met alle maatschappelijke gevolgen van dien. Zoals het treffend in de inleiding van de Cybersecuritybeeld 2021 (Nationaal Cyber Security Centrum) omschreven staat: "Digitale veiligheid blijft onlosmakelijk verbonden met de nationale veiligheid: een aantasting ervan kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting." Concreet kan dit betekenen dat ICT systemen onbruikbaar worden als gevolg van een hack of ransomware aanval.</p>

Beheersmaatregelen	Een pakket aan maatregelen op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid is grotendeels geïmplementeerd. Naast organisatie en mens controles zijn vanuit de techniek de volgende maatregelen genomen: Penetratie testen (ethical hackers), firewalls, anti-virus, netwerksegmentatie, anti-spam, beveiligde e-mail, certificaten, beveiligingsstandaarden voor websites, logische toegangsbeveiliging, two-factor-authenticatie.
Kans van optreden	Waarschijnlijk
Bedrag in miljoen	0,1 < € 1,0
Status	Nieuw

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Ambitie

Wij voorzien in de maatschappelijke wens de openbare ruimte, schoon, heel en veilig te houden en ons gemeentelijk vastgoed duurzaam in stand te houden tegen efficiënte inzet van gemeenschapsgeld. Wij streven naar betrouwbaarheid in onze processen en afspraken.

Beheer openbare ruimte

Groen

Wat willen we bereiken?

Waalwijk over 25 jaar nog net zo groen! Door de hoge parkeerdruk, benodigde beschikbare ruimte voor kabels en leidingen en de besparingen op het groenonderhoud, is de hoeveelheid en de kwaliteit van het groen in de woonstraten afgenomen. In straten die worden heringericht, worden meer bomen gekapt dan dat er worden aangeplant. Zeker ook gezien we op weg willen naar een klimaatbestendig Waalwijk zal de gemeente Waalwijk groener moeten worden.

Wat gaan we ervoor doen?

- Opstellen en vaststellen groene agenda
- Opstellen groenbeleidsvisie
- Opstellen bermenbeleid/beheer

Wat hebben we gedaan in 2021?

Groene agenda: we zijn doorgegaan met de uitvoering van de projecten (zie onder).

Groenbeleidsvisie: uitwerking richtlijn groenbeleidsvisie (o.b.v. college-besluit okt. 2021).

Bomenbeleidsplan: gestart met de implementatie van het Handboek Bomen en de integratie daarvan in het beheersysteem.

Hondenbeleid: Dit beleid (incl. pilot) is opgezet met als doel het terugdringen van de overlast van hondenpoep en het vergroten van het plezier voor hond en baas. Naast de aanpassingen in de openbare ruimte, richten wij ons vooral op gedragsverandering. Om verandering van gedrag te bereiken is een uitgebreid communicatieplan opgesteld. De pilot vindt plaats in een deel van de wijk Zanddonk/Zanddonk-Zuid (zie ook de bestuurdersbrieven 33-21 en 86-21).

Speelruimteplan: onze focus lag op het formuleren van een opdracht om natuurlijke speelomgevingen te maken met diverse sport- en spelelementen. Daarna zijn de aanbestedings-documenten uitgewerkt. Het betreft hier een Europese aanbesteding. De uitkomst van deze aanbesteding wordt op zijn vroegst verwacht in het eerste kwartaal 2022 (zie ook bestuurdersbrief 57-21).

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Een aantal projecten van de groene agenda heeft vertraging opgelopen door uitval van een aantal medewerkers van de vakgroep groen. Hierdoor zijn een aantal projecten van 2021 wel voorbereid, maar worden pas in 2022 uitgevoerd.

Openbare verlichting

Wat willen we bereiken?

Het realiseren en in stand houden van een duurzame en betrouwbare openbare verlichting, waarbij de burger zich veilig voelt in het openbaar gebied.

Daartoe zullen we blijven investeren en meewerken aan de ontwikkeling en toepassing van een duurzame, betrouwbare openbare verlichting, op tijdstippen dat het nodig is. Hierbij wordt de benodigde verlichtingskwaliteit gerealiseerd tegen economisch en maatschappelijk verantwoorde kosten.

De gemeente Waalwijk heeft zich geconformeerd aan het landelijk Energieakkoord.

Er wordt momenteel gewerkt aan een keuzenotitie waarin uitgewerkt wordt welke middelen er nodig zijn om de doelstellingen uit dit akkoord te bereiken.

Wat gaan we er voor doen?

- Uitvoering geven aan het Beleidsplan Openbare verlichting
- Uitvoering geven aan het integraal uitvoeringsprogramma (IUP)
- Pilotprojecten realiseren om ervaringen op te doen richting Smart City
- Uitvoering geven aan klein en groot onderhoud om een betrouwbare installatie in stand te kunnen houden

Wat hebben we gedaan in 2021?

Het beleidsplan Openbare verlichting is door de gemeenteraad vastgesteld. We zijn momenteel bezig met de uitvoering van het nieuwe beleidsplan, het IUP en het klein en groot onderhoud aan de lichtmasten. De ingezette vervanging naar LED heeft in 2021 een energiebesparing van 23% opgeleverd ten opzichte van 2020. In april 2021 is de nieuwe aannemer voor onderhoud, storingsen en schades gestart na gunning van de aanbesteding. De samenwerking verloopt in volle tevredenheid.

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Water / Riolering

Wat willen we bereiken?

“Doelmatig op weg naar een klimaat bestendig Waalwijk”

Gemeente Waalwijk wil zich op een doelmatige wijze ontwikkelen tot een klimaatbestendige stad. Bij de uitvoering van haar watertaken dient de gemeente zich te houden aan de wettelijke kaders en beleidslijnen. Het speelveld is echter ruimer dan alleen de wet. Het klimaat verandert en leidt tot extremere buien. De openbare ruimte wordt steeds voller en de burger is beter geïnformeerd en stelt steeds hogere eisen. Stedelijk waterbeheer speelt hierbij een belangrijke rol.

De ambitie voor Waalwijk luidt daarom als volgt:

- In 2021 handelen we water robuust en klimaatbestendig bij het (her)ontwikkelen van onze gebouwde omgeving en nemen we deze thema's mee in onze ruimtelijke plannen en zorgen we vanuit het principe “de vervuiler betaalt” voor de noodzakelijke middelen.
- In 2043 is de gemeente klimaatneutraal en de gebouwde omgeving zo goed mogelijk water robuust en klimaatbestendig ingericht. Leefomgevingsaspecten worden integraal opgepakt. De relatie natuur en water is versterkt; de relatie water en ruimtelijke inrichting geeft aan water voldoende ruimte, het afkoppelbeleid is uitgangspunt.

Wat gaan we ervoor doen?

- Uitvoering geven aan het Integraal Waterplan Waalwijk (IWW)
- Uitvoering geven aan het Integraal UitvoeringsProgramma (IUP)
- Klimaatbestendige projecten oppakken en uitvoeren, waarbij we uitvoering geven aan de

klimaatbestendig Waalwijk, uitvoeringsagenda 2022-2026.

- Opstellen van een nieuw Basis RioleringsPlan (BRP)

Wat hebben we gedaan in 2021?

We hebben in 2021 uitvoering gegeven aan het IWW en het IUP. We hebben daarmee ook gekeken naar de klimaat bestendige maatregelen. In 2020 is het IWW aangeboden aan de gemeenteraad. In 2021 is de uitvoeringsagenda 2022-2026 Klimaatbestendig Waalwijk opgesteld en aan de Raad aangeboden. Tevens zijn we in 2021 gestart met een afkoppelsubsidie (conform het IWW) om het afkoppelen van hemelwater van het gemengde stelsel bij de inwoners van en bedrijven in Waalwijk te stimuleren. Op basis van het Basis RioleringsPlan (BRP) beheren we de riolen in onze gemeente. Het nieuwe BRP is in de maak (oplevering in 2022). Onze voorkeur gaat in principe uit naar vervanging waarbij we streven naar de integrale aanpak van de gehele openbare ruimte zoals die wordt verwoord in het IUP. Naast rioolvervanging passen we tegenwoordig ook 'relining' of 'relinen' van het riool toe. Zeker bij complexe werken (bijvoorbeeld dicht bij gevels, riolen met een forse ligdiepte zoals recent in de Putstraat, etc, etc.) waarbij het vermijden van risico's en vervanging te veel overlast geeft biedt deze ideale rioolrenovatie-techniek uitkomst. Dankzij deze methode kunnen riolen worden gerenoveerd zonder de openbare ruimte geheel op te breken. Het riool krijgt een nieuwe binnenkant en kan er weer tientallen jaren tegenaan.

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Wegen/verhardingen

Wat willen we bereiken?

Artikel 16 van de Wegenwet regelt het onderhoud van wegen, de toegankelijkheid van openbare wegen en bevat enkele verplichtingen voor de wegbeheerder. Een van die verplichtingen is de hen toegewezen wegen in goede staat te houden en verantwoord te beheren.

De gemeenteraad van de Gemeente Waalwijk heeft hiervoor het plan "Beeldkwaliteit Onderhoud Wegen" vast gesteld. Eén van de punten is om voor alle wegen in Waalwijk te komen tot de classificatie "minimaal veilig". Dit met zo min mogelijk inzet van financiële middelen en met zo min mogelijk maatschappelijke overlast.

Wat gaan we ervoor doen?

- Uitvoering geven aan het integraal uitvoeringsprogramma (IUP)

- Uitvoering geven aan het klein- en groot onderhoud om te kunnen blijven voldoen aan de classificatie minimaal veilig.

Wat hebben we gedaan in 2021?

We hebben in 2021 uitvoering gegeven aan het IUP en aan het klein en groot onderhoud zoals het asfaltbestek.

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Vastgoed

Vastgoed algemeen

Ambitie

De gemeente Waalwijk wil voorzien in maatschappelijk vastgoed voor instellingen, maatschappelijke initiatieven en verenigingen die het gemeentelijk beleid ondersteunen of faciliteren of uitvoering geven aan de kerntaken van de gemeente. Deze kerntaak kan de gemeente Waalwijk uitvoeren in vastgoed dat in eigendom is of in gehuurd vastgoed. Eigendom is op de lange termijn de financieel meest voordelige optie. Huren kan een goed alternatief zijn bij tijdelijke vraag, of wanneer het gewenste object, of de grond daaronder, in handen van een ander is.

De gemeente Waalwijk heeft vastgoed in haar bezit om publieke doelen te bereiken. Die zijn een mix van wettelijke taken (onderwijshuisvesting, reiniging), ambities (theaters, musea) en prioriteiten (zorg voor ouderen, uitmuntende sportvoorzieningen). En om ze te bereiken zijn goede voorzieningen nodig. De opbrengsten van goede dienstverlening zijn het welzijn en gezondheid van inwoners, een aantrekkelijke woonstad of een goed vestigingsklimaat.

Wat willen we bereiken ?

Uit het onderzoek is gebleken dat er te weinig grip, sturing en controle is op het gemeentelijk vastgoedbeheer. De Rekenkamer concludeert dat het zeer wenselijk is te komen tot een centrale vastgoed organisatie, waar het gemeentelijk vastgoed wordt ondergebracht. Het oprichten van zo'n centrale vastgoed organisatie is een groeiproces, waarbij zorgvuldigheid is geboden. Er is binnen de gehele gemeentelijke organisatie veel data beschikbaar. Het doel is deze data centraal te organiseren waardoor efficiënt en effectief data- en vastgoedbeheer kan plaats vinden. Een volgende stap vanuit het centraal vastgoedbeheer is de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed om de klimaatdoelstellingen van de gemeente Waalwijk te kunnen behalen en als gemeente een voorbeeldrol te kunnen vervullen richting inwoners en bedrijven. Op dit moment vindt er slechts op ad hoc basis en daar waar sprake is van vervangingsinvesteringen verduurzaming van gemeentelijk vastgoed plaats. Indien er (op strategisch niveau) een duidelijk beeld is van de vastgoed organisatie, zijn in het kader van de verduurzaming meer effectieve keuzes te maken, waardoor mede wegens schaalvoordeel, financieel voordeel te behalen is.

Wat gaan we ervoor doen ?

- Uitvoering geven aan het meerjaren onderhoudsplan voor het vastgoed
- Maatregelen treffen om te voldoen aan de wet- en regelgeving
- Opstellen plan van aanpak van het centraliseren van het vastgoed cluster
- Opstellen plan van aanpak voor de verduurzaming van het vastgoed

Wat hebben we gedaan in 2021?

Het oprichten van een centraal cluster vastgoed is een groeiproces. Het cluster vastgoed gaat de komende jaren een stap maken van operationeel - naar asset management om vervolgens als strategisch vastgoedbeheerder te kunnen optreden. Om te komen tot strategisch vastgoedbeheer van alle vastgoedmanagement taken is er op basis van benchmark-gegevens in 2020 een organisatorische formatie van 5,5 fte voor het cluster Vastgoed voorgesteld.

In 2021 is de formatie van het cluster vastgoed uitgebreid van 1,94 fte naar 3,67 fte (per 1 september 2021). Dit stelt het 'nieuwe' cluster in staat om te werken aan het centraliseren van diverse vastgoedtaken bij vastgoed, het organiseren van accountmanagement, het vormgeven van vastgoedrapportages en deelname aan de grotere projecten, waarin ook gemeentelijk vastgoed een positie in heeft.

Het cluster vastgoed heeft uitvoering gegeven aan het meerjarenonderhoudsplan (MOJP) voor het vastgoed. Daarnaast heeft het cluster in 2021 gewerkt aan een inventarisatie van alle huur-overeenkomsten en opstalrechten én een opzet van globale kostprijsberekeningen gemaakt. Dit ter voorbereiding van het maken van nieuwe huur- en gebruikersovereenkomsten.

Ook de werkzaamheden voortvloeiende uit de Nota Duurzaamheid zijn opgepakt (waaronder o.a. de verduurzaming van het sportpark De Gaard) en is er interdisciplinair gewerkt aan het opstellen van de overeenkomsten voor het Schoenkwartier, het project Inclusie/Toegankelijkheid en diverse (aankomende) onderwijs-vastgoedprojecten.

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Geen bijzonderheden te melden.

Duurzaam vastgoed

Verduurzaming van het vastgoed

'De gemeentelijke vastgoedportefeuille beperken tot een maatschappelijke kernvoorraad en deze op basis van slimme investeringswijzen en -momenten verduurzamen, waarbij wordt

aangesloten bij het tijdspad zoals is vastgesteld in het beleidsdocument 'Duurzaam Waalwijk' en het door de raad vastgestelde plan van aanpak Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

De uitgangspunten om te komen tot een CO2-reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050, zoals deze zijn geformuleerd in het beleidsdocument 'Duurzaam Waalwijk,' vormen mede de basis voor de opgenomen uitgangspunten voor de verduurzaming.

Verduurzaming begint bij eigenaarschap, om vanuit deze betrokkenheid met het vastgoed de klimaat- en verduurzamingsdoelstellingen te kunnen behalen. De vorming van een cluster vastgoed, van waaruit de coördinatie voor de verduurzamingsopgave ligt, is daarbij onontbeerlijk gebleken.

Het plan van aanpak voor de verduurzaming van het vastgoed is door de gemeenteraad in 2020 vastgesteld en wordt inmiddels uitgevoerd. Gestart is met verduurzaming van de (buiten)sportaccommodaties.

Wat hebben we gedaan in 2021?

Om het gemeentelijke vastgoed te verduurzamen is inzicht in de objecten en de toekomst daarvan nodig. Het inzicht wordt verkregen door de Smart scans die worden gedaan door partner Klictix waarvan er in 2021 12 zijn uitgevoerd en in 2022 nog eens 20 volgen. Daarnaast is in 2021 een aanzet gemaakt voor de aanbesteding van nieuwe meerjarenonderhoudsplannen waarbij de verduurzamingsopgave in technische en financiële zin inzichtelijk wordt gemaakt. De aanbesteding zal het eerste kwartaal van 2022 worden gegund.

Aanvullend wordt op basis van toekomstbestendigheid, bouwjaar en vanuit de behoefte vanuit het beleidsveld beoordeeld welke aanpassingen aan de gebouwen gedaan kunnen worden. Hierbij wordt zoveel als mogelijk aansluiting gezocht bij de natuurlijke vervangingsmomenten van met name installaties, maar ook bouwkundige en functionele aanpassingen worden hierin meegenomen. Het streven is de komende 12 tot 15 jaar jaarlijks drie tot vijf panden te verduurzamen en waar mogelijk aan te passen naar energie neutraal. Op die manier voldoet gemeente Waalwijk aan haar gestelde doelstelling om in 2043 haar eigen bezit energieneutraal te kunnen exploiteren

Onderdeel van het behalen van de klimaatdoelstellingen is het verduurzamen van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Door de deelportefeuille (buiten)sport als pilot op te pakken maakt de gemeente voor een breed en groot publiek zichtbaar dat er uitvoering wordt gegeven aan de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Voor de voetbalverenigingen NEO '25 en RWB op sportpark De Gaard is de businesscase uitgewerkt in een uitvoeringsplan. De uitgewerkte businesscases voor beide verenigingen zijn in samenspraak met de gebruikers (besturen van verenigingen en haar vertegenwoordigers) uitgewerkt en besproken. De verenigingsbesturen kunnen zich vinden in het uitvoeringsvoorstel. In 2022 wordt, bij positieve besluitvorming door de raad, overgegaan tot verduurzaming van sportpark De Gaard. Daarmee gaan we een forse stap maken richting een energieneutraal sportpark.

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Bij cultureel centrum Den Bolder vindt een renovatie plaats. De geplande duurzaamheidsmaatregelen worden om budgettaire redenen hier niet doorgevoerd. De uitbreiding vindt nu op een dusdanige wijze plaats dat het realiseren van duurzaamheidsmaatregelen niet worden gehinderd door de aanpassingen die in 2022 plaats zullen vinden.

Notitie vastgoed 2022

In deze notitie wordt aangegeven wat de meest omvangrijke projecten en activiteiten zijn geweest in 2021. Ook geven we toelichting op de onderwerpen die helaas van de planning zijn afgevallen, maar ook waar we de komende periode op willen gaan focussen (zie ontwikkeltraject in de bijlage). Uit het rekenkameronderzoek over vastgoed kwam het

advies om jaarlijks de raad via een rapportage te informeren over het vastgoed. Met deze notitie wordt invulling gegeven aan dit advies. Voor de rapportage klik hier.

Paragraaf Financiering (en treasury)

Financiering (en treasury)

Inleiding / ambitie

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury gaat over de financiering van beleid en het aantrekken van het geld dat daarvoor nodig is.

1. Algemene ontwikkelingen / wat willen we bereiken

De wereldwijde Coronapandemie zorgde ervoor dat de publieke sector rentes ook in het afgelopen jaar bleven staan op historische diepten. Veel centrale banken hebben ter ondersteuning van de economie ongekende hoeveelheden aan liquide middelen in de economie gepompt. In tal van sectoren kwam het leven nagenoeg tot stilstand in verband met lock-downs en reis- en uitgaansverboden. De economie werd met tijdelijke stimuleringsregelingen ondersteund. Wereldwijd zijn als gevolg daarvan de schulden met ongekende hoeveelheden opgelopen. Aan het einde van 2021 was sprake van het significant oplopen van de inflatie, zelfs tot historische hoogten. Voor 2022 wordt een inflatie verwacht van circa 4% en voor 2023 wordt circa 2½% verwacht. De mildere omicron-variant van het coronavirus zorgt voor versoepelingen en een opleving van de economie. De aflossing van de extra opgelopen schulden wordt vooralsnog op het bordje gelegd van toekomstige generaties.

De Nederlandse overheid en daarmee de decentrale overheden profiteerden gedurende het jaar 2021 eveneens van de lage rente. In heel 2021 waren de tarieven voor 1-maands kasgeld circa -0,55% en voor rekening-courant krediet circa -0,45%. Voor 10-jaars fixe leningen lagen de tarieven vrijwel steeds onder de 0%. Kort financieren bleef voordelig en naar verwachting blijft dit voorlopig ook nog aantrekkelijk.

2. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille / wat gaan we daarvoor doen

We hebben de liquiditeitsplanning regelmatig bijgesteld. Dat hebben we onder andere gedaan aan de hand van het overzicht met de kasstromen van het grondbedrijf zoals dat voortvloeit uit de laatste nota grondexploitatie.

Laatstelijk bij het opstellen van deze paragraaf bij de begroting 2022 (augustus 2021) werd voor 2021 nog uitgegaan van een financieringsbehoefte van € 30 miljoen. Gedurende 2021 behoefden er geen langlopende leningen te worden afgesloten. Per ultimo 2021 is er sprake van een bedrag aan kasgeldleningen van € 9 miljoen en een positief banksaldo van € 155.000. De aantrekkende grondverkoop, in het bijzonder de verkoop van één bedrijfsterrein, alsmede het verdere uitstel van een aantal projecten waren debet aan de uiteindelijke lagere financieringsbehoefte.

Liquiditeitsplanning

In de volgende tabel laten we een doorkijk zien van de liquiditeitsplanning op basis van de gegevens per 1 januari 2022. De behoefte ontstaat na rekening te hebben gehouden met de (grotendeels) nog te realiseren volgende projecten: Gebiedsontsluiting Oostelijke Langstraat (2022 t/m 2024) en de insteekhaven (2022 t/m 2024). De financiële middelen die benodigd zijn voor investering zijn toegenomen t.o.v. de eerder in de begroting weergegeven bedragen. Dit is te verklaren door een actualisatie van de grotere projecten. Hierbij kan gedacht worden aan de Gebiedsontsluiting Oostelijke Langstraat, de insteekhaven, de sporthal Waspik, IUP en schoolgebouwen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Exploitatierkening	-4.300			
Investeringen	43.500	22.900	13.600	7.200
Grondexploitatie	-13.200	-16.100	-2.600	-3.600

Aflossing leningen	14.300	13.500	11.700	11.100
Financieringsbehoefte	40.300	20.300	22.700	14.700

Uit bovenstaande tabel blijkt dat onze financieringsbehoefte hoger is dan de aflossing van de bestaande leningen. Hierdoor stijgt de totale schuld. De lasten hiervan zijn uiteraard steeds afgedekt binnen de begroting.

Schuldpositie

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Totale schuld *	128.200	154.200	161.000	172.000	175.600

* Langlopende leningen en kasgeld

3. Rente / wat gaat het kosten

De BBV-voorschriften schrijven voor dat we inzicht geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden toerekenen. Onderstaand schema voorziet in dit inzicht.

Bedragen x € 1

Renteschema	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	2.592.909
b. De externe rentebaten	-/- 163.592
Totaal door te rekenen externe rente	2.429.316
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 170.613
c. de rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 139.753
	310.366
Saldo door te rekenen rente	2.118.950
d1 Rente over eigen vermogen	0
d2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	2.118.950

e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/- 2.299.072
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	180.122

Indicatoren

4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum aan gemiddelde netto vlottende schuld dat een gemeente in een kwartaal mag hebben. Bij netto vlottende schuld gaat het om financieringen met een looptijd korter dan 1 jaar.

De minister heeft de kasgeldlimiet op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor Waalwijk was dat in 2021 afgerond € 14 miljoen. Waar mogelijk hebben we getracht steeds zoveel mogelijk te profiteren van het renteverskil met lang geld door maximaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet.

In 2021 is, met uitzondering van de eerste drie kwartalen (volgens de spelregels mag dit voor maximaal twee opeenvolgende kwartalen), geopereerd binnen de kasgeldnorm:

Berekening (bedragen x € 1.000)

	Vlottende schuld	Vlottende middelen	Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
kwartaal 1	18.406	1.479	16.927
kwartaal 2	23.176	1.017	22.159
kwartaal 3	23.718	718	23.000
kwartaal 4	12.727	7.611	5.117
gemiddeld	19.506	2.706	16.800
	Variabelen		Bedragen
Benutting kasgeldlimiet (KGL)	ruimte onder de KGL overschrijding van de KGL		2.685
Berekening kasgeldlimiet	Begrotingstotaal Percentage regeling		166.059 8,5
	Kasgeldlimiet		14.115

5. Renterisiconorm

De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan aflossing en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Dit houdt in dat maximaal 20% van het totaal van

de begroting aan rentegevoeligheid onderhevig mag zijn. Voor Waalwijk is de norm € 33 miljoen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, voldoet Waalwijk ruimschoots aan de norm.

Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal	166.059	166.059	166.059	166.059
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20	20	20	20
Renterisiconorm	33.211	33.211	33.211	33.211
Toets Renterisiconorm				
Renterisiconorm	33.211	33.211	33.211	33.211
Renterisico op vaste schuld	22.924	17.717	16.667	12.934
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	10.287	15.494	16.544	20.277

6. Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Op basis van ons begrotingstotaal 2021 mochten we gemiddeld genomen per dag, gedurende het eerste halfjaar, afgerond maximaal € 1.2 miljoen (0,75% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden; met ingang van het tweede halfjaar was dit maximaal € 3.3 miljoen per dag (2% van begrotingstotaal). Het eventuele meerdere aan overtollige middelen moeten we afromen en onderbrengen bij de Nederlandse schatkist. Hiervoor krijgen we een vergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Gelet op onze kaspositie in 2021 hebben we geen middelen ondergebracht bij de schatkist.

7. Wet HOF/EMU-saldo

Het doel van de Wet HOF is er voor te zorgen dat Nederland voldoet aan de binnen Europa afgesproken norm van maximaal 3% tekort op de begroting. De 3%-norm is daarbij door vertaald naar een aandeel voor de decentrale overheden. Het Rijk hanteert een zogenaamde 'macronorm' voor de drie decentrale overheden gezamenlijk.

Voor het kabinet is er geen aanleiding om in te zoomen op sectoren (en dus ook niet op individuele overheden) zolang de norm voor de decentrale overheden als geheel niet wordt overschreden. Daarom worden er alleen nog indicatieve referentiewaarden voor individuele overheden bepaald.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering algemeen

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt op basis van de begroting 2021 verantwoording afgelegd over de bedrijfsvoeringsactiviteiten, die in 2021 zijn uitgevoerd. De paragraaf

Bedrijfsvoering is conform de begroting 2021 uitgesplitst naar drie thema's, namelijk Informatie, P&C/IC/Inkoop en HRM & Communicatie. Daarnaast is een onderdeel opgenomen met betrekking tot Subsidies. Tenslotte is een afzonderlijk onderdeel opgesteld met betrekking tot de Rechtmatigheid. Vanaf 2022 is naar verwachting wettelijk verplicht dat het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording geeft in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Hierbij dient het college in de jaarrekening te rapporteren over voldoen aan drie criteria, namelijk het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Tot nu toe wordt dit oordeel gegeven door de externe accountant bij de controle op de jaarrekening. In deze jaarrekening 2021 wordt als pilot reeds de rechtmatigheidsverantwoording gegeven door het college van Burgemeester en Wethouders.

De ambitie met betrekking tot de bedrijfsvoering van de gemeente Waalwijk is als volgt geformuleerd:

Wij streven naar een efficiënte bedrijfsvoering die optimaal bijdraagt aan de ambities van Waalwijk

Bedrijfsvoeringsprocessen ondersteunen de uitvoering van de hoofdstukken en programma's. Denk hierbij aan de inzet van personeel, financiën, informatievoorziening, organisatie en automatisering. De bedrijfsvoering is niet alleen intern gericht. Zo verwachten de Waalwijkse inwoners bijvoorbeeld van een gemeente dat de kwaliteit van de dienstverlening op orde is. In deze paragraaf geven wij inzicht in de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering voor zover daarop in de hoofdstukken en programma's van de begroting niet nader is ingegaan.

Wij werken aan een samenwerkingsgerichte ontwikkelcultuur

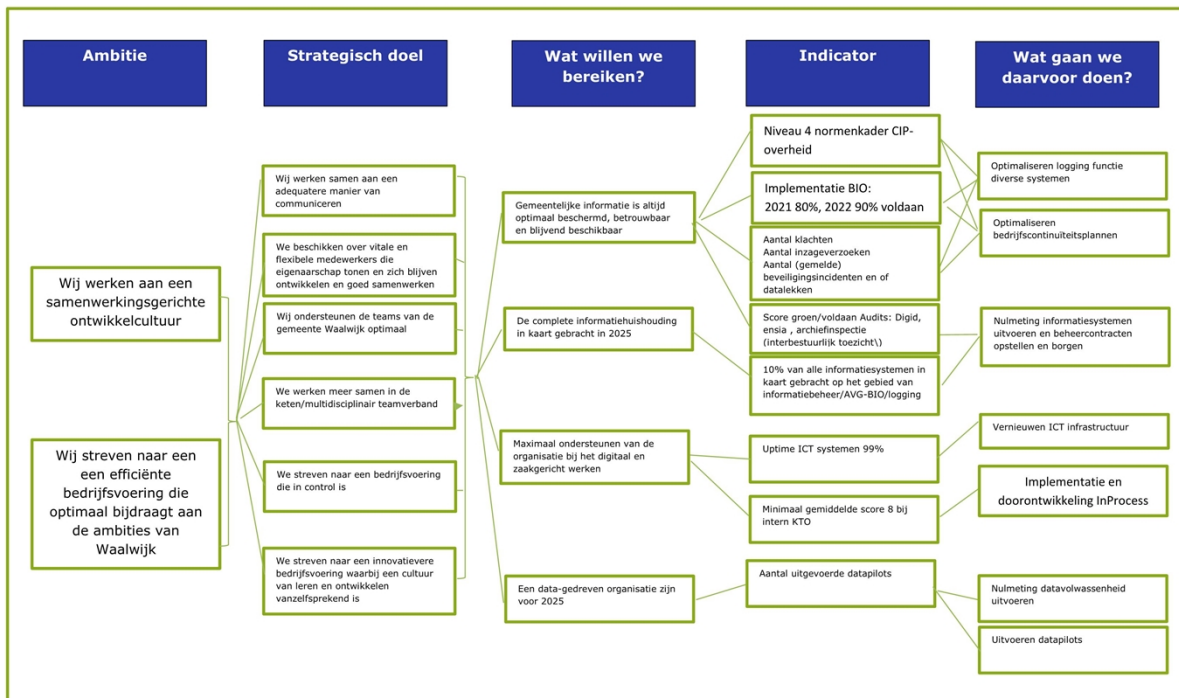
De veranderingen in de maatschappij vragen om het voortdurend aanpassen van en blijven in ons vakmanschap. In het bijzonder als het gaat om de houding en gedrag van onze organisatie en dus van onze medewerkers. Het is zaak dat we meer dan voorheen extern gericht zijn, dat we de gemeenteraad goed bijstaan in het vervullen van hun taken en verantwoordelijkheden en dat we snel en resultaatgericht te werk gaan. Verder gaan we inwoners, als dat al niet het geval was, snel en adequaat helpen als ze diensten van ons nodig hebben en sturen we aan op een intensieve samenwerking met collega's binnen de organisatie en daarbuiten. De uitdagingen waar we voor staan vereisen een duidelijke aansturing, flexibele processen en inzichtelijke informatie.

Informatie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Paragraaf bedrijfsvoering | Thema Informatie

In de bovenstaande doelenboom zijn onder "Wat willen we bereiken?" de doelen vanuit het onderdeel informatie geformuleerd. Dit betreft:

- De gemeentelijke informatie is altijd optimaal beschermd, betrouwbaar en beschikbaar
- De complete informatiehuishouding is in kaart gebracht in 2025
- Het maximaal ondersteunen van de organisatie in het digitaal en zaakgericht werken
- Een data-gedreven organisatie zijn voor 2025

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

In 2021 is de ICT omgeving verder vernieuwd met de aandacht op informatiebeveiliging. (1) De back-up omgeving is compleet vervangen. De back-up is onderdeel van een pakket van maatregelen om informatie beter te beschermen tegen verlies van data bijv. n.a.v. een cyberincident. (2) De noodstroomvoorziening van de serverruimte is vernieuwd. (3) Op meer software toepassingen is multi-factor authenticatie toegepast. (4) Een penetratietest heeft plaatsgevonden om kwetsbaarheden te vinden in de gemeentelijke ICT. (5) Maatregelen zijn geplaatst om eenvoudig laptops, mobiele telefoons en iPhones te beheren en te beveiligen. (6) De software van de gemeentelijke server omgeving is geactualiseerd naar de meest recente versie.

In het kader van datagedreven werken heeft in 2021 een verkenning plaatsgevonden naar:

1. Wat datagedreven werken is;
2. Waarom het Waalwijk kan helpen;
3. Hoe we slim en verantwoord met data om kunnen gaan en wat daarvoor nodig is.

De uitkomsten van deze verkenning zijn gepresenteerd en toegelicht aan de Raad in de e-informatiebijeenkomst van 10 februari 2022.

In 2021 zijn meerdere datapilots uitgevoerd op verschillende beleidsterreinen. Deze datapilots hebben het volgende opgeleverd:

1. Verschillende data- en informatieproducten (data-analyses, dashboards, visualisaties) met aantoonbare (publieke) meerwaarde;
2. Ervaring met het werken met data;
3. Draagvlak, databewustzijn en enthousiasme binnen de organisatie door te laten zien wat je met data kunt;
4. Groeimodel voor de ontwikkeling naar een datagedreven organisatie.

In 2021 is een scan (nulmeting) uitgevoerd waarbij de datavolwassenheid én de ambitie met betrekking tot datagedreven werken in kaart is gebracht. Ook is op basis van deze scan een handelingsperspectief (groeimodel) voor verdere ontwikkeling bepaald.

Ten slotte is in 2021 op hoofdlijnen een concept visie en strategie geformuleerd als integraal thema van de in ontwikkeling zijnde visie op onze informatievoorziening (iVisie). E.e.a. is ook gepresenteerd in voornoemde e-informatiebijeenkomst.

Maatregelen

B21 | 10.001 Datagedreven werken

Omschrijving (toelichting)

B21 | 10.001 Optimaliseren logging functie diverse systemen

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Waalwijk heeft in 2020 een nieuw beleid Logging en monitoring vastgesteld. Systemen moeten aan de minimale eisen voldoen voor wat betreft dit onderwerp. In 2021 loopt daarnaast een project om logging en monitoring handen en voeten te geven binnen de wettelijke eisen. Eind 2021 / begin 2022 zal een evaluatie plaatsvinden.

B21 | 10.002 Optimaliseren bedrijfscontinuïteitsplannen

Omschrijving (toelichting)

De organisatie behoort haar eisen voor informatiebeveiliging en voor continuïteit van het informatiebeveiligingsbeheer in ongunstige situaties, bijv. een crisis of een ramp, vast te stellen. Hiervoor moeten de bestaande bedrijfscontinuïteitsplannen worden geëvalueerd en opnieuw worden vastgesteld. Daarnaast maken we een planning met verschillende scenario's om uitval van systemen te oefenen en te testen.

B21 | 10.003 Beheercontracten opstellen en borgen

Omschrijving (toelichting)

In de loop van de jaren zijn steeds meer regelingen gekomen op het gebied van privacy en informatiebeveiliging. Tegelijkertijd is er de afgelopen tien jaar veel geautomatiseerd waardoor de gemeente zeer veel software producten/applicaties in huis heeft. Om alles zo goed mogelijk in beeld te houden gaan we voor de applicaties waar ook documenten of gegevens in staan die bewaard moeten worden (archief) of waar privacygevoelige gegevens in staan inventariseren en prioriteren. In 2020 is hiermee al geëxperimenteerd en dit is een goede werkwijze gebleken. In 2021 is een nulmeting uitgevoerd en gebleken dat er 181 applicaties zijn waar we naar moeten kijken. We zijn in 2021 gestart om voor 10% van deze applicaties een beheercontract op te stellen. In 2022 gaan we verder met het opstellen van beheercontracten voor de applicaties met daarin archiefwaardige stukken, dan wel

privacygegevens. (doel is 15% gereed in 2022, dat betekent 27 beheercontracten gereed in 2022). Daardoor is op 1 punt in de organisatie inzichtelijk welke processen in welke systemen worden uitgevoerd en zijn er afspraken gemaakt over periodieke vernietiging dan wel bewaring van gegevens uit die systemen. Ook kan veel eenvoudiger een verwerkingsregister worden opgesteld.

B21 | 10.004 Implementatie en doorontwikkeling InProces

Omschrijving (toelichting)

Eind 2019 is de organisatie overgegaan naar een ander zaaksysteem en document management systeem (InProces). In 2020 is gewerkt om de implementatie zo ver mogelijk te krijgen. Dit is doorgelopen in 2021 en is inmiddels een continu proces geworden. Als gemeente Waalwijk nemen we deel in het kernteam van Visma Roxit (de leverancier) en in een aantal landelijke werkgroepen van Visma Roxit om invloed te kunnen uitoefenen op de prioritering en de inhoud van de doorontwikkelingen van het product. Dit is van belang voor de gebruikers.

B21 | 10.005 Nulmeting data-volwassenheid uitvoeren

Omschrijving (toelichting)

Uitvoeren scans waarmee de volwassenheid (maturity) met betrekking tot data-gebruik en data-analytics in kaart gebracht wordt en een handelingsperspectief voor verdere ontwikkeling bepaald wordt.

B21 | 10.006 Uitvoeren datapilots

Omschrijving (toelichting)

Fundamentele basis- en specialistische kennis op het gebied van data is essentieel, willen we als organisatie datagedreven gaan werken en denken. Met gerichte en gecontroleerde dataprojecten en -pilots gaan we deze fundamentele (data)kennis opbouwen en uitbreiden: leren, experimenteren, datatoepassingen ontwikkelen en verkrijgen we beter inzicht in wat organisatorisch en technisch nodig is.

B21 | 10.019 Formuleren ambitie, visie en strategie op datagedreven werken

Omschrijving (toelichting)

De inzet van data draagt bij aan een efficiëntere en transparantere overheid, betere kwaliteit en nieuwe innovatieve vormen van dienstverlening, beleidsontwikkeling en besluitvorming. Met het formuleren van een Datavisie wordt een overkoepelende visie beschreven hoe wij als gemeente op principe- en uitgangspuntenniveau omgaan met de digitale transformatie, het gebruik van data en de bijkomende risico's. Het biedt een kader voor zowel de interne als extern gerichte opgaven voor de komende vijf jaar, waarna een herijkte visie benodigd zal zijn.

B21 | 10.020 Ontwikkelen data- en informatieproducten (data-analyses, dashboards, visualisaties) en deze in- en extern beschikbaar en makkelijk vindbaar maken

Omschrijving (toelichting)

De toepassingen van datagedreven werken zijn breed. Ter illustratie van de mogelijkheden en meerwaarde van datagedreven werken worden data- en informatieproducten (data-analyses, dashboards, visualisaties) ontwikkeld op een of meerdere gebieden zoals beleid en data, bedrijfsvoering en data, handhaving en data, maatschappelijke opgaven en data.

B21 | 10.021 Vernieuwen ICT infrastructuur

Omschrijving (toelichting)

De projecten binnen 2022 zijn:

- Vervanging van bestaande servers en het actualiseren van (server)-software;

- De bestaande telefoniecentrale moderniseren;
- Meer vaste telefoons vervangen door mobiele telefoons om de bereikbaarheid te verhogen;
- Onderzoek en inregelen van meer informatiebeveiligingsproducten ter bescherming van gemeentelijke informatie;
- Bijdrage leveren aan de modernisering van audio visuele middelen en datagestuurd werken (datawarehouse);
- Het aantal mobiele werkplekken uitbreiden.

Doelstellingen

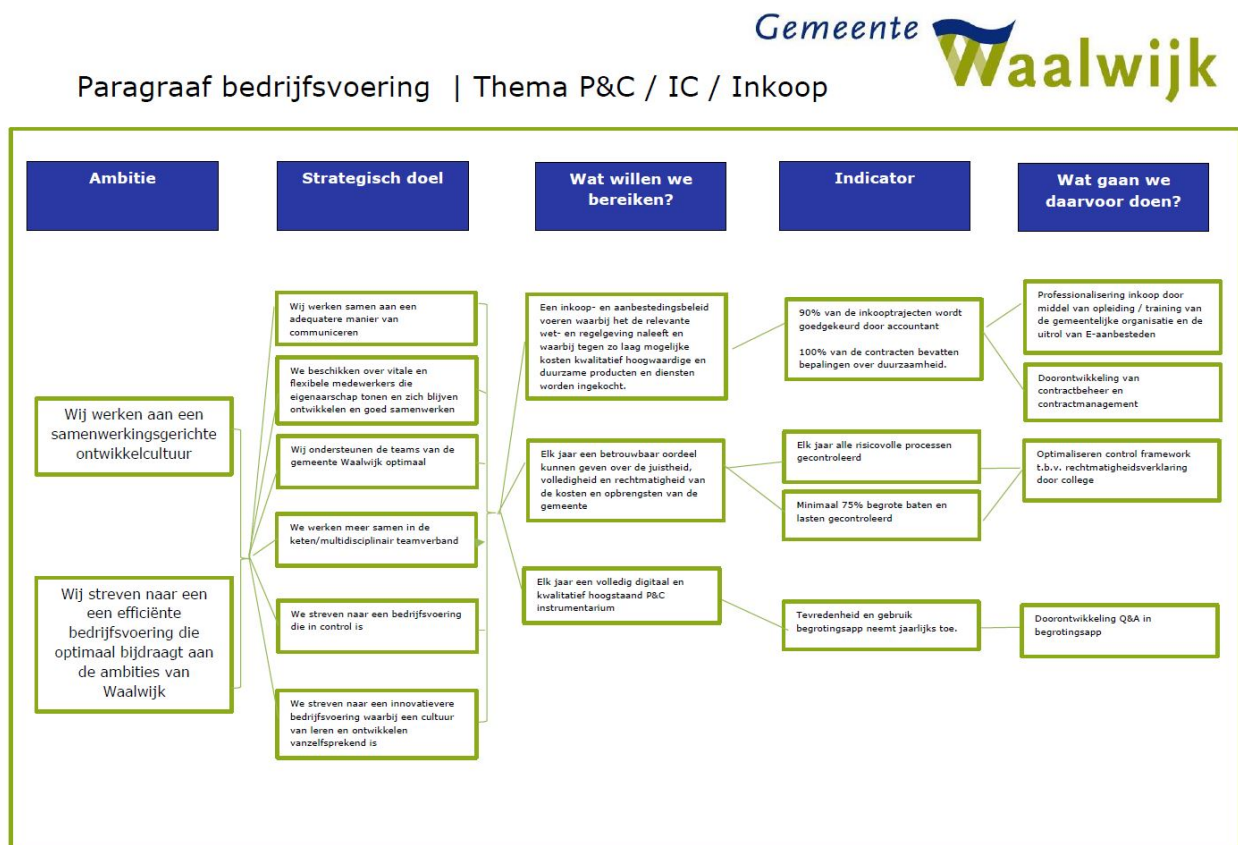
Wat hebben we niet gedaan in 2021?

De telefoniecentrale is niet gemoderniseerd. Waalwijk was de aanbesteding vanuit de VNG aan het volgen. Deze is niet conform planning gestart.

P&C / Interne controle / Inkoop

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

In de bovenstaande doelenboom zijn onder "Wat willen we bereiken?" de doelen vanuit het thema Planning & Control / Interne Controle / Inkoop geformuleerd. Dit betreft:

- Een inkoop- en aanbestedingsbeleid voeren waarbij het de relevante wet- en regelgeving naleeft en waarbij tegen zo laag mogelijke kosten kwalitatief hoogwaardige en duurzame producten en diensten worden ingekocht.
- Elk jaar een betrouwbaar oordeel kunnen geven over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de kosten en opbrengsten van de gemeente.
- Elk jaar een volledig digitaal en kwalitatief hoogstaan P&C-instrumentarium

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Hieronder zijn in hoofdlijnen de relevante activiteiten opgenomen, die met betrekking tot Inkoop, Planning & Control en Interne Controle in 2021 zijn uitgevoerd. De basis zijn de maatregelen, die in de (actualisatie) begroting 2021 zijn opgenomen.

B21 | 10.007 Professionalisering inkoop: Een opleidingsprogramma voor de gemeentelijke organisatie op het gebied van inkoop en aanbesteding is in 2021 ontwikkeld en in 2022 zal worden gestart met de uitrol in de organisatie.

Daarnaast is in 2021 gestart met het uitvoeren van een halfjaarlijkse spendanalyse. Deze levert een schat aan informatie op om risico's op rechtmatigheid op tijd te signaleren en kansen op doelmatig inkopen zichtbaar te maken. Twee keer per jaar gaan we met de teams in gesprek om de uitkomsten van de analyse toe te lichten en verbeteringen aan te brengen in de inkoopstrategie.

B21 | 10.008 Doorontwikkeling van contractbeheer en contractmanagement: In 2021 heeft de nadruk gelegen op het onderdeel contractbeheer, het ervoor zorgen dat alle contracten op het juiste moment worden verlengd, beëindigd of opnieuw worden aanbesteed. In 2022 zal de focus liggen op een doorontwikkeling van contractmanagement, ofwel de manier waarop de gemeente Waalwijk de contracten nog beter kan uitnutten, de prestaties van leveranciers nog beter kan beoordelen of de strategische relatie met bepaalde leveranciers nog waardevoller kan maken.

B21 | 10.009 Optimaliseren Control Framework t.b.v. rechtmatigheidsverklaring door college: De ingangsdatum van de wetgeving inzake de rechtmatigheidsverklaring door het college is uitgesteld tot de jaarrekening 2022. Hierdoor is 2021 een soort "proefjaar" geweest om de structuur cq. opzet van de interne beheersing binnen de gemeente Waalwijk verder te optimaliseren en is in de jaarrekening 2021 al een rechtmatigheidsverklaring van het college van B&W opgenomen.

In 2020 is gestart met de inventarisatie van de zaken die mee dienen te worden genomen bij de optimalisatie van het Controle Framework. In 2021 is dit verder uitgewerkt in overleg met de externe accountant en het audit comité.

B21 | 10.010 Doorontwikkeling Q&A in begrotingsapp: In 2020 is ambtelijk en bij raadsleden gevraagd naar de ervaringen van de Q&A. Op basis van deze evaluatie is in samenwerking met Pepperflow in 2021 gewerkt aan een aantal verbeteringen (bv. delen van aantekening in de begrotingsapp met andere raadsleden en fractievolgers, verbetering vraag/antwoord overzetten naar Excel/pdf). Vanwege capaciteitsproblemen (vertrek medewerker) is vanaf de zomer van 2021 de verdere doorontwikkeling op een lager pitje komen te staan. In 2022 is deze functie, binnen team Financiën, weer ingevuld.

Maatregelen

B21 | 10.007 Professionalisering inkoop

Omschrijving (toelichting)

Een opleidingsprogramma voor de gemeentelijke organisatie op het gebied van inkoop en aanbesteding is in ontwikkeling en start in 2022.

B21 | 10.008 Doorontwikkeling van contractbeheer en contractmanagement

Omschrijving (toelichting)

Waar in 2021 de nadruk lag op het onderdeel contractbeheer, het ervoor zorgen dat alle contracten op het juiste moment worden verlengd, beëindigd of opnieuw worden aanbesteed, ligt in 2022 de focus op contractmanagement, ofwel de manier waarop de gemeente Waalwijk de contracten nog beter kan uitnutten, de prestaties van leveranciers nog beter kan beoordelen of de strategische relatie met bepaalde leveranciers nog waardevoller kan maken.

B21 | 10.009 Optimaliseren Control Framework t.b.v. rechtmatigheidsverklaring door college

Omschrijving (toelichting)

Optimaliseren Control Framework t.b.v. rechtmatigheidsverklaring door college:

De ingangsdatum van de wetgeving inzake de rechtmatigheidsverklaring door het college is uitgesteld tot de jaarrekening 2022. Hierdoor zal 2021 een soort "proefjaar" zijn om het Controle Framework verder te optimaliseren: een structuur cq. opzet van de interne beheersing binnen de gemeente Waalwijk. Hierin worden risico's, beheersmaatregelen en interne controles beschreven om te komen tot een onderbouwing van het rechtmatigheidsoordeel.

In 2020 is gestart met de inventarisatie van de zaken die mee dienen te worden genomen bij de optimalisatie van het Controle Framework. In 2021 en 2022 zal dit zijn vervolg hebben en zal in overleg met het auditcomité en de externe accountant verder gewerkt worden aan de optimalisatie van het framework.

B21 | 10.010 Doorontwikkeling Q&A in begrotingsapp

Omschrijving (toelichting)

In de begrotingsbehandeling 2020 werd de motie begrotingsapp vastgesteld. De strekking van deze motie was dat de raadsbehandelingen over P&C rapportages voortaan via de begrotingsapp behandeld zouden worden in plaats van zowel de begrotingsapp als PDF. Dit geldt enkel wanneer raadsleden en fractievolgers de mogelijkheden zouden krijgen om via de begrotingsapp aantekeningen te kunnen maken en vragen te kunnen stellen. In juni 2020 werden de Jaarrekening 2019 en Voorjaarsbericht 2020 voor het eerst via deze nieuwe "Raadsomgeving" in de begrotingsapp behandeld. De gemeente Waalwijk werd hiermee meteen de éérste gemeente in Nederland die over een dergelijke omgeving beschikt en deze succesvol heeft ingezet. In de zomer van 2020 is een evaluatie uitgezet onder raadsleden om te kijken wat de eerste ervaringen waren en welke ontwikkelingen we na de zomer moeten oppakken om deze raadsomgeving verder door te ontwikkelen. Deze activiteiten worden in begrotingsjaar 2021 uitgevoerd. Bij de begrotingsbehandeling 2021 in november hebben we in ieder geval de volgende nieuwe ontwikkelingen die we aan raadsleden ter beschikking stellen:

- Het kunnen delen van aantekeningen in de begrotingsapp met andere raadsleden en fractievolgers;

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

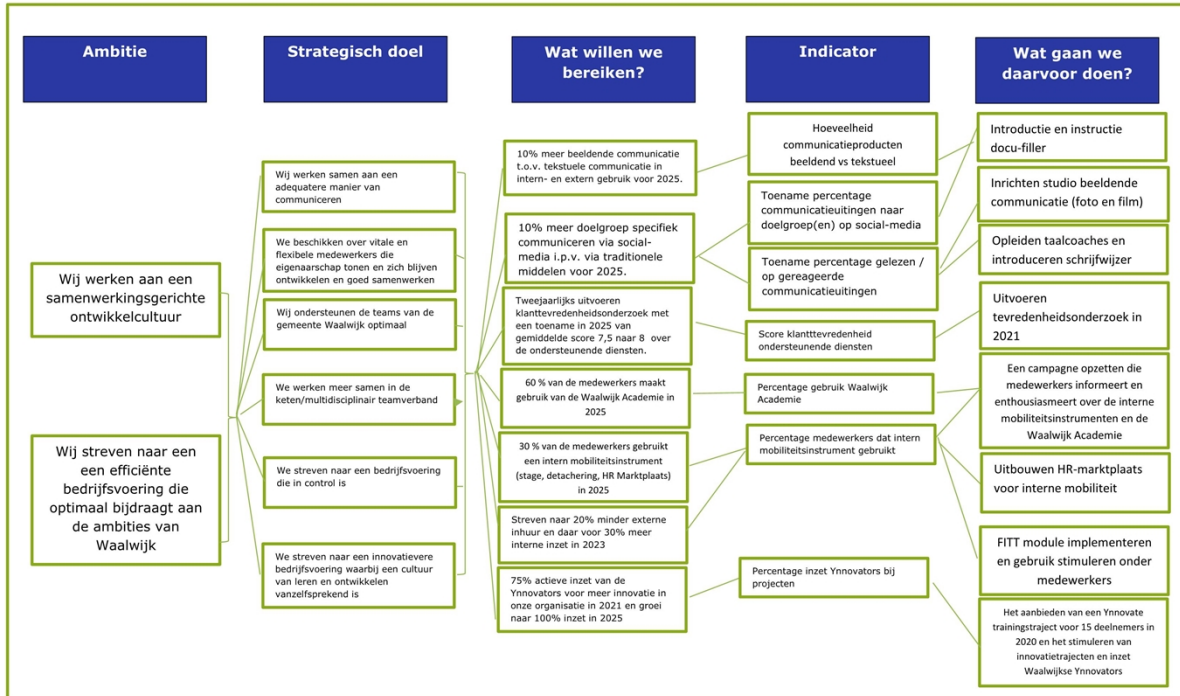
Geen bijzonderheden te melden.

HRM, Organisatieontwikkeling & Communicatie

Doelstellingen

Wat willen we bereiken?

Paragraaf bedrijfsvoering | Thema HRM, organisatieontwikkeling en communicatie

In de bovenstaande doelenboom zijn onder "Wat willen we bereiken?" de doelen vanuit het thema HRM, organisatieontwikkeling en communicatie opgenomen. Dit betreft:

- 10% meer beeldende communicatie t.o.v. tekstuele, in intern- en extern gebruik voor 2025
- 10% meer doelgroep specifiek communiceren via social media i.p.v. via traditionele middelen voor 2025
- Tweejaarlijks uitvoeren klanttevredenheidsonderzoek met een toename in 2025 van gemiddelde score 7,5 naar 8 over de ondersteunende diensten
- 60% van de medewerkers maakt gebruik van de Waalwijk Academie in 2025
- 30% van de medewerkers gebruikt een intern mobiliteitsinstrument (stage, detachering, HR marktplaats) in 2025
- 75% actieve inzet van de Ynnovators voor meer innovatie in onze organisatie in 2021 en groei naar 100% inzet in 2025

Doelstellingen

Wat hebben we gedaan in 2021?

Communicatiestrategie

In het laatste kwartaal van 2021 is gestart met het opstellen van een communicatiestrategie en een jaarplanning. Deze is begin 2022 afgerond en besproken met de burgemeester en de gemeentesecretaris. Het is de bedoeling deze strategie intern uit te rollen in 2022.

Uitgangspunt hierbij: communicatie is niet alleen van ons als gemeentelijke organisatie. Het

is iets van ons allemaal: inwoners, (maatschappelijke) partners, ondernemers, collega's en het gemeentebestuur. Maar het vak is van professionals.

Beeldstudio

De laatste jaren deelt de gemeente Waalwijk steeds meer informatie via videoberichten. Van duurzaamheid tot veiligheid, van arbeidsmarktcommunicatie tot interne communicatie. Voor ieder (klein) filmpje een extern bedrijf inhuren gaat behoorlijk in de papieren lopen.

Als bezuiniging op het produceren van deze video's is ruimte 2.74 in het najaar van 2020 deels ingericht als beeldstudio om video's te maken. Hier was een kleine investering voor nodig. Met de eigen smartphone kan er nu relatief gemakkelijk een eenvoudige opname gemaakt worden. Deze opnames worden door onszelf gemonteerd tot video. In totaal zijn er nu circa 30 video's gemaakt. De investering heeft zich al ruim terugverdiend.

Duidelijke taal

Taaltraining: In 2021 is twee keer de taaltraining 'Schrijven op taalniveau B1' georganiseerd (20 collega's opgeleid).

Klinkende Taal: vanaf oktober 2021 is een proef gestart met Klinkende Taal. Dit is een handig hulpmiddel om gemakkelijk je teksten te controleren en te verbeteren. De software werkt met Word. Het is een laagdrempelig hulpmiddel met kant-en-klare tips. Zo'n 100 collega's kregen een licentie om met deze tool te werken. De proef duurt een jaar.

Brieven herschrijven: Met een groepje taalcoaches zijn in 2021 standaardbrieven van verschillende teams herschreven. Dit zijn brieven die de gemeente dagelijks naar de inwoners stuurt. Veel van die brieven zijn niet op B1-niveau. Voor team WijZ en team LTH zijn zo'n 130 standaardbrieven duidelijker gemaakt.

Tjooner: Op de schermen in het stadhuis lieten we vervangwoorden zien. Dat zijn simpele alternatieven voor moeilijke woorden die vaak worden gebruikt. Elke 2 weken verscheen een nieuwe tabel met vijf vervangwoorden. Zo confronteerden we collega's met hun dagelijkse taalgebruik.

Docu-filler

Eind 2019 heeft team Communicatie docufiller aangeschaft: een eenvoudig online opmaakprogramma waarmee collega's zelf communicatiemiddelen opmaken, delen op social media of op de website, versturen als emailing, printen of naar de drukker sturen. Docufiller is gebruiksvriendelijk, je hebt er geen kennis of opleiding voor nodig. Docufiller bespaart tijd, bespaart kosten en met docufiller is een juist gebruik van de huisstijl gewaarborgd. Docufiller is in 2020 uitgerold in de organisatie en verschillende teams werken er mee. Het meest populair in 2021 waren de HTML-nieuwsbrieven.

Interne Mobiliteit

In 2021 zijn medewerkers gewisseld van team (doorstroomcijfer is hoog) door een andere functie te gaan vervullen. Ook zijn medewerkers tijdelijk gedetacheerd geweest of hebben ergens stage gelopen. De HR Marktplaats is één van de instrumenten die we gebruiken. In november 2021 hebben we aandacht gegeven aan mobiliteit door een uitwisseling te organiseren ('mijn werk + jouw werk = ons werk'). Medewerkers konden een dag of dagdeel in de keuken van een ander kijken. Dat heeft 10 uitwisselingen opgeleverd. Mobiliteit gaat gepaard met kleine stapjes. Zeker nu er sprake is van landelijke personeelskrapte verwachten we dat interne doorstroom nog verder gaat toenemen. Mobiliteit en duurzame inzetbaarheid stimuleren we door kleine stapjes te zetten, zoals een meeloopdag, een stage of het meer gaan werken met talenten en rollen (zie ook FITT gesprek).

Ynnovate

De methode Ynnovate is als gevolg van Corona niet zo uitgebreid getest en ingevoerd als het plan was. Wél zijn er Ynnovators opgeleid en hebben we hiermee wat stappen gemaakt. De methode leende zich vooral voor fysieke bijeenkomsten. Dat kon door corona niet. In 2020 hebben de Ynnovators geleerd om de brainstormsessies digitaal te organiseren. In 2021 hebben we wel een aantal online bijeenkomsten met deze methode begeleid. Ook online genereert deze methode innovatie. In 2022 heroverwogen we hoe en of we verder

gaan met Ynnovate. Ynnovate is één van de instrumenten die we als organisatie in onze toolkit hebben om processen te begeleiden, specifiek om innovatiekracht te vergroten.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2021 is binnen de bedrijfsvoeringsteams afgesproken dat ieder jaar twee teams een uitgebreid KTO houden. Om de organisatie niet te overbelasten en om een kwalitatief goed onderzoek te doen. Hiermee bedoelen we dat het KTO duidelijke verbeterpunten oplevert. Om deze reden hebben we in 2021 de vraagstelling in het KTO verbeterd. Eerdere KTO's bleven erg algemeen van aard in verbeterpunten waardoor de kans van slagen van verbeteracties giswerk was. In 2021 heeft Team ICT als eerste het nieuwe KTO gehouden. Het gemiddelde cijfer dat interne klanten Team ICT geven is een 8,0.

Waalwijk Academie en FITT

60% van de medewerkers maakt gebruik van de Waalwijk Academie in 2025 is het doel. Mede door Corona (tijdens opstellen begroting 2021, medio 2020, hadden we écht niet verwacht dat we hier nog het héle jaar te maken zouden hebben in 2021). Het feit dat we willen dat veel medewerkers gebruik maken van de Waalwijk Academie hangt samen met het inhoudelijke doel dat medewerkers die leren en ontwikkelen meer plezier in hun werk hebben en betere prestaties leveren dan medewerkers die dat niet doen. Om daarvoor dat te stimuleren zorgen we voor een integraal en compleet leerplatform. In 2021 is de FITT module in gebruik genomen. Er is een communicatiecampagne opgezet met de voordelen van het initiëren en voeren van het gesprek. Digitaal zijn alle teams bezocht en is stilgestaan bij het waarom van FITT en het ontwikkelgesprek. Alle medewerkers hebben via de WaalwijkAcademie op intranet toegang tot FITT. We zien dat medewerkers voorzichtig aan de slag zijn met hun ontwikkeling. Daarnaast is een leerpad gemaakt voor nieuwe medewerkers (Ik (b)en Waalwijk). Tot slot is omdat het online leren en ontwikkelen in opmars de content van GoodHabitz toegevoegd aan onze Waalwijk Academie.

Maatregelen

B21 | 10.011 Introductie en instructie docu-filler

Omschrijving (toelichting)

Eind 2019 heeft team Communicatie docufiller aangeschaft: een eenvoudig online opmaakprogramma waarmee collega's zelf communicatiemiddelen opmaken, delen op social media of op de website, versturen als emailing, printen of naar de drukker sturen. Docufiller is gebruiksvriendelijk, je hebt er geen kennis of opleiding voor nodig. Docufiller bespaart tijd, bespaart kosten en met docufiller is een juist gebruik van de huisstijl gewaarborgd. Docufiller is in 2020 uitgerold in de organisatie en verschillende teams werken er al mee. Het meest populair zijn de HTML-nieuwsbrieven.

B21 | 10.012 Inrichten studio beeldende communicatie (foto en film)

Omschrijving (toelichting)

Beeld is 'hot'. In deze tijd is beeld niet meer weg te denken in de communicatie. Soms wordt tekst zelfs helemaal vervangen. Social media zijn populairder dan ooit en een groot deel van de inwoners is via deze platformen goed te bereiken. De laatste jaren delen wij veel informatie via videoberichten. Naast foto en film zetten wij ook in toenemende mate animatievideo's in. Om snel een foto/film te kunnen maken is medio 2020 ruimte 2.74 ingericht als studio. Het betrof een pilot van 6 maanden. Er is in die zes maanden veel gebruik gemaakt van deze studio. Om die reden zetten we nu een professionaliseringslag in. Daarbij schakelen we een externe deskundige in.

Naast eigen medewerkers kunnen ook onze vaste externe fotografen/filmmakers gebruik maken van deze ruimte en apparatuur. Met deze studio willen wij kleinere opdrachten in eigen beheer uitvoeren. Hiermee besparen wij kosten en komen wij deels tegemoet aan de

gestelde bezuinigingsopdracht voor de komende jaren. Maar kunnen wij ook sneller inspelen op de actualiteit.

B21 | 10.013 Opleiden taalcoaches en introduceren schrijfwijzer

Omschrijving (toelichting)

Eind oktober 2019 is de landelijke Direct Duidelijk-campagne gestart. Met deze campagne wil de Rijksoverheid overheidstaal begrijpelijker maken voor iedereen. Ook bij de gemeente Waalwijk werken wij hieraan mee. Daarom hebben wij begin 2020 Loo van Eck ingeschakeld. Dit bureau helpt ons bij het opzetten van het traject.

Wat hebben we gedaan?

Schrijfwijzer

Als eerste hebben we de schrijfwijzer ontwikkeld. Hierin staat duidelijk waar we als organisatie naartoe willen met taal. Ook biedt het collega's een naslagwerk. De schrijfwijzer kunnen collega's gebruiken als ze er even niet uitkomen in hun brieven en e-mails
Taalcoaches

We hebben we taalcoaches in de organisatie opgeleid. Deze taalcoaches inspireren collega's om duidelijke taal te gebruiken. Collega's kunnen deze coaches om hulp, tips en feedback vragen.

Taaltraining

Daarnaast hebben nu al meer dan 30 collega's de training 'Schrijven op taalniveau B1' gevolgd. Die bestaat uit een webinar en een e-learning. De taaltraining is nu een vast onderdeel van het inwerktraject voor nieuwe medewerkers. We bieden de training 'Schrijven op taalniveau B1' twee keer per jaar aan. Per keer is er plek voor 10 collega's.

Intranetpagina

Vervolgens hebben we een intranetgroep aangemaakt. In deze groep zetten we alle informatie rond Duidelijke Taal. Denk aan de schrijfwijzer en de contactgegevens van de taalcoaches.

Wat zijn we de komende periode van plan?

Klinkende Taal

Loo van Eck biedt een handig hulpmiddel aan genaamd Klinkende Taal. Hiermee kun je gemakkelijk je teksten controleren en verbeteren. De software werkt met Word. Het is een laagdrempelig hulpmiddel met kant-en-klare tips. Vanaf 1 oktober willen we binnen de organisatie met deze tool gaan werken. Zo'n 100 collega's krijgen een licentie om met deze tool te werken. We experimenteren hier vooralsnog 1 jaar mee.

B21 | 10.014 Uitvoeren tevredenheidsonderzoek in 2021

Omschrijving (toelichting)

Medio 2018 is een intern klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd, waar ook Communicatie deel van uit maakte. Op de kwaliteit van de ondersteuning scoorde wij toen een 7,3. En op de beschikbaarheid een 7.0. Bij het eerstkomend KTO willen we een betere score halen op beide aspecten. Het is nog niet duidelijk wanneer dit onderzoek plaatsvindt.

B21 | 10.015 Een campagne opzetten die medewerkers informeert en enthousiasmeert over de interne mobiliteitsinstrumenten en de Waalwijk Academie

Omschrijving (toelichting)

Waalwijk Academie

De cijfers van 2018 tot 2020 laten zien dat het aantal inschrijvingen en geplande activiteiten van de Waalwijk Academie is toegenomen. De afgelopen jaren is bereikt dat alle trainingen, opleidingen en workshops via dit kanaal worden aangeboden. Voorheen was dat veel diverser. Door de Waalwijk Academie in te zetten als het enige portaal, worden de organisatie brede leer- en ontwikkelactiviteiten beter inzichtelijk en vindbaar voor medewerkers. In 2021 is er aan de Waalwijk Academie een module toegevoegd die

medewerkers in staat stelt om regie en eigenaarschap op hun ontwikkeling te nemen: de FITT module. Dit onderdeel maakt de Waalwijk Academie écht tot een leer- én ontwikkelportaal.

Door corona zijn de mogelijkheden versneld om het online (plaats- en tijdonafhankelijk) en hybride leren als een extra optie aan te bieden. Uiteraard is in 2020 en 2021 ook ander aanbod via de Waalwijk Academie beschikbaar gemaakt om het vanuit thuis (online) werken te faciliteren en te verbeteren.

Door gericht met teams in gesprek te zijn en blijven over hun leer- en ontwikkelbehoeften en -wensen willen we bereiken dat we via de Waalwijk Academie iedere medewerker aan het leren en ontwikkelen krijgen. Leren als ontwikkelen is een vanzelfsprekendheid. We streven naar 60% van alle medewerkers in 2025.

In 2021 hebben we veel van het aanbod voor het hele jaar al ingepland. Onderstaande grafiek laat zien dat het aanbod van ontwikkelactiviteiten hoger is dan de afgelopen jaren. Tegelijk zien we dat het aantal inschrijvingen niet synchroon loopt. Reden hiervoor is dat het aanbod nog niet voor inschrijving openstaat. De grafiek laat overigens de cijfers zien tot en met augustus 2021. De impact van corona is ook duidelijk te zien: ontwikkelactiviteiten die fysieke werden aangeboden zijn eerst in de tijd verschoven. Toen dat door corona beperkingen nog steeds niet kon, zijn we aanbod online geschikt gaan maken. Ook is er toen extra aanbod ontwikkeld (denk aan MS Teams trainingen, workshops hoe je een digitale sessie faciliteert en bijvoorbeeld praktische trainingen over het gebruik van whiteboard). We werken door de corona maatregels vaak ook -fysiek en digitaal- in kleinere groepjes. Dat betekent meer (vaker) aanbod en geen evenredige groei in inschrijvingen.

grafiek

Interne mobiliteit

Leren en ontwikkelen, vitaliteit en talentmanagement stimuleren we al langer binnen onze organisatie. We willen flexibele en vitale medewerkers die zich blijven ontwikkelen, nieuwe vaardigheden opdoen en nieuwe ontwikkelingen adapteren. Kortom, het maximale uit zichzelf en elkaar halen. HRM heeft als ambitie om de komende jaren veel beter gebruik te maken van de talenten en het ontwikkelpotentieel van onze medewerkers. Na een aantal jaar inzet op de vitaliteit van medewerkers, maken we vanaf 2021 de sprong naar hun duurzame inzetbaarheid.

Naast blijvende aandacht voor de vitaliteit van onze medewerkers, blijft vanaf 2021 ook de HR marktplaats als duurzaam instrument beschikbaar. Bij iedereen binnen de organisatie is het bestaan ervan bekend. Er zijn nog steeds collega's die via de HR Marktplaats werkzaam zijn binnen een ander team of in een andere rol.

Ook het aantal mensen dat structureel een andere rol is gaat vervullen binnen de organisatie, laat een stijgende lijn zien. Dit betekent dat de doorstroom in onze organisatie, zoals we ook beogen, hoger is. Een nieuwe rol past vaak beter bij de talenten en duurzame inzetbaarheid van medewerkers en maakt ook beter ruimte voor nieuwe collega's en jong talent.

B21 | 10.016 Uitbouwen HR-marktplaats voor interne mobiliteit

Omschrijving (toelichting)

De HR Marktplaats is in de eerste fase van corona ingezet om mensen die zonder werk kwamen te zitten, te matchen met andere taken en werkzaamheden zodat zij een nuttige bijdrage bleven leveren voor de gemeente Waalwijk. De HR Marktplaats was succesvol en buigen we nu om naar een blijvend instrument. We gaan op de marktplaats klussen en projecten zetten die we intern bemensen. Zo ontwikkelen en leren mensen nieuwe vaardigheden en benutten zij al hun talenten voor de gemeente Waalwijk. In 2020 zijn twee interne collega's geworven als recruiter en zij gaan actief aan de slag om de marktplaats te vullen.

De HR Marktplaats is inmiddels een structureel instrument voor duurzame inzetbaarheid en voor het bemensen van tijdelijke rollen, klussen en projecten.

B21 | 10.017 FITT module implementeren en gebruik stimuleren onder medewerkers

Omschrijving (toelichting)

We hebben de FITT module ontwikkeld met een externe partner in de Waalwijk Academie. Dit is het goede gesprek (over functioneren, inzet, toekomst en talent, fitt) wat medewerkers met manager en collega's en/of externen hebben over hun ontwikkeling. Via de FITT portal kunnen zij feedback ophalen, een 360 graden doen, een portfolio opbouwen over resultaten die zij boeken en vaardigheden die ze ontwikkelen. Het stelt onze medewerkers in staat regie over hun ontwikkeling en loopbaan te nemen. Vanaf 2020 wordt getest met de module door een pilotgroep en vanaf 2021 vindt de implementatie plaats. Alle medewerkers van de gemeente Waalwijk krijgen toegang. We stimuleren het gebruik door er gesprekken over te voeren, bekendheid aan te geven, blijvende aandacht voor te vragen en succesverhalen te delen.

B21 | 10.018 Het aanbieden van een Ynnovate trainingstraject voor 15 deelnemers in 2020 en het stimuleren van innovatietrajecten en inzet Waalwijkse Ynnovators

Omschrijving (toelichting)

De toolkit die we medio 2020 voor ogen hadden is (nog) niet compleet. Doelen zijn verschoven, omdat we veel thuis hebben gewerkt en daardoor de focus heeft gelegen op het digitaal faciliteren van bijeenkomsten. Wél is er een complete website ontwikkeld waarin we onze inwoners en ondernemers laten zien hoe zij kunnen meedoen. Onze interne toolkit is daar een afgeleide van. Hoe kunnen wij als medewerkers processen begeleiden die om meedenken of meewerken van ons netwerk vragen? We gaan de toolkit in 2022 uitbreiden. De methode Ynnovate hebben we als gevolg van Corona niet zo uitgebreid kunnen testen én invoeren als we van plan waren. Wél zijn er Ynnovators opgeleid en hebben we hiermee wat stappen gemaakt. In 2022 gaan we hiermee door. Onverminderd beogen we de innovatiekracht binnen de gemeente Waalwijk te vergroten.

Doelstellingen

Wat hebben we niet gedaan in 2021?

Waalwijk Academie en FITT: Door corona is in 2021 geen campagne opgezet om het gebruik van FITT verder te stimuleren.

Doelstellingen

Personele formatie en lasten 2021 (inclusief inhuur)

Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de begrote formatie volgens de jaarlijkse B2-staat en de personele bezetting per ultimo jaar voor de periode 2016-2021.

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Begrote formatie B2-staat	334,9	336,6	333,3	335,1	352,3	347,6
Bezetting per ultimo jaar	317,6	312,4	312,9	323,9	323,1	336,13

Voor wat betreft de formatie is de B2-staat 2021 ruim 4 fte lager dan de B2-staat 2020. Dit komt met name doordat in de oorspronkelijke begroting 2021 de functies met tijdelijke dekkingsmiddelen tot 2021 niet zijn opgenomen. Een voorbeeld hiervan is de functie programmamanager (4 fte). Met het vaststellen van de (actualisatie) begroting 2021 is een deel van deze functies alsnog geformaliseerd (vast of tijdelijk), zoals 2 fte voor programmamanager Binnenstad en Duurzaamheid.

De bezetting is in 2021 wel aanzienlijk verhoogd. Dit is een wat uitgesteld resultaat van de formatie-uitbreiding in de B2-staat 2020, waarbij het onder andere bij TWYZ lastig bleek de formatieuitbreiding direct met vast personeel in te vullen. Daarnaast is in 2020 vanuit de

onzekerheid met de coronacrisis, de beperkte beschikbaarheid van geschikte kandidaten op specifieke taakvelden (bv. sociaal domein, ruimtelijke ontwikkeling, mobiliteit) en interne mobiliteit is nog relatief vaak uitgekomen op tijdelijke contracten. In 2021 is het gelukt om de vacatures beter in te vullen met vaste contracten.

In het volgende overzicht is in lijn met de afgelopen jaren op de personeelslasten (inclusief inhuur) van 2021 opgenomen.

2021	Budgetten personeel	Werkelijke kosten/baten	Bruto resultaat
Personeelslasten producten	1.456.634	1.336.335	120.299
Personeelslasten kostenplaatsen	25.183.662	24.095.608	1.088.054
Nabetaling cf CAO	0	540.336	-540.336
Totaal personeelslasten (a)	26.640.296	25.972.279	668.017
Inhuur producten	2.907.343	2.406.103	501.240
Inhuur kostenplaatsen	5.765.643	5.849.206	-83.563
Inhuur kredieten	198.982	198.982	0
Totaal inhuur (b)	8.871.968	8.454.291	417.677
Vergoedingen personeel	-79.000	-138.831	59.831
Totaal inkomsten derden (c)	-79.000	-138.831	59.831
Res. pers.In incl. inhuur (a + b + c)	35.433.264	34.287.739	1.145.525

Het totaalresultaat 2021 op personeelslasten (inclusief inhuur) bedraagt ruim € 1.100.000 positief, waarvan ruim € 660.000 voordeel op de personeelslasten en ruim € 400.000 op inhuur. Naast de verklaring van het resultaat wordt hieronder ook de ontwikkeling van personeelslasten en inhuur ten opzichte van 2020 kort toegelicht.

Het voordeel op de personeelslasten is veroorzaakt doordat de ingecalculerde salarisstijging in 2021 door de lange CAO-onderhandelingen pas later is gerealiseerd. Hierdoor is een incidenteel voordeel ontstaan, die is beperkt door het opnemen van een bedrag van ruim € 540.000 als nog te betalen salarissen in de jaarrekening 2021. Dit betreft de eenmalige incidentele uitkering voor medewerkers in december 2021 conform de CAO-afspraken, die pas in januari 2022 wordt uitbetaald. Daarnaast is abusievelijk bij enkele teams het vacaturevoordeel 2021 niet overgeboekt naar inhuurbudget.

De werkelijke personeelslasten 2021 (uitbetaalde salarissen) zijn ruim € 1,0 mln hoger dan in 2020 (exclusief de nog te betalen eenmalige uitkering december 2021). Dit is het gevolg van de hogere personele bezetting, de periodieke loonstijgingen, de stijging van de werkgeverslasten in 2021 en de salarisstijging met ingang van december 2021.

De beschikbare inhuurbudgetten (reguliere inhuurbudgetten, overige budgetten/subsidies ingezet voor inhuur, vacaturevoordelen en projectbudgetten) waren in 2021 meer dan

toereikend om de inhuurkosten van ruim € 8,4 mln af te dekken. Uiteindelijk resteert op totaalniveau een positief resultaat van ruim € 400.000. De inhuurkosten zijn in 2021 ongeveer € 100.000 lager dan in 2020.

Juridische kosten

	2019	2020	2021
Advocaatkosten	€ 49.868	€ 95.877	€ 84.203
Proceskosten	€ 12.012	€ 6.889	€ 6.303
Griffie	€ 348	€ 356	€ 356
Overig		€ 138	€ 1.390

De juridische kosten bedroegen in 2021 € 92.252. Deze juridische kosten hadden grofweg betrekking op:

- Advisering rondom actuele (beleids)thema's: € 28.019
- Advisering / kosten inzake 3 inwoners: € 18.281
- Advisering inzake huurovereenkomsten Altenaweg: € 593
- Advisering rondom eigendomsrechten percelen/gronden: € 7.914
- Overige: € 37.445

Subsidieverwerving

Overzicht verkregen subsidiebedragen 2021

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiebedragen, die voor het subsidiejaar 2021 zijn geworven en ontvangen, van andere instanties dan het Rijk.

Subsidie project	Subsidieregeling	Fase	Subsidie
Energie installatie locatie Tavenu (2018-2033)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	4.885
Energie installatie locatie de Leest (2018-2033)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	4.652
Energie installatie locatie zwembad (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	16.024

Energie installatie locatie gemeentewerf (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	16.864
Energie installatie locatie sporthal De Zeine (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	19.283
Energie installatie locatie sporthal De Slagen (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	27.931
Energie installatie locatie stadhuis (periode 2016-2030)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	12.267
Energie installatie locatie Schoolstraat (periode 2011-2026)	Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	afgerond	12.030
Mensgerichte maatregelen 2021	Provincie Noord-Brabant-Regeling Verkeer en Vervoer GGA	afgerond	60.000
Samen vitaal in de wijk	ZonMw	afgerond	8.562
Verbindend samenwerken	Gemeente Tilburg		60.000
Ondersteuning corona toegangsbewijs	VRMWB	afgerond	125.694
Energy Citys EUCF			42.000
Perspectief voor de jeugd met MDT	ZonMw	eenmalig	34.697
Kunstlocatie Brabant	Provincie Noord-Brabant		38.110
VVE aanpak	Stimulans Programma management		29.631
Extern Advies Warmtetransitie (EAW)	Regeling Advies Warmtetransitie	eenmalig afgerond	20.660
Onderzoek doorontwikkeling OV-Bereikbaarheid	Provincie N-Br - Regeling Verkeer en Vervoer GGA	afgerond	14.460
Verkeersveiligheid schoolomgeving Kindcentrum Zanddonk	Provincie N-Br - Regeling Verkeer en Vervoer GGA	afgerond	32.974
Verkeersveiligheid schoolomgevingen	Provincie N-Br - Regeling Verkeer en Vervoer GGA		6.921
Smart Port	Europese City facility EUCF		60.000
Zwerfvalvergoeding	Stichting Afvalfonds Verpakkingen		97.312
		Totaal bedrag	744.957

Pilot Rechtmatigheidsverantwoording 2021 door College van B&W

Algemene informatie rechtmatigheidsverantwoording

Het streven was dat over het verantwoordingsjaar 2021 het College van burgemeester en wethouders, in plaats van de externe accountant, voor het eerst een rechtmatigheidsverklaring zou moeten afgeven. Met deze verklaring zou het college aangeven in hoeverre de in de jaarrekening 2021 verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties.

Het wetstraject om dit te regelen is echter nog niet afgerond, waardoor over het verantwoordingsjaar 2021 de externe accountant wederom de rechtmatigheid toetst en hierover een verklaring afgeeft. Omdat binnen de gemeente Waalwijk in aanloop naar de wetswijziging hard is gewerkt om in 2021 zelf een rechtmatigheidsverklaring af te kunnen geven, is in overleg met de externe accountant besloten om de pilot rechtmatigheidsverantwoording 2021 door het College van B&W op te nemen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Op 14 februari 2019 is door de gemeenteraad het controleprotocol rechtmatigheid en normenkader voor de accountantscontrole 2018-2021 geaccordeerd. Hierbij is afgesproken het geactualiseerde normenkader jaarlijks voorafgaand aan de accountantscontrole voor de jaarrekening te laten vaststellen door het auditcomité. Het normenkader voor de jaarrekening 2021 is op 18-02-2022 in het auditcomité vastgesteld.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze verantwoordingsgrens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten en is daarmee vastgesteld op € 1.840.000.

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wetten en regels. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met alle wetten en regels. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip, want er bestaat dan een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Conclusie

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Waalwijk is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. In 2021 is voor een bedrag van € 337.550,- aan financiële onrechtmatigheden geconstateerd. Dit is bij het voorwaardencriterium nader toegelicht.

In deze paragraaf is hierna nog een nadere toelichting gemaakt op de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij kort wordt ingegaan op de organisatie van de Interne Controle in de gemeente Waalwijk (IC framework) en tenslotte worden de verantwoordingscriteria van rechtmatigheid nader uitgewerkt.

IC Framework

De inrichting van de (interne) "control" organisatie van de gemeente Waalwijk is, zoals bij veel andere gemeenten, gebaseerd op het model van de zogeheten "Three Lines of

Defence". Hieronder een korte toelichting op dit model, een korte analyse van de situatie Waalwijk en de verbeterpunten voor 2022.

"Three Lines of Defence" model:

Allereerst moet worden opgemerkt dat er verschillende interpretaties in omloop zijn over het model. In het algemeen kenmerken de meeste varianten zich door een aantal principiële uitgangspunten:

1. Het management is primair verantwoordelijk voor de realisatie van de strategie en voor de daarvan afgeleide doelstellingen;
2. Het lijnmanagement op de diverse organisatieniveaus is primair verantwoordelijk voor de goede sturing en beheersing van de organisatie, op het managen van de risico's die met de bedrijfsvoering samenhangen en op de volledigheid en betrouwbaarheid van de verantwoordingsinformatie
3. De tweede lijn is verantwoordelijk voor de structuur en inrichting van de organisatie;
4. De derde lijn in het model staat voor de interne auditfunctie: deze voorziet de hoogste leiding van aanvullende zekerheid over de kwaliteit van sturing en beheersing.

Waarvoor zijn de "Three Lines of Defence" verantwoordelijk?

De 1e lijn:

- a. is primair verantwoordelijk voor een goede interne beheersing;
- b. past de (door de 2e lijn ontwikkelde methoden en technieken) toe.

De 2e lijn:

- a. ondersteunt het verantwoordelijke management bij het identificeren en bewaken van risico's;
- b. ontwikkelt systemen voor procesbeheersing, planning & control, informatieverwerking, communicatie en rapportage, dit ter ondersteuning van de decentrale lijnmanager bij het bijsturen van de procesvoering, het uitvoeren van evaluaties en het afleggen van verantwoording;
- c. fungeert als een collectief van "architecten" voor de vormgeving van de structuur, de systemen en de procedures die nodig zijn voor de inrichting en het doen functioneren van de strategische, tactische en operationele processen.

De 3e lijn:

- a. voorziet de hoogste leiding van aanvullende zekerheid over de kwaliteit van sturing en beheersing;
- b. is dus niet in directe zin verantwoordelijk voor de kwaliteit van het in control zijn van de organisatie;
- c. Is wel verantwoordelijk voor de mate waarin ze in staat is om de inconsistenties in de opzet en het bestaan van de control frameworks te analyseren en zichtbaar te maken.

De "Three Lines of Defence" bij een gemeente

Als het model, beschreven voor een onderneming, wordt toegepast op een gemeente, dan kunnen de volgende rollen worden onderscheiden:

Lines of Defence	Algemeen	Gemeente	Rol
	Raad van Commissarissen	Gemeenteraad	Toezicht
	Raad van Bestuur	College van B&W	Eindverantwoordelijk en toezicht
3 ^e Lijn	<ul style="list-style-type: none"> • Interne auditfunctie 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbijzonderde interne controlefunctie • Concern control 	Totaaloverzicht, aanvullende zekerheid over in control zijn
2 ^e Lijn	<ul style="list-style-type: none"> • Controlling • Riskmanagement • Compliance • Kwaliteitsmanagement • Etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Business control • Financial control • Dienst-/Sector-/Domeincontroller • Kwaliteitsmedewerker • Etc. 	Ondersteunend en verantwoordelijk voor de infrastructuur, methodiek, richtlijnen etc.
1 ^e Lijn	<ul style="list-style-type: none"> • Business management • Divisie-/unitmanagement 	<ul style="list-style-type: none"> • Directie • Afdelingsmanager/-hoofd • Teammanager/-leider • Coördinator • Etc. 	Primair verantwoordelijk voor goede interne beheersing (control)

Het "Three lines of Defence"-model in de gemeente Waalwijk

Het bovenstaande model is niet binnen alle teams en bij alle processen consequent doorgevoerd. De inrichting van 1e lijns-, 2e lijns- en 3e lijn is bij meerdere processen onduidelijk, de verantwoordelijkheden zijn niet altijd afgebakend en functies functioneren vaak in meerdere "lijnen" (bv. kwaliteitsmedewerkers veelal in 1e en 2e lijn, IC in 1e, 2e en 3e lijn en P&C in 2e en 3e lijn). Ook de rol en verantwoordelijkheid van de teammanager (bijvoorbeeld voor wat betreft aansturing van kwaliteitsmedewerkers in 2e lijn) en de gecombineerde functie van concerncontroller/directeur bedrijfsvoering kunnen worden aangescherpt.

De afgelopen jaren heeft de accountant bij de jaarrekeningcontrole aangegeven dat de Interne Controle op een voldoende niveau functioneert ter ondersteuning van de jaarrekeningcontrole door de externe accountant en dat de IC-werkzaamheden over het algemeen op een goed niveau worden uitgevoerd. De onderstaande aandachtspunten voor 2022 betreffen dus een verdere optimalisatie van IC framework, ingegeven vanuit de ontwikkelingen rechtmatigheidsverklaring door het college per 2022 en prioriteit binnen gemeenten voor frauderisico.

Verdere optimalisatie "control"organisatie Waalwijk

1. In overleg en in samenwerking met de verantwoordelijke teams wordt de afbakening van 1e, 2e en 3e lijn geoptimaliseerd, waarbij de lijnmanager verantwoordelijk is en blijft voor de goede beheersing van de eigen processen.
2. Frauderisicobeheersing wordt als nieuwe taak opgepakt.
3. De registratie van (financiële) onrechtmatigheden en frauderisico wordt centraal georganiseerd binnen de Concernstaf.
4. Ten behoeve van uniformering van het IC framework (werkwijze, procesgang)) wordt overwogen een softwarepakket te gaan gebruiken/implementeren.

Verbijzonderde Interne Controle 2021

In overleg met de accountant zijn over het verantwoordingsjaar 2021 de volgende processen gecontroleerd:

Autorisaties, crediteuren, debiteuren, WMO & Jeugd, Salarisadministratie, Investerings & Aanbestedingen, Subsidies, WOZ/OZB, Grondexploitatie, Afvalstoffenheffing, Rioolrecht, Treasury en Grafrechten.

Van ieder proces worden de controles volgens een vast controleprotocol uitgevoerd, resulterend in een IC-rapportage met bevindingen en aanbevelingen. Deze rapportages worden vervolgens teruggekoppeld en vastgesteld door de verantwoordelijke en betrokken teams/medewerkers.

Vanuit de Verbijzonderde Interne Controle zijn met betrekking tot het verantwoordingsjaar 2021 op de bovengenoemde processen geen onrechtmatigheden geconstateerd. De onrechtmatigheid met betrekking tot Inkoop & Aanbestedingen is in de 1e lijn geconstateerd en hieronder nader toegelicht bij het voorwaardencriterium.

Verantwoordingscriteria Rechtmatigheid

In de jaarrekening legt het college verantwoording af over negen criteria van rechtmatigheid. De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en óók onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. De drie specifieke rechtmatigheidscriteria komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording en betreffen het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Een en ander wordt hieronder nog kort toegelicht.

Voorwaardencriterium:

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In het door het auditcomité vastgestelde normenkader 2021 voor de jaarrekening 2021 is alle externe wetgeving en interne regelgeving per product opgenomen.

In de 1e lijn (binnen de teams) is in eerste instantie geregeld dat de actuele wet- en regelgeving wordt gebruikt, bijvoorbeeld het invoeren van de juiste tarieven 2021 wordt collegiaal gecontroleerd binnen teams. Daarnaast wordt bij de Verbijzonderde Interne Controle ook gecontroleerd of de juiste wet- en regelgeving is toegepast bij de betreffende processen.

In het kader van de rechtmatigheidsverklaring 2021 is dit jaar extra prioriteit gesteld aan de steekproefsgewijze controles op de inkooptrajecten 2021. Hiervoor zijn 31 crediteuren geselecteerd in afstemming met onze accountant PWC. Sinds dit jaar maken we bij de spendanalyses gebruik van het dashboard van inkoop, die meer inzicht geeft op de uitgaven per crediteur. Deze steekproeven en uitgebreide controles hebben geresulteerd in een onrechtmatigheid van totaal € 337.550,-. Deze onrechtmatigheid heeft betrekking op het contract met een leverancier waarvan is vastgesteld dat niet is voldaan aan de eisen van quasi inbesteding en wordt daarom gezien als een onrechtmatigheid. Om in de toekomst te komen tot een rechtmatige rechtsverhouding dient er tussen de gemeente en deze partij een overeenkomst te komen op basis van alleenrecht. Gedurende 2022 zal deze overeenkomst ingeregeld worden waarmee een rechtmatige rechtsverhouding wordt geborgd.

Begrotingscriterium:

Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

Afwijkingen van de begroting (exploitatie en investeringen) (beleidsmatig en/of financieel) moeten geautoriseerd worden door de raad. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog door de raad worden vastgesteld. In Waalwijk is dit in 2021, evenals de voorgaande jaren, juist uitgevoerd.

In de Financiële jaarrekening 2021, onderdeel Analyse begrotingsafwijkingen is een nadere toelichting opgenomen van de begrotingsafwijkingen. Hierbij is aangegeven dat een aantal overschrijdingen niet onrechtmatig is in verband met eerdere besluitvorming hierover en/of ontvangen subsidies/bijdragen. Daarnaast is geconstateerd op product 853 Grondexploitatie bedrijven- en winkelgebieden en product 961 Mutaties reserves grondexploitatie beleidsveld 3 dat deze overschrijding onrechtmatig is, maar niet meetelt voor het oordeel. De uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid. Dit laatste geldt ook voor de overschrijdingen op beleidsveld 2 en 7.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium:

Onder misbruik wordt verstaan:

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:

Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Binnen de gemeente Waalwijk worden zowel preventieve als controlerende acties uitgevoerd om het misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Preventief zijn de acties vooral gericht op het integer handelen van de ambtelijke organisatie. Daarnaast wordt binnen de administratieve organisatie met name ingezet op relevante functiescheiding en het 4-ogen principe om de kans op misbruik en oneigenlijk gebruik zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast wordt vanuit de Verbijzonderde Interne Controle bij de controle op de processen achteraf ook getoetst of regelgeving juist is toegepast met het juiste doel en de strekking daarvan.

In 2021 is daarnaast gestart om de Frauderisicobeheersing binnen de gemeente Waalwijk meer systematisch op te pakken. Dit zal in 2022 verder worden uitgewerkt.

In 2021 zijn geen bijzonderheden ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik geconstateerd.

Verantwoording gedragscode integer handelen

Verantwoording toepassing gedragscode integer handelen burgemeester en wethouders 2021

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop wij in 2021 de gedragscode integer handelen hebben toegepast.

Belangenverstrengeling en aanbesteding

Jaarlijks wordt er een opgave gedaan van financiële belangen van de bestuurders en indien die er zijn geplaatst op de website van Waalwijk.

Binnen het college wordt open en transparant gesproken over mogelijke 'gevoelige' samenwerkingsrelaties en dan worden er passende besluiten op genomen om iedere schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan. In 2021 is dit niet aan de orde geweest.

Nevenfuncties

Het onderwerp nevenfuncties wordt indien aan de orde besproken in het college en een overzicht van nevenfuncties wordt openbaar gemaakt op de website.

Informatie

Binnen het college worden vertrouwelijke stukken en thema's ook vertrouwelijk gehouden. De agenda is hier ook op ingericht. Bij twijfel worden hier expliciete afspraken over gemaakt. In 2021 zijn geen situaties bekend waar hier niet zorgvuldig in is gehandeld.

Geschenken en giften

Bestuurders zijn bekend met de regeling. Alle geschenken en giften worden door het secretariaat per bestuurder geregistreerd ongeacht de waarde die het betreft. Een overzicht van de geschenken en giften vindt u hier (document: Geschenken college 2021).

Uitgaven en declaraties

Bestuurders zijn bekend met de regels. Via het secretariaat worden de declaraties ingediend en vervolgens gecontroleerd door HRM en geaccordeerd door de algemeen directeur. Een overzicht van de declaraties worden per kwartaal openbaar gemaakt via de website.

Kosten voor representatie worden eveneens gedeclareerd en via het secretariaat ingediend. Na akkoord van de algemeen directeur wordt een overzicht jaarlijks op de website openbaar gemaakt.

Gemeentelijke voorzieningen

Bestuurders hebben een bruikleenovereenkomst gesloten voor het zakelijk gebruik van gemeentelijke voorzieningen.

Reizen buitenland

Bestuurders zijn bekend met de regeling. In 2021 hebben zich geen buitenlandse reizen voor gedaan.

Integriteitstoets

De integriteitstoets heeft plaatsgevonden voor alle bestuurders.

Paragraaf Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is een samenwerkingsverband tussen 26 gemeenten (waaronder de gemeente Tilburg) en de hulpdiensten. Om de veiligheid in de regio Midden- en West-Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, bundelen de 26 gemeenten, de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), de brandweer en de politie de krachten. Dit houdt in dat in de Veiligheidsregio MWB deze verschillende diensten en besturen intensief samenwerken op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid. Per 1 augustus 2010 heeft de overdracht van de lokale brandweer naar de Veiligheidsregio plaatsgevonden.
5. Relatie met programma	1. Veiligheid 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
6. Deelnemende partijen	24 deelnemers, 1,1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,3%. Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Burgemeester Ausems AB: plv. Wethouder Van den Hoven
8. Financieel belang	De kosten van de Veiligheidsregio worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2021 is: € 2.662.544 prognose.
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 18.832.000 31-12-2021: € 14.392.000 prognose
10. Vreemd	31-12-2020: € 43.130.000

vermogen	31-12-2021: € 53.836.000 prognose
11. Financieel resultaat	2021: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) heeft de ambitie om in de periode 2019-2023 een betrouwbare partner te zijn in veiligheid en veerkracht. Daartoe stelt zij zichzelf de volgende hoofddoelen: <ul style="list-style-type: none"> • Haar advies is essentieel in de voorbereiding op rampen en crises en bij het signaleren en oplossen van veiligheidsvraagstukken; • Zij levert 24/7 adequate hulpverlening; • Zij is wendbaar in een continu veranderende maatschappij. Om deze ambitie te bereiken wordt ingezet op drie pijlers: <ul style="list-style-type: none"> • Het stimuleren van redzaamheid in de samenleving; • Het leveren van een bijdrage aan een veilige leefomgeving; • Het leveren van een hulpvaardige en slagvaardige inzet.

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

Regionale Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De bestuurlijk juridische verankering van de OMWB is geborgd middels een gemeenschappelijke regeling. Doel is om een verdere verbetering tot stand te brengen in de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken en in de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving op het gebied van milieu en asbest.
5. Relatie met programma	8. Ruimtelijke ontwikkeling, centrumontwikkeling en wonen 8.3 Wonen en bouwen
6. Deelnemende partijen	26 deelnemers, 1,1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,3%. Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oosterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert, Heusden en provincie Noord-Brabant.
7. Bestuurlijk belang	DB: geen vertegenwoordiging AB: Wethouder Daandels AB: plv. Burgemeester Ausems
8. Financieel belang	De kosten van de OMWB worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2021 is begroot op: € 724.317 prognose.

9. Eigen vermogen	31-12-2020 :€ 2.385.000 31-12-2021:€ 1.843.000 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 3.420.000 31-12-2021: € 3.806.000 prognose
11. Financieel resultaat	2021: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Verdere optimalisering bedrijfsvoering en Omgevingswet

Streekarchief Langstraat Heusden Altena

Streekarchief Langstraat Heusden Altena	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Heusden
4. Doelstelling en openbaar belang	- De zorg voor het beheer van de overgebrachte archiefbescheiden; - Toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archiefbescheiden; - Het bevorderen van lokaal en streek historisch onderzoek/het optreden als historisch informatiecentrum voor de gemeente Waalwijk.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	3 deelnemers, 145.000 inwoners, aandeel Waalwijk 32,6 %. Altena, Heusden en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: Wethouder Bakker AB: Wethouder Bakker AB: plv. Wethouder van den Hoven
8. Financieel belang	De kosten van het SALHA worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2021 is: € 355.891
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 238.038 31-12-2021: € 234.268 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2021: € 1.129 31-12-2021: € 1.529 prognose
11. Financieel resultaat	2021: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	- Verdere versterking digitale dienstverlening en invulling geven aan de (soms) conflicterende eisen van nieuwe wetgeving op het gebied van privacy (AVG); - realiseren e-depot; - bijdragen aan de gemeentelijke/regionale hotspot monitor; - archieven en collecties op orde; - verdere efficiëntie van bedrijfsvoering;

- aandacht voor erfgoed en cultuurhistorie.
 - volgen ontwikkelingen totstandkoming nieuwe archiefwet en inspelen op de eventuele wijzigingen (zoals vervroegde overbrenging)

GGD Hart voor Brabant

GGD Hart voor Brabant	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar belang)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	De GGD Hart voor Brabant is een gemeenschappelijke regeling van 19 Brabantse gemeenten met als doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg, zoals voorgeschreven door de Wet publieke gezondheid. De GGD beschikt over een goede vermogenspositie.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	19 deelnemers, 1 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 4,5%. Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk (per 1-1-2022), Loon op Zand, Maashorst (per 1-1-2022), Meijerijstad, Oisterwijk, Oss, Sint-Michielsgestel, Tilburg, Vught en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Daandels
8. Financieel belang	De kosten van de GGD Hart voor Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2021 is: € 1.657.455 prognose
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 7.820.000 31-12-2021: € 6.335.000 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2020 : € 31.107.000 31-12-2021: € 12.112.000 prognose
11. Financieel resultaat	2021: € 0 prognose
12. Risico's	In het geval van een faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	De komende jaren blijven in het teken staan van verbinding tussen publieke gezondheid en het gemeentelijke sociale domein. Belangrijke ontwikkelingen zijn meer regie voor de inwoner en ondersteuning van kwetsbare inwoners.

Regionale ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord

Regionale Ambulance-voorziening Brabant Midden-West-Noord	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Den Bosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West Noord (RAV Brabant Midden-West-Noord) is een gemeenschappelijke regeling van 38 Brabantse gemeenten met als doel het verlenen van ambulancezorg. Vanaf 2012 leveren de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling geen bijdrage meer.
5. Relatie met programma	7. Volksgezondheid en milieu 7.1 Volksgezondheid
6. Deelnemende partijen	37 deelnemers, 1,7 miljoen inwoners, aandeel Waalwijk 2,7 % Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Breda, Land van Cuijk (per 1-1-2022), Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Haaren, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Maashorst (per 1-1-2022) Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Veghel, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
7. Bestuurlijk belang	DB: n.v.t. AB: Wethouder Odabasi AB: plv. Wethouder Daandels
8. Financieel belang	De kosten van de RAV worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2021 is: € 0.00.
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 13.738.000 31-12-2021: € 13.664.000 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 25.744.000 31-12-2021: € 27.771.000 prognose
11. Financieel resultaat	2021: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	Geen.

Baanbrekers

Baanbrekers	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Zanddonkweg 14, 5144 NX Waalwijk
4. Doelstelling en openbaar belang	Baanbrekers is ontstaan op 1 januari 2013 uit de fusie van de sociale werkvoorziening (WML) en de sociale dienst (ISD). Baanbrekers voert de Participatiewet voor de Langstraat-gemeenten uit. Dit komt neer op: het verstrekken van bijstandsuitkeringen, re-integratieactiviteiten en het aanbieden van beschutte werkgelegenheid.
	6. Sociaal domein 6.5 Arbeidsparticipatie
6. Deelnemende partijen	De deelnemende gemeenten zijn: Heusden, Loon op Zand en Waalwijk.
7. Bestuurlijk belang	DB: wethouder Bakker (plv. wethouder Odabasi) AB: wethouders Bakker en Van den Hoven (plv. wethouder Daandels), raadsleden Van Hamond en Van Tuyl.

8. Financieel belang	De kosten van Baanbrekers worden gedragen door de deelnemende gemeenten: De bijdrage van Waalwijk voor 2021 is: € 2.878.968 prognose
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 7.574.000 31-12-2021: € 2.823.000 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 16.997.000 31-12-2021: € 10.781.000 prognose
11. Financieel resultaat	2021: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van tekorten, faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de risico's.
13. Ontwikkelingen	Eind 2018 heeft het bestuur het koersdocument 'Baanbrekers 2.0' vastgesteld. Met dit plan is de koers van de organisatie opnieuw vastgesteld: Baanbrekers richt zich op de ondersteuning van bijstandsgerechtigden die in staat zijn om te werken. De gemeente ondersteunt inwoners met een bijstandsuitkering die geen kansen hebben op werk.

Hart van Brabant / Midpoint

ROM/Hart van Brabant/Midpoint	
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
3. Vestigingsplaats	Tilburg
4. Doelstelling en openbaar belang	<p>Het vorm geven van regionale samenwerking op beleidsmatig en strategisch gebied tussen de negen deelnemende gemeenten in Midden-Brabant. Op basis van de Strategische Meerjaren Agenda werken we in de regio aan drie programmalijnen: (1) Mens & Samenleving, (2) Leefomgeving & Milieu en (3) Economie, Recreatie & Toerisme. De brede economische agenda is belegd bij Midpoint, een triple helix organisatie.</p> <p>De Regio Hart van Brabant is een samenwerkingsverband met als doel om vanuit het beginsel van autonomie van het lokale bestuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een overlegstructuur in te stellen en in stand te houden, die dient om de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten vorm te geven: - rechtens verantwoording af te kunnen leggen over de besteding van (subsidie)gelden die door andere overheden, instellingen en/of bedrijven met het oog op die samenwerking worden toegekend'; - samen te werken om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijke projecten te definiëren, te initiëren en uit te voeren.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.1 Bestuur
6. Deelnemende partijen	9 deelnemers, 440.000 inwoners, aandeel Waalwijk 10,7%. Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk.

7. Bestuurlijk belang	DB: Burgemeester Ausems AB: Burgemeester Ausems AB: plv. Wethouder van den Hoven
8. Financieel belang	De kosten van ROM/Hart van Brabant worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van Waalwijk voor 2021 is: € 507.043 prognose
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 652.510 31-12-2021: € 103.265 prognose
10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 1.398.460 31-12-2021: € 1.981.805 prognose
11. Financieel resultaat	2021: € 0,00 prognose
12. Risico's	In het geval van faillissement of liquidatie dragen de gemeenten gezamenlijk de aanwezige schulden en kosten. Daarnaast blijft de gemeente verplicht voor het adequaat uitvoering geven aan de wettelijke taken.
13. Ontwikkelingen	

Vennootschappen en Coöporaties

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)

BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	
2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Den Haag
4. Doelstelling en openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	De Rijksoverheid (50% van de aandelen) en alle Nederlandse provincies, waterschappen en gemeenten zijn wettelijk verplicht om bij de BNG een bankrekening aan te houden. Alle verrekeningen met het Rijk vinden via de BNG plaats.
7. Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging door burgemeester Kleijngeld. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	29.133 aandelen á € 2,50: € 72.832,50. Dividend 2021: nog niet bekend.
9. Eigen vermogen	31-12-2020, € 4.364 miljoen 31-12-2021: € nog niet bekend miljoen
10. Vreemd	31-12-2020: € 155,262 miljoen

vermogen	31-12-2021: € nog niet bekend miljoen prognose
11. Financieel resultaat	2021: € nog niet bekend
12. Risico's	M.b.t. de kredietwaardigheid heeft de BNG een (AAA) rating.
13. Ontwikkelingen	Dividenduitkering nog niet bekend.

Parkmanagement

Parkmanagement	
2. Rechtsvorm	BV (gemeente Waalwijk 100% van de aandelen)
3. Vestigingsplaats	Waalwijk
4. Doelstelling en openbaar belang	Parkmanagement is een besloten vennootschap die als hoofdactiviteit het beheer, onderhoud en de beveiliging op Haven 1 t/m 6, Haven Zeven en Haven 8 uitvoert. De gemeente betaalt een in de begroting geraamde jaarlijkse vergoeding (ca. € 310.000 euro)aan Parkmanagement voor het groen- en grijsonderhoud van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen Haven 1 t/m 6, Haven Zeven en Haven Acht. De tweede grote inkomstenbron is de bijdrage van bedrijven (ca. € 300.000 euro) ten behoeve van diensten die Parkmanagement aanbiedt. Daarnaast zijn er inkomsten uit rendement op vermogen, wat wordt gebruikt om investeringen te doen.
5. Relatie met programma	3. Economie 3.1 Economische ontwikkeling 5. Sport, cultuur, recreatie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6. Deelnemende partijen	Gemeente Waalwijk. 1 deelnemer, 49.345 inwoners, aandeel Waalwijk 100%
7. Bestuurlijk belang	Voorzitter AvA is tevens voorzitter RvC: Wim Naber Leden AvA: Burgemeester Ausems, Wethouder van den Hoven, Wethouder Bakker, Wethouder Odabasi en Wethouder Daandels. Leden RvC: <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter: Wim Naber • Commissaris: Robert van der Gouw • Commissaris: Johan Timmermans Directeur: Jan van Roessel
8. Financieel belang	De gemeente Waalwijk is 100% eigenaar van Parkmanagement.
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 4.538.282 31-12-2021: € nog niet bekend

10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 57.767 31-12-2021: € nog niet bekend
11. Financieel resultaat	2021: € nog niet bekend
12. Risico's	De risico's zijn minimaal. Risicovolle deelnemingen zijn verkocht / afgestoten.
13. Ontwikkelingen	

Enexis Holding N.V.

Enexis Holding N.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Het in stand houden van netwerken voor de levering van energie. Het gas- en elektriciteitsnetwerk van Essent is ondergebracht in Enexis Holding N.V. ('splitsingswet') en is in 2009 niet betrokken in de verkoop aan RWE, omdat aandelen in handen moeten blijven van overheidslichamen.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	22 aandeelhouders
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	344 aandelen is 1,7%
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 4.116.000 31-12-2021: € 4.241.000
10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 4.635.000 31-12-2021: € 5.154.000
11. Financieel resultaat	2021: € 199.000
12. Risico's	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).
13. Ontwikkelingen	Het doel is dat de vennootschap in 2022 zal kunnen worden opgeheven.

Brabant Water N.V.

Brabant Water N.V.	
---------------------------	--

2. Rechtsvorm	N.V.
3. Vestigingsplaats	Hoofdkantoor 's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Brabant Water wint, zuivert, transporteert en levert drink- en industriewater van hoge kwaliteit vanuit 33 waterproductiebedrijven aan ruim 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant. Daarnaast levert het bedrijf water op maat en watergerelateerde producten en diensten in de gebonden en vrije markt. De omzet bedraagt € 192 miljoen.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	De aandelen zijn in handen van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en van 56 gemeenten in het voorzieningsgebied van Brabant Water.
7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Vertegenwoordiging door burgemeester Ausems. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	66.253 aandelen is 2.38%
9. Eigen vermogen (x 1.000)	31-12-2020: € 674.183.000 31-12-2021: € nog niet bekend
10. Vreemd vermogen (x 1000)	31-12-2020: € 523.344.000 31-12-2021: € nog niet bekend
11. Financieel resultaat (x 1.000)	2021: € nog niet bekend
12. Risico's	Beperkt.
13. Ontwikkelingen	Betrokkenheid bij implementatie Omgevingswet/visie en daarmee beschikbaarheid van drinkwater veiligstellen.

Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.

Publiek Belang Elektriciteits productie B.V.	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Essent had een belang van 50% in de kerncentrale in Borssele (EPZ). Delta, met ook een belang van 50%, heeft de verkoop vooralsnog via een juridische procedure tegengehouden. Daarop is het belang door de verkopende aandeelhouders van Essent in een aparte vennootschap ondergebracht.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	<p>Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%</p> <p>Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04%, Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%</p>

7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder van van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	Gemeenten Noord-Brabant 7,57%.
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 1.569.395 31-12-2021: € 1.535.187
10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 19.533 31-12-2021: € 6.925
11. Financieel resultaat	2021: € 34.208
12. Risico's	Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).
13. Ontwikkelingen	Het doel was om de vennootschap in 2021 op te heffen en de resterende liquide middelen aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang uit te keren, de NV is echter nog niet opgeheven.

CSV Amsterdam BV

CSV Amsterdam BV	
2. Rechtsvorm	B.V.
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	De primaire taak van de vennootschap is het voeren van een schadevergoedingsprocedure (op grond van invoering Wet Onafhankelijk Netbeheer "Splisingswet") tegen de Staat der Nederlanden namens de oude aandeelhouders van Essent.
5. Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 0.5 Treasury
6. Deelnemende partijen	Provincies: Groningen: 6,01%, Drenthe: 2,3%, Flevoland: 0,02%, Overijssel: 18,71%, Noord-Brabant: 30,83%, Limburg: 16,13%. Gemeenten: Groningen: 3,87%, Friesland: 0,04%, Drenthe: 2,41%, Flevoland: 0,04%, Overijssel: 2,27%, Noord-Brabant: 7,57%, Limburg: 9,47%.

7. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder Vertegenwoordiging door Burgemeester Ausems. Wethouder van den Hoven (machtiging burgemeester) neemt deel aan aandeelhoudersvergadering.
8. Financieel belang	
9. Eigen vermogen	31-12-2020: € 392.593 31-12-2021: € 312.379
10. Vreemd vermogen	31-12-2020: € 27.162 31-12-2021: € 22.664
11. Financieel resultaat	2021: € 42.665
12. Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van de vennootschap.
13. Ontwikkelingen	Deze verbonden partij was reeds afgevoerd omdat het voornemen was die in 2021 te ontbinden. Echter begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de Escrow-rekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli jl. de totale financiële vergoeding van € 75.122,71 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten. CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze procedure zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Stichtingen en Verenigingen

Stichtingen en Verenigingen

Niet van toepassing.

Overige verbonden partijen

Overige verbonden partijen

Niet van toepassing.

Paragraaf Grondbeleid

Grondbeleid

Algemeen

Een belangrijke taak van de gemeente als lokale overheid is de ruimtelijke ordening van het

grondgebied van de gemeente. Daartoe beschikt de gemeente over de Wet ruimtelijke ordening, inclusief de Grondexploitatiewet en in het bijzonder over het bestemmingsplan of een projectafwijkingbesluit. Om tot uitvoering te komen van het bestemmingsplan is het noodzakelijk om, aanvullend op het bestemmingsplan, over grondeigendommen te beschikken dan wel het kostenverhaal op orde te hebben indien particuliere eigenaren zelf willen ontwikkelen.

Wat zijn de doelstellingen voor de komende jaren?

Het voeren van het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren. De doelstelling is dan ook om door middel van het voeren van het grondbeleid maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren.

Hoe gaan we die doelstellingen bereiken?

Door middel van het grondbeleid kan de gemeente haar invloed uitoefenen op de wijze waarop de grond wordt gebruikt. Sturing van het grondgebruik door middel van het grondbeleid is wenselijk omdat het kan bijdragen aan de realisering van (publieke) doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, infrastructuur, werkgelegenheid, milieu, financiën etc.

Als gevolg van de maatschappelijke, economische en juridische ontwikkelingen én de verplichting vanuit de financiële verordening is het grondbeleid tegen het licht gehouden. Gevolg hiervan is, is dat in 2019 een nieuwe Nota Grondbeleid is opgesteld en is vastgesteld. Met deze Nota Grondbeleid is een basis gelegd voor een transparante en eenduidige werkwijze bij de uitvoering van het grondbeleid van de gemeente Waalwijk. De Raad heeft door vaststelling van de nota de kaders waarbinnen het College het grondbeleid kan uitvoeren, vastgesteld.

Keuzesoorten grondbeleid

De twee uiterste vormen van grondbeleid zijn (pro)actief grondbeleid en faciliterend (passief) grondbeleid. Beide vormen kennen hun voor- en nadelen. Hetgeen als een voordeel voor actief grondbeleid geldt, zal in algemene zin als een nadeel voor faciliterend grondbeleid kunnen worden aangemerkt. Ook is het mogelijk om voor een tussenvorm te kiezen, namelijk de samenwerking tussen de gemeente en private partijen.

Actief grondbeleid

Indien de gemeente een actief grondbeleid voert, kan zij zo maximaal mogelijk sturing geven aan onder meer ruimtelijke, economische en natuurontwikkelingen. Dit betekent dat de gemeente zelf de gronden in eigendom verwerft, tijdelijk beheert, bouwrijp maakt en vervolgens verkoopt. Een actief grondbeleid geeft de gemeente meer mogelijkheden tot sturing dan een passief of wel een faciliterend grondbeleid waarbij de sturing over het algemeen beperkt blijft tot het faciliteren middels het publiekrechtelijk instrumentarium. De rol van de gemeente beperkt zich in geval van een faciliterend grondbeleid tot een voorwaardenscheppende en toezichhoudende. Bij een actief grondbeleid gaat het initiatief van de gemeente uit en kan de gemeente naast publiekrechtelijke eisen ook in privaatrechtelijke zin eisen stellen.

Passief (faciliterend) grondbeleid

Bij een faciliterend grondbeleid heeft de gemeente een voorwaardenscheppende rol bij de voorgestane ontwikkeling. Op grond van de Wet ruimtelijke ordening maakt de gemeente bestemmingsplannen, past deze aan en neemt projectbesluiten waarmee ontwikkelingen worden toegelaten en sturing plaats vindt binnen het plangebied. Wanneer gekozen wordt voor een faciliterend grondbeleid laat de gemeente de aankoop en exploitatie volledig over aan de private partijen. Tevens is het mogelijk dat de gemeente het initiatief tot bepaalde ontwikkelingen stimuleert, maar er zelf niet actief deel aan neemt. In dergelijke gevallen worden de kaders geschapen voor de activiteiten van de private partijen. Hierbij valt te denken aan het opstellen/wijzigen van bestemmingsplannen, het vervaardigen van besluiten tot het verlenen van vrijstelling van een bestemmingsplan, de aanleg van voorzieningen van openbaar nut en voorbereiding, advies en toezicht. De daarmee gepaard gaande kosten worden verhaald op de private partij.

Het kostenverhaal is gewaarborgd door toepassing te geven aan de mogelijkheden die de Grondexploitatiewet biedt. Naast het private traject van de anterieure en de posterieure overeenkomsten met initiatiefnemers geldt het publieke spoor van kostenverhaal via de omgevingsvergunning als een soort vangnet om kosten te verhalen.

Samenwerkingsvormen

Bouwclaimmodel

Deze bijzondere vorm van een actief grondbeleid wordt veelal gekozen als marktpartijen grondposities hebben in het plangebied. In het bouwclaimmodel verkopen de marktpartijen hun grond aan de gemeente onder de voorwaarde dat zij bij de gronduitgifte een aantal bouwrijpe kavels kunnen afnemen tegen normale exploitatieprijzen, waarmee zij hun bouwrechten veilig stellen. Evenals bij het zuiver actieve grondbeleid voert de gemeente een eigen grondexploitatie en draagt zij zorg voor het bouw- en woonrijp maken van het gebied. De marktpartijen nemen, net als bij het zuiver actieve grondbeleid, de realisatie van het vastgoed voor hun rekening.

PPS

De gemeente kan ook besluiten om in samenwerking met private partijen over te gaan tot exploitatie van grond en/of het realiseren van vastgoed. Dergelijke Publiek Private Samenwerking (PPS) kent meerdere verschijningsvormen.

De samenwerking kan plaatsvinden op basis van een samenwerkingscontract of door de oprichting van een gezamenlijke rechtspersoon.

Bij de vorming van een gezamenlijke entiteit brengen de betrokken partijen veelal de in bezit zijnde gronden gelegen binnen het plangebied in. Deze entiteit verwerft de overige benodigde gronden, maakt de gronden bouw- en woonrijp en geeft deze weer uit of zorgt voor de daadwerkelijke realisatie van vastgoed. De partners binnen een entiteit kunnen op basis van de aandelenverhoudingen aanspraak maken op de uiteindelijk gerealiseerde waardeontwikkeling.

Vaak zijn de feitelijke eigendomsverhoudingen, de beschikbaarheid van specifieke deskundigheid, het verdelen van de risico's en de wens om de regie over de ontwikkeling te voeren van begin tot het eind, de motieven voor deze vorm van grondbeleid.

Keuze vorm van grondbeleid en de rol van het college daarin

Voor de gemeente Waalwijk zijn alle vormen van grondbeleid (actief, passief of een mengvorm) in principe aanvaardbaar omdat ze allemaal kunnen bijdragen aan het algemeen belang. De feitelijke keuze voor een specifieke vorm van grondbeleid is afhankelijk van de situatie. Het primaire doel van de gemeente bij een ontwikkeling is om hiermee in maatschappelijke zin iets toe te voegen. Het maatschappelijke rendement van een ontwikkeling speelt daarmee ook een grote rol in de keuze van het grondbeleid van de gemeente. Naast het maatschappelijke rendement wordt ook gekeken naar het financiële rendement van de ontwikkeling.

Van een actief grondbeleid kan worden afgezien als sprake is van een te verwachten negatief exploitatieresultaat ten gevolge van bijvoorbeeld hoge verwervingskosten, hoge sloop- en saneringskosten en/of er sprake is van planologische risico's. Het maatschappelijk belang kan echter dusdanig groot zijn dat een te verwachten negatief exploitatieresultaat wordt geaccepteerd om het te realiseren doel te bereiken.

Op basis van analyses met betrekking tot het maatschappelijke en financiële rendement wordt bepaald welke vorm van grondbeleid wenselijk is. De keuze wordt vastgelegd in de paragraaf 'financieel-economische uitvoerbaarheid' van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Materiële vaste activa

Onder de materiële vaste activa staan enerzijds de ruil- of compensatiegronden en anderzijds de gronden waarvoor door de raad nog geen exploitatieopzet is vastgesteld, maar die door het college en de raad worden aangemerkt als mogelijk toekomstig te ontwikkelen locaties.

Binnen de gronden, vallend onder de materiële vaste activa, is het niet mogelijk om rente op de boekwaarde bij te schrijven. Wel is het onder voorwaarden toegestaan om de voorbereidingskosten te activeren onder immateriële vaste activa waarbij ze in een later stadium ingebracht kunnen worden indien de gronden worden overgeheveld naar bouwgrond in exploitatie.

Onder de materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt in de ontwikkelgrond op korte en middellange termijn en de compensatiegrond/ontwikkelgrond op lange termijn.

Ontwikkelgrond op korte en middellange termijn:

De ontwikkelgronden op korte en middellange termijn betreffen de gronden die met het oog op gebiedsontwikkeling zijn verworven, maar waarvoor nog geen bestemmingsplan c.q. grondexploitatie is vastgesteld. Binnen de gemeente Waalwijk staan de volgende locaties nog te boek als ontwikkellocatie met de onderstaande boekwaarde per 31-12-2021 :

Naam	Planning	Boekwaarde	Aantal m2	Boekwaarde per m2
Poolsestraat-noord	2022-2023	€ 297.007	7.470 m ²	€ 39,76
Maasoever/Scharlo	2022-2023	€ 685.001	61.380 m ²	€ 11,16
Haven 8 oost afronding	2022-2028	€ 6.698.025	744.225 m ²	€ 9,00
Totaal		€ 7.680.033	813.075 m²	€ 9,45

Compensatiegrond/ ontwikkelgrond op lange termijn:

Dit betreffen de gronden die voornamelijk dienen als compensatiegronden bij toekomstige verwervingen en gronden die in het verleden zijn verworven met het oog op mogelijke toekomstige ontwikkeling.

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden bovenvermelde gronden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs mits deze lager is dan of gelijk aan de marktwaarde van de huidige bestemming (agrarische grond). Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan de marktwaarde van de huidige bestemming, dient afwaardering van de grond plaats te vinden tot aan deze marktwaarde. In de gemeentelijke administratie wordt de onbestemde grondvoorraad geadmistreerd onder de 'materiële vaste activa'. Er vindt geen toerekening plaats van kosten zoals rentekosten, beheers- en plankosten en van (pacht)opbrengsten. Deze lasten en baten worden op het product 'Diverse percelen en panden' verantwoord.

Binnen de materiële vaste activa is 1.821.359 m² verantwoord als compensatiegronden dan wel ontwikkelgrond voor de lange termijn. De totale boekwaarde hiervan bedraagt € 5.322.750,-. Per m² komt dit gemiddeld neer op een bedrag van € 2,92.

Actualisatie kostprijsberekeningen

Door het Team REW worden jaarlijks, onder verantwoordelijkheid van de manager van het team REW, alle kostprijsberekeningen (grondexploitaties) geactualiseerd. Deze actualisatie vindt plaats op een zodanig tijdstip dat de hieruit voortkomende gevolgen in de jaarrekening van het voorafgaand jaar verwerkt kunnen worden. De geactualiseerde kostprijscalculaties zullen in de vorm van een nota grondexploitatie aan de raad worden voorgelegd, gelijktijdig met de behandeling van de jaarrekening van het desbetreffende jaar.

Het nemen van gerealiseerde winsten

Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen winsten per ultimo looptijd van een complex worden geprognosticeerd, dan zal deze winst worden afgeroomd.

Met ingang van 2017 is de regelgeving vanuit BBV (Beheer, Begroting en Verantwoording) dwingend gewijzigd inzake de winstneming bij een actief grondbeleid. Deze winstneming dient voortaan plaats te vinden middels de zogenaamde POC-methode (Percentage Of Completion). Over 2021 is er vanuit diverse complexen € 6.185.000 winst genomen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de Nota Grondexploitatie 2021.

De geprognosticeerde winsten voor de toekomst zien er als volgt uit:

Bedragen x € 1

2022		
Haven Zeven	€ 185.659,-	
Afbouw haven 1 t/m 6	€ 839.626,-	
		€ 1.025.285,-
2023		
Akkerlaan 20	€ 15.198,-	
Jacob Marisstraat	€ 28.354,-	
Haven 8 West	€ 3.647.414,-	
Achter de Hoven	€ 51.029,-	
Kasteellaan vm. Basisschool	€ 171.718,-	
		€ 3.913.713,-
2024		
Haven 8 oost	€ 23.160.786,-	
Waesgeerd-West	€ 141.773,-	
		€ 23.302.559,-
2027		
Landgoed Driessen	€ 380.291,-	
Akkerlanen	€ 6.999.324,-	

		€ 7.379.615,-
Totaal toekomstige winstprognose o.b.v. voorcalculatie		€ 35.621.172-

Treffen voorzieningen voor te verwachten verliezen

Indien in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen blijkt dat verliezen per einde looptijd van een complex onafwendbaar zijn, dient per direct, ter grootte van dat verlies op eindwaarde, een voorziening te worden getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie.

Per 31 december 2021 zijn de volgende (verlies)voorzieningen getroffen voor complexen met een negatief resultaat.

Bedragen x € 1

Voorziening De Rugt	€ 1.145.331
Voorziening Drogerij 55	€ 88.008
Voorziening Gebied bij Lidl	€ 3.500
Voorziening Laageinde 103	€ 21.657
Voorziening Poolsestraat Tiny-houses	€ 5.199
Voorziening Kasteellaan vm. Verpleegflat	€ 5.413
Totaal voorzieningen grondexploitatie per 31 december 2021	€ 1.269.108

Reserve Grondexploitatie

Binnen het grondbedrijf is een 'algemene' of 'vrije' reserve gevormd om de genoemde algemene risico's op te vangen. Voeding van deze reserve geschiedt door (tussentijdse) winstnemingen van de diverse complexen binnen het grondbedrijf. Bij verlieslatende complexen volgt echter een onttrekking.

De Reserve Grondexploitatie is de enige vrije reserve binnen de grondexploitatie. Deze is te vergelijken met de Algemene Reserve op concernniveau. De inzetbaarheid van de Reserve Grondexploitatie beperkt zich tot zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie.

Om de risico's zoveel als mogelijk beheersbaar te houden worden jaarlijks de kostprijscalculaties van de diverse onderhanden en toekomstige exploitaties bijgesteld. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van reële ramingen, de normale en algemene bedrijfsrisico's inbegrepen. Aan de reserve worden onafwendbare verliezen onttrokken en (tussentijdse) winstnemingen toegevoegd.

Door de raad is besloten het saldo van de Reserve Grondexploitatie op 5 miljoen te bepalen. Voor zover het saldo van deze reserve, bij het jaarrekeningproces, uitstijgt boven het

maximum zal het meerdere worden afgestort naar de Algemene Reserve. Wanneer het saldo beneden deze 5 miljoen bedraagt, dient dit saldo aangevuld te worden tot dit minimum vanuit de Algemene Reserve. De hoogte van de Reserve Grondexploitatie wordt jaarlijks in beeld gebracht en besluitvorming vindt plaats middels de Nota grondexploitatie.

Risico's

Algemeen

Bij uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid worden risico's gelopen. Het is moeilijk om alle risico's op voorhand te benoemen en in te schatten. In het algemeen geldt dat hoe langer de looptijd van een plan is, hoe complexer het is om de te lopen risico's in te schatten. Desalniettemin is het wel van belang om de risico's zo goed mogelijk in beeld te brengen en – waar mogelijk – in beeld te brengen wat de (financiële) gevolgen kunnen zijn voor de lopende projecten. De risico's zijn te onderscheiden in directe en indirecte risico's. De indirecte risico's vloeien voornamelijk voort uit macro-economische ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving. Gelet op de aard en oorsprong van de indirecte risico's hebben deze gevolgen voor alle lopende projecten. Daarnaast zijn de indirecte risico's er divers van aard en zijn ze vaak niet gemakkelijk te duiden en te voorspellen. Naast de indirecte risico's kan een project ook te maken krijgen met projectgebonden risico's, ofwel de directe risico's. Deze directe risico's hoeven zich niet bij elk project voor te doen. Per project kunnen de directe risico's verschillend zijn. De belangrijkste indirecte en directe risico's zijn hieronder opgesomd en toegelicht.

Onroerendgoedmarkt

De onroerendgoedmarkt kan aan grote schommelingen onderhevig zijn. Er kan sprake zijn van een landelijke tendens, maar het kan soms ook regio gebonden zijn. Het is zaak om adequaat in te spelen op veranderingen in de onroerendgoedmarkt om de risico's, waaraan de gemeente is blootgesteld, zoveel mogelijk te beperken. Op de onroerendgoedmarkt spelen een tweetal elementen een rol bij de risico's die men loopt; de vraag- en aanbodzijde in relatie tot de prijsvorming.

Loon- en prijsontwikkelingen

Vooraf bij grondexploitaties met een lange looptijd moet de ontwikkeling voor lonen en prijzen bij de start van het plan voor een lange termijn ingeschat worden. Over het algemeen is er weinig aan de hand als de ontwikkeling van de kosten gelijk is aan de ontwikkeling van de opbrengsten. Stijgende loon- en bouwkosten kunnen invloed hebben op het resultaat van lopende projecten. Het is dan ook zaak om ter beheersing van de risico's die hieraan verbonden zijn de exploitatieberekeningen jaarlijks te actualiseren zodat tijdig eventuele noodzakelijke aanpassingen onderkend worden en kunnen worden bijgesteld.

Financieringslasten

Over het algemeen vormen de financieringslasten, of wel de rente een behoorlijke kostenpost binnen de grondexploitatie. Immers veelal gaan de kosten voor de baten uit. Doordat de kosten van met name grondverwerving bij langdurige projecten meestal ver voor de opbrengsten uitlopen, kunnen de rentekosten oplopen. Immers, indien sprake is van een boekwaarde waarbij de tot dan gemaakte kosten hoger zijn als de tot dan gerealiseerde opbrengsten, is over het verschil rente verschuldigd welke ten laste gaat van het exploitatieresultaat. Het is derhalve zaak om de kosten zo laat mogelijk te maken en te trachten de opbrengsten zo vroeg mogelijk te realiseren. Momenteel is de rekenrente voor de grondexploitaties erg laag waardoor het risico redelijk beperkt is. Een andere rentetarief wat indirect raakvlakken heeft met de grondexploitatie is de hypotheekrente. Wanneer deze rente stijgt, kan dit een verminderde vraag naar woningbouw tot gevolg hebben. Indirect kan stijging van de hypotheekrente dus invloed hebben op het exploitatieresultaat van de grondexploitatie. Ook hiervoor geldt dat de hypotheekrente momenteel historisch laag is.

Milieuwetgeving

De strenge milieuwetgeving op het gebied van bodem, water, lucht en geluid veroorzaakt hoge kosten die zijn weerslag kan hebben op de grondexploitaties.

Op voorhand is moeilijk in te schatten hoe deze eisen zich verder zullen ontwikkelen. Wel wordt aangenomen dat de milieueisen in de toekomst alleen maar strenger zullen worden. Vooral bij langlopende projecten kan de gemeente geconfronteerd worden met aangescherpte milieueisen waardoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Recente voorbeelden hiervan zijn de discussies over luchtkwaliteit, fijnstof en externe veiligheid. In het geval van bodemverontreiniging doet zich het probleem voor dat de aard en omvang veelal niet volledig is in te schatten bij de aanvang van het plan. Ter beperking van dit risico is het van belang gedegen historisch bodemonderzoek te verrichten op de te ontwikkelen locaties.

Zijn de kosten in het kader van milieuwetgeving niet te verhalen op derden dan komen ze ten laste van de grondexploitatie. Indien de grondexploitatie dit financieel niet kan dragen dan moet er een weloverwogen besluitvorming plaatsvinden waarbij een eventueel financieel verlies afgewogen moet worden tegen het maatschappelijk belang van de voorgestane ontwikkeling. Op 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in werking getreden. Hierin is wettelijk vastgelegd dat de natuur herstelt en de uitstoot van stikstof daalt door middel van het vaststellen van drie resultaatsverplichtingen voor stikstofreductie. Deels moeten deze maatregelen per provincie worden uitgewerkt in het Programma stikstofreductie en natuurverbetering.

Wetgeving en procedures

Veranderende wetgeving of jurisprudentie kan van invloed zijn op de resultaten van de lopende projecten. Sommige veranderingen zijn te verwachten, bijvoorbeeld de invoering van de Omgevingswet. Echter het komt ook voor dat we gedurende het project geconfronteerd worden met bepaalde wetgeving en jurisprudentie. Het gevolg kan zijn dat vooraf gecalculerde planontwikkelingskosten beduidend hoger uitvallen.

Planschade

Aanvragen om vergoeding van planschade vormen een toenemend risico. Vooral bij binnenstedelijke ontwikkelingen nemen de verzoeken om planschade toe. Wanneer de gemeente grondeigenaar is van het te ontwikkelen gebied, wordt er vooraf een inventariserend planschadeonderzoek gedaan. Hierbij wordt een reële inschatting gemaakt van de planschade voor omliggende percelen. Kosten van dit onderzoek en mogelijke uitbetaling van planschade worden ten laste gebracht van de exploitatieopzet of de Reserve grondexploitatie. Bij projecten waarbij de gemeente geen grondeigenaar is wordt een planschadeovereenkomst gesloten met de initiatiefnemer. Hierdoor heeft de gemeente bij deze projecten nagenoeg geen nadelige financiële gevolgen van mogelijke planschade. Planschade staat ook op de lijst van de te verhalen kosten op derden binnen de Grondexploitatiewet.

Uitgifte in erfpacht

Reden voor uitgifte in erfpacht is om mee te denken in het financieringsvraagstuk voor bedrijven om ze op deze wijze toch een investeringsbeslissing te laten nemen. Ten opzichte van verkoop is en blijft uitgifte in erfpacht een risico. Een erfpachter kan immers failliet gaan of betalingsproblemen hebben. In geval er wel rentelasten van de geactiveerde erfpachtgrond zijn maar geen ontvangen canon impliceert een en ander een deficit voor de gemeente. Desondanks kan de mogelijkheid van erfpacht leiden tot een hogere afzet van bedrijfsgrond wat vervolgens leidt tot een beter economisch klimaat met daaraan gekoppeld werkgelegenheid. De gemeenteraad heeft in het verleden besloten dat er terughoudend omgegaan moet worden met de uitgifte in erfpacht. Primair worden de gronden dus verkocht. Bij uitzondering kan de gemeente ook gronden in erfpacht uitgeven. Dit beleid ligt ook vast middels de Nota grondbeleid 2019-2023.

Archeologische monumenten

Als er bij de ontwikkeling van een locatie een archeologisch monument wordt aangetroffen, dienen de kosten, indien deze niet verhaald kunnen worden op derden, ten laste van de grondexploitatie gebracht te worden. Gemeenten zijn op grond van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) verplicht om bij vaststelling van bestemmingsplannen rekening te houden met in de bodem aanwezige en te verwachten archeologische overblijfselen.

De gemeenteraad heeft de geactualiseerde Erfgoedkaart met daarin de Archeologische beleidskaart vastgesteld op basis waarvan de noodzaak tot het verrichten van archeologisch onderzoek wordt bepaald.

Het is daarom vereist om, vooruitlopend op het in ontwikkeling brengen van een locatie met archeologische verwachtingswaarde, op basis van deze Archeologische beleidskaart, archeologisch onderzoek te verrichten. Naast de wettelijke plicht biedt dit de gemeente ook de mogelijkheid om bij te sturen naar aanleiding van het onderzoek.

Huidige economische situatie

In relatie tot een aantal hierboven geschetste risicofactoren, o.a. vastgoedmarkt, inflatie en rente, moet de gemeente Waalwijk ook anticiperen op de actuele economische situatie. Dit leidt er toe dat een inflatiepercentage voor de kostenkant is vastgesteld van 3% en voor de opbrengsten van 2%. De toe te rekenen rente is middels de voorschriften BBV berekend op 1% vanaf 1 januari 2022.

Conclusies

1. Om de hierboven opgesomde algemene risico's zoveel mogelijk beheersbaar te houden worden jaarlijks de kostprijscalculaties van de diverse onderhanden en toekomstige exploitaties bijgesteld. Uitgangspunt is dat sprake moet zijn van reële ramingen, de normale en algemene bedrijfsrisico's inbegrepen;
2. Gelijktijdig met het jaarrekeningproces wordt jaarlijks een totale bundel van de lopende grondexploitaties aan de raad ter goedkeuring voorgelegd. Eventuele verliezen worden hiermee tijdig inzichtelijk gemaakt. De Reserve Grondexploitatie is beschikbaar als buffer;
3. Nieuwe exploitaties worden afzonderlijk ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Jaarlijks wordt een overzicht op hoofdlijnen van de afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde opzet vervaardigd en toegelicht;
4. Voor benoemde en onafwendbare risico's wordt, indien van toepassing, per plan een voorziening getroffen ten laste van de Reserve Grondexploitatie;
5. Voor alle overige risico's geldt de Reserve Grondexploitatie als buffer. Een saldo beneden het minimum van 5 miljoen euro is niet toegestaan en dient dan ook direct aangevuld te worden vanuit de Algemene Reserve tot dit bedrag van 5 miljoen euro. Indien bij het jaarrekeningproces een saldo boven de 5 miljoen euro ontstaat, wordt het meerdere afgestort naar de Algemene Reserve.

Het kostenverhaal is gewaarborgd door toepassing te geven aan de mogelijkheden die de Grondexploitatiewet biedt. Naast het private traject van de anterieure en de posterieure overeenkomsten met initiatiefnemers geldt het publieke spoor van kostenverhaal via de bouwvergunning als een soort vangnet om kosten te verhalen.

Complexen in uitvoering

Momenteel loopt er binnen de gemeentegrenzen van Waalwijk een groot aantal plannen zowel binnenstedelijk als in uitleggebieden waarbij er enkele plannen uitspringen; Landgoed Driessen, Haven Zeven, Afbouw Haven I t/m VI, Haven 8 west, Haven 8 Oost, Waesgeerd-west en de Rugt. Een toelichting op deze plannen is opgenomen in de jaarrekening en in de Nota grondexploitatie 2022.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving kostensoort	Totaal verantwoord t/m 2020	Verantwoord in 2021	Totaal verantwoord t/m 2021
Grondverwerving	76.999	165	77.164
Bouwrijp/woonrijp maken			
- Kredieten	90.769	6.419	97.188
- Externe voorbereidings- en toezichtskosten			
- Sectorkosten	443		443
Stortingen			
- Bijdrage Fonds Bovenwijkse voorziening	4.998		4.998
- Bijdrage Ruimtelijke Kwaliteit	456		456
- Bijdrage Fonds Planschade	157		157
- Bijdrage Fonds Natte Haven	4.538		4.538
- Bijdrage Reserve Grondexploitatie	42.228	6.183	48.411
- Voorfinanciering Parkmanagement	167		167
- Overige bijdragen	21.082		21.082
Plan-, beheers- en administratiekosten	27.744	763	28.507
Niet verrekenbare BTW	163		163
Overige kosten	4101		4.101
Rentekosten	31.929	136	32.065
Totaal kosten (A)	305.774	13.666	319.440
Bijdragen (ontvangsten)	7.570		7.570
Totaal bijdragen (B)	7.570	0	7.570
Opbrengst gronden	284.555	24.708	309.263
Totaal opbrengsten ©	284.555	24.708	309.263
Toaal saldo (A minus B minus C)	13.649	-11.042	2.607

Toelichting

Grondverwerving

In 2021 hebben "verwervingen" binnen de actieve grondexploitaties plaatsgevonden middels de inbreng van gronden bij het complex Insteekhaven.

Bouw- woonrijp maken

Van de gemaakte kosten bouw- en woonrijp maken is een fors gedeelte binnen de complexen Landgoed Driesen, Haven 8 West, Haven 8 oost fase 1 en Waesgeerd-west verantwoord. Verder zijn er kosten gemaakt voor o.a. de complexen Insteekhaven, Oranjeplein en De Rugt.

Stortingen

Door de dwingende voorschriften vanuit de BBV met betrekking tot de tussentijdse winstneming, berekend op basis van de POC-methode, moest er voortijdig winst genomen worden. Tevens zijn er complexen afgesloten met een winstneming. Deze winstnemingen zijn toegevoegd aan de Reserve Grondexploitatie. Het betreft voornamelijk de winstnemingen vanuit de complexen Oudestraat, Waesgeerd-west, Afbouw Haven 1 t/m 6, Achter de Hoven, Haven 8 West, Landgoed Driessen, Haven 8 Oost en Haven Zeven.

Plan- en beheerskosten

Binnen elk complex zijn plan- en beheerskosten gerealiseerd. Dit zijn voornamelijk de interne uren. Verder worden hier onder andere onderzoeken en externe advieskosten verantwoord.

Rentekosten

Over de boekwaarde per begin boekjaar wordt door het grondbedrijf rente

betaald/ontvangen. De boekwaarde wordt berekend door het totaal van de ontvangsten in mindering te brengen op het totaal van de uitgaven. In 2021 wordt gerekend met een percentage van 1,25%, in 2022 en in volgende jaren wordt gerekend met een percentage van 1%.

Ontvangen bijdragen

Hierop worden incidentele bijdragen op verantwoord.

Opbrengst gronden

Binnen de complexen Haven Zeven, Haven 8 Oost, Landgoed Driessen, Waesgeerd-west en De Rugt zijn opbrengsten verantwoord.

Slot

De totale boekwaarde over 2021 is door de uitgifte van diverse percelen op o.a. complexen Haven Zeven, Haven 8 oost fase 1, Landgoed Driessen, Waesgeerd-West en overige diverse complexen fors gedaald van € 13.649.000 naar € 2.607.000.

Paragraaf Realisatie ombuigingen 2021

Doelstellingen

Stand van zaken ombuigingen sociaal domein

Begin 2020 bleek dat, onder andere door ontwikkelingen in wetgeving, de tekorten in het sociaal domein naar 2021 toe verder opliepen. De tekorten komen zowel vanuit de jeugd (regionaal) als vanuit prijs en volume ontwikkelingen in de Wmo (lokaal). We zijn met deze tekorten aan de slag gegaan met als uitgangspunt dat de tekorten in het sociaal domein ook opgelost worden binnen het sociaal domein.

Naar aanleiding van te verwachten structureel hogere kosten voor de jeugdzorg in het Voorjaarsbericht 2019 waren eind 2019 reeds beheersmaatregelen vastgesteld. In aanvulling hierop is bij het opstellen van de Actualisering Begroting 2021 (raad 19 november 2020) samen met een extern bureau gekeken naar extra beheersmaatregelen voor de kosten Jeugdzorg en zijn beheersmaatregelen voor de kosten Wmo vastgesteld. Hieronder staat een overzicht van de in de begroting 2021 voor het jaar 2021 opgenomen ombuigingen met de realisatie bij de jaarrekening 2021.

Over realisatie voor de jaren 2022 wordt in het Voorjaarsbericht 2022 nader gerapporteerd.

Bedragen x € 1.000	begroting 2021	realisatie 2021	verschil
O.SD.1 Beheersmaatregelen jeugd (2019)	445	445	0
O.SD.2 Extra besparing lopende beheersmaatregelen jeugd	150	150	0
O.SD.3 Aanvullende maatregelen Wmo	325	325	0
Totaal	920	920	0

O.SD | 1. Beheersmaatregelen kosten Jeugdzorg (vanuit Voorjaarsbericht 2019)

Eind 2019 zijn beheersmaatregelen voor de kosten Jeugdzorg vastgesteld naar aanleiding van een taakstelling uit het Voorjaarsbericht 2019. In 2019 was een verwacht nadeel voor de kosten Jeugdzorg voorzien van € 995.000, dat geleidelijk in de jaren daarna door effecten van deze beheersmaatregelen moest worden teruggebracht. In financiële zin betekent dit voor de jaren 2021-2025 de volgende taakstelling tot ombuigingen: 2021 € 445.000, 2022 € 595.000, 2023 € 745.000 en met ingang van 2024 structureel € 995.000 per jaar.

O.SD | 2. Extra besparing lopende beheersmaatregelen kosten Jeugdzorg

In 2020 is in aanvulling op de lopende beheersmaatregelen jeugd, waarvoor met ingang van de begroting 2024 reeds structureel een bedrag van € 995.000 is opgenomen, een second opinion gevraagd. Dit heeft geleid tot de conclusie dat op de maatregelen herindicaties bij de toegang, POH-JGGZ, plan van aanpak en verlengde jeugdwet met ingang van de begroting 2024 structureel een bedrag van € 390.000 meer bespaard kan worden.

Realisatie jaarrekening 2021

Vanuit Hart van Brabant wordt 3 keer per jaar (mei, augustus en november) een prognose opgesteld voor de te verwachten kosten Jeugdzorg. In het Najaarsbericht 2021 is op basis van de prognose van augustus de begroting bijgesteld.

Deze prognose van augustus liet een stijging zien voor de kosten van Verblijf (overig). De beheersmaatregelen die zijn opgestart in 2020 hebben met name betrekking op de kosten van arrangementen. Zoals in het Voorjaarsbericht 2021 is aangegeven laten verschillende projecten van de beheersmaatregelen; zoals Top 15 PGB, Top 25, differentiëren van de taken in de toegang en het toetsen van indicaties voordat beschikkingen worden verstuurd een effect zien. De prognoses laten een nagenoeg constante lijn zien voor de kosten van arrangementen in 2021.

Op basis van de prognose van de kosten Jeugdzorg van augustus (nadeel van € 416.000), definitieve vaststelling van de jaarcijfers 2020 door Hart van Brabant (voordeel van € 500.000) en lagere verwachte uitgaven voor PGB (voordeel van € 470.000) was bij het Najaarsbericht 2021 de verwachting dat de in de begroting voor 2021 geraamde totale ombuiging van € 595.000 werd gerealiseerd. In de jaarrekening 2021 zijn de cijfers verwerkt van de 3e prognose van Hart van Brabant die we eind januari 2022 hebben ontvangen. Deze 3e prognose sluit aan op de bijstelling van de begroting bij het Najaarsbericht.

Omdat de kosten voor de Jeugdzorg ook worden beïnvloed door groei van de populatie en toename van de intensiteit van de zorg zal, gelet op deze factoren, nog moeten blijken in hoeverre deze ombuigingen vanaf 2022 en verder gerealiseerd kunnen worden.

O.SD | 3. Aanvullende maatregelen Wmo

De in 2020 gevraagde second opinion heeft ook bekeken of er aanvullende maatregelen mogelijk zijn voor de Wmo. Conclusie was dat de beheersmaatregelen die reeds voor de jeugd waren genomen ook ingezet kunnen worden voor de Wmo. In totaal is berekend dat door gerichte training van de medewerkers van de toegang, meer differentiatie van taken en herberekening van tarieven Wmo, een extra besparing mogelijk is die oploopt tot een bedrag van € 630.000 met ingang van de begroting 2024.

Realisatie jaarrekening 2021

Bij het Najaarsbericht 2021 is de inschatting gemaakt dat per saldo de in de begroting 2021 geraamde ombuiging van € 325.000 gerealiseerd zou worden. In de bijbehorende begrotingswijziging is de begroting bijgesteld. Voor begeleiding Zin werden weliswaar hogere kosten verwacht dan geraamd, maar daarnaast werden lagere bijdragen PGB verwacht. Daarnaast werden er voordelen verwacht bij de uitgaven voor dagbesteding, overige maatwerkarrangementen en vervoer dagbesteding. De verwachte uitgaven voor Hulp bij huishouden kwamen overeen met de raming. De cijfers van de jaarrekening 2021 sluiten aan op de bijstelling van de begroting bij het Najaarsbericht.

Stand van zaken overige ombuigingen

Stand van zaken overige ombuigingen

In het Voorjaarsbericht 2020 is geconstateerd dat we, evenals veel andere gemeenten in onze regio en in de rest van Nederland, te maken hebben met tekorten op de begroting. We hebben daarbij aangekondigd in de Actualisering Begroting 2021 met een evenwichtig pakket aan maatregelen te komen. Naast ombuigingen in het Sociaal Domein is in de Actualisering Begroting 2021 (raad 19 november 2020) een groot aantal ombuigingen opgenomen, die in vier categorieën zijn te onderscheiden. Samengevat is de realisatie van de ombuigingen 2021 bij de jaarrekening 2021 als volgt:

Bedragen x € 1.000	begroting 2021	realisatie 2021	verschil
5.1 Organisatie	371	371	0
5.2 Efficiency & samenwerking	568	560	-8

5.3 Versoberen & eigen verantwoordelijkheid	160	160	0
5.4 Inkomsten verhogen	105	105	0
Totaal	1.204	1.196	-8

Hierna wordt per categorie een toelichting gegeven, waarbij 5.1 tot en met 5.4 een verwijzing is naar de paragrafen in de Actualisering Begroting 2021. Over de realisatie voor jaren 2022 en verder wordt in het Voorjaarsbericht 2022 nader gerapporteerd.

5.1 Organisatie

Eén van de elementen uit het pakket aan ombuigingen is de eigen organisatie: kritisch kijken waar we door anders organiseren of verleggen van onze focus kosten kunnen besparen.

Voor het jaar 2021 zijn alle ombuigingen organisatie gerealiseerd.

5.2 Ombuigingen efficiency & samenwerking

Eén van de elementen uit het pakket aan ombuigingen is efficiency & samenwerking: kunnen we gemakkelijk tegen minder kosten hetzelfde blijven doen of met eventueel gering effect. Twee kleine ombuigingen van ieder € 4.000 zijn niet gerealiseerd: digitaal publiceren inwonersjaarverslag en gemeentelijke mailings. Voor het jaar 2021 zijn de overige ombuigingen organisatie gerealiseerd.

5.3 Ombuigingen versoberen & eigen verantwoordelijkheid

Een ander element uit het pakket aan ombuigingen is versoberen & eigen verantwoordelijkheid: vanuit de filosofie van meer eigen verantwoordelijkheid kijken we of we voorzieningen, activiteiten en dienstverlening kunnen versoberen. Hierbij houden we rekening met onderdelen waar de effectiviteit nu gering van is en/of deze nog gemakkelijk terug te draaien zijn in betere tijden. Anders kan dit leiden tot onwenselijk kapitaalverlies. Het voorstel O.061 "Budget werkbudgetten omzetten in reserve" is in het Voorjaarsbericht 2021 als niet te realiseren verwerkt, waarmee de totale taakstelling van categorie 5.3 is verlaagd van € 240.000 naar € 160.000. Voor het jaar 2021 zijn de overige ombuigingen versoberen & eigen verantwoordelijkheid gerealiseerd, soms door voordelen elders op het product.

5.4. Ombuigingen inkomsten verhogen

Eén van de elementen uit het pakket aan ombuigingen is het verhogen van de inkomsten; onder andere via tarieven: Wij vragen met lokale belastingen en tarieven een bijdrage aan onze inwoners om Waalwijk aantrekkelijker te maken voor iedereen. Zonder dit als "melkkoe" te gebruiken, willen we kijken wat hierin mogelijk is, passend bij ons voorzieningenniveau en met behoud van onze gunstige positie als gemeente met een lage lastendruk. De opbrengst evenementen (€ 4.750) en de inkomsten dwangsommen (€ 10.000) zijn achtergebleven, maar daar tegenover staat een hoger voordeel aan lasten; incidenteel in 2021 zijn deze ombuigingen dus gerealiseerd. De overige ombuigingen inkomsten zijn in 2021 gerealiseerd.

Paragraaf Financiële gevolgen Corona crisis

Financiële gevolgen Coronacrisis

Compensatie rijk en bestemmingsreserve Maatregelen coronacrisis

Net als in het Najaarsbericht 2021 wordt er inzicht gegeven in de ontvangen rijksmiddelen van het rijk (via het gemeentefonds).

Op verschillende momenten in 2020 en 2021 zijn er bedragen toegekend ter compensatie van de coronacrisis via de circulaire van de algemene uitkering van het gemeentefonds:

- de maartbrief 2021
- de meicirculaire 2020/2021,

- de juni brief 2020
- de septembercircular 2020/2021
- de decembercircular 2020.

Deze van het rijk ontvangen coronagelden zijn in onderstaande tabel gespecificeerd en toegelicht. Daarnaast wordt ingegaan op de mutaties binnen de bestemmingsreserve Maatregelen coronacrisis, die vanaf nu zal worden afgekort als de reserve corona.

Overzicht ontvangen compensatie rijk en ontwikkeling reserve corona

Onderwerp	Budget 2021	Storting in reserve corona (resultaatbestemming jaarrekening 2020 (A))	Totaal beschikbaar 2021	Waarvan storting in reserve corona 2021 raadsbesl 29-4-2021 (B)3
1. Lokale culturele voorzieningen	378	71	449	
		158	158	
2. Voorschoolse opvang peuters		19	19	
3. Noodopvang kinderen ouders cruciale beroep		63	63	
4. Buurt- en dorpshuizen		42	42	
5. Vrijwilligersorganisaties jeugd / scouting		20	20	
6. Toezicht en handhaving		123	123	

7. Precario/markten/evenementen		11	11	
8. Tweede Kamer Verkiezingen 2021	64	74	138	
9. Aanvullend pakket re-integratie	113	49	162	
10. Gemeentelijk schuldenbeleid	79	39	118	
11. Bijzondere bijstand	27	13	40	
12. Impuls re-integratie	60		60	
13. Perspectief Jeugd en Jongeren	47		47	
	51		51	
14. Extra begeleiding kwetsbare groepen	116		116	1
15. Bestrijden eenzaamheid ouderen	109		109	1
16. Jongerenwerk Jeugd	33		33	
17. Mentale ondersteuning jeugd	28		28	
18. Activiteiten en ontmoetingen jeugd	19		19	
19. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	169		169	
20. Afvalverwerking	77		77	
21. Heroriëntatie zelfstandigen	17		17	

(DU) (Corona)				
22. Jeugd aan Zet (DU) (Corona)	10		10	
23. Compensatie inkomstenderving 2020	48		48	
24. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	506		506	
25. Lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen	155		155	
26. Continuïteit van zorg: meerkosten jeugd	66		66	
27. Continuïteit van zorg: meerkosten wmo	66		66	
28. Lokaal cultuuraanbod	109		109	
Totaal	2.348	682	3.030	4
Bestemmingsreserve Maatregelen coronacrisis				
Storting niet besteed deel 'Subsidiereg. coronacrisis Waalwijk'		341		
Terug storting niet besteed deel 'Subsidiereg. coronacrisis Waalwijk'				
Diverse onttrekkingen				
Storting niet bestede deel 2021				
Totaal bestemmingsreserve Maatregelen coronacrisis		1.023		4

Toelichting nog te autoriseren mutaties reserve corona

Er wordt voorgesteld om de in 2021 niet aangewende rijksmiddelen van in totaal € 1.371.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve maatregelen corona.

Toelichting bij de ontvangen rijksmiddelen

1. Lokale culturele voorzieningen (€ 378.000 in 2021, € 71.000 in reserve corona vanuit 2020)

De medeoverheden zijn verantwoordelijk voor twee derde van alle subsidies aan cultuur en houden daarmee de lokale en regionale culturele infrastructuur overeind: openbare bibliotheken, muziekscholen, centra voor de kunsten, musea, monumenten, schouwburgen, concertzalen, vlakke vloer theaters, poppodia, filmhuizen, beeldende kunstinstellingen, amateurkunst, cultuureducatie en festivals. Voor het landelijke gesubsidieerde aanbod zijn de lokale podia essentieel als speelplekken. Voor Waalwijk is de compensatie voor lokale culturele voorzieningen € 317.000 in 2020 en € 378.000 in 2021. Via collegebesluit d.d. 16 maart 2021 is € 58.000 beschikbaar gesteld voor culturele initiatieven en € 40.000 voor het video-concept van theater de Leest. Via amendement d.d. 1 april 2021 is € 280.000 uit de beschikbare rijksmiddelen en € 158.000 te stellen uit de reserve corona beschikbaar gesteld voor extra incidentele subsidiering aan instellingen en verenigingen uit het maatschappelijk middenveld. Daarnaast is door de raad op 17 september 2020 besloten om € 500.000 beschikbaar te stellen voor de "subsidiering Coronacrisis Waalwijk" (€ 341.000 uit de algemene reserve en € 159.000 uit rijksmiddelen). Van deze rijksmiddelen in bij de jaarrekening 2020 een bedrag van € 71.000 in de reserve corona gestort. Inmiddels is bekend kan de eerder aangehaalde € 341.000 kan worden vervallen vanwege het feit dat dit niet besteed is in het kader van 'Subsidiering coronacrisis Waalwijk' d.d. 17-09-2020.

2. Compensatie voorschoolse opvang peuters (€ 19.000 in reserve corona vanuit 2020)

Betreft een bedrag dat in 2020 ter beschikking werd gesteld en is bij de jaarrekening 2020 in de reserve corona gestort.

3. Compensatie voor noodopvang van kinderen van ouders met een cruciaal beroep (€ 63.000 in reserve corona vanuit 2020)

Betreft een bedrag dat in 2020 ter beschikking werd gesteld en is bij de jaarrekening 2020 in de reserve corona gestort.

4. Compensatie van extra uitgaven voor buurt- en dorpshuizen (€ 42.000 in reserve corona vanuit 2020)

Betreft een bedrag dat in 2020 ter beschikking werd gesteld en is bij de jaarrekening 2020 in de reserve corona gestort.

5. Compensatie voor het in stand houden van lokale vrijwilligersorganisaties jeugd, zoals scouting en speeltuinen (€ 20.000 in reserve corona vanuit 2020)

Betreft een bedrag dat in 2020 ter beschikking werd gesteld en is bij de jaarrekening 2020 in de reserve corona gestort.

6. Compensatie voor extra toezichts- en handhavingstaken voor onder andere de extra inzet van boa's en de extra verkeersmaatregelen (€ 123.000 in reserve corona vanuit 2020)

Betreft een bedrag dat in 2020 ter beschikking werd gesteld en is bij de jaarrekening 2020 in de reserve corona gestort. In het collegebesluit van 18 mei 2021 is besloten om deze middelen direct toe te wijzen kan worden aan taakveld Toezicht en handhaving.

7. Compensatie van misgelopen inkomsten uit precariobelasting (terrassen) en markt- en evenementenleges (€ 11.000 in reserve corona vanuit 2020)

Betreft een het restant van het bedrag dat in 2020 ter beschikking werd gesteld (€ 42.000) en is bij de jaarrekening 2020 in de reserve corona gestort.

8. Compensatie van extra kosten die gemaakt worden voor de organisatie van herindelingsverkiezingen 2020 en de Tweede Kamerverkiezingen 2021 (€ 64.000 in 2021, € 74.000 in reserve corona vanuit 2020)

Voor Waalwijk betekent dit in 2020 € 74.000 extra en dit bedrag is gestort in de reserve corona. In het collegebesluit van 18 mei 2021 is besloten om deze middelen direct toe te wijzen kan worden aan taakveld/product Verkiezingen. In 2021 is er een nieuwe compensatie ontvangen van € 64.000, waarvan nu wordt voorgesteld om dit te storten in de reserve corona.

9. Aanvullend pakket re-integratie (€ 113.000 in 2021, € 49.000 in reserve corona vanuit 2020)

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar. Gemeenten ontvangen deze extra middelen zodat zij de reguliere dienstverlening op peil kunnen houden nu de instroom in de bijstand toeneemt. Voor Waalwijk gaat het hier om € 49.000 in 2020 (gestort in de reserve corona Maatregelen coronacrisis) in 2020 en € 113.000 in 2021. In dit Najaarsbericht 2021 wordt voorgesteld om het bedrag van € 113.000 te storten in de reserve corona.

10. Gemeentelijk schuldenbeleid (€ 79.000 in 2021, € 39.000 in reserve corona vanuit 2020)

Gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek ontvangt onze gemeente € 39.000 in 2020 (gestort in de reserve corona Maatregelen coronacrisis) en € 79.000 in 2021. In dit Najaarsbericht 2021 wordt voorgesteld om het bedrag van € 79.000 te storten in de reserve corona.

11. Bijzondere bijstand (€ 27.000 in 2021, € 13.000 in reserve corona vanuit 2020)

Daar bovenop ontvangen wij €13.000 in 2020 (gestort in de reserve corona Maatregelen coronacrisis) en € 27.000 in 2021 voor de bijzondere bijstand. Deze extra middelen stelt de rijksoverheid beschikbaar om inwoners waar nodig te blijven ondersteunen. In dit Najaarsbericht 2021 wordt voorgesteld om het bedrag van € 27.000 te storten in de reserve corona.

12. Impuls re-integratie (€ 60.000 in 2021)

Daarnaast ontvangt Waalwijk, net als andere Nederlandse gemeenten, in 2021 een tijdelijk impuls voor re-integratie die ons in staat stelt om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren. Hiervoor ontvangen wij een bedrag van € 60.000. In dit Najaarsbericht 2021 wordt voorgesteld om het bedrag van € 60.000 te storten in de reserve corona.

13. Perspectief jongeren (€ 98.000 in 2021)

Voor jongeren is het essentieel om elkaar fysiek te kunnen ontmoeten. Met een Jeugdpakket wil het kabinet een impuls aan gemeenten geven om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector volledig coronaproof kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding. De raad heeft 29 april 2021 besloten om beide bedragen te storten in de reserve corona.

14. Extra begeleiding kwetsbare groepen (€ 116.000 in 2021)

De coronacrisis maakt dat de levens van iedereen met begeleiding er heel anders uitziet: dagbesteding gaat soms niet door, er komen minder mensen langs, niet iedereen begrijpt de maatregelen even goed. Ook is er meer begeleiding en ondersteuning nodig voor mensen met andere beperkingen. De raad heeft 29 april 2021 besloten om de compensatie van €

116.000 te storten in de reserve corona.

15. Bestrijden eenzaamheid ouderen (€ 109.000 in 2021)

Eenzaamheid is door corona toegenomen. Op lokaal niveau zetten gemeenten met lokale partners al in op het bestrijden van eenzaamheid. Maar nog niet iedereen wordt persoonlijk bereikt. Het kabinet stelt middelen ter beschikking zodat – via gemeenten en lokale partners – kan worden ingezet op onder meer de volgende acties:

- Extra contact met ouderen: huisbezoeken, digitaal en belcontact.
- Extra helpende handen: boodschappen, hulpvragen doorzetten, helpen contact met anderen te maken.

De raad heeft 29 april 2021 besloten om de compensatie van €109.000 te storten in de reserve corona.

16. Jongerenwerk Jeugd (€ 33.000 in 2021)

Om jongeren uit bepaalde risicogroepen te benaderen en te bereiken wordt de huidige extra inzet van jongerenwerk uit het Jeugdpakket verlengd tot eind 2021. Het kinder- en jongerenwerk speelt ook een signalerende rol op het gebied van psychische problemen of huiselijk geweld. De raad heeft 29 april 2021 besloten om de compensatie van € 33.000 te storten in de reserve corona.

17. Mentale ondersteuning jeugd (€ 28.000 in 2021)

Jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning voor mentaal welzijn. Het kabinet zet daarom met gemeenten in op het organiseren van activiteiten om mentale weerbaarheid van jongeren te versterken, door bijvoorbeeld: geven van trainingen, zoals weerbaarheidstrainingen en inzet op extra coaching van jongeren. De raad heeft 29 april 2021 besloten om de compensatie van € 28.000 te storten in de reserve corona.

18. Activiteiten en ontmoetingen jeugd (€ 27.000 in 2021)

Jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning voor mentaal welzijn. Daarom zet kabinet met gemeenten in op het organiseren van activiteiten om mentale weerbaarheid van jongeren te versterken, door inzet op meer mogelijkheden tot ontmoeting in (tijdelijk onbenutte) ruimten zoals bibliotheken, buurthuizen, wijkcentra, sporthallen beter en veilig te benutten voor sociale en ondersteuningsactiviteiten. De raad heeft 29 april 2021 besloten om de compensatie van € 19.000 te storten in de reserve corona.

19. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) (€ 169.000 in 2021)

De TONK is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Dat geldt bijv. voor werknemers die hun baan verliezen en geen recht (meer) hebben op een uitkering, of voor zelfstandigen die vanwege de coronamaatregelen hun opdrachten zien verdwijnen maar geen aanspraak op de Tozo kunnen maken. Maar ook burgers die al in 2020 ingestroomd zijn in een uitkering vanwege de coronacrisis, maar waarvoor de hoogte van de uitkering onvoldoende is om de vaste lasten te betalen, komen in aanmerking voor de TONK. De TONK kan dan voorzien in (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten. Waalwijk wordt met € 169.000 gecompenseerd in 2020.

20. Afvalverwerking (€ 77.000 in 2021)

Door de coronacrisis hebben gemeenten zowel extra kosten gemaakt als inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name het restafval is, door onder andere het thuiswerken, in hoeveelheid gegroeid. Veel gemeenten hebben contracten gesloten met een variabele prijs voor de verwerking hiervan. Deze prijs is door de brede toestroom, gestegen. Tegelijkertijd ontvangen de gemeenten voor andere afvalstromen een vergoeding. Maar

omdat deze stromen zijn toegenomen, is de vergoeding hiervoor gedaald. De compensatie voor de gemeente Waalwijk bedraagt € 60.000 en is conform raadsbesluit 29 april 2021 gestort in de voorziening Afvalstoffenheffing.

21. Heroriëntatie zelfstandigen (DU) (Corona) (€ 17.000 in 2021)

Bij de aankondiging van het tweede steun- en herstelpakket is aangegeven dat gemeenten vanaf 1 januari 2021 ondersteuning bieden aan zelfstandig ondernemers die zich willen heroriënteren. Dit kan grotendeels vanuit de extra impulsen en extra budgetten voor crisisdienstverlening worden betaald. Via het Najaarsbericht 2021 is besloten om het bedrag te storten in de reserve corona.

22. Jeugd aan Zet (DU) (Corona) (€ 10.000 in 2021)

Via het Najaarsbericht 2021 is besloten om het bedrag van € 10.000 te storten in de reserve corona.

23. Compensatie inkomstenderving (€ 48.000 in 2021)

Uitgangspunt is reële compensatie van de door uw gemeente gederfde inkomsten als gevolg van corona. De gederfde inkomsten voor toeristenbelasting, parkeerbelasting en kwijtscheldingen zijn berekend door de door de begrote inkomsten van de gemeente Waalwijk uit devastgestelde primitieve begroting 2020 af te zetten tegen de gerealiseerde inkomsten 2020, zoals gemeld in de jaarrekening van de gemeente Waalwijk. De uitbetaling vindt plaats via de decembercirculaire 2021.. Via het Najaarsbericht 2021 is besloten om het bedrag van € 17.000 te storten in de reserve corona.

24. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) (€ 506.000 in 2021)

Een aanvulling van € 506.000 voor Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (2021).

25. Lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen (€155.000 in 2021)

Lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen: via een taakmutatie in de algemene uitkering ter compensatie van de extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis: € 130.000 voor cultuur en € 25.000 voor buurt- en dorpshuizen (2021). Via het Najaarsbericht 2021 is besloten om het bedrag van € 17.000 te storten in de reserve corona.

26. Continuïteit van zorg: meerkosten jeugd/27. Continuïteit van zorg: meerkosten wmo

Voor de meerkosten jeugd ontvangt Waalwijk €66.246,- Voor WMO is dat €66.099. Deze gelden zijn via de decembercirculaire 2021 beschikbaar gesteld. Via een resultaatbestemmingsvoorstel jaarrekening 2021 wordt voorgesteld de rijksmiddelen van € 132.000 (afgerond bedrag) toe te voegen aan de bestemmingsreserve maatregelen corona.

28. Lokaal cultuuraanbod

Waalwijk ontvangt een compensatie van €109.185. Dit komt bovenop de eerder aan gemeenten verstrekte gelden over de eerste helft van 2021 voor de instandhouding van de lokale en regionale cultuur. Deze gelden zijn via de decembercirculaire 2021 beschikbaar gesteld. Via een resultaatbestemmingsvoorstel jaarrekening 2021 wordt voorgesteld de rijksmiddelen van € 109.000 (afgerond bedrag) toe te voegen aan de bestemmingsreserve maatregelen corona.

Overzicht meer lasten/baten, niet gerealiseerde lasten/baten coronacrisis 2021

In onderstaand overzicht zijn de financiële gevolgen van de coronacrisis verwerkt voor het jaar 2021 (meer lasten/baten, niet gerealiseerde lasten/baten).

Product	Team	Meer Lasten	Meer Baten	Niet gerealiseerde lasten	Niet gerealiseerde baten	Totaal product
PR001 Bestuursorganen: Raad	Griffie	7				-7

PR002 Bestuursondersteuning raad & rekenkamer	Griffie	3				-3
TK 0.1 Bestuur		10				-10
PR005 Leges publiekszaken	TPUB				2	-2
PR006 Verkiezingen	TPUB	74				-74
TK 0.2 Burgerzaken		74			2	-76
PR207 Parkeervergunningen/heffingen	TORV				100	-100
TK 0.63 Parkeerbelasting					100	-100
PR916 Heffing precariorechten	TVVB				35	-35
TK 0.64 Belasting overig					35	-35
PR914 Algemene uitkering	TFIN		2.348			2.348
TK 0.7 Alg. uitkering en overige uitk. gem. fonds			2.348			2.348
PR950 Mutaties reserves programma 0	TFIN	1.999	415			-1.584
PR953 Mutaties reserves programma 3	TFIN		7			7
PR956 Mutaties reserves programma 6	TFIN		130			130
TK 0.10 Mutaties reserves		1.999	552			-1.447
PR102 Openbare orde en veiligheid	TLTH	61				-61
TK 1.2 Openbare orde en veiligheid		61				-61
PR301 Straatmarkten	TBUI	17	7			-10
PR302 Opbrengst straatmarkten	TBUI				7	-7
TK 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen		17	7		7	-17
PR905 Toeristenbelasting	TVVB				55	-55
TK 3.4 Economische promotie					55	-55
PR501 Zwembaden	TSPO	5	453	179	444	183
PR502 Sporthallen en sportzalen	TSPO		130	254	393	-9
PR503 Sportparken	TSPO		74		74	0
TK 5.2 Sportaccommodaties		5	657	433	911	174

PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	TMAO	40					-40
TK 5.3 Cultuurpresentatie, promotie, participatie		40					-40
PR505 Evenementen en kermissen	TBUI	6	5	13	21		-9
TK_5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie		6	5	13	21		-9
PR604 Sociaal cultureel werk	TMAO	96					-96
PR605 Maatschappelijke werk	TMAO	22					-22
PR609 Jeugdwerk	TMAO	13					-13
PR630 Samenkracht en burgerparticipatie	TMAO	2					-2
TK 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		133					-133
PR614 Inkomensvoorzieningen	TMAO	0	0	1.414	1.414		0
PR615 Minimabeleid/armoedebeleid	TMAO	56					-56
TK 6.3 Inkomensregelingen		56	0	1.414	1.414		-56
PR635 Maatwerk dienstverlening 18-	TWIJZ	66					-66
TK_6.72 Maatwerk dienstverlening 18-		66					-66
PR702 Vuilophaal en -afvoer	TORV/TBUI	10	21				11
PR702 Vuilophaal en -afvoer / voorziening	TORV/TBUI	-10	-21				-11
TK 7.3 Afval		0	0				0
TOTAAL		2.467	3.568	1.860	2.545		417
KP971 Huisvesting		2					-2
KP973 Algemene personeelskosten		21					-21
KP974 Algemene organisatiekosten		4					-4

KP982 Buitendienst		1				-1
KP985 Concern & Strategie						
KP997 Maatschappelijke ontwikkeling						
TOTAAL		2.495	3.568	1.860	2.545	389

Financiële jaarrekening 2021

Algemeen

Algemeen

Hierna wordt via de balans per 31 december 2021, met toelichting, en de programmarekening over 2021, met toelichting, de financiële verantwoording afgelegd over het in het jaar 2021 gerealiseerde beleid.

In alle verloopoverzichten en specificaties zijn de bedragen opgenomen in duizendtallen. Hierdoor kunnen soms afrondingsverschillen ontstaan in de overzichten.

Balans per 31 december

Activa 31-12

Activa

ACTIVA		Bedragen x € 1.000,-		31-12-2021		31-12-2020	
Vaste activa	Immateriële vaste activa			104		5	
	- Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief		104				
	- Bijdragen aan activa in eigendom van derden				5		
	Materiële vaste activa			229.879		221.100	
	- Investerings met economisch nut		144.809		136.105		
	- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		18.845		16.885		
	- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		56.021		54.614		
	- in erfpacht		10.204		13.496		
	Financiële vaste activa				23.395		23.632
	- Kapitaalverstrekkingen						
	* Aan deelnemingen		4.992		4.992		
	- Leningen						
	* aan woningbouwcorporaties		5.155		5.263		
	* aan deelnemingen		4.375		4.319		
	- Overige langlopende leningen		8.873		9.058		
	Totaal vaste activa				253.378		244.737
	Vlottende activa	Voorraden			1.338		12.441
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie			1.338		12.441		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar					3.865	6.262	
- Vorderingen op openbare lichamen			2.449		4.194		
- Overige vorderingen			1.416		2.068		
Liquide middelen					357	572	
- Kas- en banksaldi			357		572		
Overlopende activa					4.887	4.778	
* De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel			18				
* Overige Nederlandse overheidslichamen			76		1.250		
* Rijk			662		261		
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen			4.131		3.267		
Totaal vlottende activa				10.447		24.053	
TOTAAL GENERAAL				263.825		268.790	
<i>Totaalbedrag waarvan het recht bestaat op verliescompensatie vpb</i>				1.697		0	

Passiva 31-12

Passiva

PASSIVA		Bedragen x € 1.000,-			31-12-2021		31-12-2020
Vaste passiva	Eigen vermogen				105.242		97.880
	- Algemene reserve	15.669				12.189	
	- Bestemmingsreserves	86.088				81.407	
	- Gerealiseerd resultaat	3.485				4.284	
	Voorzieningen				8.371		6.606
	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer				119.390		135.874
	- Onderhandse leningen						
	* Van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	119.210				135.679	
	* Openbare lichamen	180				195	
	Totaal vaste passiva				233.003		240.360
Vlottende passiva	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar				15.697		12.834
	- Overige kasgeldleningen	9.000				8.000	
	- Banksaldi	183				0	
	- Overige schulden	6.514				4.834	
	Overlopende passiva				15.125		15.596
	- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd, en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	7.404				7.720	
	- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, uitgesplitst naar de ontvangen bedragen						
	* Rijk	880				239	
	* Overige Nederlandse overheidslichamen	5.507				5.950	
	- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	1.334				1.687	
	Totaal vlottende passiva				30.822		28.430
TOTAAL GENERAAL					263.825		268.790
	<i>Gewaarborgde leningen</i>				<i>314.157</i>		<i>293.585</i>
	<i>Garantstellingen</i>				<i>851</i>		<i>989</i>

Programmarekening over het boekjaar

Inleiding

Tot de jaarlijkse exploitatielasten worden gerekend de periodiek terugkerende kosten zoals salarissen, exploitatiesubsidies, exploitatiekosten van gebouwen, afschrijvingen op investeringen, rentekosten, enzovoorts.

De baten van de exploitatie kunnen bestaan uit gemeentelijke belastingen, retributies en bijdragen, inkomsten uit gemeentelijke bezittingen en bedrijven, uitkeringen uit het gemeentefonds en doeluitkeringen van rijk en provincie.

De lay-out van de rekening van baten en lasten is in hoofdlijnen niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Per beleidsveld is een specificatie gegeven naar de onderliggende producten, en er is een overzicht opgenomen van de voorgeschreven taken, volgens de vernieuwing BBV per beleidsveld. In de toelichting op de programmarekening zijn de belangrijkste verschillen in de exploitatielasten nader geanalyseerd en verklaard.

Daarnaast wordt in de toelichting op de programmarekening nog ingegaan op een aantal relevante ontwikkelingen, en zijn nadere analyses en onderbouwingen opgenomen.

Overzicht resultaten per beleidsveld

Resultaten per beleidsveld

In onderstaand overzicht zijn de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en de overhead apart zichtbaar. Deze bedragen zijn uit de diverse totalen van de beleidsvelden gehaald. De totalen per beleidsveld sluiten daarom niet aan bij de overzichten die verderop zijn opgenomen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijziging 2021			Begroting na wijziging 2021			Jaarrekening 2021			Resultaat 2021
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Producten beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	5.896	-1.205	4.691	11.279	-5.077	6.203	8.199	-7.108	1.091	5.112
Producten beleidsveld 1 Veiligheid	5.257	-24	5.233	5.292	-150	5.142	5.065	-274	4.791	352
Producten beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	6.576	-282	6.294	6.473	-282	6.191	8.122	-401	7.721	-1.531
Producten beleidsveld 3 Economie	29.310	-27.922	1.388	29.264	-27.919	1.345	26.184	-29.923	-3.739	5.084
Producten beleidsveld 4 Onderwijs	7.766	-1.484	6.282	8.027	-1.925	6.102	7.686	-1.779	5.907	195
Producten beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	18.427	-3.758	14.669	18.050	-3.852	14.197	16.716	-3.782	12.934	1.263
Producten beleidsveld 6 Sociaal domein	55.939	-13.405	42.533	60.597	-13.914	46.683	56.633	-12.638	43.995	2.688
Producten beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu	9.565	-1.146	8.419	11.134	-1.157	9.976	11.264	-1.279	9.985	-9
Producten beleidsveld 8 Volkshuisv., RO en sted.vernieuw.	11.953	-8.737	3.216	12.606	-9.228	3.378	9.227	-6.081	3.146	232
Subtotaal beleidsvelden	150.690	-57.965	92.725	162.721	-63.504	99.217	149.095	-63.264	85.831	13.386
Algemene dekkingsmiddelen										
Lokale heffingen	1.928	-23.601	-21.673	1.427	-23.795	-22.368	1.688	-24.215	-22.527	159
Algemene uitkeringen	0	-76.495	-76.495	0	-81.813	-81.813	0	-82.714	-82.714	901
Dividend	6	-95	-89	4	-95	-91	4	-69	-64	-26
Saldo financieringsfunctie	-1.704	-196	-1.900	79	-164	-85	-132	-155	-288	203
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	229	-	-	1.511	-	-	1.560	-	-	1.237
		100.387	100.158		105.867	104.357		107.154	105.593	
Overhead	13.362	-240	13.121	13.038	-240	12.798	12.864	-464	12.399	398
Onvoorzien	100	0	100	69	0	69	0	0	0	69
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	164.381	-	5.789	177.339	-	7.728	163.519	-	-7.363	15.091
		158.592			169.611			170.882		
Mutaties res. beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning	1.016	-3.288	-2.272	6.506	-8.500	-1.994	8.601	-7.098	1.503	-3.497

Mutaties res. beleidsveld 1 Veiligheid	0	-313	-313	0	-313	-313	0	-99	-99	-213
Mutaties res. beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	0	-410	-410	1.695	-2.365	-670	1.695	-2.140	-445	-225
Mutaties res. beleidsveld 3 Economie	0	-200	-200	23	-200	-177	5.902	-1.217	4.686	-4.863
Mutaties res. beleidsveld 4 Onderwijs	100	-825	-725	152	-479	-327	421	-140	281	-608
Mutaties res. beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie	0	-783	-783	2.258	-2.280	-22	2.308	-1.880	427	-449
Mutaties res. beleidsveld 6 Sociaal domein	0	-365	-365	0	-2.156	-2.156	0	-984	-984	-1.172
Mutaties res. beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu	28	-313	-285	28	-1.661	-1.633	30	-1.278	-1.248	-386
Mutaties res. beleidsveld 8 Volkshuisv., RO en sted.vernieuw.	534	-971	-437	3.937	-4.374	-437	4.366	-4.610	-244	-193
Subtotaal mutatie reserves	1.678	-7.467	-5.789	14.598	-22.326	-7.728	23.323	-19.445	3.878	-11.606
Gerealiseerde resultaat	166.059	-166.059	0	191.938	-191.938	0	186.843	-190.328	-3.485	3.485

Taakvelden per beleidsveld

Overzicht taken per beleidsveld

In onderstaand overzicht worden per beleidsveld de taken weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Taken per beleidsveld		Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021
TK_0.1	Bestuur	2.924	-42	2.883
TK_0.2	Burgerzaken	1.117	-631	487
TK_0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	4.911	-6.978	-2.067
TK_0.4	Overhead	12.864	-464	12.399
TK_0.5	Treasury	-74	-307	-381
TK_0.61	OZB woningen	668	-6.313	-5.645
TK_0.62	OZB niet-woningen	100	-6.758	-6.658
TK_0.63	Parkeerbelasting	0	-719	-719
TK_0.64	Belasting overig	18	-392	-374
TK_0.7	Alg.uitkering en overige uitk.gem.fonds	0	-82.714	-82.714
TK_0.8	Overige baten en lasten	162	-5	157
TK_0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-721	0	-721
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 0	8.601	-7.098	1.503
Beleidsveld 0	Bestuur en Ondersteuning	30.571	-112.422	-81.851
TK_1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.015	-97	2.918
TK_1.2	Openbare orde en veiligheid	2.050	-177	1.873
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 1	0	-99	-99
Beleidsveld 1	Veiligheid	5.065	-374	4.691
TK_2.1	Verkeer en vervoer	7.514	-400	7.114
TK_2.2	Parkeren	601	0	601
TK_2.3	Recreatieve havens	7	0	7
TK_2.4	Economische havens en waterwegen	640	-176	463
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 2	1.695	-2.140	-445
Beleidsveld 2	Verkeer, vervoer en waterstaat	10.457	-2.716	7.740
TK_3.1	Economische ontwikkeling	1.796	-225	1.572
TK_3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	23.776	-29.656	-5.879
TK_3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	490	-66	424
TK_3.4	Economische promotie	132	-203	-71
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 3	23	-1.217	-1.194
TK_0.10	Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	5.879	0	5.879
Beleidsveld 3	Economie	32.098	-31.366	731
TK_4.1	Openbaar basisonderwijs	1	0	1
TK_4.2	Onderwijshuisvesting	4.303	-355	3.948
TK_4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.381	-1.424	1.957
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 4	421	-140	281
Beleidsveld 4	Onderwijs	8.107	-1.919	6.187
TK_5.1	Sportbeleid en activering	1.199	-283	916
TK_5.2	Sportaccommodaties	5.041	-2.299	2.742
TK_5.3	Cultuurpresentatie,promotie,participatie	2.782	-716	2.065
TK_5.4	Musea	1.236	-94	1.142
TK_5.5	Cultureel erfgoed	242	-50	192
TK_5.6	Media	1.488	-278	1.210
TK_5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	4.729	-61	4.668
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 5	2.308	-1.880	427
Beleidsveld 5	Sport, cultuur en recreatie	19.024	-5.662	13.362
TK_6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.801	-371	4.429
TK_6.2	Wijkteams	4.865	-29	4.836
TK_6.3	Inkomensregelingen	14.390	-11.823	2.567
TK_6.4	Begeleiden participatie	8.953	0	8.953
TK_6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.072	-37	1.035
TK_6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	9.597	-378	9.219
TK_6.72	Maatwerk dienstverlening 18-	11.843	0	11.843

TK_6.82	Geescaleerde zorg 18-	1.112	0	1.112
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 6	0	-984	-984
Beleidsveld 6	Sociaal domein	56.633	-13.622	43.011
TK_7.1	Volksgesondheid	1.857	-17	1.840
TK_7.2	Riolering	2.602	-3.929	-1.328
TK_7.3	Afval	4.320	-5.799	-1.479
TK_7.4	Milieubeheer	1.960	-153	1.807
TK_7.5	Begraafplaatsen en crematoria	527	-380	147
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 7	30	-1.278	-1.248
Beleidsveld 7	Volksgesondheid en milieu	11.296	-11.556	-260
TK_8.1	Ruimtelijke ordening	1.742	-20	1.722
TK_8.2	Grondexploitatie niet bedrijventerrein	4.244	-4.308	-63
TK_8.3	Wonen en bouwen	3.240	-1.753	1.487
TK_0.10	Mutaties reserves beleidsveld 8	4.052	-4.490	-438
TK_0.10	Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	314	-120	195
Beleidsveld 8	Volkshuisvesting, RO, stedelijke vernieuwing	13.593	-10.690	2.903
Totaal		186.842	-190.328	-3.485

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2021 heeft er geen stelsel- dan wel schattingswijziging plaatsgevonden ten opzichte van 2020.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden.

Strategische gronden worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde (onder de huidige bestemming). Dit is conform de bestaande waarderingsgrondslagen voor gronden en terreinen onder de MVA.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De uitkering uit het gemeentefonds is opgenomen conform de laatste gepubliceerde circulaire gemeentefonds van 2021, zijnde de decembercirculaire 2021.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen casu quo schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is hetzelfde als de van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er

sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

In het overzicht van incidentele baten en lasten zijn per beleidsveld de bedragen > € 50.000 afzonderlijk opgenomen, welke een incidenteel karakter hebben.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Deze afschrijving vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden eveneens afgeschreven in 5 jaar.

Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Investerings met economisch nut/investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden zijn op de betreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf een jaar na ingebruikname lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Een enkele uitzondering daargelaten, wordt er geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. De afschrijvingstermijnen zijn in de nota waarderings- en afschrijvingsbeleid vastgelegd. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat op investeringen die vóór 2004 zijn gedaan soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de nota "waarderings- en afschrijvingsbeleid" van de gemeente Waalwijk. Deze nota wordt periodiek geactualiseerd en aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Enkele belangrijke uitgangspunten in het afschrijvingsbeleid zijn:

- Investerings kleiner dan € 10.000 worden direct ten laste van de exploitatie gebracht;
- Bij afschrijving wordt geen rekening gehouden met een restwaarde;
- Standaard wordt de lineaire methode gehanteerd voor afschrijven;
- In bepaalde gevallen wordt annuïtair afgeschreven; bijvoorbeeld als kapitaallasten van investeringen gedekt worden door huuropbrengsten, heffingen en rechten etc.;
- De afschrijvingstermijnen worden bepaald op basis van de economische levensduur, dan wel de technische levensduur.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructuurle werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen en bruggen, viaducten en parken worden afgeschreven in overeenstemming met de vastgestelde termijnen in de nota "waarderings- en afschrijvingsbeleid". De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingprijs.

Vlottende activa

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Als in het kader van de jaarlijkse actualisatie van de kostprijsberekeningen winsten per ultimo looptijd van een complex worden geprognosticeerd, dan zal deze winst jaarlijks worden genomen op basis van de voortgang van het project. De gehanteerde rekenregel wordt aangeduid als de POC-methode, ofwel Percentage of Completion.

Voorzieningen zijn getroffen voor te verwachten verliezen in de grondexploitatie. Hieraan liggen geactualiseerde exploitatieberekeningen te grondslag.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Toelichtingen financieel verslag en algemeen

Jaarrekeningresultaat

Het rekeningsaldo over 2021 is € 3.485.000 voordelig. In het onderstaande overzicht wordt dit nader uitgesplitst.

bedragen x € 1.000

Saldo exclusief grondexploitatie	V	1.289		
Saldo grondexploitatie	V	6.074		

Saldo exclusief mutaties reserves			V	7.363
Mutaties reserves grondexploitatie	N	6.074		
Mutaties overige reserves	V	2.196		
Saldo mutaties reserves			N	3.878
Resultaat van de rekening van baten en lasten			V	3.485

Budgetoverheveling 2021 naar 2022

Bij het najaarsbericht 2021 is door de raad in december besloten om in totaal voor € 3.107.000 aan budgetten over te hevelen van 2021 naar 2022 en om bij de jaarrekening de precieze hoogte van de werkelijk over te hevelen budgetten te bepalen. Bij deze jaarrekening komen de overhevelingen nu werkelijk uit op € 2.754.000, € 353.000 lager dan eerder was ingeschat. Daarnaast blijkt dat een deel van de overhevelingen via andere reserves loopt. Daardoor wordt het bij de resultaatbestemming van de jaarrekening te storten bedrag in de algemene reserve veel lager, namelijk € 560.000 (was € 2.418.000). Het via andere reserves over te hevelen bedrag wordt nu hoger en komt uit op € 2.194.000 (was € 689.000).

Voor een nadere toelichting op de budgetoverhevelingsvoorstellen: Budgetoverhevelingen najaarsbericht 2021

Bedragen x € 1.000

NIET BESTEDE BUDGETTEN DIE WORDEN OVERGEHEVELD NAAR 2022					
Product	Productomschrijving	Betreft	Bedrag cf najaarsbericht	Bedrag werkelijk over te hevelen	Dekking vanuit reserves
630	Samenkracht en burgerparticipatie	Koploperproject cliëntondersteuning (WMO)	63	63	63
605	Maatschappelijk werk	Integrale aanpak sociaal domein	88	59	
615	Armoedebeleid	De sterkste schakel	177	177	177
630	Samenkracht en burgerparticipatie	Echtscheidingsloket	123	100	100
609	Jeugdwerk	Integraal jeugd- en jongerenbeleid	130	130	93
411	Lokaal onderwijsbeleid	Nationaal Programma Onderwijs Bijbehorende baten	206	206 -206	

607	Allochtonenbeleid	Wet Inburgering	40	93	
612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	Begeleiding statushouders	120	36	
613	Participatiewet	Maatschappelijke activering	20	20	
509	Kunst en kunstzinnige vorming	Cultuurnota 2021 - 2024	68	32	32
511	Sportbeleid	Sportbeleid	388	293	190
604	Sociaal cultureel werk	Evenementenbeleid	70	70	
604	Sociaal cultureel werk	Subsidieregeling instellingen Corona	422	424	424
973	Algemene personeelskosten	Vanzelfsprekend Waalwijk	50	55	
411	Lokaal onderwijsbeleid	Waalwijk stad van kennis en talent	125	125	125
203	Onderhoud wegen, straten en pleinen	Onderhoud bruggen	160	167	80
708	Milieu	Groene agenda	138	146	146
203	Onderhoud wegen, straten en pleinen	Herontwikkeling Hoofdstraat 65, Sprang - Capelle	30	70	70
612	Maatschappelijke zorg en begeleiding	Integratiebeleid arbeidsmigranten	25	29	29
509	Kunst en kunstzinnige vorming	Cultuurfonds	65	68	68
509	Kunst en kunstzinnige vorming	Culturele projecten sociaal domein	58	57	57
514	Museum plus	Opstart Schoenenmuseum	230	151	151
510	Oudheidkunde en volksfeesten	Uitvoering evenementenbeleid	33	33	33
990	Team IBF	Inhuur wegwerken achterstand archief	38	40	40
706	Riolering en waterzuivering	Integraal Waterplan Waalwijk (IWW)	190	281	281
708	Milieu	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	50	35	35
Totaal overgehevelde budgetten ten laste van bestemmingsreserves			3.107	2.754	2.194

Liquiditeitspositie

Eind 2020 was sprake van een positief saldo in rekening-courant van circa € 554.000 en waren kasgeldleningen opgenomen tot een bedrag van € 8.000.000.
Eind 2021 was sprake van een positief saldo in rekening-courant van circa € 155.000 en waren kasgeldleningen opgenomen tot een bedrag van € 9.000.000.

Reserves/eigen vermogen

Het totaal van het eigen vermogen (reserves + rekeningresultaat) van de gemeente bedraagt per 31 december 2021 ongeveer € 105.242.000. De specificatie is als volgt:
Bedragen x € 1.000

Algemene reserve	15.669	
Boekwinst aandelen bouwfonds	4.254	
Bestemmingsreserves	41.091	
Geblokkeerde reserves	40.743	
Nog te bestemmen resultaat	3.485	
TOTAAL		105.242

Belangrijkste mutaties

Hieronder volgen enkele belangrijke mutaties:

Bedragen x € 1.000

Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning

Van het resultaat van de jaarrekening 2020 ad. € 4.284 is een bedrag € 3.261 gestort in de Algemene Reserve en € 1.023 is gestort in de reserve Corona. Van het in de Algemene reserve gestorte bedrag is € 1.915 bestemd voor de budgetoverheveling van 2020 naar 2021.

In de reserve GREX is € 721 gestort in verband met teruggave Vennootschapsbelasting van 2016 t/m 2019.

In de beleidsreserve is € 1.013 gestort vanuit de Algemene Reserve.

Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Uit de Algemene Reserve is € 1.685 onttrokken voor de vorming van de geblokkeerde reserve herinrichting Markt en Raadhuisplein.

Beleidsveld 3 Economie

Uit de reserve revitalisering Haven I t/m VI is een bedrag van € 810 onttrokken in verband met de overname van Truckparking.

In de reserve Grondexploitatie is een storting gedaan van € 5.880 als gevolg van winstnemingen van diverse complexen.

Beleidsveld 4 Onderwijs

Vanuit de AR is € 1.000 gestort in de reserve onderwijshuisvesting.

In de reserve GOA is een bedrag gestort van € 268 ten laste van de reserve

Onderwijsachterstandenbeleid.

Uit de reserve onderwijshuisvesting is € 140 onttrokken.

Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie

Vanuit de reserve sport is een geblokkeerde reserve sportpark SSC'55 gevormd voor een bedrag van € 1.000. Er is een bedrag van € 441 gestort in de reserve Museum Plus.

Beleidsveld 6 Sociaal domein

In verband met budgetoverhevelingen vanuit 2020 is een bedrag van € 429 onttrokken uit de Algemene Reserve.

Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu

Uit de reserve duurzaamheid is € 200 onttrokken ten behoeve van de kadernota grootschalige opwek duurzame energie.

Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het surplus van de reserve grondexploitatie per 1-1-2021 is gestort in de in de Algemene reserve, zijnde € 3.631. Uit de beleidsreserve is € 450 onttrokken ten behoeve van het fysieke domein. Voor de invoering van de omgevingswet is uit de reserve die hiervoor is gevormd € 201 onttrokken.

Een bedrag van € 305 is gestort in de reserve Grondexploitatie als gevolg van winstnemingen.

Financieringspositie

De financieringspositie per 31-12-2021 is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Totaal eigen vermogen (incl. rekeningsaldo)	105.242	
Totaal voorzieningen	8.371	
Saldo opgenomen leningen	119.390	
Subtotaal		233.003
Boekwaarde activa	253.377	
Boekwaarde gronden	1.338	
Subtotaal		254.715
Financieringstekort per 31 december 2021		21.712

Eind 2021 is sprake van een financieringstekort van € 21.712.000, per eind 2020 was er sprake van een financieringstekort van € 16.818.000. De financieringsbehoefte is eind 2021 € 254.715.000.

De investeringen zijn in belangrijke mate afgedekt met vaste geldleningen, met overigens wisselende looptijden (variërend van 5 tot 30 jaar). De looptijd voor de vaste leningen wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognoses op het moment van afsluiten van de betreffende lening.

In onderstaand overzicht zijn de boekwaarden van de gronden meerjarig afgezet tegen het totaal van de balans en het totaal van de vaste activa.

Bedragen x € 1.000.000

	2017	2018	2019	2020	2021
Balanstotaal	286	278	269	269	264
Boekwaarde gronden (excl. voorzieningen)	31	33	12	14	3
Vaste activa	247	235	246	245	253
Boekwaarde grond / balanstotaal x 100%	11%	12%	4%	5%	1%
Boekwaarde grond / vaste activa x 100%	13%	14%	5%	6%	1%

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen bij de schatkist aan te houden.

Gemeenten hoeven pas te schatkistbankieren als ze meer dan 0,75% van hun begrotingstotaal aan overtollige middelen hebben. Voor Waalwijk gaat het om een grensbedrag van circa € 1.245.000. Er is in Waalwijk vooralsnog geen sprake van overliquiditeit. Ook op de langere termijn wordt geen overliquiditeit verwacht.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2021			
(1)	Drempelbedrag	1.245			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	504	198	16	974
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	742	1.047	1.229	271
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2021			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	166.059			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	166.059			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	1.245			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	45.337	18.023	1.480	89.609
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	504	198	16	974

Verloop algemene reserve

De algemene reserve is in de loop van het boekjaar toegenomen met € 3.480.000 tot circa € 15.669.000. Van de mutaties in de algemene reserve kan de volgende samenvatting worden gegeven:

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari 2021	12.189
Bestemming jaarrekeningresultaat 2020 conform raadsbesluit	3.261
Onttrekking conform primaire begroting	1.013
Onttrekking in verband met budgetoverheveling	1.059
Onttrekking op grond van begrotingswijzigingen 2021	2.708
Storting op grond van begrotingswijzigingen	4.999

2021	
Saldo per 31 december 2021	15.669

Toelichting op de balans per 31 december 2021

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	0	104
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	5	0
Totaal	5	104

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten onderzoek en ontwikkeling		104				104
Bijdrage aan activa van derden	5			5		0
Totaal	5	104		5		104

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden uitgegeven in erfpacht	13.496	10.204
Investerings met een economisch nut	136.106	144.809
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	16.884	18.845
Investerings in de openbare ruimte met	25.689	24.488

maatschappelijk nut		
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut na 2017	28.924	31.533
Totaal	221.100	229.879

Voor een aantal investeringen zijn bestemmingsreserves aanwezig. Deze reserves dienen ter dekking van kapitaallasten van de betreffende investeringen. Verderop in de toelichting onder de passiva staan deze reserves vermeld onder "geblokkeerde reserves".

Met ingang van 1 januari 2017 heeft er een wijziging van de BBV plaatsgevonden. Deze wijziging houdt in dat er niet meer versneld mag worden afgeschreven. Voor een goed inzicht is het verplicht om in het verloopoverzicht de scheiding aan te brengen van investeringen met maatschappelijk nut vóór 1 januari 2017 en investeringen met maatschappelijk nut van daarna.

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de van de Materiële vaste activa investeringen met economisch nut, inclusief in erfpacht gegeven gronden, economisch nut met heffing, maatschappelijk nut vóór en ná 2017 weer:

Materiële vaste activa Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Economisch nut							
Gronden en terreinen	35.596	4.282	3.590	0			36.288
Warme gronden	7.228	451					7.680
Woonruimten	819		632	10			177
Bedrijfsgebouwen	90.492	7.404	317	2.452	3		95.125
Grond, weg- en waterbouw	8.648	750	10	399	67		8.922
Vervoermiddelen	1.038			212			826
Machines, apparaten en installaties	2.836	596		465	2		2.964
Overige materiële vaste activa	2.945	572		472	13		3.032
Totaal economisch nut	149.602	14.054	4.548	4.010	84	0	155.014
Economisch nut, dekking door heffing							
Grond, weg- en waterbouw	16.221	2.225		341			18.105
Vervoermiddelen	306	2		9			298
Machines, apparaten en installaties	184	100		19			265
Overige materiële vaste activa	173	31		27			177
Totaal economisch nut, dekking door heffing	16.884	2.357	0	396	0	0	18.845
Maatschappelijk nut voor 2017							
Grond, weg- en waterbouw	25.637			1.196			24.442
Overige materiële vaste activa	52			6			46
Totaal Maatschappelijk nut voor 2017	25.689	0	0	1.201	0	0	24.488
Maatschappelijk nut na 2017							
Grond, weg- en waterbouw	28.656	5.790	42	2.604	547		31.253
Overige materiële vaste activa	269	32		16	4		280
Totaal Maatschappelijk nut na 2017	28.924	5.822	42	2.621	551	0	31.533
Totaal materiële vaste activa	221.100	22.234	4.590	8.229	636	0	229.879

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

Van het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2021 kan het volgende overzicht gegeven worden.

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	4.992				4.992
Leningen aan woningbouwcorporaties	5.263		108		5.155
Leningen deelnemingen	4.319	56			4.375
Overige langlopende leningen	9.058		185		8.873
Totaal	23.632	56	293	0	23.395

Belangrijkste lopende investeringen

Overzicht belangrijkste lopende kredieten

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste kredieten (> € 200.000) opgenomen:

Bedragen x 1€

Lopende investeringen	Begroot voor 2021	Begroot 2021	Totaal gevoteerd	Uitgaven tm 2020	Uitgaven 2021	Totale uitgaven	Restant krediet
* 7210084 Aanleg noordelijke rondweg	2.555.000		2.555.000	98.979	15.837	114.816	2.440.184
Herinrichting Markt_Raadhuispln		2.007.000	2.007.000		1.014.613	1.014.613	992.387
* 7210301 OVL 2019 Armaturen vervangen	1.000.000		1.000.000	771.788	33.760	805.548	194.452
* 7210303 VI2020 Armaturen verv. (beleidspln OVL)	271.900		271.900				271.900
* 7210305 VI2021 OVL armaturen vervangen		229.000	229.000				229.000
* 7221058 Aanlegkosten Insteekhaven 2019027	14.800.000		14.800.000	645.391	561.139	1.206.530	13.593.470
* 7423105 Voorberkred.verv.nw.RK bs Meerdijk		280.000	280.000		30.266	30.266	249.734
* 7423256 Voorberkred.verv.nw.Koningsch en Vrijh.		719.422	719.422		9.306	9.306	710.116
* 7530015 Aansluiting zwembad Olympia op warmtene		562.000	562.000				562.000
* 7530203 Voorberkred. realisatie Sporthal Waspik	600.000		600.000		17.511	17.511	582.489
* 7531020 VI2019 kunstgrasveld hockey	200.483	145.068	345.551	246.412	9.509-	236.903	108.649
* 7531189 VI2020 Toplaag Kunstgrasveld Gaard RWB	280.850		280.850				280.850
Kunstgrasveld_LED verlichting en opstallen SSC'55 2021/005		1.015.000	1.015.000		657.780	657.780	357.220
* 7541021 Uitvoeringskred. realisatie Museumplus	7.900.000	787.000	8.687.000		7.162.707	7.162.707	1.524.293
* 7560030 Speelruimteplan speeltoestellen 2019/02	523.000		523.000	3.052	6.484	9.536	513.464
* 7630204 Verbouwing den Bolder 2021/011		498.512	498.512		30.084	30.084	468.429
* 7721022 VI2016 GFT betoncocons en containers	259.171		259.171	11.687		11.687	247.485
* 7721110 Ondergrondse restafavalcontain. 2016004	1.262.000		1.262.000	642.595	11.461	654.055	607.945
* 7721918 VI2018 Huisvuilwagen 35-BPL-04 V88	280.737	15.000-	265.737	257.127	1.500	258.627	7.110
* 7722158 Renovatie/verv. pompinstallatie 2014/15	350.000	85.000-	265.000		136.593	136.593	128.407
GRP 2016-2020 diverse kredieten	1.890.000	500.000	2.390.000	940.520	121.892	1.062.411	1.327.589
* 7810023 Aanp. Krophollergeb.2013004	400.000		400.000	127.750	2.284	130.034	269.966
* 7810030 Aanpassing Raadhuisplein 2	281.000		281.000		17.212	17.212	263.788
* 7810300 Voorbereidingskrediet GOL 2013/012	24.795.000	3.100.000	27.895.000	3.980.821	53.945	4.034.766	23.860.234
* 7850111 Ontwikkelpln Kerkvaartse Haven 2020/007	500.000		500.000	68.639	124.793	193.432	306.568
IUP15/16 diverse kredieten	2.494.115	395.843-	2.098.272	1.719.840	28.692	1.748.532	349.740
IUP17/18 diverse kredieten	6.159.000	864.077	7.023.077	1.049.146	1.290.151	2.339.297	4.683.780
IUP19/20 diverse kredieten	14.032.950	85.000	14.117.950	1.475.696	3.311.127	4.786.823	9.331.127
IUP21/22 diverse kredieten	11.374.000		11.374.000	27.516	857.618	885.134	10.488.866
* 7960258 VI 2021 Hardware		247.254	247.254		183.921	183.921	63.333

Afgesloten investeringen	Begroot voor 2021	Begroot 2021	Totaal gevoteerd	Uitgaven t/m 2020	Uitgaven 2021	Totale uitgaven	Restant krediet
* 7120025 Uitvoeringskrediet brandweerkazerne WW	6.610.195		6.610.195	6.379.813	333.908	6.713.721	103.526-
* 7421024 vb krediet nwbouw kindcentr. Zanddonk	5.764.444		5.764.444	5.796.057	60.198	5.856.254	91.810-
* 7423019 Brede school/gymzaal Besoyen	5.490.022		5.490.022	4.957.748	575	4.958.323	531.699
* 7531061 VI2019 toplagen sportvelden	200.000		200.000	131.275		131.275	68.726
* 7540013 Trekkenwand theater de Leest	428.294		428.294	425.007	14.775	439.782	11.488-
Museum Plus	2.144.000		2.144.000	2.394.722	235.679-	2.159.042	15.042-
* 7722276 Relinen riolering Groenstr/Putstr.20192	1.250.000	500.000-	750.000	633.672	114.954	748.627	1.373
* 7723000 Overbruggingskrediet Langstraat Zon	720.000		720.000				720.000
* 7850079 Haven 8 OOST voorbereidingskosten		400.000	400.000				400.000
* 7850141 Gronden truckparking en aankoop waterga	2.145.762		2.145.762		2.145.900	2.145.900	138-
IUP19/20 diverse kredieten	1.163.500	19.510-	1.143.990	532.827	516.570	1.049.397	94.593
* 7960251 VI2018 Midoffice	279.416		279.416	245.001	23.940	268.941	10.475
* 7960256 VI2020 Hardware	243.600		243.600	48.740	190.484	239.223	4.377

Plottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende categorieën:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	13.649	2.607
Voorzieningen wegens te verwachten verliezen	-1.208	-1.269
Totaal	12.441	1.338

Het geraamde eindresultaat per complex:

Bedragen x €
1.000

Complex	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerdering 2021	Vermindering 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Te maken kosten	Te realiseren inkomsten	Eindresultaat
BIE bedrijven- en winkelgebieden							
36 Haven Zeven	-445	213	802	-1.034	849		-185
38 Afbouw Haven 1 t/m 6	1.032	84	0	1.116	156	2.112	-840
39 Haven 8 west	-8.139	2.568	0	-5.571	5.430	3.506	-3.647
40 Insteekhaven	-247	1.220	0	973	6.351	14.619	-7.295
41 Haven 8 oost	12.844	7.670	19.333	1.181	14.627	38.969	-23.161
Subtotaal BIE bedrijven	5.045	11.755	20.135	-3.335	27.413	59.206	-35.128
BIE Wonen							
03 Oranjeplein	-112	112	0	0	0	0	0
24 Landgoed Driessen	6.181	1.337	2.347	5.171	15.983	21.534	-380
50 Achter de Hoven	342	23	0	365	132	548	-51
81 De Waesgeerd	-27	382	1.401	-1.046	1.101	197	-142
83 De Rugt	2.221	56	824	1.453	159	466	1.146
Subtotaal BIE Wonen	8.605	1.910	4.572	5.943	17.375	22.745	573
Totaal Bouwgrond in exploitatie	13.650	13.665	24.707	2.608	44.788	81.951	-34.555

In exploitatie genomen bouwgrond

De in exploitatie genomen bouwgronden, inclusief de verliesvoorzieningen, vertegenwoordigen een boekwaarde van € 1.338.000 per 31 december 2021. De in exploitatie genomen bouwgronden betreffen complexen met een door de raad goedgekeurde exploitatieberekening. Voor een tekstuele toelichting per complex wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de Nota grondexploitatie 2021.

Van deze boekwaarde is de volgende onderverdeling naar kosten- en opbrengstensoort te geven :

Bedragen x € 1.000

Grondverwerving	77.164
Kosten bouw- en woonrijp maken	97.631
Stortingen/bijdragen	79.808
Geactiveerde plan- en beheerskosten	28.507
Niet verrekenbare BTW en overigen	163
Overige kosten	4.101
Bijgeschreven rente	32.065
Subtotaal	319.439
Af: bijdragen en opbrengsten	316.832
Boekwaarde (exclusief voorziening)	2.607

Voorzieningen

De voorzieningen wegens te verwachten verliezen - die op de balans in mindering gebracht zijn op de boekwaarden - zijn berekend op eindwaarde, voor een bedrag van € 1.269.000.

In onderstaande tabel wordt de specificatie van de eindwaarde gegeven:

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	31-12-2020	vermeerderingen	verminderingen	31-12-2021
Gebied bij Lidl	0	4		4
Laageinde 103	0	22		22
Poolsestraat Tiny houses	0	5		5
Kasteellaan	0	5		5
De Rugt	1.146			1.146
Drogerij 55	62	25		87
Totaal	1.208	61	0	1.269

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening oninbaar	Balanswaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	75		75	83
Vorderingen BTW	2.374		2374	4.111
Subtotaal vorderingen op openbare lichamen	2.449	0	2.449	4.194
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0		0	0
Debiteuren, overige vorderingen	635		635	1.378
Debiteuren belastingen	1037	-266	771	838
Debiteuren fietsenplan	10		10	12
Subtotaal overige vorderingen	1.682	-266	1.416	2.228
TOTAAL	4.131	-266	3.865	6.422

Toelichting uitzettingen korter dan 1 jaar

In 2021 zijn daarvoor in aanmerking komende oninbare posten afgeboekt voor een totaalbedrag van € 2.000. Jaarlijks wordt op begrotingsbasis circa € 108.000 gestort in de voorziening dubieuze debiteuren.

De waarde van de openstaande debiteuren is per 1 maart 2022 € 893.000. Hiervan heeft € 265.000 betrekking op overige debiteuren en € 628.000 op belastingdebiteuren. In vergelijking met voorgaande jaren is de waarde van de openstaande debiteuren verder gedaald. Zo was de waarde in 2018 (per 1 maart 2019) nog € 2.634.000, terwijl dit per 1 maart 2022 € 893.000 is. Een goede ontwikkeling dus.

Bedragen x € 1.000

	2020	2021
Debiteuren 2017 en ouder (2016 en ouder)	752	99
Debiteuren 2018 (2017)	23	77

Debiteuren 2019 (2018)	106	45
Debiteuren 2020 (2019)	85	94
Debiteuren 1e kwartaal 2021 (2020)	115	132
Debiteuren 2e kwartaal 2021 (2020)	40	23
Debiteuren 3e kwartaal 2021 (2020)	65	48
Debiteuren 4e kwartaal 2021 (2020)	206	375
Totaal	1.392	893

Effect Corona

Het effect van corona is tot nu toe zeer beperkt gebleven. Dit is vooral te verklaren door de steunmaatregelen van het Rijk en de soepele houding van gemeenten t.a.v. het betaalgedrag van debiteuren die last ondervonden van corona. Mogelijk gaat dit bij het invorderen van de openstaande vorderingen later nog wel een rol spelen.

Liquide middelen en overlopende activa

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Kassaldi	18	18
Banksaldi	554	339
Totaal	572	357

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.266	4.132
Nog te ontvangen van Europese Unie		18
Nog te ontvangen van het Rijk	262	662

Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	1.250	76
Totaal	4.778	4.888

Onder de nog te ontvangen bedragen algemeen is een bedrag van € 1.171.000 begrepen met betrekking tot faciliterend grondbedrijf. Dit betreffen de nog te verhalen kosten op basis van afgesloten overeenkomsten.

De nog te ontvangen bedragen van EU, Rijk en overige overheid die ontstaan door voorfinanciering op specifieke uitkeringen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk, EU en overige Nederlandse overheidslichamen	1-1-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2021
Algemene uitkering	162	662	162	662
Tegemoetkoming Verhuurders sportaccommodaties (TVS2)	100		100	
Totaal nog te ontvangen van het Rijk	262	662	262	662
Europese subsidie inzake smart port		18		18
Totaal nog te ontvangen van de EU		18		18
Raad van de kinderbescherming	76			76
Baanbrekers	1.174		1.174	
Totaal nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen	1.250		1.174	76
Totaal nog te ontvangen bijdragen	1.512	680	1.436	756

Niet uit de balans bijkomende rechten

Voor een nog op te leggen aanslag 2020 (over een fiscale winstverwachting van € 4.360.000) is nog een verliesverrekening van € 1.5 miljoen vanuit 2019 beschikbaar om daarmee te verevenen. Per saldo is er dan over 2020 tot een winstverwachting van € 2.8 miljoen belasting verschuldigd. Omdat over 2021 een fiscaal verlies wordt verwacht van € 4.5 miljoen, welke wordt terug-gewenteld op 2020, zal nóch over 2020 nóch over 2021 sprake zijn van verschuldigde Vennootschapsbelasting. Per saldo resteert per ultimo 2021 nog een te verrekenen verlies van € 1.7 miljoen voor latere jaren.

Eigen vermogen

Tot het eigen vermogen van de gemeente worden gerekend het totaal van de reserves per einde boekjaar én het resultaat over het jaar. Zowel algemene reserves als bestemmingsreserves worden tot het eigen vermogen gerekend. Uitgangspunt voor deze opvatting is dat alle reserves door de gemeente vrij aangewend kunnen worden en een eerder vastgestelde bestemming altijd door de raad kan worden gewijzigd. Hierbij dient echter de kanttekening te worden gemaakt dat een niet onaanzienlijk deel van de reserves bestaat uit 'geblokkeerde reserves'. Deze reserves kunnen niet vrij worden aangewend zonder dat dit consequenties heeft voor de budgettaire positie van de gemeente. Het eigen vermogen per 31 december is als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserve	12.189	15.669
Bestemmingsreserves	81.407	86.088
Subtotaal	93.596	101.757
Gerealiseerd resultaat	4.284	3.485

Staat van reserves

Het verloop van de reserves in 2021 wordt in het hierna volgend overzicht weergegeven:
Bedragen x € 1.000

Naam reserve	Saldo 1-1-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31-12-2021
Algemene Reserve	12.189	8.259	-4.779	15.669
911001 Algemene Reserve	12.189	8.259	-4.779	15.669
Reserve resultaat boekjaar	4.284	0	-4.284	0
915001 Reserve resultaat boekjaar	4.284	0	-4.284	0
Bestemmingsreserves	38.184	12.260	-9.353	41.092
913005 Reserve personeelsfeest	71	14	0	85
913006 Egalisatiereserve ICT-beleid	316	0	0	316
913007 Reserve historische publicaties	3	0	0	3
913008 Reserve PC-vergoedingen raadsleden	64	3	0	67
913012 Reserve onderwijshuisvesting	6.906	100	-204	6.802
913014 GOA: gem. onderwijs achterstanden beleid	1.252	321	0	1.573
913017 Egalisatiereserve baggerplan	79	59	0	138
913018 Reserve restauratie gem. monumenten	325	50	0	375
913019 Reserve sociale woningbouw	257	0	0	257
913020 Res.energiebesparende maatr.huursector	564	0	0	564
913024 Reserve leefbaarheid WOP/DOP	1.031	214	-282	963
913026 Reserve Haven Waalwijk	234	0	0	234
913027 Reserve Kerkvaartse haven	186	0	0	186
913028 Reserve duurzaamheidsfonds	119	30	0	149
913029 Risicoreserve sociaal domein (	322	0	0	322
913033 Reserve ISV-gelden	618	0	-30	588
913034 Reserve vier programma's	312	0	-65	247
913035 Reserve dekking huur BaLaDe	184	0	0	184
913036 Beleidsreserve 2019-2022	2.689	1.013	-1.173	2.529
913037 Egalisatiereserve reisdocumenten	393	0	-393	0
913038 Reserve invoering omgevingswet	769	0	-201	568
913039 Reserve Museumplus	1.060	1.228	-214	2.074
913040 Reserve sport	1.000	0	-1.000	0
913041 Reserve duurzaamheid	1.019	0	-200	819
913050 Reserve bouwgrondexploitatie	8.631	7.129	-3.751	12.009
913052 Reserve cultuur	108	5	-9	104
913053 Reserve Parkmanagement	4.712	0	0	4.712
913054 Reserve ruimtelijke kwaliteit	190	95	0	285
913055 Reserve revitalisering Haven I-VI	2.851	0	-810	2.041
913057 Reserve mobiliteitsfonds	1.746	0	0	1.746
913060 Reserve stimuleringsf.centrum Waalwijk	81	0	0	81
913062 Reserve bovenwijkse vz. facili	92	0	-92	0
913064 Reserve maatregelen coronacrisis	0	1.999	-930	1.069
Geblokkeerde reserves	43.223	2.804	-1.030	44.997
TOTAAL RESERVES	97.880	23.323	-19.445	101.758

Toelichtingen reserves

Hieronder worden alle reserves toegelicht:

912005 Geblokkeerde reserve aandelen Bouwfonds

De gemeente participeert in het stimuleringsfonds volkshuisvesting tot het bedrag van deze reserve. De vermeerdering in 2021 betreft de mutatie stimuleringsfonds. Deze wordt jaarlijks met het opstellen van de jaarrekening bepaald.

Geblokkeerde reserves

Alle overige geblokkeerde reserves zijn gevormd om de afschrijvingslasten te dekken van de bijbehorende investeringen. Jaarlijks worden de bedragen onttrokken ter grootte van de afschrijvingslast.

913005 Reserve personeelsfeest

Deze reserve is bedoeld om elke 3 jaar een personeelsfeest te kunnen organiseren. Als er voldoende ruimte is op het budget 5973060 Arbeidsvoorwaardenbeleid dan wordt er € 14.000 gestort in deze reserve. In 2021 was deze financiële ruimte aanwezig en is € 14.000 gestort in de reserve personeelsfeest. De stand per ultimo 2021 is € 85.000.

913006 Egalisatiereserve ICT

De stand van de reserve is per eind 2021 € 316.000. Deze reserve is opgezet om de fluctuerende lasten van ICT te egaliseren, waarbij de hoogte van de egalisatiereserve ICT is gemaximeerd op € 406.500 (jaarlijks investeringsbedrag). Gezien het zeer beperkte positieve resultaat op de hulpkostenplaats Automatisering in 2021 is besloten dit jaar geen aanvullende storting in de egalisatiereserve te doen.

913007 Reserve historische publicaties

Betreft resterende middelen uit het project "Canon van Waalwijk" ten behoeve van het stimuleren van particuliere historische publicaties over de gemeente Waalwijk. Door het college zijn verdeelregels opgesteld. Het geld is mede ingebracht door serviceclubs en de Rabobank met als doel erfgoedpublicaties.

913008 Reserve PC-vergoedingen

Deze reserve is overgegaan naar ICT en betreft een voormalig raadsbudget ten behoeve van uitgaven PC-vergoedingen.

913012 Reserve onderwijshuisvesting

De reserve heeft als doel het kunnen financieren van huidige en toekomstige huisvesting primair en voortgezet onderwijs. De raad stelt periodiek het meerjareninvesteringsplan (MIP) onderwijshuisvesting vast. Het MIP vormt de leidraad voor de toekomstige investeringen in het kader van de onderwijshuisvesting. De onttrekkingen van in totaal € 204.000 betreft het saldo van de lasten en baten op (voornamelijk) de producten 406 t/m 410. De storting in 2021 van € 100.000 betreft de bijstorting vanuit de Algemene Reserve.

913014 GOA, gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid

De reserve bestaat uit rijks- en gemeentelijke middelen en is nodig om het onderwijsachterstandenbeleid te bekostigen. De vermeerdering van deze reserve betreft het positieve saldo op product 411 Lokaal onderwijsbeleid (€ 269.000). Bovendien is de terugvordering van de subsidie 2020 van de Kindereijk gestort in de reserve (€ 52.000).

913017 Egalisatiereserve baggerplan

Deze reserve is bedoeld om de baten en lasten van het product afwatering en waterlossingen te egaliseren. In het kader van de Waterwet artikel 5.23 is de gemeente ontvangst- en afvoerplichtig van vrijkomend afval uit de waterpartijen. Het waterschap is de beheerder van de waterlopen. In 2021 is een bedrag van € 59.000 gestort.

913018 Reserve gemeentelijke monumenten

De reserve is bedoeld om toekomstige uitgaven op het terrein van monumenten en archeologie te kunnen dekken. Eind 2016 is het nieuwe erfgoedkader vastgesteld. Het restant van het instandhoudingsbudget wordt aan het einde van het jaar toegevoegd aan de reserve monumenten. In 2021 is een bedrag van € 49.500 aan de reserve toegevoegd.

913019 Reserve sociale woningbouw

De reserve is bedoeld voor het realiseren van (sociale) woningbouwprojecten in binnenstedelijke gebieden en Landgoed Driessen. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913020 Reserve energiebesparende maatregelen huursector

De reserve is in 2009 gevormd (begrotingswijziging 2009/22) naar aanleiding van de geactualiseerde visie op het woonbeleid. De reserve is bedoeld als extra financiële stimulans voor de woningcorporaties en is gevormd ten laste van de reserve sociale woningbouw. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913024 Reserve leefbaarheid WOP/DOP

Deze reserve heeft in hoofdzaak als doel de kapitaallasten van het Handboek Zanddonk en van de wijk- en dorpsontwikkelingsplannen te dekken. Conform begroting is er een bedrag gestort van 214.000. Ten behoeve van de dekking van de kapitaallasten, is er een bedrag van 220.000 onttrokken. Daarnaast zijn er nog bedragen onttrokken ten behoeve van wijkbudgetten en de kinderboerderij Waspik resp. € 50.000 en € 11.000.

913026 Reserve haven Waalwijk

Deze reserve is met ingang van 2013 gevormd conform begrotingswijziging 2013/11. De ontvangen DUB subsidie in het kader van het project havenontwikkeling is hierin gestort. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913027 Reserve Kerkvaartse haven

De oostelijk waterkering van de Kerkvaartse Haven is al langere tijd door het waterschap afgekeurd. Op dit moment zijn er diverse ontwikkelingen gaande die het herstellen van deze kering mogelijk lijken te gaan maken. Het is daarom wenselijk dat de reserve voor deze waterkering beschikbaar blijft. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913028 Reserve milieusubsidies

In 2021 is in deze reserve een ontvangen bedrag van € 30.000 voor het verleende recht van opstal van de biomassacentrale gestort.

913029 Risicoreserve sociaal domein

Per eind 2020 was er in deze reserve nog een restant bedrag beschikbaar van € 320.000. In 2021 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

913033 Reserve ISV

In januari 2016 is de raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de besteding en bestemming van de resterende ISV gelden. Deze resterende middelen zijn gestort in deze reserve. In 2021 heeft conform begroting een onttrekkingen plaatsgevonden voor een bedrag van € 30.000 ter dekking van apparaatskosten.

913034 Reserve 4 programma's

Met het vaststellen van begrotingswijziging 2016/17 is ten laste van de algemene reserve een bedrag van € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor de programma's binnenstad, veiligheid en economie. Dit bedrag is gestort in deze reserve. Conform de begroting 2019 is hier een bedrag van € 1.000.0000 aan toegevoegd. In 2021 is op basis van eerdere besluitvorming een bedrag van € 65.000 ten laste van de reserve gebracht in verband met kosten voor het programma Duurzaamheid (green deal en communicatie).

913035 Reserve huur Balade

In 2016 is een gedeelte van het perceel waar voorheen kinderdagverblijf 't Wollukje was gevestigd verkocht. Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2016 is door de raad besloten om deze middelen (€ 210.000) te storten in deze reserve ter dekking van de kosten die voortvloeien uit de huurovereenkomst voor BaLaDe.

913036 Beleidsreserve 2019 - 2022

In 2019 is conform het coalitieprogramma 2018 - 2022 de beleidsreserve voor € 6.500.000 gevormd vanuit de algemene reserve. In 2021 is deze reserve aangevuld ten laste van de Algemene reserve voor een bedrag van 1.013.000, en is er in totaal € 1.173.000 besteed.

Een bedrag van € 231.000 is besteed aan de programma's binnenstad en economie. Daarnaast zijn er onttrekkingen gedaan ten behoeve van veiligheid (€ 75.000), het uitwerken van het fysieke domein (€ 450.000), schuldhelpverlening (€ 70.000), smart city (€ 96.000), datagedreven werken (€ 158.000) en diverse kleinere onttrekkingen met betrekking tot de beleidsvelden 5 en 6 voor een bedrag van € 93.000.

913037 Egalisatiereserve reisdocumenten

Het aantal aflopende en aangevraagde reisdocumenten fluctueert jaarlijks. In 2014 werd de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Dit veroorzaakt een reisdocumentendip, oftewel een forse tijdelijke afname van het aantal aanvragen. Deze dip is tot en met 2023 van toepassing. Voor de jaren 2019 tot en met 2023 is de dip opgevangen door onttrekkingen uit een eerder ingestelde egalisatiereserve reisdocumenten. Gelet op de nieuwe regelgeving van de Provincie over incidentele en structurele baten en lasten worden dergelijke onttrekkingen als nadelen bij het structureel begrotingssaldo geteld. Daarom is bij het Najaarsbericht 2021 voorgesteld om deze onttrekkingen ongedaan te maken en het restantsaldo van de egalisatiereserve van € 503.000 toe te voegen aan de algemene reserve (vanuit die reserve is de egalisatiereserve indertijd ook gevormd).

913038 Reserve invoering omgevingswet

Conform begrotingswijziging 2019/25 is er een bedrag van € 600.000 in deze reserve gestort. In 2020 is conform begrotingswijziging 2020/14 het saldo van de reserve actualisatie bestemmingsplannen (bedrag van € 365.000) aan deze reserve toegevoegd. In 2021 is een bedrag van ongeveer € 200.000 onttrokken in verband met kosten die verband houden met het voorbereidingstraject van de invoering van de omgevingswet.

913039 Reserve Museum plus

Conform begrotingswijzigingen 2021/14 en 2021/26 is per saldo bij het Voorjaars- en Najaarsbericht € 441.000 gestort; dit betreft een voordeel op de exploitatie dat net zoals in voorgaande jaren aan de reserve Museum Plus is toegevoegd. Aan de reserve is in 2021 € 221.000 onttrokken voor de opstart van het Schoenenmuseum: voor algemene kosten € 135.000 en voor € 79.000 voor PR/marketing en sociale mediastrategie. Vanuit onderhoud gebouwen is voor € 767.000 bij begrotingswijziging 2021/15 een geblokkeerde reserve voor de nieuwbouw van het museum gevormd.

913040 Reserve sport

Conform begrotingswijziging 2021/05 is het bedrag van deze reserve gestort in een geblokkeerde reserve met betrekking tot het toekomstbestendige sportpark S.S.C. '55.

913041 Reserve duurzaamheid

In de begroting 2020 is deze reserve gevormd voor een bedrag van € 1 mln. De reserve is gevormd voor extra taken op het gebied van verduurzaming; zoals grootschalige opwek, verduurzaming woningen en gemeentelijk vastgoed, klimaatadaptatie, warmtetransitie en de groene agenda.

Het in de decembercirculaire 2019 beschikbaar gestelde bedrag van € 240.000 voor verduurzaming is aan deze reserve toegevoegd.

In 2021 is, op basis van besluitvorming, een bedrag van ongeveer € 200.000 onttrokken. Voor de groene agenda een bedrag van € 33.950, voor grootschalige opwek een bedrag van € 76.000, voor verduurzamen gemeentelijk vastgoed € 65.000 en voor transitievisie warmte een bedrag van € 23.000.

913050 Reserve bouwgrondexploitatie

De reserve bouwgrondexploitatie is noodzakelijk om tegenvallers en risico's bij de gemeentelijke grondexploitaties te kunnen opvangen. Bij de vaststelling van de kadernota 2011 is door de raad bepaald dat deze reserve minimaal € 5.000.000 moet bedragen. Een saldo beneden het minimum behoeft direct aanvulling. De hoogte van de reserve wordt jaarlijks in het kader van de nota grondexploitatie heroverwogen.

De volgende onttrekkingen hebben plaatsgevonden in 2021:

Ten gunste van AR - jaarrekening 2020 € 3.631.000

Diverse verliesvoorzieningen € 66.000

Masterplan binnenstad € 56.000

Afgesloten complexen € 550

De volgende stortingen hebben plaatsgevonden in 2021:

Winst Oudestraat 1 € 600

Winst Waesgeerd-West € 90.000

Winst afbouw Haven 1 t/m 6 € 18.000

Winst Achter de Hoven € 19.000

Winst Haven 8 West € 864.000

Winst Landgoed Driessen € 197.000

Winst Haven 8 Oost € 4.863.000

Winst Haven Zeven € 135.000

Verkoop Overstortweg € 223.000

Ontvangen VPB t/m 2021 € 721.000

913052 Reserve cultuur

De reserve is gevormd door diverse ontwikkellocaties een bijdrage te laten doen teneinde de gelegenheid te hebben om invulling te kunnen geven aan kunst. Door de gewijzigde voorschriften van de commissie BBV mogen geen stortingen meer plaatsvinden naar reserves vanuit complexen van het grondbedrijf, omdat dit gezien wordt als voortijdige winstafroming. Besloten is om de reserve in stand te houden voor de bekostiging van kunstobjecten.

In 2021 heeft er per saldo een mutatie van € 4.000 plaatsgevonden.

913053 Reserve Parkmanagement

Tegenover deze reserve staat de deelneming van de gemeente Waalwijk in Parkmanagement BV. In 2021 heeft er geen mutatie plaatsgevonden.

913054 Reserve ruimtelijke kwaliteit

Vanuit de structuurvisie is deze reserve ontstaan. De bedoeling is dat door inbreiding middels een anterieure overeenkomst wordt bijgedragen aan deze reserve teneinde de ruimtelijke ontwikkelingen bij te laten dragen aan de ruimtelijke kwaliteit op de locatie, in de directe omgeving of middels een storting in deze reserve. Bij de vaststelling van de structuurvisie is aangegeven dat de reserve groen wordt overgeheveld naar deze reserve. De reserve groen is destijds gevormd door diverse ontwikkellocaties een bijdrage te laten leveren om rood voor groen te laten betalen. Conform begrotingswijziging 2021/16 (nota grondexploitatie) heeft er een storting plaatsgevonden van € 92.000. Dit betreft een overheveling vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen facilitair. Daarnaast is van een ontvangen bijdrage voor de locatie Oudestraat een bedrag van € 3.600 gestort in deze reserve.

913055 Reserve revitalisering Haven I - VI

Doel van deze reserve is het financieren van projecten die leiden tot revitalisering van delen van het bedrijventerrein Haven I-VI, waarbij het gaat om projecten waarbij een directe meerwaarde ontstaat indien betrokken bedrijven en gemeente gezamenlijk bijdragen aan het opstellen en uitvoeren van de plannen. Conform begrotingswijziging 2020/26 is een bedrag van € 810.000 onttrokken in verband met de overname van de Truckparking door de gemeente.

913057 Reserve mobiliteitsfonds

De reserve mobiliteitsfonds is in 2013 gevormd.

Deze reserve zal ingezet worden ter dekking van de kapitaallasten van het GOL. Conform begrotingswijziging 2020/06 is het saldo van deze reserve toegevoegd aan een geblokkeerde reserve ter dekking van de kapitaallasten die samenhangen met de

kredietvotering voor de uitvoering van het project GOL. Het resterende saldo van deze reserve moet beschikbaar blijven voor het afboeken van de boekwaarde van gronden die worden ingezet ten behoeve van de ontwikkeling van het GOL. Deze mutatie heeft nog niet plaatsgevonden, maar maakt eveneens onderdeel uit van begrotingswijziging 2020/06.

913060 Reserve stimuleringsfonds centrum Waalwijk

Met begrotingswijziging 2016/01 is ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het centrum van Waalwijk. Dit bedrag is gestort in deze reserve. Daarnaast heeft met begrotingswijziging 2018/002 ten laste van de algemene reserve nogmaals een storting plaatsgevonden voor een bedrag van € 100.000. In 2021 heeft er geen mutatie plaatsgevonden.

913062 Reserve bovenwijkse voorzieningen faciliterend grondbedrijf

Met begrotingswijziging 2021/16 (nota grondexploitatie) is het saldo van deze reserve toegevoegd aan de reserve ruimtelijke kwaliteit (913054).

913064 Reserve maatregelen coronacrisis

De in een jaar niet aangewende middelen van de Coronacrisis worden beschikbaar gehouden voor dekking van de financiële gevolgen van de Coronacrisis. Er is een bedrag van € 1.999.000 gestort (€ 1.023.000 vanuit jaarrekeningresultaat 2020, € 403.000 4e compensatiepakket corona (maartbrief 2021) en € 573.000 vanuit najaarsbericht 2021). De totale onttrekkingen bedragen € 930.000 waardoor er een saldo ontstaat van € 1.069.000

Staat van voorzieningen

De voorzieningen t.b.v. de exploitatieverliezen grondexploitatie zijn niet opgenomen onder de voorzieningen, maar in mindering gebracht op de boekwaarde van de complexen. Zie hiervoor (en voor een specificatie van de voorzieningen) de debetzijde van de balans, onder 'voorraden'.

Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de voorziening wegens oninbaarheid van debiteuren. Deze is in mindering gebracht op de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Overeenkomstig het BBV wordt aan de voorzieningen geen rente toegevoegd. De voorzieningen per 31 december 2021 zijn als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	Saldo 1-1-2021	Stortingen	Aanwendungen	Vrijval tgv de exploitatie	Saldo 31-12-2021
921004 Voorziening wethouderspensionen APPA	-2.798	-26	176		-2.648
921011 Voorziening monitoring sanering Unnaplein	-13	0	0		-13
922004 Voorziening riolering	-2.422	-509	0		-2.931
922006 Voorziening onderhoud gebouwen	-527	-920	442		-1.005
922007 Voorziening afvalstoffenheffing	-846	-929	0		-1.775
TOTAAL VOORZIENINGEN	-6.606	-2.383	618		-8.371

Toelichting voorzieningen

Hieronder zijn de aard en reden de van voorzieningen toegelicht, alsmede de belangrijkste mutaties.

921004 Voorziening wethouders pensioenen APPA

Op grond van gewijzigde regelgeving is in 2015 een pensioenvoorziening voor wethouders gevormd. In de circulaire van 21 december 2015 is door het Rijk aangegeven op welke wijze de voorziening moet worden bepaald. Jaarlijks laat de gemeente een herberekening op basis van de dan geldende parameters (rekenrente en sterfteprognosetabel) uitvoeren door

Proambt. Op basis hiervan wordt dan berekend wat de hoogte van de voorziening wethouderspensionen moet zijn om aan de toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Per ultimo 2021 was een bedrag van € 2.648.000 benodigd in de voorziening.

921011 Voorziening monitoring sanering Unnaplein

In 2010 is deze voorziening ontstaan vanuit het saneringskrediet Unnaplein. Omdat de saneringswerkzaamheden waren afgerond en men het krediet wilde afsluiten is er een voorziening gevormd voor de nog uit te voeren monitoring van het grondwater. Deze monitoring zou over een periode van 10 jaar periodiek plaatsvinden. In 2021 is de laatste monitoring uitgevoerd. Het wachten is nu nog op goedkeuring van het eindresultaat door het bevoegde gezag, de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Hierna kan de voorziening worden opgeheven.

922004 Voorziening riolering

De voorziening afvalstoffenheffing is ingesteld op basis van de regelgeving van de BBV. In 2021 is € 509.000 gestort, zijnde het verschil tussen de werkelijke baten en lasten van het product riolering en de opbrengst rioolrechten. Saldo per 31-12-2021 is € 2.931.000.

922006 Voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening is ingesteld om het beheer en onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen op een voldoende niveau te kunnen uitvoeren en de kosten daarvan te spreiden over meerdere jaren. De storting van € 920.000 is conform de begroting 2021. De onttrekkingen voor een totaalbedrag van € 442.000 betreffen de werkelijke onderhoudslasten. Het saldo is per 31-12-2021 € 1.005.000.

922007 Voorziening afvalstoffenheffing

De voorziening afvalstoffenheffing is ingesteld op basis van de regelgeving van de BBV. Voor 2021 is per saldo € 929.000 gestort, zijnde het verschil tussen de werkelijke baten en lasten. Het saldo is per 31-12-2021 bedraagt € 1.775.000.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:
Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	135.679	119.210
Openbare lichamen	195	180
Totaal	135.874	119.390

In 2021 is circa € 16.500.000 afgelost op leningen. Er zijn geen nieuwe leningen aangegaan in 2021. Over het boekjaar is ongeveer € 2.600.000 aan rente betaald op bovenstaande schuld. Voor een nadere toelichting op de rente wordt u verwezen naar de paragraaf financiering (en treasury).

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:
Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
--	--------------------------	--------------------------

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	12.834	15.697
Overlopende passiva	15.597	15.124
Totaal	28.431	30.821

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:
Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Overige kasgeldleningen	8.000	9.000
Banksaldi		183
Overige schulden	4.834	6.514
Totaal	12.834	15.697

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:
Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
<ul style="list-style-type: none"> De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren: Rijk Overige Nederlandse overheidslichamen 	239 5.950	880 5.507
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd, en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume.	7.721	7.404
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	1.687	1.333
Totaal	15.597	15.124

Onder de overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van de volgende begrotingsjaren is een bedrag van € 865.000 begrepen met betrekking tot faciliterend grondbedrijf. Dit betreffen vooruit ontvangen bedragen op basis van afgesloten overeenkomsten.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen van het Rijk	Saldo 1-1-2021	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31-12-2021
Nationaal programma Onderwijs		206		206
Specifieke Uitkering Sport		328		328
Sportakkoord	30	120	30	120
SPUK Preventie-akkoord		22		22
Huisvesting arbeidsmigranten	182			182
Toeslagenaffaire	27		5	22
Totaal	239	676	35	880
Vooruitontvangen overige Nederlandse overheidslichamen				
Provincie: project insteekhaven	5.019			5.019
Gemeente Tilburg: Verbindend samenwerken (Veilig Thuis)		60		60
Veiligheidsregio: controle coronatoegangsbewijzen		65		65
Nedvang inzake zwerfafval		14		14
Provincie; diverse IUP-projecten	911	259	911	259
Provincie; mensgerichte maatregelen		90		90
Platform middelgrote gemeentes	20		20	
Totaal	5.950	488	931	5.507

Waarborgen en garanties

Ultimo 2021 stond de gemeente garant voor de navolgende leningen:

Staat van gewaarborgde leningen

Bedragen x € 1.000

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Restantbedrag 1-1-2021	Restantbedrag 31-12-2021	dekkingspercentage
728	Sport en culturele instellingen	561	508	100
2.213	Zorginstelling	428	343	100
2.941		989	851	

Staat van gewaarborgde geldleningen tbv Waarborgfonds sociale woningbouw (BNG/NWB)

Bedragen x € 1.000

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Restantbedrag 1-1-2021	Restantbedrag 31-12-2021	dekkingspercentage
---	-----------------------	------------------------	--------------------------	--------------------

329.362	Waarborgfonds Sociale Woningbouw	293.585	314.157	50/100
329.362		293.585	314.157	

Met ingang van 1 augustus 2021 is de systematiek mbt de achtervang gewijzigd. Voor geborgde geldleningen onder de oude achtervangovereenkomsten wordt de achtervangpositie nog steeds bepaald op basis van individueel geborgde geldleningen. Voor geldleningen die geborgd worden/zijn onder de nieuwe achtervangovereenkomst wordt de achtervangpositie bepaald op basis van de nieuwe grondslag, zijnde een verdelingspercentage.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

A. Personele verplichtingen

Met het besluit begroten en verantwoordt is het *verboden* voorzieningen te vormen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Om die reden wordt hiervoor géén post opgenomen op de balans.

B. Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

C. Terugkoopverplichting brandweerkazerne

Eind 2013 is de door de gemeente gebouwde brandweerkazerne in Waspik verkocht aan de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. In de verkoopovereenkomst is de voorwaarde opgenomen, dat indien de Veiligheidsregio niet langer eigenaar wenst te zijn c.q. de kazerne niet meer voor de huidige bestemming gebruikt wordt, de gemeente is gehouden alsdan het eigendom van de brandweerkazerne terug te kopen. De terugkoopprijs zal gelijk zijn aan de op dat moment geldende boekwaarde. De boekwaarde van de brandweerkazerne bedraagt ultimo 2021 € 931.000,-.

D. Grondexploitatie

Per einde 2021 is er nog sprake van één bouwclaim. Een ontwikkelaar heeft in het verleden gronden ingeleverd en daar een bouwclaim voor teruggekregen. Tegen een marktconforme residuele grondprijs zal de grond in relatie tot deze bouwclaim in de toekomst geleverd worden door de gemeente. Feit is wel dat we nog een aantal woningen verplicht door deze ontwikkelaar moeten laten bouwen.

E. Overigen

De gemeente heeft zich gecommitteerd aan diverse meerjarige inkoopverplichtingen.

Toelichting per beleidsveld

Jaarrekeningresultaat

Het jaar 2021 is afgesloten met een voordelig resultaat van € 3.485.000 uit de normale bedrijfsvoering. Op hoofdlijnen wordt dit hierna verder toegelicht. Per beleidsveld wordt er een specificatie gegeven van de onderliggende producten. Vervolgens worden de producten waar de verschillen tussen begroting en rekening groter zijn dan € 50.000, voor zowel de baten als de lasten, nader toegelicht.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Beleidsveld 0 | Bestuur en ondersteuning

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR001 Bestuursorganen: Raad	686	662	670	-8
PR002 Bestuursondersteuning raad&rekenkamer	610	705	671	34
PR003 College van B&W	829	1.029	741	287
PR004 Publiekszaken	833	800	736	64
PR005 Leges publiekszaken	431	216	249	-34
PR006 Verkiezingen	76	147	132	15
PR007 Representatie	101	101	89	12
PR008 Communicatie	75	99	138	-40
PR010 Bestuurlijke samenwerkingint.contacten	759	759	753	6
PR020 Overhead	13.287	12.939	12.726	214
PR061 OZB woningen	547	554	668	-114
PR062 OZB niet-woningen	101	102	100	2
PR207 Parkeervergunningenheffingen	260	12	0	12
PR812 Erfpachtgrondend	223	1.503	3.171	-1.669
PR813 Beheer diverse percelen	621	2.305	1.740	565
PR906 Hondenbelasting	0	0	18	-18
PR909 Beleggingen en deelnemingen	6	4	4	0
PR911 Rente en Treasury (leningen korter 1jr)	23	23	54	-31
PR912 Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	-1.704	79	-132	211
PR913 Onvoorzienelasten	100	69	0	69
PR915 Algemene baten en lasten	1.023	3.133	162	2.971
PR916 Heffing precariorechten	0	0	0	0
PR942 Vennootschapsbelasting	113	113	-721	834
Totaal Lasten	18.998	25.354	21.970	3.384
Baten				
PR001 Bestuursorganen: Raad	0	0	0	0
PR002 Bestuursondersteuning raad&rekenkamer	0	0	0	0
PR004 Publiekszaken	0	0	0	0
PR005 Leges publiekszaken	-830	-557	-631	74
PR010 Bestuurlijke samenwerkingint.contacten	0	0	-41	41
PR020 Overhead	-240	-240	-463	222
PR061 OZB woningen	-6.240	-6.240	-6.313	74
PR062 OZB niet-woningen	-6.809	-6.809	-6.758	-50
PR207 Parkeervergunningenheffingen	-770	-670	-719	49
PR812 Erfpachtgrondend	-322	-1.695	-3.535	1.840
PR813 Beheer diverse percelen	-841	-3.340	-3.443	104
PR906 Hondenbelasting	-220	-220	-249	29
PR908 Reclamebelasting	-88	-70	-73	3
PR909 Beleggingen en deelnemingen	-95	-95	-69	-26
PR911 Rente en Treasury (leningen korter 1jr)	-42	-42	-83	41
PR912 Rente (leningen gelijk of langer 1jr)	-196	-164	-155	-8
PR914 Algemene uitkering	-76.495	-81.813	-82.714	901
PR915 Algemene baten en lasten	0	0	-5	5
PR916 Heffing precariorechten	-125	-100	-70	-30
PR923 Integratie-uitkering sociaal domein	0	0	0	0
Totaal Baten	-93.314	-102.054	-105.322	3.268
Saldo van lasten en baten	-74.315	-76.700	-83.352	6.652

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Onttrekkingen				
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	-3.288	-8.500	-7.098	-1.402
Stortingen				
PR950 Mutaties reserves beleidsveld 0	1.016	6.506	8.601	-2.096
Mutaties reserves	-2.272	-1.994	1.503	-3.497
Saldo na mutaties reserves	-76.588	-78.694	-81.849	3.155

Toelichtingen

Product 003 College van B&W

Per jaareinde wordt de stand van de voorziening APPA actuarieel berekend. In 2021 is gebleken dat de benodigde storting om hierop aan te sluiten lager is dan begroot. De oorzaak hiervan is gelegen in de bij de berekeningen gebruikte sterftetabellen en rekenrente. Het voordeel hiervan is € 175.000. Daarnaast is er een lager bedrag uitbetaald aan wachtgelden dan in de begroting voorzien was. Dit resulteert in een voordeel van € 30.000. Ten slotte is sprake van een voordeel op gebied van verzekeringspremies van € 57.000.

Product 004 Publiekszaken

Het voordeel van € 64.000 is toe te schrijven aan een lagere doorbelasting van de salariskosten van Team Publiekszaken. Afgelopen jaar is bewust voor gekozen om met minder mensen in het Klantcontactcentrum te gaan werken en oproepkrachten in te zetten bij piekmomenten en voor ziekte en verlof. Helaas hebben de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt er voor gezorgd dat het lastig blijkt om aan geschikte oproepkrachten te komen.

Product 005 Leges publiekszaken

De afwijking bij zowel de baten als de lasten heeft betrekking op de rijksleges van diverse producten (budgettair neutraal).

Product 020 Overhead

Het resultaat op het product Overhead bedraagt in 2021 € 436.000 positief. Dit resultaat wordt gevormd door een aanzienlijk aantal financiële afwijkingen op de kostenplaatsen die tot de overhead behoren. In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste verschillen per kostenplaats met een korte toelichting opgenomen:

Kostenplaats <i>x € 1.000</i>	bedragen	Resultaat	V/N	Toelichting
973 Algemene personeelskosten		250	V	Een voordelig resultaat door een onderschrijding op de kostenplaatsen Arbeidsvoorwaardenbeleid algemeen (158 V) en Vanzelfsprekend Waalwijk (55 V).
975 Directie		43	V	Een voordelig resultaat op salariskosten.
990 Team IBF		80	V	Het beschikbare inhuurbudget met betrekking tot wegwerken achterstanden informatie beheer is in 2021 deels niet gebruikt (40 V) en wordt overgeheveld naar 2022 en een voordeel op softwarekosten IBF (28 V).
995 Team OOR		121	V	Het voordelig resultaat wordt veroorzaakt door een hogere verrekende overhead met grondexploitatie en kredieten dan geraamd.
998 Team REW		- 48	N	Het nadelig resultaat wordt veroorzaakt door een lagere verrekende overhead met grondexploitatie en kredieten dan geraamd.
Baten SPUK-regeling		71	V	De SPUK sport voorziet ook in een compensatie voor het BTW-nadeel, als gevolg van de BTW vrijstelling sport, op overhead. Ten opzichte van de begroting leidt dit tot een voordeel van € 30.000. Een voordeel van €

		41.000 komt voort uit de definitieve toekenning over 2020.
Overig	- 81	N Het nadelig resultaat wordt veroorzaakt door een aantal beperkte financiële afwijkingen van kostenplaatsen die tot de overhead behoren. Het betreft hierbij met name ICT en Team ORV
Totaal resultaat 020 Overhead	436	V

Product 061 OZB woningen

De overschrijding is veroorzaakt door hogere proceskostenvergoedingen aan bewoners/bedrijven die bezwaar maken tegen hun OZB aanslag. Vanaf 2021 wordt dit apart bijgehouden en in beeld gebracht, terwijl in het verleden de lasten verspreid waren over meerdere budgetten.

Product 812 Erfpachtsgronden

Een in erfpacht uitgegeven perceel is voor de boekwaarde verkocht (bedrag van € 1,3 mln; begrotingswijziging 2021/25). Conform begrotingswijziging 2020/26 is in verband met de overname van de Truckparking door de gemeente een in erfpacht uitgegeven perceel overgebracht naar 'gronden onder vaste activa'. Per saldo gaat het hier om een budgettair neutrale mutatie. Daarnaast zijn de verantwoorde opbrengsten (erfpachtcanon en rente) ongeveer € 100.000 hoger dan aanvankelijk geraamd als gevolg van mutaties waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

Product 813 Beheer diverse percelen en panden

In het Voorjaarsbericht 2021 heeft een bijstelling plaatsgevonden in verband met te verwachten verkopen van diverse panden en percelen in 2021. Hiervan heeft de verkoop van 1 pand nog niet plaatsgevonden in 2021. Per saldo (verschil tussen afboeken boekwaarde en verkoopopbrengst) zou hier sprake zijn van een nadeel van € 295.000. Daarnaast is er een bijdrage van € 211.000 ontvangen in verband met de verkoop van een pand, waarmee in de begroting nog geen rekening was gehouden. Dit bedrag is, via product 958 'mutaties reserves beleidsveld 8' gestort in de reserve grondexploitatie.

Product 912 Rente (leningen gelijk of langer dan 1 jaar)

Het voordelige saldo van € 203.000 ontstaat doordat de daadwerkelijke omslagrente in 2021 1% was in tegenstelling tot de 1,5% die werd verwacht bij de nota van uitgangspunten over 2021.

Product 913 Onvoorzien

In 2021 is een bedrag van € 31.000 ingezet ten behoeve van de benoeming van de nieuwe burgemeester. Het resterende bedrag van € 69.000 is een voordeel in deze jaarrekening.

Product 914 Algemene uitkering

Het voordeel van € 901.000 wordt vooral veroorzaakt door een hogere algemene uitkering bij de Decemercirculaire 2021 van € 973.000; die kon niet worden begroot. Een toelichting daarop is opgenomen in raadinformatiebrief 02-22. Verder is over jaren voor 2021 nog een voordeel van € 142.000. Bij de beschikking van het rijk zijn alle onderliggende maatstaven definitief vastgesteld; dit leidt tot een nadeel van € 214.000.

Product 915 Algemene baten en lasten

Op dit product resulteert een voordeel van € 2.976.000. Dit voordeel is te verklaren door:

- Een nadeel van € 162.000 op betaalde belastingen. Dit betreffen betaalde belastingen voor gebouwen en gronden die verder niet naar andere producten zijn verdeeld ;
- Een voordeel van € 2.212.000 op niet in te delen lasten. Begrotingstechnisch is hier het resultaat van het Voorjaarsbericht en Najaarsbericht 2021 opgenomen. In totaal € 2.212.000. Het resultaat van de begroting 2021 staat op product 950 als onttrekking uit de algemene reserve voor een bedrag van € 1.618.000 (nadeel).

Deze posten vormen samen de prognose 2021 bij het Najaarsbericht 2021 van € 595.000. Het eindresultaat voor bestemming van de jaarrekening 2021 moet hiermee worden vergeleken;

- Een voordeel van € 637.000 op nog vrij te oormerken. Dit betreft extra middelen uit de algemene uitkering waartegenover een oormerking in de begroting is opgenomen. Het betreft (per saldo) een voordeel € 477.000 aan compensatie voor Corona-maatregelen. Bij bestemming van het resultaat van de jaarrekening 2021 wordt nog bezien in hoeverre deze middelen aan de bestemmingsreserve maatregelen Corona worden toegevoegd.
- Een voordeel van € 187.000 op overige stelposten. Deze stelpost is opgenomen voor de SPUK en is (vooralsnog) niet nodig gebleken en resulteert daarom in een voordeel van € 187.000, zijnde het nadelig saldo uit het Najaarsbericht 2020 dat bij wijziging van de begroting op deze post is verantwoord;
- Een voordeel van € 227.000 op de stelpost afschrijvingen. Deze stelpost blijkt niet nodig te zijn en resulteert dus in een voordeel.

Product 942 Vennootschapsbelasting

Op dit product is een voordeel ontstaan van € 834.000. Dit betreft terugontvangen VPB over de jaren 2019 t/m 2021. Ditzelfde bedrag is gestort in de reserve grondexploitatie.

Product 950 Mutaties reserves beleidsveld 0

De stortingen op product 950 zijn € 2.096.000 hoger. Dit komt vooral door extra stortingen voor verkoop Heistraat 20 in algemene reserve (€ 185.000), storting winst verkoop Overstortweg in reserve grondexploitatie (€ 223.000), storting meer (terug) ontvangen Vennootschapsbelasting in reserve grondexploitatie (€ 721.000), (terug)storting in algemene reserve van niet benutte middelen cultuur / Corona (€ 341.000) en storting in reserve maatregelen Corona van niet benutte middelen in 2021 (€ 573.000).

De onttrekkingen op product 950 zijn per saldo € 1.537.000 lager, enerzijds door lagere onttrekkingen van in totaal € 1.978.000 en anderzijds door hogere onttrekkingen van € 441.000. De lagere onttrekkingen betreft vooral het in eerste instantie afdekken van het tekort bij de begroting 2021 uit de algemene reserve van € 1.619.000; definitieve mutatie van het resultaat 2021 wordt pas bij de jaarrekening 2021 bepaald. Verder zijn er nog lagere onttrekkingen uit de reserve maatregelen Corona (€ 123.000) en de niet benodigde onttrekking uit de algemene reserve voor overhevelingen (€ 100.000). De hogere onttrekkingen bestaan uit onttrekking uit de algemene reserve voor maatregelen cultuur / Corona (€ 341.000; bleek later niet nodig en is teruggestort, zie ook lasten) en een onttrekking uit de algemene reserve voor maatregelen vanzelfsprekend (€ 100.000).

Toelichting afwijkingen beleidsveld 1 | Veiligheid

Beleidsveld 1 | Veiligheid

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR101 Brandweer en rampenbestrijding	3.084	2.950	3.015	-65
PR102 Openbare orde en veiligheid	1.784	2.045	1.721	325
PR103 Dierenbescherming	42	42	45	-3
PR104 Parkeertoezicht	291	254	284	-29
PR603 Stedelijke werkgelegenheidsprojecten	56	1	1	0
Totaal Lasten	5.257	5.292	5.065	227
Baten				
PR101 Brandweer en rampenbestrijding	-24	-24	-97	73
PR102 Openbare orde en veiligheid	0	-126	-177	51
Totaal Baten	-24	-150	-274	124
Saldo van lasten en baten	5.233	5.142	4.791	352
Onttrekkingen				
PR951 Mutaties reserves beleidsveld 1	-313	-313	-99	-213
Saldo na mutaties reserves	4.921	4.830	4.691	138

Toelichtingen

Product 101 Brandweer en rampenbestrijding

De afwijking aan de lastenkant op dit product wordt veroorzaakt door niet geraamde kosten in verband met de vaccinatielocatie op bedrijventerrein Haven Zeven. Hiertegenover staat een ontvangen bijdrage van de GGD Hart van Brabant.

Product 102 Openbare orde en veiligheid

In de Actualisatie van de begroting 2021 was ten laste van de Beleidsreserve een bedrag geraamd van ongeveer € 150.000 in verband met uitgaven voor veiligheid. In werkelijkheid is een bedrag van ongeveer € 75.000 verantwoord. Tegenover deze lagere uitgaven staat op product 951 Mutaties reserves beleidsveld 1 een lagere onttrekking ten laste van de Beleidsreserve.

In het Najaarsbericht was een bedrag van € 126.000 geraamd in verband met de controle van coronatoegangsbewijzen. Tegenover dit bedrag staat een bijdrage van het Rijk (via de Veiligheidsregio). In werkelijkheid is voor een bedrag van € 61.000 aan bijdragen verstrekt, het verschil zal moeten worden terugbetaald. Hiervoor wordt een Sisa-verantwoording opgesteld.

Product 951 Mutaties reserves beleidsveld 1 Veiligheid

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door lagere onttrekkingen dan geraamd ten laste van de Beleidsreserve. Een bedrag van € 75.000 in verband met lagere uitgaven voor veiligheid. Daarnaast heeft de geraamde onttrekking van € 136.000 voor het preventief interventieteam basisschoolkinderen in werkelijkheid niet plaatsgevonden. De verantwoorde kosten hiervoor in 2021 kunnen worden gedekt door een ontvangen bijdrage. Het bedrag in de Beleidsreserve blijft beschikbaar.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Beleidsveld 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR201 Straatreiniging	551	514	506	8
PR202 Gladheidsbestrijding	186	202	230	-28
PR203 Onderhoud wegenstraten en pleinen	3.344	3.322	5.085	-1.763
PR204 Openbare verlichting	630	649	575	75
PR205 Verkeersmaatregelen	1.301	1.177	1.118	60
PR206 Parkeervoorzieningen	542	586	601	-15
PR208 Exploitatie havencomplex	589	544	640	-96
PR210 Recreatieve havens	21	21	7	15
Totaal Lasten	7.165	7.016	8.762	-1.745
Baten				
PR201 Straatreiniging	-1	-1	-13	12
PR202 Gladheidsbestrijding	0	0	-7	7
PR203 Onderhoud wegenstraten en pleinen	-244	-244	-278	34
PR204 Openbare verlichting	0	0	-10	9
PR205 Verkeersmaatregelen	-37	-37	-93	56
PR206 Parkeervoorzieningen	0	0	0	0
PR208 Exploitatie havencomplex	-114	-112	-176	64
Totaal Baten	-396	-394	-577	183
Saldo van lasten en baten	6.769	6.622	8.185	-1.563
Onttrekkingen				
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	-410	-2.365	-2.140	-225
Stortingen				
PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	0	1.695	1.695	0
Mutaties reserves	-410	-670	-445	-225
Saldo na mutaties reserves	6.360	5.953	7.740	-1.788

Toelichtingen

Product 203 Onderhoud wegen, straten en pleinen

Het nadeel van € 1.763.000 bestaat per saldo uit meerdere posten, met als belangrijkste verschillen:

- Herontwikkeling Hoofdstraat 65: voordeel van € 70.000. Er dienen nog werkzaamheden uitgevoerd te worden in 2022 en er was bij het Najaarsbericht 2021 een budgetoverhevelingsaanvraag gedaan van € 30.000. Het daadwerkelijk saldo op deze kostenplaats/project is uiteindelijk € 70.000 en dit bedrag wordt uiteindelijk meegenomen in het voorstel tot budgetoverheveling van 2021 naar 2022 bij de jaarrekening 2021.
- Onderhoud bruggen: voordeel van € 167.000. De aanbesteding is uitgesteld en er is een nieuwe planning gemaakt. De aanbesteding is nu gaande, zodat de werkzaamheden in 2022 worden uitgevoerd. Het beoogde budget voor dit werk is daarom niet aangewend. Er was een budgetoverhevelingsaanvraag hiervoor ingediend bij het Najaarsbericht 2021 van € 160.000. Het daadwerkelijk saldo op deze kostenplaats/project is uiteindelijk € 167.000 en dit bedrag wordt meegenomen in het voorstel tot budgetoverheveling van 2021 naar 2022 bij de jaarrekening 2021.
- Conform de voorschriften (BBV) heeft er een afboeking plaatsgevonden van ten onrechte geactiveerde (groot) onderhoudskosten wegen, wat resulteert in een nadeel van 1.997.000.

Product 204 Openbare verlichting

Het positieve saldo in de lastensfeer van € 75.000 is veroorzaakt door lagere

elektriciteitslasten (voordeel € 56.000) en door een lagere doorbelasting van salarissen/uren vanuit het team Beheer Openbare Ruimte & Vastgoed (voordeel € 55.000).

Product 205 Verkeersmaatregelen

Het positieve saldo in de lastensfeer van € 60.000 is veroorzaakt door minder onderhoud verkeersregelinstallaties vanwege het feit dat er minder storingen zijn geweest. Het positieve saldo in de batensfeer is veroorzaakt door niet begrote provinciesubsidies "Mensgerichte Maatregelen" 2020/2021 (€ 53.000 voordeel).

Product 208 Exploitatie havencomplex

Het negatief saldo van € 96.000 in de lastensfeer is met name tot stand gekomen door:

- Extra inhuur sluiswachters (€ 70.000). De sluis wordt voor het Regionaal Overslag Centrum Waalwijk ook buiten de bedieningstijden gesloten in de zo genoemde bindingsuren. Deze bindingsuren brengen extra kosten met zich mee door de inzet van sluiswachters buiten de reguliere bedieningstijden. Echter brengen deze bindingsuren ook extra opbrengsten op (€ 48.000), omdat de kosten van de bindingsuren worden doorberekend aan het ROC. Vandaar dat er in het product dus extra kosten zijn geboekt voor de inhuur van sluiswachters, maar ook extra opbrengsten door de doorbelasting van deze uren aan het ROC.

- Het periodiek onderhoud viel dit jaar hoger uit (€ 15.000). De kosten voor het reguliere onderhoud kwamen redelijk overeen met de voorgaande jaren. In 2021 waren er in vergelijking met voorgaande jaren meer onverwachte spoed reparaties.

Product 952 Mutaties reserves beleidsveld 2

Het nadeel van € 225.000 is te verklaren doordat er voor een aantal projecten geen onttrekking heeft plaatsgevonden, waar wel een onttrekking geraamd was. De reden hiervoor is dat de kosten nog niet gemaakt zijn in 2021.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 3 | Economie

Beleidsveld 3 | Economie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR301 Straatmarkten	97	99	95	4
PR303 Economische ontwikkeling	729	696	1.796	-1.100
PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	353	338	396	-58
PR305 Economische promotie	274	274	121	152
PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgebieden	27.857	27.857	23.776	4.081
PR905 Verblijfsbelasting	0	0	9	-9
PR907 Forensenbelasting	0	0	2	-2
Totaal Lasten	29.310	29.264	26.195	3.069
Baten				
PR301 Straatmarkten	0	-8	-8	-1
PR302 Opbrengst straatmarkten	-31	-22	-23	2
PR303 Economische ontwikkeling	-25	-20	-225	205
PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	-38	-33	-36	2
PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgebieden	-27.857	-27.857	-29.656	1.798
PR905 Verblijfsbelasting	-601	-311	-194	-117
PR907 Forensenbelasting	-16	-12	-9	-3
Totaal Baten	-28.569	-28.263	-30.149	1.887
Saldo van lasten en baten	741	1.001	-3.954	4.956
Onttrekkingen				
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	-200	-200	-1.217	1.017
Stortingen				
PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	0	23	23	0
PR961 Mutaties reserves GREX beleidsveld 3	0	0	5.879	-5.879
Totaal Stortingen	0	23	5.902	-5.879
Mutaties reserves	-200	-177	4.686	-4.863
Saldo na mutaties reserves	541	824	731	93

Toelichtingen

Product 303 Economische ontwikkeling

De afwijkingen op dit product worden met name veroorzaakt door verantwoorde uitgaven die gedekt worden door onttrekkingen die verantwoord zijn op product 953 Mutaties reserves beleidsveld 3. Een bedrag van € 800.000 heeft betrekking op de overname van de Truckparking, mutaties conform begrotingswijziging 2020/26. Daarnaast zijn uitgaven verantwoord voor SmartCity die ten laste komen van de Beleidsreserve.

Voor Smartport zijn kosten verantwoord voor een bedrag van ongeveer € 60.000, hier staat een subsidiebedrag tegenover. Daarnaast is een bedrag verantwoord van ongeveer € 115.000 voor mobiliteitsteam De Langstraat, hier staan bijdragen van de provincie en de gemeente Tilburg tegenover.

Product 304 Bedrijfsloket en -regelingen

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door uitgaven (bedrag van ongeveer € 30.000) voor het programma Binnenstad die via product 953 Mutaties reserves beleidsveld 3 ten laste zijn gebracht van de Beleidsreserve.

Product 305 Economische promotie

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt doordat er in werkelijkheid minder uren zijn verantwoord dan aanvankelijk in de begroting geraamd.

Product 853 Grondexploitatie, bedrijven en winkelgebieden

Dit product dient in relatie te worden gezien met de producten 849, 851 en 852 (beleidsveld

8) en de producten 961 (beleidsveld 3) en 962 (beleidsveld 8) mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Ook verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Product 905 Verblijfsbelasting

Betreft de afrekening van de verblijfsbelasting voor 2020. Hier was in eerste instantie gerekend met een totale bate van € 327.000 maar dat is uiteindelijk uitgekomen op een bedrag van € 210.000

Product 953 Mutaties reserves beleidsveld 3

De hogere onttrekking dan geraamd wordt met name veroorzaakt door mutaties in verband met de overname van de Truckparking (begrotingswijziging 2020/26), een onttrekking van ongeveer € 100.000 ten laste van de Beleidsreserve ter dekking van de uitgaven SmartCity op product 303 Economische ontwikkeling en een onttrekking van € 30.000 ten laste van de Beleidsreserve ter dekking van uitgaven programma Binnenstad op product 304 Bedrijfsloket- en regelingen.

Product 961 Mutaties reserves grondexploitatie beleidsveld 3

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door een hogere stortingen dan geraamd voor een bedrag van € 5.879.000.

Bedragen in € 1

	Begroot	Werkelijk
Stortingen reserves grondexploitatie		
Winstneming complex 136, Haven Zeven		135.000
Winstneming complex 138, afbouw Haven 1 t/m 6		17.000
Winstneming complex 141, Haven 8 Oost		4.863.000
Winstneming complex 139, Haven 8 West		864.000
Totaal stortingen	0	5.879.000

Toelichting afwijkingen beleidsveld 4 | Onderwijs

Beleidsveld 4 | Onderwijs

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR401 Leerlingenvervoer	863	1.248	1.349	-101
PR402 Leerplicht	194	194	185	8
PR403 Openbare basisonderwijs excl.huisvesting	1	1	1	0
PR404 Bijzonder basisonderwijs excl.huisvest.	23	23	10	13
PR406 Huisvesting openbaar basisonderwijs	389	346	356	-10
PR407 Huisvesting bijzonder basisonderwijs	1.729	1.580	1.674	-94
PR408 Huisvesting speciaal basisonderwijs	96	91	139	-48
PR409 Huisvesting voortgezet onderwijs	2.047	1.913	2.036	-123
PR410 Huisvesting onderwijs algemeen	101	106	98	8
PR411 Lokaal onderwijsbeleid	1.670	2.057	1.426	632
PR412 Volwasseneneducatie	3	3	2	0
PR610 Kinderopvang	650	464	408	56
Totaal Lasten	7.766	8.027	7.686	341
Baten				
PR401 Leerlingenvervoer	-2	-2	-1	0
PR406 Huisvesting openbaar basisonderwijs	-79	-79	-80	2
PR407 Huisvesting bijzonder basisonderwijs	-144	-144	-267	123
PR409 Huisvesting voortgezet onderwijs	0	0	-8	8
PR411 Lokaal onderwijsbeleid	-1.247	-1.686	-1.382	-304
PR610 Kinderopvang	-13	-14	-41	26
Totaal Baten	-1.484	-1.925	-1.779	-146
Saldo van lasten en baten	6.282	6.102	5.907	195
Onttrekkingen				
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	-825	-479	-140	-339
Stortingen				
PR954 Mutaties reserves beleidsveld 4	100	152	421	-269
Mutaties reserves	-725	-327	281	-608
Saldo na mutaties reserves	5.557	5.775	6.187	-413

Toelichtingen

Product 401 Leerlingenvervoer

Met name het aantal ritten voor vraagafhankelijk niveau is door corona afgenomen. Hierdoor kunnen gebruikelijke combinaties van ritten niet meer gemaakt worden (vervoer minder efficiënt) en zijn kosten per rit duurder geworden. Doordat er voor de verdeling van de kosten per gemeente gebruik wordt gemaakt van een algemeen tarief per reiseenheid voor zowel vraagafhankelijk als leerlingenvervoer betekent dit voor een gemeente die naar verhouding een groot aandeel heeft in het leerlingenvervoer hogere kosten.

Ten opzichte van de inschatting die gemaakt is bij het Najaarsbericht is er per eind 2021 sprake van hogere kosten die rechtstreeks via de gemeente lopen (€ 20.000) en zijn daarnaast de kosten voor het leerlingenvervoer georganiseerd via het regiobureau ongeveer € 50.000 hoger.

Product 407 Huisvesting bijzonder basisonderwijs

De afwijking aan de lastenkant door het hoger uitvallen van de belastingen, de verzekeringen en de huurkosten voor het gebruik van het pand Balade wordt binnen het product "Huisvesting bijzonder basisonderwijs" gecompenseerd door het niet consequent begroten van diverse baten, zoals de huuropbrengsten van de Baardwijksschool.

Product 409 Huisvesting voortgezet onderwijs

Hoewel ten tijde van het Najaarsbericht rekening is gehouden met een overschot en dus de begroting naar beneden is bijgesteld met € 130.000, blijkt dit op basis van de definitieve cijfers onterecht geweest te zijn. In de met de schoolbesturen gesloten doordecentralisatie-overeenkomsten is bepaald dat de jaarlijkse afrekening van de doordecentralistievergoeding plaatsvindt op basis van het verschil tussen de stand van de index CBS alle huishoudens per december van het betreffende jaar en de stand per december van het daaraan voorafgaande jaar. Voor 2021 betrof dit verschil 5,71%. Deze hoge inflatie is de oorzaak van de overschrijding.

Product 411 Lokaal onderwijsbeleid

Het voordeel op product "Lokaal onderwijsbeleid" van € 327.000 is het gevolg van de verhoging van de specifieke rijksuitkering met betrekking tot onderwijsachterstandenbeleid met een bedrag van € 233.000. De niet ingezette rijksmiddelen dienen vanuit deze specifieke regeling doorgeschoven te worden naar 2022. Verder zijn in 2021 nog geen uitgaven gedaan met betrekking tot de uitvoering van de ambities Waalwijk stad van kennis en talent en Samenwerking Tilburg University (een totaalbedrag van € 150.000 begroot).

Product 610 Kinderopvang

Het voordeel van € 82.000 is gevolg van het feit dat, vanwege Covid-19, de inspecties in aangepaste vorm en niet op alle te inspecteren locaties zijn uitgevoerd. Derhalve zijn er minder inspectiekosten gemaakt.

Product 954 Mutaties reserves beleidsveld 4

De werkelijk onttrekking valt € 339.000 lager uit dan begroot, omdat geen onttrekkingen hebben plaatsgevonden op de beleidsreserve ten behoeve van Waalwijk kennis en talent en Samenwerking Tilburg University (€ 150.000). Bovendien is de onttrekking uit de reserve Onderwijshuisvesting (resultaten PR406 t/m PR410) slechts € 140.000 (begroot is €329.000). De hogere storting van € 269.000 op product 954 is een gevolg van het feit dat de werkelijk lasten lager zijn dan begroot op product 411 "Lokaal Onderwijsbeleid".

Toelichting afwijkingen beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Beleidsveld 5 | Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR209 Afwatering waterlossingen etc.	238	237	114	124
PR501 Zwembaden	2.470	2.352	2.328	24
PR502 Sporthallen en sportzalen	2.231	2.005	1.832	173
PR503 Sportparken	1.102	906	881	25
PR504 Onderhoud openbaar groen	4.792	4.635	4.256	379
PR505 Evenementen en kermissen	220	202	187	15
PR506 Recreatieve voorzieningen	239	155	172	-17
PR507 Openbare leeszaal en bibliotheek	1.367	1.402	1.403	-1
PR508 Mediabeleid	44	75	85	-10
PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	2.821	3.036	2.782	254
PR510 Oudheidkunde en volksfeesten	55	86	57	29
PR511 Sportbeleid	902	1.372	1.199	173
PR512 Monumenten en archeologie	210	250	242	8
PR513 Gemeentearchief	381	379	372	7
PR514 Museum Plus	1.356	957	806	150
Totaal Lasten	18.427	18.050	16.716	1.333
Baten				
PR209 Afwatering waterlossingen etc.	0	0	0	0
PR501 Zwembaden	-1.171	-1.243	-1.161	-82
PR502 Sporthallen en sportzalen	-1.044	-903	-758	-145
PR503 Sportparken	-353	-370	-380	10
PR504 Onderhoud openbaar groen	-15	-15	-13	-2
PR505 Evenementen en kermissen	-61	-45	-37	-8
PR506 Recreatieve voorzieningen	0	0	-11	11
PR507 Openbare leeszaal en bibliotheek	-289	-289	-278	-11
PR509 Kunst en kunstzinnige vorming	-722	-722	-716	-5
PR510 Oudheidkunde en volksfeesten	0	0	0	0
PR511 Sportbeleid	-7	-170	-283	112
PR512 Monumenten en archeologie	0	0	-50	50
PR514 Museum Plus	-94	-94	-94	0
Totaal Baten	-3.758	-3.852	-3.782	-71
Saldo van lasten en baten	14.669	14.197	12.934	1.263
Onttrekkingen				
PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	-783	-2.280	-1.880	-400
Stortingen				
PR955 Mutaties reserves beleidsveld 5	0	2.258	2.308	-50
Mutaties reserves	-783	-22	427	-449
Saldo na mutaties reserves	13.886	14.175	13.362	814

Toelichtingen

Product 209 Afwatering, waterlossing etc.

Er is minder onderhoud gepleegd dan gepland ten behoeve van de natuurlijke waterlopen en baggerplan. Het positieve saldo van baggeren (€ 59.000) is in de egalisatiereserve baggerplan gestort.

Product 501 Zwembaden

Als gevolg van de coronacrisis heeft het Rijk een Specifieke uitkering ijsbanen en

zwembaden (SPUK IJZ) in het leven geroepen. De exploitatietekorten ten opzichte van de primaire begroting, over 2020 én over het eerste halfjaar 2021, zijn door middel van deze uitkering gecompenseerd en verwerkt in deze jaarrekening. In het najaarsbericht is dit ook al gemeld en is de begroting hiermee al gewijzigd. In totaal hebben we dit jaar een bedrag ontvangen van ruim € 400.000 ontvangen. Ook over (een gedeelte) van het 2e halfjaar 2021 wordt een uitkering verwacht, echter is bij het opmaken van deze jaarrekening de regeling nog niet definitief gepubliceerd. De verwerking hiervan zal in 2022 geschieden. Over het 2e halfjaar zijn als gevolg van de beperkende maatregelen tekorten ontstaan op de horeca- en overige inkomsten € 82.000. Hier staat een voordeel op de uitgaven tegenover van € 24.000.

Product 502 Sporthallen en -zalen

Vanwege de beperkende maatregelen en de (gedeeltelijke) lockdown ivm Covid-19 zijn zowel de inkomsten als de uitgaven lager. Aan de uitgavenkant betreft dit met name de posten inhuur (horeca)personeel, gebouwenonderhoud en overige uitgaven.

Omdat er in het tweede halfjaar toch weer sprake was van beperkende maatregelen c.q. een lockdown mbt de horeca heeft dit geleid tot een lagere horeca-opbrengst van € 80.000. De bijdrage SPUK sport (compensatie voor het niet meer verrekenbaar zijn van de BTW) is lager, € 25.000, omdat de werkelijke uitgaven lager zijn geweest.

Binnen het kernteam corona en het College van B&W is meerdere malen gesproken over het tegemoet komen van verenigingen of instanties die, als gevolg van de op dat moment geldende Coronamaatregelen, geen gebruik konden maken van de sportaccommodaties.

Hierin is geen onderscheid gemaakt tussen huurders die voldeden aan de voorwaarden volgens de TVS-regeling. Huren werden daardoor kwijtgescholden of gecompenseerd in de periode van corona. Het gevolg hiervan is dat niet alle gederfde huurinkomsten via de TVS-regeling van de rijksoverheid teruggevraagd konden worden.

Er is coulant omgegaan met alle verenigingen, (zorg)instanties en particuliere huurders.

Buiten de periode van de TVS-regeling zijn er ook corona gerelateerde annuleringen geweest die op dezelfde manier zijn behandeld. Deze gederfde huur kon niet worden verrekend in de TVS-regeling. Bij elkaar opgeteld zorgt dat voor het ontstane tekort in de exploitatie.

Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS)

Net als in 2020 was het ook dit jaar mogelijk een beroep te doen op de regeling Tegemoetkoming verhuurder sportaccommodaties (TVS) bij het Rijk. Deze regeling voorziet in de compensatie van de gederfde huurinkomsten aan amateursportverenigingen gedurende de periodes van de lockdown. Voor alle sportaccommodaties, zwembaden, sporthallen en buitensport, samen hebben we een compensatie gekregen van het Rijk van € 260.000.

Alle voor- en nadelen als gevolg van de coronacrisis zijn ook opgenomen in het financiële overzicht in de paragraaf Financiële gevolgen coronacrisis.

Product 504 Onderhoud openbaar groen

In historisch perspectief is gebleken dat verwerking groen afval aan fluctuaties onderhevig is. De verschillen zijn in 2021 zijn grotendeels terug te herleiden naar:

-In 2021 hebben een aantal aanbestedingstrajecten (waaronder OOR bestek Waalwijk Zuid en Parkmanagement Bestek) in afwachting van diverse milieu- en boomtechnische deeladviezen (extern uitgezet) vertraging opgelopen. Dat verklaart het verschil van 73K.

Deze bestekken zijn inmiddels afgerond en zijn in Q1-2022 verder in procedure genomen.

- Minder verwerkingslasten groenafval (€ 80.000). De belasting van dit budget groenafval wordt bepaald door hetgeen aan groenafval wordt afgevoerd vanuit de milieustraten en de besteksgebieden OOR en "Bermen en Waterlopen". Deze hoeveelheden kunnen sterk fluctueren. Binnen de onderhoudsbestekken OOR zijn aanpassingen doorgevoerd die hebben geleid tot verwerking ter plaatse en minder afvoer naar de verwerker. Daarnaast zijn de huidige contracten met de verwerker stabiel te noemen (nog looptijd van 3 jaar, waarvan de laatste 2 jaren een index mag worden doorgevoerd).

- Minder lasten OOR (Onderhoud Openbare Ruimte) (€ 148.00). Door een nieuwe aanbesteding voor de percelen Waspik en Sprang-Capelle is nu een onderschrijding te zien. Het aankomende nieuwe bestek voor Waalwijk zal hoger uitvallen. Verwacht wordt dat het begrote bedrag dan weer in de pas zal lopen.

- Er is een voordeel te zien op de uitgaven met betrekking tot de tractiemiddelen (€ 43.000), bestaande uit de posten onderhoud en reparaties en brandstoffen. Onderhoud en reparatie van tractiemiddelen is afhankelijk van meerdere factoren. Is er veel (groot) onderhoud nodig of juist net geweest, hoeveel is er gereden met de voertuigen en hoe goed zijn de voertuigen onderhouden. De meeste voertuigen zijn 6 jaar oud en naar verwachting zullen de meeste onderhoudskosten de komende jaren gaan komen. Daarom is dit voordeel dan ook incidenteel.

Product 509 Kunst en kunstzinnige vorming

Het behaalde voordeel heeft met name betrekking op drie budgetoverhevelingen die zijn voorgesteld en vastgesteld bij het Najaarsbericht 2021. De eerste overheveling betreft het (her)plaatsen van kunst in de openbare ruimte, zoals opgenomen in de Cultuurnota (€ 65.000). Het tweede budget is bedoeld voor de lokale culturele infrastructuur naar aanleiding van de gevolgen van Corona (€ 57.000). Het laatste budget betreft het overhevelen van het restant budget voor het uitvoeringsprogramma van de Cultuurnota 2021-2024 (€ 68.000).

Product 511 Sportbeleid

Het voordelig resultaat op dit product bedraagt € 286.000 en betreft voornamelijk minder lasten met betrekking tot Uitvoeringsnota Sport en Bewegen 2020-2024 (€ 134.000), GO Waalwijk (€ 21.000) en Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) (€ 138.000). Bij het Najaarsbericht 2021 zijn budgetoverhevelingen voorgesteld om deze budgetten over te hevelen naar 2022. De overschrijding van de baten is het gevolg van het feit dat de werkelijke bijdragen hoger zijn dan begroot in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties (€ 53.000). Bovendien zijn de baten en lasten omtrent de specifieke uitkering Lokaal Sportakkoord en de ontvangen subsidie met betrekking tot Samen vitaal in de wijk (ZonMW) niet in de begroting opgenomen (zowel baten als lasten een totaalbedrag van € 67.000 = budgettair neutraal).

Product 512 Monumenten en archeologie

Dit betreft niet begrote subsidies voor het onderhoud voor Rijksmonumenten (€ 41.000 voordelig).

Product 514 Museum Plus

Van de incidentele subsidie voor aanloopkosten van het Museum Plus (Schoenenkwartier) van € 365.000 is in 2021 een deel toegekend: € 135.000 voor opstartkosten exploitatie en € 79.000 als voorschot op marketing / opening van het museum. Daarmee resteert nog € 151.000 dat via resultaatbestemming bij de jaarrekening 2021 wordt overgeheveld (zoals in het Najaarsbericht 2021 door de raad is besloten). De € 151.000 bestaat uit € 100.000 voor verhuiskosten en € 51.000 als restant voor marketing / opening.

Product 955 Mutaties reserves beleidsveld 5

De lagere onttrekking betreft voor € 66.000 de reserve cultuur in verband met de lagere lasten voor kunstwerken. Verder betreft het voor € 151.000 het restantbedrag dat wordt overgeheveld naar 2022 voor Museum Plus en een bedrag € 190.000 heeft betrekking op Sportbeleid.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 6 | Sociaal domein

Beleidsveld 6 | Sociaal domein

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR604 Sociaal cultureel werk	296	807	272	535
PR605 Maatschappelijke werk	676	564	481	83
PR606 Ouderenbeleid	140	106	101	5
PR607 Integratiebeleid	102	253	130	123
PR608 Samenlevingsopbouw	925	1.078	1.073	4
PR609 Jeugdwerk	1.628	1.658	1.385	273
PR611 Woonzorgzones	208	210	223	-13
PR612 Maatschappelijke zorg en begeleiding	122	297	233	65
PR613 Participatiewet	518	574	532	42
PR614 Inkomensvoorzieningen	12.997	13.470	12.088	1.382
PR615 Minimabeleidarmoedebeleid	2.345	3.308	2.302	1.006
PR616 Uitstroombevordering	8.077	8.149	8.421	-272
PR630 Samenkracht en burgerparticipatie	515	847	599	249
PR631 Toegang sociaal domein	4.639	5.337	4.865	472
PR633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.011	1.011	1.072	-61
PR634 Maatwerk dienstverlening 18+	9.558	9.615	9.597	18
PR635 Maatwerk dienstverlening 18-	10.762	11.858	11.843	15
PR636 Geëscaleerde zorg 18-	1.112	1.112	1.112	0
PR711 Jeugd en gezin WMO	308	343	304	40
Totaal Lasten	55.939	60.597	56.633	3.964
Baten				
PR604 Sociaal cultureel werk	-5	-5	-4	-1
PR605 Maatschappelijke werk	-4	-4	0	-4
PR606 Ouderenbeleid	-41	-41	-19	-21
PR608 Samenlevingsopbouw	-78	-78	-87	9
PR609 Jeugdwerk	-253	-253	-227	-26
PR611 Woonzorgzones	0	0	0	0
PR612 Maatschappelijke zorg en begeleiding	0	0	0	0
PR614 Inkomensvoorzieningen	-12.765	-13.238	-11.823	-1.415
PR631 Toegang sociaal domein	0	0	-29	29
PR633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-22	-22	-37	14
PR634 Maatwerk dienstverlening 18+	-238	-238	-378	140
PR635 Maatwerk dienstverlening 18-	0	0	0	0
PR711 Jeugd en gezin WMO	0	-35	-35	0
Totaal Baten	-13.405	-13.914	-12.638	-1.276
Saldo van lasten en baten	42.533	46.683	43.995	2.688
Onttrekkingen				
PR956 Mutaties reserves beleidsveld 6	-365	-2.156	-984	-1.172
Saldo na mutaties reserves	42.168	44.527	43.011	1.516

Toelichtingen

Product 604 Sociaal cultureel werk

De onderschrijving van de lasten van € 535.000 heeft betrekking op twee budgetoverhevelingen. De eerste overheveling betreft het evenementenbeleid (€ 92.000) en de andere overheveling betreft de subsidieregeling Coronacrisis (€ 424.000) waar organisaties tot medio 2022 de mogelijkheid hebben om een aanvraag te doen.

Product 605 Maatschappelijk werk

Het voordelig resultaat van 79.000 heeft met name een relatie met het feit dat minder lasten (€ 59.000) zijn gemaakt op gebied van integrale aanpak sociaal domein. Dit bedrag is onderdeel van de budgetoverheveling naar 2022.

Product 607 Allochtonenbeleid

Het positief verschil van in totaal € 123.000 betreft grotendeels de over te hevelen middelen die zijn bedoeld om de uitvoering van de wet Inburgering te bekostigen. Door uitstel van de Wet zijn er in 2021 minder middelen besteed dan gepland. Het voorstel budgetoverheveling betreffende de wet Inburgering bedraagt € 93.000.

Product 609 Jeugdwerk

De onderschrijding van de lasten is met name veroorzaakt door de moeizame zoektocht naar een geschikte kandidaat om het jeugdkader vorm te gaan geven. Het gevolg daarvan is dat de uitvoering pas laat in 2021 is gestart. Dit leidt ertoe dat ook de kosten ten behoeve van het jeugdkader later zijn ingegaan en daarom is bij het Najaarsbericht een budgetoverheveling voorgesteld van € 130.000.

Product 612 Maatschappelijke zorg en begeleiding

Een onderschrijding van de lasten van € 65.000 is het gevolg van het later starten van de projecten met betrekking tot de begeleiding van statushouders en het integratiebeleid voor arbeidsmigranten (budgetoverheveling van respectievelijk € 36.000 en € 25.000).

Product 614 Inkomensvoorziening

Het verschil betreft de niet geraamde lasten en baten op Zelfstandige regeling ondernemers (budgettair neutraal).

Product 615 Minimabeleid/armoedebeleid

De lagere realisatie van de lasten van circa één miljoen euro betreft voornamelijk armoedebestrijding kinderen (De Sterkste Schakel; € 286.000, in budgetoverheveling een bedrag van € 177.000 opgenomen) en de regeling Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) (€619.000). De TONK-regeling is (met terugwerkende kracht) in werking getreden op 1 januari en is per 1 oktober beëindigd. Het kabinet stelde voor de gehele periode € 260 miljoen beschikbaar. Er zijn veel minder aanvragen met betrekking tot de TONK-regeling gedaan dan verwacht. In sommige gemeenten blijft het aantal aanvragen voor de regeling steken op slechts tien procent van het verwachte aantal. Uit de afrekening van Baanbrekers blijkt dat dit ook geldt voor Waalwijk. Er is sprake van € 56.000 aan kosten tegenover een budget van € 675.000.

Product 616 Uitstroombesteding

De dekking voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) komt uit de algemene uitkering. Op basis van de meicirculaire gemeentefonds 2020 is in de ontwerp gemeentebegroting 2021 een bedrag van € 5.195.029 opgenomen.

Met de septembercirculaire 2021 werd voor onze gemeente de rijksbijdrage voor de WSW voorziening 2021 bepaald op een bedrag van € 5.267.526. Middels het najaarsbericht 2021 is de raming in onze gemeentebegroting op deze post naar de nieuwe rijksbijdrage bijgesteld.

De definitieve rijksbijdrage 2021 voor deze regeling is door de rijksoverheid bepaald op een bedrag van € 5.400.628. Deze ontvangen rijksmiddelen zijn conform de gemeenschappelijke regeling aan Baanbrekers voor de uitvoering doorbetaald.

Conform raadsvoorstel van 2 juli 2020/14 heeft de gemeenteraad ingestemd met de ontwerp-begroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling Baanbrekers.

De gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Waalwijk is in deze ontwerp-begroting 2021 geraamd op een bedrag van € 2.878.000. Deze geraamde gemeentelijke bijdrage is in de gemeente begroting van 2021 overgenomen.

Naast de verantwoording van de bevoorschotting tot een bedrag van € 2.878.970 aan Baanbrekers voor dienstjaar 2021 is op de post "exploitatiebijdrage Baanbrekers" een bedrag van € 141.615 aan definitieve afrekening 2020 verantwoord.

Ten tijde van het opstellen van de gemeentelijke jaarrekening 2021 was het definitieve

resultaat exploitatie Baanbrekers 2021 nog niet bekend.

Volgens de voorlopige jaarstukken 2021 van Baanbrekers, waarop nog geen accountantscontrole is toegepast, is een gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Waalwijk ten bedrage van € 2.875.050 opgenomen. De definitieve afwikkeling van de afrekening gemeentelijke bijdrage 2021 zal plaatsvinden in dienstjaar 2022.

Product 630 Samenkracht en burgerparticipatie

Ten eerste wordt de onderschrijding aan de lastenkant veroorzaakt doordat een deel van het totale subsidiebedrag voor het Koploperproject Clientondersteuning wordt uitgekeerd in 2022 (€ 63.000), maar is opgenomen in de begroting 2021 en wordt overgeheveld naar 2022. Verder is de uitrol van het echtscheidingsloket, onder andere door Corona, in beginsel minder groots geweest dan in 2021 was gepland (sprake van een budgetoverheveling van € 100.000).

Product 631 Toegang sociaal domein

Het verschil op dit product wordt met name veroorzaakt door een lagere doorbelasting vanuit de kostenplaats TWIJZ dan aanvankelijk geraamd. In de kwartaalswijziging (2021/15) behorende bij het Voorjaarsbericht was het inhuurbudget van de flexibele schil met een bedrag van € 320.000 verhoogd vanuit het beschikbare restant bedrag van de reserve sociaal domein. In werkelijkheid hebben geen uitgaven plaatsgevonden. Dit betekent dat de geraamde onttrekking op product 956 Mutaties reserves beleidsveld 6 in werkelijkheid niet heeft plaatsgevonden.

Product 633 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door hogere uitgaven voor rolstoelen dan geraamd. Daarnaast is er in verband met de eindafrekening over 2020 nog een bedrag verantwoord van € 24.000.

Product 634 Maatwerk dienstverlening 18+

In werkelijkheid zijn voor hulp bij het huishouden en begeleiding meer eigen bijdragen ontvangen dan aanvankelijk geraamd, in totaal een bedrag van € 140.000.

Product 956 Mutaties reserves beleidsveld 6

Door in werkelijkheid lagere uitgaven voor het inhuurbudget flexibele schil TWIJZ, heeft de in de 1e kwartaalswijziging geraamde onttrekking van €320.000 ten laste van het restant van de reserve sociaal domein in werkelijkheid niet plaatsgevonden. Verder zijn lagere uitgaven voor een totaalbedrag van € 223.000 van toepassing met betrekking tot de beleidsreserve ten behoeve van nieuw jeugdbeleid, het echtscheidingsloket en integratiebeleid arbeidsmigranten. Daartegenover staat een niet begrote onttrekking met betrekking tot de sloop van de Wierd van € 161.000. Ten slotte is sprake van een lagere onttrekking van € 681.000 naar aanleiding van het niet volledig uitgeven van de budgetoverhevelingen van 2020 naar 2021.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 7 | Volksgezondheid en milieu

Beleidsveld 7 | Volksgezondheid en milieu

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR701 Volksgezondheid (openbare ruimte)	112	137	105	32
PR702 Vuilophaal en -afvoer	3.408	4.114	4.320	-205
PR704 Begraafplaatsen	540	532	527	5
PR706 Riolering en waterzuivering	2.208	2.500	2.600	-100
PR707 Rioolrechten	0	0	2	-2
PR708 Milieu	1.573	2.096	1.960	135
PR709 Volksgezondheid: subsidiesbijdragen	1.693	1.723	1.727	-5
PR710 Jeugdgezondheidszorg	32	32	25	7
Totaal Lasten	9.565	11.134	11.266	-132
Baten				
PR701 Volksgezondheid (openbare ruimte)	0	0	0	0
PR702 Vuilophaal en -afvoer	-993	-1.015	-1.083	68
PR703 Reinigingsrechtafvalstoffenheffing	-3.829	-4.432	-4.716	284
PR704 Begraafplaatsen	-9	-1	-2	0
PR705 Begraafplaatsrechten	-322	-343	-378	35
PR706 Riolering en waterzuivering	-108	-108	-24	-84
PR707 Rioolrechten	-3.607	-3.899	-3.906	7
PR708 Milieu	-36	-33	-153	120
PR709 Volksgezondheid: subsidiesbijdragen	0	0	-17	17
Totaal Baten	-8.904	-9.831	-10.278	447
Saldo van lasten en baten	661	1.302	988	314
Onttrekkingen				
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	-313	-1.661	-1.278	-383
Stortingen				
PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	28	28	30	-3
Mutaties reserves	-285	-1.633	-1.248	-386
Saldo na mutaties reserves	376	-331	-260	-71

Toelichtingen

Product 702 Vuilophaal en -afvoer

De afwijking binnen de lasten wordt met name veroorzaakt door:

- een hogere storting in de voorziening afvalstoffenheffing (€ 561.000 nadelig). Er was een storting geraamd van € 368.000, de werkelijke storting bedraagt € 929.000 waardoor er een nadeel ontstaat van € 561.000.
- minder onderhoud en reparaties (€ 35.000 voordelig).
- Incidenteel voordeel Attero (€ 223.000). In 2019 hebben de Brabantse gemeenten aan Attero (verwerker restafval) een boetebedrag betaald voor het te weinig aanleveren van restafval, periode 2015 - 2017. De Brabantse gemeenten zijn hierop een vernietigingsprocedure gestart om het boetebedrag weer terug te vorderen bij Attero. Het gerechtshof in Den Haag heeft de arbitrale vonnissen in het voordeel van de gemeenten vernietigd. Als reactie hierop heeft Attero het boetebedrag weer teruggestort aan de Brabantse gemeenten. Echter overweegt Attero nog om in cassatie te gaan. Vandaar dat het (boete)bedrag is overgeheveld naar de voorziening.
- minder kosten gemaakt voor vuilophaal en -afvoer (€ 71.000 voordelig). Dit betreft enerzijds een voordeel op inhuur (€ 36.000) wat vooral komt doordat er niet aan

inhuurkrachten te komen was. We hebben dat zoveel mogelijk intern opgevangen (medewerkers van andere teams zijn bijgesprongen). De gevolgen zijn wel dat soms de P90-norm is overschreden en er afkeur is geweest voor groen (OOR-bestek). Daarnaast ontstaat er een voordeel op overige goederen en diensten (€ 36.000) omdat leveranciers in sommige gevallen niet (op tijd) hebben kunnen leveren. Een voorbeeld hiervan is de controle op de vloeistofdichtheid en de reparatie van de vloer op de milieustraat.

Product 703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing

De hoeveelheid afval is hoger dan verwacht en waarschijnlijk net als in 2020 veroorzaakt doordat er door de coronacrisis meer afval wordt aangeboden.

Product 706 Riolering en waterzuivering

De afwijking binnen de lasten wordt met name veroorzaakt door:

- een hogere storting in de voorziening riolering (€ 418.000 nadelig). Er was een storting geraamd van € 90.000, de werkelijke storting bedraagt € 508.000 waardoor er een nadeel ontstaat van € 481.000.
- meer lasten aan onderhoud wat een nadeel oplevert van € 133.000.
- minder lasten voor het Integraal Waterplan Waalwijk(IWW) (€ 281.000 voordelig) waarvoor middelen beschikbaar zijn gesteld voor subsidiering afkoppelen hemelwater door particulieren en bedrijven. Voor het daadwerkelijk beschikbaar kunnen stellen van de middelen moest er nog een regeling opgesteld worden. Om die reden is pas in augustus 2021 gestart met het daadwerkelijk beschikbaar stellen van de subsidiegelden. De regeling is een succes maar gezien de korte periode dat de regeling actief is geweest in 2021 blijft er budget over. Bij het Najaarsbericht is er een budgetoverhevelingsvoorstel gedaan van € 190.000, terwijl het uiteindelijk saldo in 2021 uitkomt op € 281.000. Dat laatste bedrag zal daadwerkelijk worden overgeheveld van 2021 naar 2022
- meer doorbelastingen inhuur ((€ 96.000 nadelig). Er zijn meer uren toegeschreven aan het product riolering en waterzuivering dan begroot.
- minder energielasten dan begroot (€ 45.000 voordelig).
- minder lasten aan klein onderhoud (€ 99.000). Dit betreft storingen aan het vrij verval riool, huisaansluitingen, kolken, enz. Afhankelijk van het aantal storingen en de grootte daarvan ontstaat er een overschot of tekort op het product. Het budget wordt bepaald a.d.h.v. de uitgaven in voorgaande jaren.
- minder lasten aan rioolinspecties (€ 103.000). Er wordt gemiddeld 25 Km riool per jaar gereinigd en geïnspecteerd. Deze hoeveelheid is niet elk jaar hetzelfde omdat gehele bemalingsgebieden worden aangepakt.

De afwijking binnen de baten wordt vooral veroorzaakt door achterblijvende inkomsten voor aanleg rioolaansluitingen (€87.000 nadelig).

Product 708 Milieu

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt doordat niet alle geraamde kosten voor het programma Duurzaamheid in werkelijkheid al hebben plaatsgevonden. Hiertegenover staan lagere onttrekkingen op product 957 Mutaties reserves beleidsveld 7 en ten laste van de reserve duurzaamheid.

Product 957 Mutaties reserves beleidsveld 7

In werkelijkheid zijn de onttrekkingen lager dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat niet alle voor het programma Duurzaamheid geraamde uitgaven in 2021 al hebben plaatsgevonden.

Toelichting afwijkingen beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Beleidsveld 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire Begroting 2021	Begroting 2021 na Wijz.	Jaarrekening 2021	Resultaat 2021
Lasten				
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	0	0	5	-5
PR802 Vergunningen	37	37	25	11
PR804 Gebiedsgericht werken	437	512	489	23
PR805 Gegevensbeheer belastingen	56	57	64	-7
PR806 Leningen woningbouw	196	164	164	0
PR807 Werkzaamheden GEO registratie	278	278	352	-74
PR808 Stedelijke vernieuwing	129	129	68	61
PR809 Wonen	222	202	159	43
PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	1.322	1.345	1.742	-397
PR811 Bouwen	1.496	2.058	1.914	144
PR848 Kosten gronden vaste activa	405	513	174	339
PR849 Faciliterend grondbeleid	137	122	62	61
PR851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie	274	291	56	235
PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	6.964	6.898	3.953	2.945
Totaal Lasten	11.953	12.606	9.227	3.379
Baten				
PR801 Opbrengst omgevingsvergunningen	-1.330	-1.510	-1.642	133
PR802 Vergunningen	-42	-26	-13	-13
PR807 Werkzaamheden GEO registratie	-35	-1	-12	11
PR809 Wonen	-24	-15	-68	53
PR810 Ruimtelijke beleidsplannen	-22	-13	-20	7
PR811 Bouwen	-10	-40	-18	-21
PR848 Kosten gronden vaste activa	0	-347	-43	-304
PR849 Faciliterend grondbeleid	-137	-138	-9	-129
PR851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie	-174	-174	0	-174
PR852 Bouwgrondexploitatie Wonen	-6.964	-6.964	-4.256	-2.708
Totaal Baten	-8.737	-9.228	-6.081	-3.147
Saldo van lasten en baten	3.216	3.378	3.146	232
Onttrekkingen				
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	-871	-4.274	-4.490	216
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	-100	-100	-120	20
Totaal Onttrekkingen	-971	-4.374	-4.610	236
Stortingen				
PR958 Mutaties reserves beleidsveld 8	534	3.937	4.052	-115
PR962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8	0	0	314	-314
Totaal Stortingen	534	3.937	4.366	-429
Mutaties reserves	-437	-437	-244	-193
Saldo na mutaties reserves	2.779	2.941	2.903	39

Toelichtingen

Product 801 Opbrengst omgevingsvergunningen

Op basis van de huidige ingediende aanvragen vergunningen is een meeropbrengst leges gerealiseerd van € 128.000 vanwege een toename van aanvragen tot een omgevingsvergunning. In het Najaarsbericht 2021 was al rekening gehouden met extra opbrengsten van € 180.000.

Product 807 Werkzaamheden GEOregistratie

In werkelijkheid zijn er meer uitgaven gedaan zijn in het kader van klikmeldingen en basisregistratie grootschalige topografie (samen € 58.000), dan begroot.

Product 808 Stedelijke vernieuwing

Het voordelige verschil op dit product wordt veroorzaakt doordat er in werkelijkheid een lagere doorbelasting van uren heeft plaatsgevonden dan aanvankelijk geraamd.

Product 809 Wonen

Het verschil op dit product wordt met name veroorzaakt door de verantwoorde mutatie deelname stimuleringsfonds 2021. Tegenover deze mutatie staat een storting in de reserve stimuleringsfonds (912005).

Product 810 Ruimtelijke beleidsplannen

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door de verantwoording van de kosten die betrekking hebben op de invoering van de omgevingswet. Tegenover deze kosten staat op product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8 een onttrekking ten laste van de reserve (913038) die hiervoor is gevormd.

Product 811 Bouwen

Minder salarislasteren aangezien de gelden voor vacatureruimte zijn ingezet voor inhuur. De lagere salarislasteren zijn uiteindelijk verdeeld over de producten waar de meeste uren geraamd zijn.

Product 848 Kosten gronden vaste activa

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt doordat met begrotingswijziging 2021/26 (Najaarsbericht 2021) geraamde mutaties in verband met verkoop van een woning/perceel in werkelijkheid nog niet hebben plaatsgevonden.

Product 849 Faciliterend grondbedrijf , product 851 Algemene kosten bouwgrondexploitatie en product 852 Bouwgrondexploitatie wonen

Deze producten dienen in relatie te worden gezien met de producten 853 (beleidsveld 3) en de producten 961 (beleidsveld 3) en 962 (beleidsveld 8) mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Ook verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Product 958 Mutaties reserves beleidsveld 8

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door een niet geraamde onttrekking voor de verantwoorde kosten met betrekking tot de invoering van de omgevingswet op product 810 Ruimtelijke beleidsplannen.

Product 962 Mutaties reserves GREX beleidsveld 8

De afwijking op dit product wordt veroorzaakt door:

- Hogere stortingen dan geraamd voor een bedrag van € 314.000
- Hogere onttrekking dan geraamd voor een bedrag van € 22.000

Bedragen in € 1

	Begroot	Werkelijk
Stortingen reserves grondexploitatie		
Winstneming complex 124, Landgoed Driessen		197.000

Winstneming complex 250, Achter de Hoven		19.000
Winstneming complex 381, Waesgeerd West		90.000
Overige mutaties		8.000
Totaal stortingen	0	314.000
Onttrekkingen reserves grondexploitatie		
Grondbedrijf gerelateerde uitgaven, product 851 algemene kosten bouwgrondexploitatie	100.000	51.000
Overige mutaties		69.000
Totaal onttrekkingen	100.000	120.000

Analyse begrotingsafwijkingen

Algemeen

Hieronder is een aantal overzichten opgenomen:

- overzicht dat per beleidsveld de afwijking, ofwel de over- en onderschrijdingen ten opzichte van de begroting weergeeft
- een overzicht van de kredietoverschrijdingen

Bij overschrijdingen is mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven, als de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de geraamde bedragen ná wijziging. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad, zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten.

Het bepalen òf respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad.

Bedragen x € 1.000

Beleidsveld	Begroting incl wijziging 2021			Jaarrekening 2021			Begrotingsafwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0 Bestuur en Ondersteuning	31.860	-110.554	-78.694	30.571	-112.422	-81.851	1.288	1.868	3.156
1 Veiligheid	5.292	-463	4.830	5.065	-374	4.691	227	-89	138
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	8.711	-2.759	5.953	10.457	-2.716	7.740	-1.745	-42	-1.788
3 Economie	29.287	-28.463	824	32.098	-31.366	731	-2.810	2.903	93
4 Onderwijs	8.179	-2.404	5.775	8.107	-1.919	6.187	72	-485	-413
5 Sport, cultuur en recreatie	20.308	-6.132	14.175	19.024	-5.662	13.362	1.284	-470	814
6 Sociaal domein	60.597	-16.069	44.527	56.633	-13.622	43.011	3.964	-2.447	1.516
7 Volksgezondheid en milieu	11.161	-11.492	-331	11.296	-11.556	-260	-135	64	-71
8 Volkshuisvesting, RO, stedelijke vern.	16.543	-13.601	2.941	13.593	-10.690	2.903	2.950	-2.911	39
Totaal	191.938	-191.938	0	186.843	-	-3.485	5.095	-1.610	3.485

Begrotingsafwijking beleidsveld 2

Begrotingsonrechtmatigheden beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021	Begrotings afwijking 2021
Product			
* PR201 Straatreiniging	514	506	8
* PR202 Gladheidsbestrijding	202	230	-28
* PR203 Onderhoud wegen, straten en pleinen	3.322	5.085	-1.763
* PR204 Openbare verlichting	649	575	75
* PR205 Verkeersmaatregelen	1.177	1.118	60
* PR206 Parkeervoorzieningen	586	601	-15
* PR208 Exploitatie havencomplex	544	640	-96
* PR210 Recreatieve havens	21	7	15
** PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	1.695	1.695	
Totaal lasten 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	8.711	10.457	-1.745
* PR201 Straatreiniging	1-	-13	12
* PR202 Gladheidsbestrijding	0-	-7	7
* PR203 Onderhoud wegen, straten en pleinen	244-	-278	34
* PR204 Openbare verlichting	0-	-10	9
* PR205 Verkeersmaatregelen	37-	-93	56
* PR206 Parkeervoorzieningen	0-	0	
* PR208 Exploitatie havencomplex	112-	-176	64
* PR210 Recreatieve havens			
** PR952 Mutaties reserves beleidsveld 2	2.365-	-2.140	-225
Totaal baten 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-2.759	-2.716	-42
Totaal beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	5.953	7.740	-1.788

Toelichting beleidsveld 2

Conform de voorschriften (BBV) heeft er een afboeking plaatsgevonden van ten onrechte geactiveerde uitgaven voor onderhoud wegen. Dit heeft in een nadeel geresulteerd van 1.997.000.

Conclusie: Voor deze overschrijding geldt dat deze onrechtmatig is, maar niet wordt meegewogen in het oordeel over rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel. De uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Begrotingsafwijking Beleidsveld 3

Begrotingsonrechtmatigheden beleidsveld 3 Economie	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021	Begrotings afwijking 2021
Product			
* PR301 Straatmarkten	99	95	4
* PR303 Economische ontwikkeling	696	1.796	-1.100
* PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	338	396	-58
* PR305 Economische promotie	274	121	152
* PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgeb	27.857	23.776	4.081
* PR905 Verblijfsbelasting		9	-9
* PR907 Forensenbelasting		2	-2
** PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	23	23	0
** PR961 Mutaties reserves GREX beleidsvel		5.879	-5.879
Totaal lasten 3 Economie	29.287	32.098	-2.810
* PR301 Straatmarkten	8-	-8	-1
* PR302 Opbrengst straatmarkten	22-	-23	2
* PR303 Economische ontwikkeling	20-	-225	205
* PR304 Bedrijfsloket en -regelingen	33-	-36	2
* PR853 Grondexpl.bedrijven- en winkelgeb	27.857-	-29.656	1.798
* PR905 Verblijfsbelasting	311-	-194	-117
* PR907 Forensenbelasting	12-	-9	-3
** PR953 Mutaties reserves beleidsveld 3	200-	-1.217	1.017
Totaal baten 3 Economie	-28.463	-31.366	2.903
Totaal beleidsveld 3 Economie	824	731	93

Toelichting beleidsveld 3

Product 303 Economische ontwikkeling

De afwijkingen op dit product worden met name veroorzaakt door verantwoorde uitgaven die gedekt worden door onttrekkingen die verantwoord zijn op product 953 Mutaties reserves beleidsveld 3. Een bedrag van € 800.000 heeft betrekking op de overname van de Truckparking, mutaties conform begrotingswijziging 2020/26. Daarnaast zijn uitgaven verantwoord voor SmartCity die ten laste komen van de Beleidsreserve.

Voor Smartport zijn kosten verantwoord voor een bedrag van ongeveer € 60.000, hier staat een subsidiebedrag tegenover. Daarnaast is een bedrag verantwoord van ongeveer € 115.000 verantwoord voor mobiliteitsteam De Langstraat, hier staan bijdragen van de provincie en de gemeente Tilburg tegenover.

Conclusie: Deze overschrijdingen zijn niet onrechtmatig gelet op eerdere besluitvorming hierover en ontvangen subsidie en ontvangen bijdragen.

Product 304 Bedrijfsloket- en regelingen

De afwijking op dit product wordt met name veroorzaakt door uitgaven (bedrag van ongeveer € 30.000) voor het programma Binnenstad die via product 953 Mutaties reserves beleidsveld 3 ten laste zijn gebracht van de Beleidsreserve.

Conclusie: Deze overschrijding is niet onrechtmatig gelet op eerdere besluitvorming hierover.

Product 853 Grondexploitatie bedrijven- en winkelgebieden en product 961 Mutaties reserves grondexploitatie beleidsveld 3

Beide producten dienen in relatie te worden gezien met de producten 849, 851 en 852 (beleidsveld 8) en product 962 (beleidsveld 8) mutaties reserves grondexploitatie. Het saldo

van deze producten bedraagt € 0. Daarnaast is het van belang dat deze producten worden gezien in samenhang met de nota grondexploitatie die jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening wordt opgesteld. In deze nota wordt inzicht gegeven in de reeds lopende en toekomstige complexen. Hierbij wordt ingegaan op de te lopen risico's, de voor afdekking van de risico's gevormde reserve grondexploitatie en wordt een beeld gegeven van de financiële stand van zaken. Daarnaast worden toekomstige uitgaven en inkomsten ingeschat. Ook verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de balans.

Conclusie: Voor deze overschrijding geldt dat deze onrechtmatig is, maar niet wordt meegewogen in het oordeel over rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel. De uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Begrotingsafwijking Beleidsveld 7

Begrotingsonrechtmatigheden beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021	Begrotings afwijking 2021
Product			
* PR701 Volksgezondheid (openbare ruimte)	137	105	32
* PR702 Vuilophaal en -afvoer	4.114	4.320	-205
* PR704 Begraafplaatsen	532	527	5
* PR706 Riolering en waterzuivering	2.500	2.600	-100
* PR707 Rioolrechten		2	-2
* PR708 Milieu	2.096	1.960	135
* PR709 Volksgezondheid: subsidies/bijdra	1.723	1.727	-5
* PR710 Jeugdgezondheidszorg	32	25	7
** PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	28	30	-3
Totaal lasten	11.161	11.296	-135
* PR702 Vuilophaal en -afvoer	1.015-	-1.083	68
* PR703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffi	4.432-	-4.716	284
* PR704 Begraafplaatsen	1-	-2	0
* PR705 Begraafplaatsrechten	343-	-378	35
* PR706 Riolering en waterzuivering	108-	-24	-84
* PR707 Rioolrechten	3.899-	-3.906	7
* PR708 Milieu	33-	-153	120
* PR709 Volksgezondheid: subsidies/bijdra		-17	17
** PR957 Mutaties reserves beleidsveld 7	1.661-	-1.278	-383
Totaal baten	-11.492	-11.556	64
Totaal beleidsveld 6 Sociaal domein	-331	-260	-71

Toelichting beleidsveld 7

Product 702 Vuilophaal- en afvoer

Product 702 dient in relatie te worden gezien met product 703

Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing en het saldo van beide producten is € 147.000 voordelig. De afwijkingen op dit product qua lasten worden met name veroorzaakt door een hogere storting in de voorziening afvalstoffenheffing dan begroot (afwijking - € 561.000) door een combinatie van lagere lasten en hogere opbrengsten afvalstoffenheffing. Daarnaast is er een voordelig effect in de lasten vanwege een Incidenteel voordeel in verband met een terugbetaling van een boete die eerder door Attero was opgelegd (€ 223.000). In 2019 hebben de Brabantse gemeente aan Attero (verwerker restafval) een boetebedrag betaald voor het te weinig aanleveren van restafval, periode 2015 - 2017. De Brabantse

gemeenten zijn hierop een vernietigingsprocedure gestart om het boetebedrag weer terug te vorderen bij Attero. Het gerechtshof in Den Haag heeft de arbitrale vonnissen in het voordeel van de gemeente vernietigd. Als reactie hierop heeft Attero het boetebedrag weer teruggestort aan de Brabantse gemeente. Echter overweegt Attero nog om in cassatie te gaan. Vandaar dat het (boete)bedrag wordt overgeheveld naar de voorziening. Tenslotte zijn er minder lasten gemaakt voor vuilophaal en -afvoer dan begroot (€ 71.000 voordelig). De afwijking binnen product 702 qua baten heeft betrekking op een hogere subsidie voor Zwerfafval (€ 42.000) dan begroot.

Product 703 Reinigingsrecht/afvalstoffenheffing

De hoeveelheid afval is hoger dan verwacht en waarschijnlijk net als in 2020 veroorzaakt doordat er door coronacrisis meer afval wordt aangeboden.

Conclusie: Voor deze overschrijding geldt dat deze onrechtmatig is, maar niet wordt meegewogen in het oordeel over rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel. De uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid.

Product 706 Riolering en waterzuivering

Product 706 dient in relatie te worden gezien met product 707 Rioolrechten en het saldo van beide producten is € 179.000 nadelig

De afwijkingen op dit product qua lasten worden met name veroorzaakt door een hogere storting de voorziening riolering door lagere lasten dan begroot. Totaal effect € 418.000 nadelig. Daarnaast waren er meer lasten aan (groot) onderhoud wat een nadeel oplevert van € 133.000. Verder zijn er minder subsidies uitgekeerd in het kader van afkoppelen hemelwater door particulieren en bedrijven (€ 281.000 voordelig). Tenslotte er zijn minder lasten aan klein onderhoud (€ 99.000) en aan rioolinspecties (€ 103.000).

De afwijking binnen product 702 qua baten heeft betrekking op minder opbrengsten voor rioolaansluitingen I (€ 87.000) minder dan begroot.

Conclusie: Voor deze overschrijding geldt dat deze onrechtmatig is, maar niet wordt meegewogen in het oordeel over rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel. De uitgaven passen binnen het door de raad uitgezette beleid

Afwijkingen op kredieten

In onderstaand overzicht staan de kredieten vermeld waarbij sprake is van een overschrijding die hoger is dan 5% van het beschikbaar gestelde kredietbedrag. De raad hoeft geen aanvullend krediet beschikbaar te stellen wanneer de overschrijding binnen de 5% blijft. Ook hier kan daarom de vraag gesteld worden of er mogelijk sprake is van een onrechtmatigheid.

Bedragen x 1 €

Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Overschrijding per 31-12-2021	% overschrijding	Activa Klasse	Soort
IUP Gebiedsontwikkeling LIDL OW	452.450	26.598	5,9%	245	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken Mn

Toelichting kredietoverschrijdingen

Toelichting:

De overschrijding is het gevolg van een aantal onvoorziene zaken in het werk zoals o.a. het noodzakelijk toepassen van grondverbetering. Verder zijn er in het werk kansen benut. Er is

'werk met werk gemaakt'. Dit voorkomt dat ditzelfde werk niet op latere termijn alsnog uitgevoerd moet worden tegen veel hogere kosten.

Overzicht incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 28 van het BBV wordt onderstaand overzicht van de incidentele baten en lasten 2021 gepresenteerd. Bedragen > € 50.000 worden afzonderlijk vermeld met een toelichting. De kleinere bedragen worden in totaal per beleidsveld vermeld.

Bedragen x €1

INCIDENTELE LASTEN			
Productnr.	Omschrijving Product	Bedrag	Toelichting
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning			
002	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	61	Project "praat met de raad"
020	Overhead	100	Vanzelfsprekende maatregelen
020	Overhead	158	Data gedreven werken
812	Erfpachtsgronden	3.292	Afboeken boekwaarde erfpachtsgronden in verband met verkoop van een perceel
813	Beheer diverse percelen en panden	174	Afboeking boekwaarde Hoofdstraat 65
813	Beheer diverse percelen en panden	462	Afboeking boekwaarde Zomerdijk 2
813	Beheer diverse percelen en panden	222	Afboeking boekwaarde perceel Capelle N266 Waspik O228/867 en 271
813	Beheer diverse percelen en panden	76	Afboeking boekwaarde grondruil met Provincie
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	3.261	Storting in AR, resultaat 2020 (begrotingswijziging 2021018)
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	403	Storting 4e compensatiepakket in bestemmingsreserve maatregelen corona
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	410	storting opschalingskorting in AR
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	1.013	Aanvulling beleidsreserve
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	1.023	Storting in reserve corona
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	185	Storting AR verkoop Heistraat 20
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	393	Storting AR opheffen egaliseringsreserve reisdocumenten
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	223	Storting in reserve GREX verkoop Overstortweg
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	721	Storting in reserve GREX meer ontvangen VPB
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	341	Storting AR niet besteede maatregelen Corona
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	573	Storting in reserve Corona niet benute maatregelen 2021
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	17	Overige stortingen
950	Mutaties reserves beleidsveld 0	39	Storting AR vrijval geblokkeerde reserves
	Corona beleidsveld 0	112	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
Beleidsveld 1 Veiligheid			
102	Openbare orde en veiligheid	75	Kosten programma veiligheid
	Corona beleidsveld 1	61	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en			

waterstaat				
	203	Onderhoud wegen, straten en pleinen	120	Budgetoverheveling sloopkosten Hoofdstraat 65
	203	Onderhoud wegen, straten en pleinen	1.997	Afboeking van ten onrechte in mva opgenomen onderhoud wegen, eea cf BBV
	952	Mutaties reserves beleidsveld 2	1.695	Vorming geblokkeerde reserve herinrichting Markt en Raadhuisplein
Beleidsveld 3 Economie				
	303	Economische ontwikkeling	200	Kosten programmamanagement economie
	303	Economische ontwikkeling	810	Diverse kosten i.v.m. overname Truckparking (begrotingswijziging 2020/026)
	303	Economische ontwikkeling	96	Kosten voor Data en Smart city
	953	Mutaties reserves beleidsveld 3	23	Storting in geblokkeerde reserve herinrichting Markt en Raadhuisplein
	961	Mutaties reserves beleidsveld 3 GREX	5.879	Storting diverse winstnemingen grondexploitatie taak 3.2 in reserve GREX
		Corona beleidsveld 3	17	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
		Diverse producten beleidsveld 3	38	Diverse kosten beleidsveld 3
Beleidsveld 4 Onderwijs				
	408	Huisvesting speciaal basisonderwijs	51	Tijdelijke uitbreiding SBO het Zilverlicht
	954	Mutaties reserves beleidsveld 4	100	Storting in reserve onderwijshuisvesting
	954	Mutaties reserves beleidsveld 4	269	Storting in reserve GOA
	954	Mutaties reserves beleidsveld 4	52	Storting in reserve onderwijsachterstanden beleid product 411
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie				
		Diverse producten beleidsveld 5	199	Budgetoverhevelingen
	955	Mutaties reserves beleidsveld 5	1.000	Vorming geblokkeerde reserve sportpark SSC'55
	955	Mutaties reserves beleidsveld 5	787	Vorming geblokkeerde reserve Museum Plus
	955	Mutaties reserves beleidsveld 5	441	Storting in reserve Museum Plus
	955	Mutaties reserves beleidsveld 5	50	Storting in reserve monumenten
	955	Mutaties reserves beleidsveld 5	30	Storting in geblokkeerde reserve herinrichting Markt en Raadhuisplein
		Corona beleidsveld 5	51	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
Beleidsveld 6 Sociaal Domein				
	614	Inkomensvoorzieningen	1.414	TOZO (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers)
	615	Minimabeleid/armoedebeleid	70	Schuldhelpverlening
		Diverse producten	76	Maatregelen coronacrisis

	beleidsveld 6		
608	Samenlevingsopbouw	161	Sloopkosten de Wierd
	Diverse producten beleidsveld 6	429	Budgetoverhevelingen
	Corona beleidsveld 6	255	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu			
708	Milieu	718	Budgetoverheveling 2020 naar 2021
708	Milieu	265	Asbestsanering gemeentelijke panden
708	Milieu	200	Kadernota duurzame energie
708	Milieu	65	Green Deal
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing			
810	Ruimtelijke beleidsplannen	450	Ambities Fysiek domein
810	Ruimtelijke beleidsplannen	201	Kosten invoeren omgevingswet
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	3.631	Storting AR plafond GREX
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	92	Storting in reserve ruimtelijke kwaliteit
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	56	Storting in reserve stimuleringsfonds, mutatie 2021
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	59	Storting in reserve baggerplan
962	Mutaties reserves beleidsveld 8 GREX	305	Storting diverse winstnemingen grondexploitatie taak 8.2 in reserve GREX
962	Mutaties reserves beleidsveld 8 GREX	9	Diverse overige stortingen taak 8.2
TOTAAL INCIDENTELE LASTEN		35.754	

Bedragen x €1.000,=

INCIDENTELE BATEN			
Productnr.	Omschrijving Product	Bedrag	Toelichting
Beleidsveld 0 Bestuur en ondersteuning			
020	Overhead	43	Afrekening SPUK sport 2020, als compensatie voor het BTWnadeel agv sportvrijstelling
812	Erfpachtsgronden	3.112	Verkoop van percelen in erfpacht
813	Beheer diverse percelen en panden	199	Opbrengst in verband met de verkoop van snippergroen
813	Beheer diverse percelen en panden	354	Opbrengst in verband met verkoop perceel grond nabij Sasweg te Waalwijk
813	Beheer diverse percelen en panden	335	Opbrengst in verband met de verkoop Heistraat 20
813	Beheer diverse percelen en panden	416	Opbrengst in verband met verkoop perceel grond Capelle en Waspik
813	Beheer diverse percelen en panden	211	Opbrengst in verband met de verkoop Overstortweg 10
813	Beheer diverse percelen en panden	218	Opbrengst in verband met de verkoop grondruil Provincie

	813	Beheer diverse percelen en panden	658	Opbrengst in verband met de verkoop Zomerdijk 2
	813	Beheer diverse percelen en panden	29	Opbrengst in verband met de overige verkopen
	914	Algemene Uitkering	142	Algemene uitkering voorgaande jaren
	942	Vennootschapsbelasting	721	Teruggaaf vennootschapsbelasting 2016, 2018 en 2019
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	393	Onttrekking i.v.m. opheffen egalisereserve reisdocumenten
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	1.013	Onttrekking AR i.v.m. aanvulling beleidsreserve
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	4.284	Onttrekking reserve resultaat bestemming
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	74	Onttrekking coronareserve 1e kw.wijz.2021015
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	341	Onttrekking coronareserve ten gunste van AR
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	100	Onttrekking AR ivm vanzelfsprekende maatregelen
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	158	Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, data gedreven werken
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	179	Vrijval geblokkeerde reserve Hoordstraat 65
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	113	Vrijval geblokkeerde reserve Winterdijk 30a
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	135	Onttrekking reserve corona
	950	Mutaties reserves beleidsveld 0	32	Onttrekking AR ivm budgetoverheveling
		Corona beleidsveld 0	2.348	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
Beleidsveld 1 Veiligheid				
	951	Mutaties reserves beleidsveld 1	75	Kosten programma Veiligheid t.l.v. beleidsreserve 2019-2022
Beleidsveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat				
	205	Verkeersmaatregelen	80	Subsidie Provincie mensgerichte maatregelen 2020
	952	Mutaties reserves beleidsveld 2	1.685	Onttrekking AR i.v.m. vorming geblokkeerde reserve herinrichting Markt en Raadhuisplein
	952	Mutaties reserves beleidsveld 2	120	Onttrekking AR i.v.m. budgetoverheveling sloopkosten Hoofdstraat 65
Beleidsveld 3 Economie				
	853	Grondexploitatie bedrijven- en winkelgebieden	5.879	Diverse winstnemingen grondexploitatie taak 3.2
	953	Mutaties reserves beleidsveld 3	200	Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, programmamanagement economie
	953	Mutaties reserves beleidsveld 3	810	Onttrekking reserve revitalisering i.v.m. Truckparking (begrotingswijziging 2020/026)
	953	Mutaties reserves beleidsveld 3	96	Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, Data en Smart city
	953	Mutaties reserves	72	Onttrekking reserve corona

	beleidsveld 3		
953	Mutaties reserves beleidsveld 3	38	Diverse onttrekkingen beleidsveld 3
	Corona beleidsveld 3	7	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
Beleidsveld 4 Onderwijs			
954	Mutaties reserves beleidsveld 4	140	Onttrekking OHV saldo product 406 tm 410
Beleidsveld 5 Sport, cultuur en recreatie			
501 t/m 503	Afrekening ontvangen SPUK sport 2020	53	Afrekening SPUK sport 2020
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	214	Onttrekking reserve Museum Plus
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	1.000	Onttrekking reserve Sport voor vorming geblokkeerde reserve Sportpark SSC'55
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	199	Onttrekkingen AR i.v.m. budgetoverhevelingen
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	66	Overige onttrekkingen beleidsveld 5
955	Mutaties reserves beleidsveld 5	49	Onttrekking reserve corona
	Corona beleidsveld 5	662	Corona (zie tabel meer/minder lasten/baten paragraaf Fin. gevolgen Coronacrisis)
Beleidsveld 6 Sociaal Domein			
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	70	Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, i.v.m. schuldhulpverlening
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	76	Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, i.v.m. maatregelen coronacrisis
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	161	Onttrekking AR tbv sloop de Wierd
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	429	Onttrekking AR, budgetoverheveling
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	126	Overige onttrekking reserves beleidsveld 6
956	Mutaties reserves beleidsveld 6	122	Onttrekking reserve corona
614	Inkomensvoorzieningen	1.414	TOZO (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers)
Beleidsveld 7 Volksgezondheid en milieu			
702	Vuilophaal en -afvoer	97	Zwerf afval vergoeding
702	Vuilophaal en -afvoer	223	Attero
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	718	Onttrekking AR i.v.m. budgetoverhevelingen
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	265	Onttrekking AR voor asbestsanering
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	200	Onttrekking reserve duurzaamheid voor kadernota duurzame energie
957	Mutaties reserves beleidsveld 7	65	Onttrekking reserve 2 programma's green deal

957	Mutaties reserves beleidsveld 7	30	Overige onttrekkingen
Beleidsveld 8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing			
852	Bouwgrondexploitatie wonen	303	Diverse winstnemingen grondexploitatie taak 8.2
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	450	Onttrekking beleidsreserve 2019-2022, i.v.m. ambities fysiek domein
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	3.631	Onttrekking reserve GREX plafond t.g.v. AR
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	92	Onttrekking reserve bovenwijks voor facilitair grondbeleid
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	201	Onttrekking reserve omgevingswet
958	Mutaties reserves beleidsveld 8	20	Overige onttrekkingen
962	Mutaties reserves beleidsveld 8 GREX	120	Onttrekking reserve GREX
TOTAAL INCIDENTELE BATEN		35.867	

Overzicht structurele mutaties reserves

Overzicht structurele mutaties reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 2021								
Omschrijving	RAMING mutaties reserves na wijziging		REALISATIE mutaties reserves		RAMING mutaties reserves na wijziging		REALISATIE mutaties reserves	
	LASTEN (stortingen)	Waarvan structureel	LASTEN (stortingen)	Waarvan structureel	BATEN (onttrekkingen)	Waarvan structureel	BATEN (onttrekkingen)	Waarvan structureel
Beleidsveld 0	6.505.683	0	8.562.477	0	7.966.782	0	6.529.300	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 0	0	0	38.763	0	532.886	276.656	568.597	276.656
Beleidsveld 1	0	0	0	0	288.000	0	74.784	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 1	0	0	0	0	24.636	24.636	24.636	24.636
Beleidsveld 2	0	0	0	0	2.116.146	161.146	1.954.992	149.833
Geblokkeerde reserves beleidsveld 2	1.695.000	0	1.695.000	0	248.441	248.441	184.566	184.566
Beleidsveld 3	0	0	0	0	200.000	0	1.216.665	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 3	23.000	0	23.000	0	0	0	0	0
Beleidsveld 4	152.063	0	421.006	0	479.092	0	140.243	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 4	0	0	0	0	0	0	0	0
Beleidsveld 5	2.258.030	0	2.307.582	0	2.032.837	36.883	1.628.247	99.954
Geblokkeerde reserves beleidsveld 5	0	0	0	0	247.056	251.931	251.932	251.932
Beleidsveld 6	0	0	0	0	2.155.866	0	984.225	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 6	0	0	0	0	0	0	0	0
Beleidsveld 7	27.663	0	30.170	30.170	1.660.749	0	1.277.697	0
Geblokkeerde reserves beleidsveld 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Beleidsveld 8	3.937.022	214.035	4.051.888	214.035	4.272.037	99.050	4.490.020	96.403
Geblokkeerde reserves beleidsveld 8	0	0	0	0	1.618	1.618	0	0
Reserve grondexploitatie taak 3.2 (PR 853) Beleidsveld 3	0	0	5.879.411	0	0	0	0	0
Reserve grondexploitatie taak 8.2 (PR 851 en 852) Beleidsveld 8	0	0	314.063	0	100.000	0	119.552	0
Totaal	14.598.461	214.035	23.323.360	244.205	22.326.146	1.100.361	19.445.456	1.083.980

Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen

De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De wet is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn, maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht.

Onder de WNT geldt een publicatieverplichting in de jaarrekening evenals een opgave daarvan bij de vakminister. Met betrekking tot de publicatieverplichting zijn de volgende voorschriften van toepassing:

Voor topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen:

- De bezoldigingen moeten gepubliceerd worden, ook al zijn deze lager dan de WNT-norm.
- Topfunctionarissen die werkzaam zijn anders dan in dienstbetrekking dienen altijd gepubliceerd te worden, ongeacht de duur van het dienstverband/de werkzaamheden.
- De bezoldigingen moeten zowel op functienaam en persoonsnaam gepubliceerd worden.

Voor gemeenten geldt de publicatieverplichting ten aanzien van de gemeentesecretaris en de griffier.

In 2021 zijn er geen derden ingehuurd, die vergoedingen hebben gekregen die boven de WNT-norm uitkomen.

Verantwoordingsmodel WNT

De WNT is van toepassing op de gemeente Waalwijk. Het voor gemeente Waalwijk toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000, zijnde het algemeen bezoldigingsmaximum.

WNT 2021			
<i>bedragen x € 1</i>	G.H. Kocken	J.W.M. Louer	J.H. Lagendijk
Functiegegevens	Raadsgriffier	Raadsgriffier	Alg.dir./Gem.secr.
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/01	01/08 - 31-12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	21.395	35.469	111.337
Beloningen betaalbaar op termijn	1.620	5.137	
<i>Subtotaal</i>	<i>23.015</i>	<i>40.606</i>	<i>111.337</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	17.751	87.608	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	23.015	40.606	111.337
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overschrijding is toegestaan, omdat een bedrag van 16.580 nog mag worden toegerekend aan 2020. Het betreft nl de uitbetaling van opgebouwde vakantiedagen tot en met 2020.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2020			
<i>bedragen x € 1</i>	G.H. Kocken	N.v.t.	J.H. Lagendijk
Functiegegevens	Raadsgriffier		Alg.dir./Gem.secr.
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		1
Dienstbetrekking?	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.111		121.962
Beloningen betaalbaar op termijn	19.459		20.198
<i>Subtotaal</i>	<i>121.570</i>		<i>142.160</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000		201.000
Totale bezoldiging	121.570		142.160

Onderstaande tabel geeft de informatie weer met betrekking tot de topfunctionaris zonder dienstbetrekking.

Gegevens 2021 en 2020	
<i>bedragen x € 1</i>	T. Cornelissen
Functiegegevens	Interim-raadsgriffier

Kalenderjaar	2021	2020
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	1/2 – 31/7	Niet van toepassing
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	6	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	885	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 199	
Maxima op basis van de normbedragen per maand		166.200
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		166.200
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode		94.695
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		94.695
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging		94.695
Het bedrag van de overschrijding, en	N.v.t.	
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

SISA

Algemeen

Voor een aantal specifieke uitkeringen geldt dat de verantwoording hiervan plaatsvindt middels de SISA-bijlage.

De onafhankelijke accountant neemt de controle voor de betreffende regelingen mee in de jaarrekeningcontrole. Een aantal gegevens over de regelingen wordt opgenomen in de verplichte SISA-bijlage bij de jaarrekening. Deze bijlage wordt aangeboden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit instituut zorgt ervoor dat de gegevens worden doorgestuurd naar de belanghebbende ministeries.

De vorm van de bijlage is wettelijk voorgeschreven. Er mag niet worden afgeweken van het achterliggende model.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant